

Bind 10 af 15

Udvalgte værker af Lenin

November 1917 – maj 1918

Indholdsfortegnelse

Til den danske udgave	7
Den 2. Alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter 25.-26. oktober 1917	17
1. Til arbejdere, soldater og bønder!	17
2. Tale om freden 26. oktober	18
3. Slutord til talen om freden 26. oktober	23
4. Tale om jordspørgsmålet 26. oktober	25
Dekret om jorden	26
Bondeinstruks om jordspørgsmålet	27
5. Beslutning om dannelsen af en arbejder-og bonderegering	30
Udkast til dekret om arbejderkontrol	32
Radiobudskab fra Folkekommissærernes råd	34
Indlæg på mødet i RSDAP (b)s centralkomité	35
Resolution fra RSDAP(b)s centralkomité vedrørende oppositionen inden for centralkomiteen	36
Ultimatum fra flertallet i RSDAP(b)s centralkomité til mindretallet	39
Til befolkningen	42
Svar på henvendelse fra bønder	45
Fra Ruslands socialdemokratiske arbejderpartii (bolsjevikernes) centralkomité	47
Bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres 10.-25. November 1917	53
1. Erklæring rettet til den bolsjevikiske fraktion på bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres	53
2. Tale om agrarspørgsmålet 14. november	53
3. Resolutionsudkast	54
4. Tale i anledning af en erklæring fra en repræsentant for Viksjel 18. november	55
5. Slutord til agrarspørgsmålet 18. november 1917	56
Arbejdernes forbund med de arbejdende og udbyttede bønder	59
Møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité	62
Beretning om petrogradarbejdernes økonomiske situation og arbejderklassens opgaver på mødet i arbejdersektionen af arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet i Petrograd ..	63

Teser om den konstituerende forsamling	66
For brød og fred	71
Tale om nationalisering af bankerne på et møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité	72
Udkast til dekret om gennemførelsen af bankernes nationalisering	75
Spørgsmål til de delegerede på den russiske hærs første kongres angående demobilisering af hæren	79
Hvordan skal kappestriden organiseres?	81
Deklaration om det arbejdende og udbyttede folks rettigheder	91
Udkast til dekret om opløsning af Den konstituerende forsamling	94
Bidrag til en ulykkelig freds historie	96
Efterord til teser angående spørgsmålet om øjeblik- kelig indgåelse af en separat og annekcionistaisk fred	104
Tale om krig og fred på et møde i RSDAP(b)s CK.	106
Arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes 3. alrussiske sovjetkongres 10.-18. Januar 1918	109
Udkast til radiobudskab til det tyske riges regering	126
Det socialistiske fædreland er i fare	127
RSDAP(b)s centralkomité's stillingtagen til spørgsmålet om en separat og annekcionistaisk fred	129
En hård, men nødvendig lære	133
Sælsomt og uhyrligt	137
På saglig basis	145
En alvorlig lære og et alvorligt ansvar	147
RKP(b)s 7. ekstraordinære kongres	153
Centralkomiteens politiske beretning	153
Slutord til centralkomiteens politiske beretning	174
Vore dages hovedopgave	182
IV. Ekstraordinære alrussiske sovjetkongres	187
Sovjetmagtens nærmeste opgaver	205
Øjeblikkets almene parole	208
Den nye fase i kampen mod bourgeoisiet	210
Betydningen af kampen for landsomfattende regnskabsføring og kontrol	218
Kappestriden organiseres	224
Sovjetorganisationens udvikling	236
Slutning	239
Udkast til plan for videnskabelige og tekniske arbejder	242
Seks teser om sovjetmagtens nærmeste opgaver	244
Om »venstre« barnagtighed og småborgerlighed	248
Noter	277
Navneregister	290

Til den danske udgave

Udvalget af artikler, taler, udkast osv. i dette bind er hentet fra Lenins Samlede Værker bd. 35-36. Det omfatter tiden 7. november 1917–5. maj 1918. Teksterne fra dette tidsrum tæller i Samlede Værker tilsammen 726 sider. Heraf bringes to femtedele i det foreliggende udvalg. Alle tekster gengives uforkortet.

Stoffet i den tidligere udgave (Forlaget Tiden 1948) er medtaget i dette bind, men udvalget er udvidet med 21 tekster, tilsammen 44. De bringes i kronologisk orden.

Den 1. (14.) februar 1918 gik Sovjetrusland bort fra den gamle tidsregning over til den nye. Efter den 14. februar 1918 er datoerne altså angivet efter den nye tidsregning alene.

Dette bind indledes med et opråb til befolkningen, skrevet af Lenin umiddelbart efter opstandens sejr i hovedstaden Petrograd den 25. oktober (7. november) 1917, samt Lenins taler på den 2. alrussiske sovjetkongres i dagene derefter.

Opråbet og talerne markerede den verdenshistoriske omvæltning, som var sket i et af verdens store lande. De redegjorde for karakteren af sovjeternes statsmagt, sovjetmagten, sovjetstyret, og klarlagde formålet med revolutionen: fred mellem folkene, jord til bønderne, opbygning af socialismen til afløsning af godsejernes og kapitalisternes samfundssystem.

Derpå følger Udkast Til Dekret Om Arbejderkontrol. Det indeholdt sovjetmagtens første administrative bestemmelser om arbejder- og bondestatens funktion og arbejderens rettigheder.

Talerne på den 2. alrussiske sovjetkongres, udkastet om arbejderkontrol og kongressens dekreter om fred og

jord blev til under et uhyre arbejdspress. Affattelsen foregik i kampens hede den 8. og 9. november, til dels i nat-tetimer mellem stormende møder.

Samtidig begyndte Lenins virksomhed som statsleder. Mange af hans direktiver om store og små anliggender kan være gået tabt, i hvert fald er adskillige endnu ikke fundet. Historikere har klarlagt, at han f.eks. den 8. november måtte sørge for, at statsbanken stillede midler til rådighed for lønudbetalinger til en stor fabriks arbejdere, at beskeden herom kom den udpegede, men endnu ikke stadfæstede finanskommissær V. R. Mensjinskij i hænde, at der blev skaffet mel til bagerierne, og at møllerierne kom i gang og blev behørigt bevogtet. Han afså tid til at give et interview til et mensjevnikisk blad og deltog i et møde i partiets centralkomité om regeringsdannelsen, derpå i et nyt møde med bolsjevikkernes fraktion på sovjetkongressen, så et møde i sovjetkongressen fra kl. 21 den 8. november til næste morgen kl. 5, hvor sovjetregeringens sammensætning blev godkendt, med Lenin som regeringschef. Dagen efter skrev Lenin dekretet om arbejderkontrol, som blev overgivet til fagforeningernes ledelse til videre behandling.

Den 8. november havde Lenin desuden drøftet ledelsen af de militære anliggender med tre militært ansvarlige bolsjevikker, Antonov-Ovsejenko, Dybenko og Krylenko.

De følgende dage, uger og måneder fik et lige så hektisk forløb.

I partiets centralkomité opstod en opposition mod Lenins kurs. Oppositionen udgjorde et mindretal, men den måtte kaldes til orden. Stridsspørgsmålet drejede sig i det øjeblik om regeringens sammensætning, men den indvarslede jævnlige kontroverser med oppositionelle grupper i partiets ledelse. I dette bind drejer teksterne Resolution Fra RSDAP(b)s Centralkomité og Ultimatum Fra Flertallet i RSDAP (b) s Centralkomité Til Mindretallet sig om denne divergens. Sagen behandles også i henvendelsen Fra RSD AP's Centralkomité Til Alle Medlemmer Af Partiet Og Til Alle Arbejdende Klasser I Rusland, i talen på den ekstraordinære kongres af bondesovjetter november 1917 og i brevet til Pravdas redaktion om arbejdnernes forbund med de arbejdende og udbyttede bønder.

Det drejede sig bl.a. om forholdet til de socialrevolutionæres småborgerlige parti. Det havde en betydelig til

slutning blandt bønderne, men opfyldte ikke i sommeren 1917 deres forventninger. Partiet spaltedes derfor i to, i venstre og højre.

De venstre-socialrevolutionære samarbejdede i væsentlige spørgsmål med bolsjevikkerne, Lenins parti. At Lenin tog afgørende hensyn til dem fremgår af talen om jordspørgsmålet på 2. alrussiske sovjetkongres.

Dernæst drejede det sig om mensjevikkerne. De havde en vis tilslutning blandt dele af arbejderklassen og i småborgerlige kredse, men stillede sig afvisende over for samarbejde med bolsjevikkerne, medmindre bolsjevikkerne ville lade sig tvinge tilbage til det borgerlige demokratiske politiske praksis.

De højre-socialrevolutionære og mensjevikkerne forlangte, at der skulle dannes en »fælles-socialistisk« regering, og at sovjetregeringen skulle holde sig til det borgerlige demokratiske spilleregler.

Lenin og med ham flertallet i centralkomiteen holdt fast ved, at der ikke i Rusland måtte dannes nogen anden regering end en sovjetregering, som kun var ansvarlig over for sovjeternes centrale eksekutivkomité (TsIK), men flertallet opfordrede samtidig de venstre-socialrevolutionære til at deltage i regeringen. Se artiklen Fra Ruslands Socialdemokratiske Arbejderpartis (bolsjevikkernes) Centralkomité Til Alle Partiets medlemmer Og Til Alle Arbejdende Klasser I Rusland. Efter først at have vægret sig indtrådte senere i november fire venstre-socialrevolutionære i sovjetregeringen. De trådte ud den 15. marts 1918 i protest mod, at sovjetregeringen undertegnede Brest-freden med det imperialistiske Tyskland. De gik derefter over til kontrarevolutionær og terroristisk virksomhed, som bl.a. førte til et attentat mod Lenin den 30. august 1918.

Spørgsmålet om stillingen til Den Konstituerende (dvs. grundlovgivende) Forsamling indgik snart efter i disse diskussioner.

Kravet om en sådan folkevalgt forsamling var opstået umiddelbart efter februar-marts revolutionen 1917. Bolsjevikkerne gik ind for tanken. Der blev opstillet kandidater landet over, men kandidatlisterne blev stort set lavet i tiden før det politiske omsving i september-november. De afspejlede altså ikke spaltningen af de socialrevolutionæres parti i to partier, højre og venstre, eller de ændringer

der foregik i sovjetterne og i hær og flåde. Den Konstituerende Forsamlings sammensætning blev derfor helt anderledes end sovjetternes.

To tekster i dette udvalg behandler den divergens, som derved måtte opstå mellem sovjetmagten og Den Konstituerende Forsamling: Teser Om Den Konstituerende Forsamling (fra 12. (25.) december 1917) og Udkast Til Dekret Om Opløsning Af Den Konstituerende Forsamling (fra 6. (19.) januar 1918).

I alle disse diskussioner påviste Lenin på grundlag af omsvinget i sovjetterne september-november 1917, at flertallet af den arbejdende befolkning, også af bønderne og soldaterne, stod bag sovjetregeringen. Lenins modstandere pukkede dengang ligesom i dag på udfaldet af valgene til Den Konstituerende Forsamling. I en artikel fra december 1919, Valgene Til Den Konstituerende Forsamling Og Proletariatets Diktatur, gjorde Lenin stemmetallene fra 54 valgkredse af 79 til genstand for en analyse. (Artiklen findes i Samlede Værker, 5. udgave bd. 40 og i den russiske, den tyske og den engelske 4. udgave bd. 30.) Lenin anførte her bl.a. disse samlede tal:

Stemmer for bolsjevikernes parti 9,02 millioner, dvs. 25 pct.

Stemmer for socialrevolutionære, mensjevikker og andre småborgerlige partier 22,62 millioner, dvs. 62 pct.

Stemmer for godsejer- og borgerlige partier 4,62 millioner, dvs. 13 pct.

Som det fremgår af opstillingen forelå der ikke særskilte lister for højre- og for venstre-socialrevolutionære.

I hæren og flåden og i hovedstæderne Petrograd og Moskva var stemmetallene endda gunstigere for bolsjevikkerne. Det bekræftedes også ved valgene til sovjetterne efter at valgene til Den Konstituerende Forsamling var afholdt.

Den næste afgørende sag for landets fremtid var fredslutningen i Brest-Litovsk i marts 1918. I bolsjevikernes centralkomité opstod der omkring nytår 1917-18 en oppositionel gruppe, »venstrekommunisterne«, som argumenterede for, at Rusland skulle føre »revolutionær krig« og ikke slutte fred med det imperialistiske Tyskland. Gruppens mest kendte medlem var Nikolaj Bukharin. Næsten halvdelen af artiklerne i dette bind handler om dette pro-

blem. Lenin påpegede, at fred var blevet et spørgsmål om sovjetrepublikkens beståen, om den socialistiske opbygnings mulighed, om bevarelsen af proletariatets diktatur og om eksemplets magt i den internationale revolutionære bevægelses interesse.

Lenin havde ikke straks flertal i centralkomiteen for sin fredspolitik. »Venstrekommunisternes« optræden nødvendiggjorde en forhalende taktik. Også Lev Trotskij (ikke medlem af »venstrekommunisternes« gruppe), som var sovjetisk forhandlingsleder i Brest, skabte vanskeligheder. Han erklærede den 28. januar (10.) februar over for den tyske forhandlingsdelegation, at sovjetregeringen ikke ville undertegne en fredstraktat på de tyske betingelser, men at sovjetregeringen ville ophøre med at føre krig, og at hæren skulle hjemsendes. Det var i direkte strid med Lenins telegram til den sovjetiske forhandlingsdelegation samme dag. Følgen var, at den tyske hær på ny gik til offensiv, og at den tyske regering nu stillede langt hårdere fredsbetingelser end før. Se artiklen: Det Socialistiske Fædreland I Fare!

Den tyske offensiv medførte, at den røde hær blev dannet. Den 23. februar fejres som dens fødselsdag.

Den 23. februar fik Lenin flertal for sin fredspolitik i partiets centralkomité. Den 4. marts undertegnedes Brest-freden. Den 4. alrussiske sovjetkongres, 14.-16. marts 1918, ratificerede traktaten – hvad der som nævnt medførte, at de venstre-socialrevolutionære ministre i protest udtrådte af regeringen.

En uge før havde den 7. ekstraordinære partikongres godkendt Lenins politik.

Indtil da havde partiet beholdt betegnelsen *Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti*, forkortet RSDAP, men med ordet *bolsjevikkerne* tilføjet i parentes, for at markere adskillelsen fra mensjevikkerne, som også brugte det gamle navn, RSDAP. Den 7. partikongres i 1918 ændrede navnet til *Ruslands Kommunistiske Parti (bolsjevikkerne)*, forkortet RKP(b).

Den 14. partikongres, 1925, ændrede navnet til *Unionens Kommunistiske Parti (bolsjevikkerne)*, forkortet VKP(b). Parentesen (b) bortfaldt i 1952, på beslutning af den 19. partikongres, og samtidig blev partiets navn ændret til: *Sovjetunionens Kommunistiske Parti*, forkortet på russisk til KPSS, på dansk til SUKP.

Brest-traktaten gav Sovjetrusland et pusterum. Det fremhævede Lenin i artiklen Sovjetmagtens Nærmeste Opgaver, der begynder sådan:

»Takket være den fred, vi har opnået – trods hele dens tyngde og ustabilitet – får den russiske sovjetrepublik en vis tid mulighed for at koncentrere sine kræfter om den vigtigste og vanskeligste side af den socialistiske revolution, nemlig den organisatoriske opgave.

Denne opgave blev klart og præcist stillet alle arbejdende og undertrykte masser i 4. afsnit (4. del) af den resolution, der blev vedtaget 16. marts på sovjeternes ekstraordinære kongres i Moskva, i samme afsnit, hvor der tales om de arbejdendes selvdisciplin og om skånselsløs kamp mod kaos og desorganisation«.

Artiklen er både en fremhævelse af den socialistiske opbygnings opgaver i det udpinte land og et opgør med småborgerlige og anarkistiske strømninger – mere eller mindre indirekte også med »venstrekommunisternes« forstyrrende optræden. Betegnende for atmosfæren er artiklens afsluttende linjer:

»Vi har ikke brug for hysteriske krampetilfælde. Vi har brug for de proletariske jernbataljoners afmålte skridt«.

Vigtigste stridsspørgsmål var sovjetmagtens anvendelse af borgerlige specialister (eksperter, officerer, borgerligt uddannede folk) som ledere i industrien, hæren osv., overhovedet anvendelsen af enkeltpersoner som ledere med selvstændig kompetence til forskel fra det kollektive princip (kollegieprincippet), tilladeligheden af kapitalistisk drevne virksomheder under sovjetstatens kontrol osv.

Dette bind indeholder de første skitser og planer for nyordningen i landet: Indlæg Om Dannelse Af Et Øverste Råd For Samfundsøkonomien, Tale Om Nationalisering Af Bankerne, Udkast Til Dekret Om Gennemførelsen Af Bankernes Nationalisering, Deklaration Om Det Arbejdende Og Udbyttede Folks Rettigheder (faktisk sovjetstatens første forfatning), Vore Dages Hovedopgave, Sovjetmagtens Nærmeste Opgaver, Udkast Til Plan For Videnskabelige Og Tekniske Opgaver, Seks Teser Om Sovjetmagtens Nærmeste Opgaver m.m.

Et åbent opgør med superrevolutionære tendenser kom i den afsluttende artikel i dette bind: Om »Venstre« Barnagtighed Og Om Småborgerlighed. Med barnagtigheden

sigtede Lenin især til »venstrekommunisterne«, med småborgerligheden til de socialrevolutionære og mensjevikkerne.

I denne artikel kommenterede Lenin atter Brest-fredens nødvendighed og sovjetrepublikkens militære afmagt, men samtidig nødvendigheden af et militært forsvaret: »Vi er forsvars venner siden den 25. oktober (7. november) 1917«. »Venstrekommunisternes« krav om forstærket »socialisering« blev skarpt afvist. I den sammenhæng forklarede Lenin indgående, hvad statskapitalismen under sovjetstatens kontrol og med sigte på overgang til socialistisk økonomi betød, til forskel fra statskapitalisme f.eks. i det imperialistiske Tyskland.

I denne artikel opregnede Lenin de fem økonomiske strukturer, som på det tidspunkt kendetegnede Sovjetruslands økonomi:

- 1) Det patriarkalske bondebrug, i høj grad naturalieøkonomi,
- 2) vareproduktion i lille format (den omfatter flertallet af de bønder, der sælger korn),
- 3) privatkapitalismen,
- 4) statskapitalismen,
- 5) socialismen.

Overvindelsen af de tre førstnævnte strukturer krævede udvikling ikke mindst af statskapitalisme for derefter at kunne overvinde denne struktur og opbygge socialismen.

Det var også i denne artikel, at Lenin kommenterede Marx' udtalelse om, at det under visse betingelser er mest fordelagtigt for arbejderklassen »at købe hele banden ud«, dvs. købe kapitalistbanden ud, og på ny behandle spørgsmålet om anvendelsen af borgerlige specialister.

I det tidsrum, dette bind omfatter, var den første verdenskrig endnu ikke afsluttet. Tyskland var ikke besejret. Store dele af Sovjetruslands territorium, først og fremmest Ukraine, var besat af tyske tropper. I Kaukasus stod der engelske og franske tropper. Faren for udenlandsk intervention mod sovjetmagten var voksende. I landet selv måtte opstande her og der nedkæmpes, og sabotage fra sovjetfjendtlige kredse modvirkes.

Endnu større prøvelser skulle melde sig i den kommende tid.

Udvalgte værker
november 1917-maj 1918

Den 2. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldater- repræsentanter 25.-26. oktober (7.-8. november) 1917

1

Til arbejdere, soldater og bønder!

Den 2. Alrussiske Kongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanternes Sovjetter (1) er åbnet. Det uhyre flertal af sovjetterne er repræsenteret på den. Også en række delegerede fra bondesovjetterne er til stede på kongressen. Kompromismagernes centrale eksekutivkomité (2) har herefter ingen fuldmagter. I kraft af arbejderne, soldaternes og bøndernes uhyre flertals vilje, i kraft af arbejderne og garnisonens sejrige opstand i Petrograd, tager kongressen magten i sine hænder.

Den provisoriske regering er styrtet. De fleste af den provisoriske regerings medlemmer er allerede arresteret.

Sovjetmagten vil foreslå alle nationer en øjeblikkelig demokratisk fred og øjeblikkelig våbenstilstand på alle fronter. Den vil sørge for, at godsejernes, tsarfamiliens og klostrenes jord uden erstatning overgives til bondekomiteerne, forsvare soldaternes rettigheder ved at gennemføre en fuldstændig demokratisering af hæren, indføre arbejderkontrol med produktionen, sørge for rettidig indkaldelse af Den Konstituerende Forsamling, drage omsorg for, at byerne får brød og landdistrikterne de nødvendige varer, og sikre alle nationer, der lever i Rusland, virkelig selvbestemmelsesret.

Kongressen beslutter: Al magt i landet overgår til Arbejder-, Soldater- Og Bonderepræsentanternes Sovjetter, der også skal sørge for virkelig revolutionær orden.

Kongressen opfordrer soldaterne i skyttegravene til

årvågenhed og standhaftighed. Sovjetkongressen er overbevist om, at den revolutionære hær vil kunne forsvare revolutionen mod alle imperialismens anslag, indtil det lykkes den nye regering at slutte en demokratisk fred, som den ufortøvet vil tilbyde alle nationer. Den nye regering vil gøre alt, hvad der står i dens magt for at sikre den revolutionære hær alt, hvad der er nødvendigt, ved at føre en energisk politik overfor de besiddende klasser ved hjælp af rekvisitioner og beskatning, og den vil også forbedre kårene for soldaternes familier.

Kornilovfolkene – Kerenskij, Kaledin og andre – gør forsøg på at føre tropper frem mod Petrograd. Flere afdelinger, som Kerenskij havde mobiliseret på falsk grundlag, er gået over til det oprørske folk.

Soldater, gør aktiv modstand mod Kornilovtilhængerne Kerenskij. Vær på vagt!

Jernbanemænd, stands alle de troppetransporter, som Kerenskij sender mod Petrograd!

Soldater, arbejdere, funktionærer – revolutionens skæbne og den demokratiske freds skæbne ligger i jeres hænder!

Leve revolutionen!

*Den Alrussiske Kongres Af
Arbejder- Og Soldaterrepræsentanternes Sovjetter.
De delegerede fra Bondesovjetterne.*

2

Tale om freden

26. oktober (8. november)

Spørgsmålet om freden er vore dages brændende spørgsmål, vore dages akutte spørgsmål. Der er talt og skrevet meget om det, og I har sandsynligvis alle diskuteret det ikke så lidt. Lad mig derfor gå over til at oplæse en erklæring, som den af jer valgte regering må udsende.

Dekret Om Freden

Arbejder- og bonderegeringen, der er skabt af revolutionen den 24.-25. oktober, og som støtter sig på Arbejder-, Soldater- Og Bonderepræsentanternes Sovjetter, foreslår alle krigsførende nationer og deres regeringer straks at påbegynde forhandlinger om en retfærdig, demokratisk fred.

En retfærdig eller demokratisk fred, som det overvæl-

dende flertal af de af krigen udmattede, pinte og plagede arbejdere og arbejdende klasser i alle krigsførende lande tørster efter – en fred, som de russiske arbejdere og bønder på den allerskarpeste og udtrykkeligste måde har krævet efter omstyrtelsen af det tsaristiske monarki – en sådan fred må efter regeringens opfattelse være en øjeblikkelig fred uden anneksioner (dvs. uden erobring af fremmed territorium, uden voldelig indlemmelse af fremmede folkeslag) og uden erstatningsbetalinger.

Ruslands regering foreslår alle krigsførende nationer straks at slutte en sådan fred og erklærer sig rede til uden mindste tøven med det samme at foretage alle afgørende skridt, indtil alle betingelser for en sådan fred definitivt er bekræftet af alle landes og alle nationers kompetente folkerepræsentationer.

Ved anneksion eller erobring af fremmed territorium forstår regeringen i overensstemmelse med demokratiets retsopfattelse i særdeleshed enhver indlemmelse af et lille eller svagt folkeslag i en stor eller stærk stat, uden at dette folkeslag tydeligt, klart og frivilligt har givet udtryk for sit samtykke hertil og sit ønske herom, uden hensyn til, hvornår denne voldelige indlemmelse er sket, og ligeledes uden hensyn til, hvor udviklet eller tilbagestående den nation er, der med magt er blevet indlemmet i eller med magt holdes inden for en given stats grænser. Endelig uden hensyn til, om denne nation lever i Europa eller i fjerne oversøiske lande.

Hvis en nation, uanset hvilken, med magt holdes inden for en given stats grænser, hvis den til trods for at have udtrykt ønske herom – ligegyldigt om dette ønske er kommet til udtryk i pressen, i folkeforsamlinger, i partibeslutninger eller i forbitrelse og oprør mod det nationale åg – ikke får ret til uden mindste tvang at træffe beslutning om formerne for sin statslige eksistens ved fri afstemning og under fuldstændig tilbagetrækning af den indlemmende eller overhovedet stærkere nations tropper, da er denne nations indlemmelse en anneksion, dvs. erobring og vold.

Regeringen betragter det som en kæmpeforbrydelse mod menneskeheden at fortsætte denne krig for at afgøre, hvorledes de stærke og rige nationer skal fordele de af dem erobrede svage folkeslag mellem sig, og erklærer højtideligt, at den er villig til øjeblikkelig at underskrive

fredsbedingungen, der standser denne krig på de angivne vilkår, der er lige retfærdige for alle folkeslag uden undtagelse.

Samtidig erklærer regeringen, at den aldeles ikke betragter ovenstående fredsbedingungen som ultimative, dvs. den er villig til også at overveje alle mulige andre fredsbedingungen og står kun fast ved, at de skal foreslås så hurtigt som muligt af et krigsførende land, uanset hvilket, og at fredsbedingungen skal fremsættes med største tydelighed, under ubetinget udelukkelse af enhver form for tvetydighed og hemmelighedskræmmeri.

Regeringen afskaffer det hemmelige diplomati, idet den for sit vedkommende giver udtryk for den faste hensigt at føre alle forhandlinger fuldstændig åbenlyst for hele folket og straks påbegynde en fuldstændig offentliggørelse af de hemmelige traktater, (3) der er blevet godkendt eller afsluttet af godsejernes og kapitalisternes regering fra februar til 25. oktober 1917. Regeringen erklærer hele indholdet af disse hemmelige traktater for ubetinget ophævet med øjeblikkelig virkning, for så vidt dette indhold, som det fortrinsvis er tilfældet, går ud på at skaffe de russiske godsejere og kapitalister fordele og privilegier og at opretholde eller forøge storrussernes anneksioner.

Idet regeringen henvender sig til alle landes regeringer og folk med forslag om øjeblikkeligt at indlede åbne fredsforhandlinger, erklærer den sig for sit vedkommende rede til at føre disse forhandlinger såvel skriftligt og telegrafisk som gennem forhandlinger mellem repræsentanter for de forskellige lande eller på en konference med sådanne repræsentanter. For at lette sådanne forhandlinger udpeger regeringen en befuldmægtiget repræsentant for sig i de neutrale lande.

Regeringen foreslår alle krigsførende landes regeringer og folk at slutte øjeblikkelig våbenstilstand, idet den for sit vedkommende anser det for ønskeligt, at denne våbenstilstand indgås for mindst tre måneder, dvs. et tidsrum, der fuldt ud vil gøre det muligt både at afslutte fredsforhandlingerne med deltagelse af repræsentanter for alle folkeslag eller nationer uden undtagelse, som er inddraget i eller tvunget til at deltage i krigen, og at indkalde kompetente forsamlinger af folkerepræsentanter i alle lande til endelig godkendelse af fredsbedingungen.

Idet Ruslands provisoriske arbejder- og bonderegering retter dette fredsforslag til alle krigsførende landes regeringer og folk, henvender den sig i særdeleshed til de klassebevidste arbejdere i menneskehedens tre mest fremskredne nationer og største stater, der deltager i den nuværende krig: England, Frankrig og Tyskland. Arbejderne i disse lande har gjort fremskridtets og socialismens sag de største tjenester; det gælder store forbilleder som chartistbevægelsen (4) i England, en række revolutioner af verdenshistorisk betydning, som det franske proletariat har gennemført, og endelig den heltedige kamp mod undtagelsesloven (5) i Tyskland og det langvarige, hårdnakkede, disciplinerede arbejde for at skabe Tysklands proletariske masseorganisationer, et arbejde, der er et eksempel for arbejderne i hele verden. Alle disse forbilleder på proletarisk heltedige og historisk skaberkraft er os en garanti for, at arbejderne i de nævnte lande vil forstå de opgaver, der nu påhviler dem – at befri menneskehedens for krigens rædsler og dens følger, en garanti for, at disse arbejdere med deres alsidige, beslutsomme og opofrende energiske virksomhed vil hjælpe os med at føre fredens sag til sejr og samtidig befri de arbejdende og udbyttede befolkningsmasser for alt slaveri og al udbytning.

Arbejder- og bonderegeringen, der er skabt af revolutionen den 24.-25. oktober og støtter sig på Arbejder-, Soldater- Og Bonderepræsentanternes Sovjetter, må øjeblikkeligt påbegynde fredsforhandlinger. Vor henvendelse må rettes både til regeringerne og til folkene. Vi kan ikke ignorere regeringerne, for så forhales den mulige fredsslutning, og det må en folkeregering ikke gøre, men det er vor absolutte pligt samtidig også at henvende os til folkene. Overalt er der splid mellem regeringerne og folkene, og derfor må vi hjælpe folkene med at gribe ind i spørgsmålene om krig og fred. Vi vil naturligvis i enhver henseende forsvare hele vort program for en fred uden anneksioner og erstatningsbetalinger. Vi vil ikke fravige det, men vi må slå vore fjender den mulighed af hænde at kunne sige, at de har andre betingelser, og at det derfor ikke kan nytte noget at optage forhandlinger med os. Nej, vi må berøve dem denne fordelagtige stilling

og ikke fremsætte vore betingelser ultimativt. Derfor har vi også medtaget sætningen om, at vi vil overveje alle mulige fredsbetingelser, alle forslag. At vi overvejer dem, betyder endnu ikke, at vi accepterer dem. Vi stiller dem til debat i Den Konstituerende Forsamling, der jo vil have myndighed til at afgøre, hvor man kan give efter, og hvor man ikke kan. Vi kæmper mod regeringernes bedrageri. De taler alle om fred og retfærdighed, men i virkeligheden fører de røveriske erobringskrige. Ikke en eneste regering siger alt, hvad den tænker. Vi derimod er modstandere af hemmeligt diplomati og vil handle åbent for hele folket. Vi lukker ikke og har ikke lukket øjnene for vanskelighederne. Man kan ikke afslutte krigen blot ved at opgive den; krigen kan ikke afsluttes af den ene part alene. Vi foreslår en våbenstilstand på tre måneder, men forkaster heller ikke et kortere tidsrum, for at den udmattede hær i det mindste kan puste ud i nogen tid, og desuden er det nødvendigt at indkalde folkeforsamlinger i alle kulturlande for at drøfte betingelserne.

Idet vi foreslår øjeblikkeligt at slutte våbenstilstand, henvender vi os til de klassebevidste arbejdere i de lande, der har gjort meget for den proletariske bevægelses udvikling. Vi henvender os til arbejderne i England, hvor chartistbevægelsen fandtes, til Frankrigs arbejdere, der gentagne gange i opstande har vist, hvor stærk deres klassebevidsthed er, og til Tysklands arbejdere, der holdt stand i kampen mod socialistloven og har skabt stærke organisationer.

I manifestet af 14. marts (6) foreslog vi at styrte bankiererne, men ikke alene undlod vi selv at styrte dem, vi sluttede endog forbund med dem. Nu har vi styrtet bankierernes regering.

Regeringer og bourgeoisie vil gøre sig alle mulige anstrengelser for at slutte sig sammen og drukne arbejder og bonderevolutionen i blod. Men de tre års krig har lært masserne tilstrækkeligt: sovjetbevægelsen i andre lande og opstanden i den tyske flåde, der blev undertrykt af bøddlen Wilhelms officerer. Endelig må vi ikke glemme, at vi ikke lever i det indre af Afrika, men i Europa, hvor alt bliver hurtigt kendt.

Arbejderbevægelsen vil få overtaget og bane vej for fred og socialisme. (*Langvarigt bifald.*)

3 Slutord til talen om freden 26. oktober (8. november)

Jeg vil ikke berøre erklæringens almene karakter. Den regering, som jeres kongres vælger, vil også kunne foretage ændringer på uvæsentlige punkter.

Jeg vil bestemt tage afstand fra, at vort fredskrav skulle være ultimativt. En ultimativ karakter kan blive skæbnesvanger for hele vor sag. Vi kan ikke tillade, at en eller anden ubetydelig uoverensstemmelse med vore krav giver de imperialistiske regeringer mulighed for at sige, at de ikke kunne optage fredsforhandlinger på grund af vor uforsonlighed.

Vi vil sprede vort opråb overalt, alle vil få kendskab til det. Det skal blive umuligt at hemmeligholde de betingelser, som vor arbejder- og bonderegering har opstillet.

Det er umuligt at hemmeligholde vor arbejder- og bonderevolution, der har styrtet finansmændenes og gods-ejernes regering.

Hvis vi giver vore krav en ultimativ karakter, kan regeringerne lade være at svare; sådan som vi har affattet dem, bliver de nødt til at svare. Lad alle få at vide, hvad deres regeringer tænker. Vi ønsker intet hemmelighedskræmmeri. Vi ønsker, at regeringen altid skal være under kontrol af den offentlige mening i sit land.

Hvad vil en bonde i et fjerntliggende guvernement sige, hvis han på grund af vore kravts ultimative karakter ikke får at vide, hvad en anden regering ønsker? Han vil sige: Kammerater, hvorfor udelukkede I den mulighed, at der blev foreslået andre fredsbetingelser? Jeg ville have drøftet dem, jeg ville have set på dem og derefter pålagt mine repræsentanter i Den Konstituerende Forsamling, hvorledes de skulle forholde sig. Jeg er rede til revolutionær kamp for retfærdige betingelser, hvis regeringerne ikke går ind på dem, men der kan tænkes sådanne forhold for visse lande, at jeg ville være rede til at foreslå disse regeringer at kæmpe videre selv. Den fuldstændige gennemførelse af vore ideer afhænger udelukkende af omstyrteisen af hele det kapitalistiske system. Det er, hvad bonden kan sige til os, og han vil bebrejde os en alt for stor uforsonlighed i småting, når det for os først og fremmest kommer an på at afsløre hele gemenheden, hele skurkagtigheden hos bourgeoisiet og dets kronede og

ukronede bødder, der er stillet i spidsen for regeringen.

Vi må under ingen omstændigheder give regeringerne mulighed for at dække sig bag vor uforsonlighed og skjule for folkene, hvad de sendes til slagtebænken for. Det er en dråbe, men vi må under ingen omstændigheder give afkald på denne dråbe, der udhuler den borgerlige erobringens politikens sten. Ultimative krav vil gøre situationen lettere for vore modstandere. Vi derimod vil vise folket alle betingelser. Vi vil stille alle regeringer over for vore betingelser, og lad dem så stå til ansvar for deres folk. Vi vil forelægge alle fredsforslag for Den Konstituerende Forsamling.

Kammerater, der er endnu et punkt, som I må vise den største opmærksomhed. De hemmelige traktater må offentliggøres. Punkterne om anneksioner og erstatningsbetalinger må ophæves. Der er forskellige punkter, kammerater – røverregeringerne sluttede ikke blot overenskomster om røverier; blandt overenskomsterne er også økonomiske aftaler og forskellige andre punkter om gode naboforhold.

Vi binder os ikke til traktaterne. Vi vil ikke lade os snære ind af traktaterne. Vi forkaster alle punkter om rov og vold, men alle de punkter, der omhandler betingelser for gode naboforhold og økonomiske aftaler, accepterer vi med glæde. Dem kan vi ikke forkaste. Vi foreslår en våbenstilstand på tre måneder. Vi vælger et langt tidsrum, fordi folkene er udmattede, fordi de tørster efter hvile ovenpå denne blodige krig, der nu varer ved på fjerde år. Vi må forstå, at de forskellige folk må drøfte fredsbetingelserne og give udtryk for deres vilje, med deltagelse af parlamentet, men dertil må der gives en vis frist. Vi kræver en lang våbenstilstand, for at hæren i skyttegravene kan hvile ud efter dette mareridt af evindelige myrderier, men vi forkaster ikke forslag om en kortere våbenstilstand. Vi vil overveje dem, og vi må acceptere dem, selv hvis man foreslår os en våbenstilstand på en måned eller halvanden. Vort forslag om våbenstilstand må heller ikke være ultimativt, for vi vil ikke give vore fjender mulighed for at hemmeligholde hele sandheden for folkene ved at dække sig bag uforsonlighed fra vor side. Det må ikke være ultimativt, for den regering, der ikke ønsker våbenstilstand, er forbryderisk. Hvis vi derimod ikke giver vort våbenstilstandsforslag ultimativt karakter,

så afslører vi derved i folkenes øjne regeringerne som forbrydere, og med sådanne forbrydere vil folkene gøre kort proces. Man indvender, at vore ikke-ultimate krav viser vor svaghed, men det er på tide at holde op med hele dette borgerlige hykleri, når talen er om folkets styrke. Styrke betyder efter borgerlig opfattelse, at masserne blindt går til slagtebænken og følger de imperialistiske regeringers pegepind. Bourgeoisiet regner kun en stat for stærk, når den med hele regeringsapparatets magt kan kaste masserne derhen, hvor de borgerlige magthavere ønsker det. Vor opfattelse af styrke er en anden. Efter vor opfattelse er det massernes bevidsthed, der gør en stat stærk. Den er stærk, når masserne har kendskab til alt, kan dømmes om alt og udføre alt bevidst. Vi behøver ikke at være bange for at sige sandheden om udmattelsen, for hvilken stat er i dag ikke udmattet, hvilket folk taler ikke åbent derom? Tag Italien, hvor der som følge af denne udmattelse er opstået en langvarig revolutionær bevægelse, der har krævet krigen standset. Forekommer der ikke i Tyskland massedemonstrationer af arbejdere, hvor der opstilles paroler om standsning af krigen? Er ikke den opstand i den tyske flåde, der så ubarmhjertigt blev undertrykt af bøddlen Wilhelm og hans håndlangere, netop fremkaldt af udmattelse? Når sådanne foreteelser er mulige i et så disciplineret land som Tyskland, hvor man begynder at tale om udmattelse og standsning af krigen, så har vi ikke noget at være bange for, når vi åbenlyst siger det samme, for det er sandheden, der gælder lige så meget for os som for alle krigsførende og endog ikke-krigsførende lande.

4

Tale om jordspørgsmålet 26. oktober (8. november)

Vi er af den mening, at revolutionen har vist og bevist, hvor vigtigt det er, at jordspørgsmålet fremstilles klart. Den væbnede opstands udbrud, den anden revolution, oktoberrevolutionen, viser klart, at jorden må overdrages til bønderne. Det var en forbrydelse, den styrtede regering og mensjevikkernes og de socialrevolutionæres (7) kompromispartier begik, da de under forskellige påskud trak løsningen af jordspørgsmålet i langdrag og derved førte landet ud i kaoset og bondeopstanden. Deres

ord om pogromer og anarki i landsbyen lyder som hykleri og fejlt bedrageri. Hvor og hvornår er pogromer og anarki blevet fremkaldt af fornuftige foranstaltninger? Hvis regeringen havde handlet fornuftigt, og hvis dens foranstaltninger havde imødekommet de fattige bønders behov, ville bondemasserne så være blevet ophidset? Men alle regeringens foranstaltninger, der blev godkendt af Avksentjevs og Dans sovjetter, gik mod bønderne og drev dem til opstand.

Efter at have fremkaldt opstanden gav regeringen sig til at råbe op om pogromer og anarki, skønt den selv havde fremkaldt dem. Den ville undertrykke opstanden med jern og blod, men blev selv fejlet bort af de revolutionære soldaters, matrosers og arbejderes væbnede opstand. Arbejder- og bonderevolutionens regering må først og fremmest løse jordspørgsmålet – det spørgsmål, der kan berolige og tilfredsstille de fattige bønders vældige masser. Jeg vil oplæse punkterne i det dekret, som jeres sovjet-regering må udstede. I et af dette dekrets punkter findes en til jordkomiteerne rettet instruks, der er affattet på grundlag af 242 instrukser fra lokale sovjetter af bonde-repræsentanter.

Dekret Om Jorden

1) Godsejernes ejendomsret til jorden afskaffes øjeblikkelig uden nogen erstatning.

2) Godsejernes godser, såvel som al tsarfamiliens, klostrenes og kirkernes jord med alt levende og dødt inventar, bygninger og alt tilbehør stilles indtil Den Konstituerende Forsamlings sammentræden til rådighed for jordkomiteerne i landdistrikterne og bonde-repræsentanternes kredssovjetter.

3) Enhver beskadigelse af den konfiskerede ejendom, der fra nu af tilhører hele folket, erklæres for en alvorlig forbrydelse, der straffes af revolutionsdomstolen. Bonde-repræsentanternes kredssovjetter træffer alle nødvendige forholdsregler til at opretholde den strengeste orden ved konfiskationen af godsejernes godser, at fastsætte hvilken jord der skal konfiskeres og i hvilket omfang, at opstille en nøjagtig liste over al den ejendom, der skal konfiskeres, og gennemføre den strengeste revolutionære bevogtning af hele bedriften med alle bygninger, redskaber, kvæg, varelagre osv., der overgår til folket.

4) Som retningslinje ved gennemførelsen af de store jordreformer – indtil deres endelige afgørelse i Den Konstituerende Forsamling – skal følgende bondeinstruks tjene, der er sammenstillet på grundlag af 242 lokale bondeinstrukser af redaktionen af Meddelelser Fra Bonde-repræsentanternes Alrussiske Sovjet (8) og offentliggjort i nummer 88 af disse Meddelelser (Petrograd, nr. 88, 19. august 1917).

Bondeinstruks Om Jordspørgsmålet

»Jordspørgsmålet kan i hele sit omfang kun afgøres af en af hele folket valgt konstituerende forsamling.

Den retfærdigste løsning af jordspørgsmålet må gå ud på følgende:

1) *Privatejendomsretten til jorden afskaffes for bestandig; jorden må hverken sælges eller købes, hverken bortforpagtes eller pantsættes eller på nogen anden måde afhændes.*

Al jord: *statens, tsarfamiliens, domæneforvaltningens, klostrenes, kirkens, fabrikkers, stamhuses, privatfolks, det offentliges og bøndernes jord osv. overtages uden erstatning, gøres til hele folkets ejendom, og brugsretten overdrages til dem, der dyrker den.*

Den, der lider tab ved omvæltningen af ejendomsforholdene, har kun ret til offentlig understøttelse i det tidsrum, der er nødvendigt for at tilpasse sig de nye eksistensbetingelser.

2) Alle jordens rigdomme: malm, olie, kul, salt osv. såvel som skove, søer og vandløb, der har betydning for hele staten, overgår til staten, der alene har brugsretten til dem. Brugsretten til alle mindre floder, søer, skove osv. overdrages til landsbyfællesskaberne under forudsætning af, at de administreres af det lokale selvstyres organer.

3) *Jordbrug i højt udviklet drift: gartnerier, plantager, planteskoler, frømarker, drivhuse og lignende, skal ikke opdeles, men gøres til mønsterbrug, og brugsretten til dem overdrages, alt efter deres størrelse og betydning, alene til staten eller landsby fællesskabet.*

Brugsretten til gårdjord, byjord og landsbyjord og til husenes haver og nyttehaver forbliver hos de nu-

værende ejere; omfanget af disse arealer og størrelsen af den skat, der skal betales for brugsretten til dem, fastsættes ad lovgivningens vej.

4) Stutterier, bedrifter til opdrætning af racekvæg og racefjerkræ og lign., tilhørende staten eller private, konfiskeres, og brugsretten til dem overgår, alt efter deres størrelse og betydning, alene til staten eller landsbyfællesskabet.

Spørgsmålet om erstatning behandles af Den Konstituerende Forsamling.

5) Brugsretten til den beslaglagte jords samlede levende og døde driftsinventar overgår uden erstatning, alt efter størrelse og betydning, alene til staten eller landsbyfællesskabet.

Bestemmelsen om konfiskation af inventaret gælder ikke de jordfattede bønder.

6) Brugsretten til jorden tilkommer alle russiske statsborgere (uden hensyn til køn), der ønsker at dyrke den med deres egen arbejdskraft, ved hjælp af deres familie eller i fællesskab, men kun så længe de er i stand til at dyrke den. Lønarbejde tillades ikke.

Er et medlem af et landbrugskollektiv arbejdsudygtig i indtil to år, forpligtes kollektivet til inden for dette tidsrum at komme ham til hjælp ved fælles dyrkning af hans jord, indtil han har genvundet sin arbejdsevne.

Jordbrugere, der på grund af alderdom eller invaliditet for bestandig har mistet evnen til personligt at dyrke jorden, mister brugsretten til den, men får til gengæld pension af staten.

7) Udnyttelsen af jorden skal være ligelig, dvs. jorden fordeles blandt de arbejdende – alt efter de lokale forhold – i overensstemmelse med en arbejds- eller forbrugsnorm.

Formerne for jordens udnyttelse må være fuldstændig frie; der kan oprettes enkeltbrug, udflyttergårde, landsbyfællesskaber og arteller, alt efter hvad de enkelte landsbyer beslutter.

8) Al jord overgår efter dens konfiskation til jordfonden, der er hele folkets ejendom. Fordelingen af jorden blandt de arbejdende ledes af de lokale og centrale selvstyreorganer, fra de demokratisk orga-

niserede, ikke standsdelte, landsby- og byfællesskaber til de centrale distriktsorganer.

Jordfonden opdeles periodisk, efterhånden som befolkningen vokser, og landbrugets produktivitet og kultur højnes.

Ved forandring af loddernes grænser skal loddens oprindelige kerne forblive uberørt.

Udtrædende medlemmers jord går tilbage til jordfonden; udtrædende medlemmers nærmeste slægtninge og personer, som de udtrædende udpeger, har fortrinsret til deres lodder.

Når en lod går tilbage til jordfonden, skal værdien af gødning og melioration (gennemgribende forbedringer) erstattes, for så vidt de ikke er forbrugt.

Hvis den forhåndenværende jordfond i enkelte egne viser sig at være utilstrækkelig til at tilfredsstille hele den stedlige befolkning, må befolkningsoverskuddet flytte andetsteds hen.

Staten skal påtage sig organiseringen af overflytningen samt udgifterne ved den og forsyningen med inventar og lignende.

Overflytningen foregår i følgende orden: bønder uden jord, der selv ønsker at flytte bort, derefter tvivlsomme elementer i fællesskabet, desertører og lign., og endelig efter lodtrækning eller efter overenskomst«.

Alt, hvad der står i denne instruks, der giver udtryk for, hvad det uhyre flertal af bevidste bønder i hele Rusland vil, erklæres for provisorisk lov, der gælder indtil Den Konstituerende Forsamlings sammentræden og føres ud i livet så vidt muligt omgående og for visse afsnits vedkommende i den rækkefølge, der fastsættes af bonderepræsentanternes kredssovjetter.

5) De menige bønders og de menige kosakkers jord konfiskeres ikke.

Der lyder her tilråb om, at selve dekretet og instruksen er forfattet af de socialrevolutionære. Det gør ikke noget. Er det ikke lige meget, hvem der har forfattet dem? Som demokratisk regering kan vi dog ikke forbigå en af folkemasserne truffet beslutning, selv om vi ikke er indforstå-

et med den. Når bønderne selv anvender dette dekret i det praktiske liv og gennemfører det hjemme på deres egen, så vil de i livets kamp forstå, hvor sandheden er. Og selv hvis bønderne fortsat følger de socialrevolutionære, og selv hvis de giver dette parti flertallet i Den Konstituerende Forsamling, vil vi sige: det gør ikke noget. Livet er den bedste læremester, livet vil vise, hvem der har ret; lad så bønderne løse dette spørgsmål fra den ene ende, og lad os løse det fra den anden. I det skabende revolutionære arbejdes almindelige strøm, under udarbejdelsen af de nye statsformer, vil livet nærme os til hinanden. Vi må holde trit med livet, vi må give folkemassernes skaberkraft frit slag. Den gamle regering, der blev styrtet ved den væbnede opstand, ville løse jordspørgsmålet ved hjælp af det gamle tsaristiske bureaukrati, som ikke var skiftet ud. Men i stedet for at løse spørgsmålet førte bureaukratiet kun kamp mod bønderne. Bønderne har lært et og andet i løbet af de otte måneder, vor revolution har varet, de ønsker selv at løse alle jordspørgsmål. Derfor tager vi afstand fra enhver ændring til dette lovforslag. Vi vil ikke gå i enkeltheder, eftersom vi skriver et dekret og ikke et aktionsprogram. Rusland er stort og de lokale betingelser forskellige; vi tror, at bønderne selv, bedre end vi, er i stand til at løse spørgsmålet på den rigtige måde. Om de gør det i vor eller i det socialrevolutionære programs ånd – det er ikke det væsentlige. Det væsentlige er, at bønderne får den faste overbevisning, at der ikke længere er godsejere på landet, at bønderne selv må løse alle problemer, at de selv må bygge deres liv op.

(Stormende bifald).

5 Beslutning om dannelsen af en arbejder- og bonderegering

Den Alrussiske Sovjetkongres Af Arbejder-, Soldater- Og Bonderepræsentanter beslutter:

At danne en provisorisk arbejder- og bonderegering for landets styrelse indtil indkaldelsen af Den Konstituerende Forsamling. Denne regering skal kaldes Folkekommissærernes Råd. Forvaltningen af det statslige livs enkelte brancher overdrages kommissioner, hvis sammensætning skal sikre, at det af kongressen proklamerede program føres ud i livet i tæt samarbejde med masse-

organisationerne af arbejdere, kvindelige arbejdere, matroser, soldater, bønder og tjenestemænd. Regeringsmagten udøves af et kollegium af ordførerne i disse kommissioner, dvs. Folkekommissærernes Råd.

Kontrol over folkekommissærernes virksomhed og ret til at afsætte dem har Den Alrussiske Sovjetkongres Af Arbejder-, Bonde- Og Soldaterrepræsentanter og dens centrale eksekutivkomité.

For øjeblikket består Folkekommissærernes Råd af følgende personer:

Rådets formand – *Vladimir Uljanov (Lenin)*

Folkekommissær for indenrigsanliggender – *A. I. Rykov*

Jordbrug – *V. P. Miljutin*

Arbejde – *A. G. Sjljapnikov*

Hær og flåde – en komité bestående af *V. A. Ousejenko (Antonov), N. V. Krylenko og P. J. Dybenko*

Handel og industri – *V. P. Nogin*

Folkeuddannelse – *A. V. Lunatjarskij*

Finanser – *I. I. Skvortsov (Stepanov)*

Udenrigsanliggender – *L. D. Bronstein (Trotskij)*

Justits – *G. /. Oppokov (Lomov)*

Levnedsmiddel – *I. A. Teodorovitj*

Post og telegraf – *N. P. Avilov (Glebov)*

Formand for nationalitetsspørgsmål – *J. V. Dsjugasjvili (Stalin)*

Posten som folkekommissær for jernbanerne er indtil videre ubesat.

Skrevet 26. eller 27. oktober
(8. eller 9. november) 1917.
Udkastet blev første gang offentliggjort
i Pravda nr. 178 den 3.(16.) november 1917.

Udkast til dekret om arbejderkontrol

1. I alle foretagender inden for industri, handel, bankvæsen, landbrug og lignende med mindst fem arbejdere og funktionærer (tilsammen) eller med en omsætning på mindst 10.000 rubler om året indføres *arbejderkontrol* med produktion, opbevaring, køb og salg af alle produkter og råmaterialer.

2. Arbejderkontrollen gennemføres af alle arbejdere og funktionærer i foretagendet, enten direkte, hvis foretagendet er så lille, at dette er muligt, eller gennem deres valgte repræsentanter, der vælges *omgående* på fællesmøder. Der føres protokol over valgene, og navnene på de valgte meddeles regeringen og arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes lokale sovjetter.

3. Uden tilladelse fra arbejdernes og funktionærernes valgte repræsentanter er det strengt forbudt at lukke et foretagende eller indstille en produktion, der har samfundsmæssig betydning (se § 7), eller foretage nogen som helst forandringer i driften.

4. Disse valgte repræsentanter skal have adgang til *alle* bøger og dokumenter uden undtagelse og ligeledes til *alle* lagre og forråd af materialer, værktøj og produkter uden nogen undtagelse.

5. De af arbejdernes og funktionærernes valgte repræsentanter truffne beslutninger er bindende for foretagendernes indehavere og kan kun omstødes af fagforeningerne og disses kongresser.

6. I alle foretagender af samfundsmæssig betydning er *alle* indehavere og *alle* arbejdernes og funktionærernes valgte repræsentanter, der er valgt for at gennemføre arbejderkontrollen, ansvarlige over for staten for den strengeste orden, disciplin og beskyttelse af ejendommen.

Den, der gør sig skyldig i forsømmelighed, hemmeligholdelse af lagre, regnskaber osv., straffes med konfiskation af hele sin ejendom og med fængsel i indtil fem år.

7. Alle foretagender, der arbejder for forsvaret eller på den ene eller anden måde er forbundet med produktionen af produkter, der er nødvendige for folkemassernes eksistens, regnes for foretagender, der har samfundsmæssig betydning.

8. Mere detaljerede regler for arbejderkontrollen opstilles af arbejderrepræsentanternes lokale sovjetter, af fabrikskomiteernes konferencer og af funktionærkomiteerne på deres repræsentanternes fællesmøder.

Radiobudskab fra folkekommissærernes råd 30. oktober (12. november) 1917

Til alle. Til alle.

Den Alrussiske Sovjetkongres har dannet en ny sovjet-regering. Kerenskij's regering er styrtet og arresteret. Kerenskij er flygtet. Alle institutioner er i sovjetregeringens hænder. Den 29. oktober begyndte en opstand hos officerseleverne, der den 25. oktober løslodes på æresord. Opstanden blev knust den samme dag. Kerenskij og Savinkov, officerseleverne og en del af kosakkerne er på bedragerisk måde trængt igennem til Tsarskoje Selo. Sovjetregeringen har mobiliseret kræfter for at undertrykke den nye Kornilov-march til Petrograd. Flåden er kaldt til hovedstaden med krydseren Respublika i spidsen. Officerseleverne og Kerenskij's kosakker vakler. Til os kommer fanger fra Kerenskij's lejr og forsikrer, at kosakkerne er blevet bedraget og ikke vil skyde, hvis de får at vide, hvad det drejer sig om. Sovjetregeringen træffer alle foranstaltninger for at forhindre en blodsudgydelse. Hvis det ikke lykkes at forhindre en blodsudgydelse, hvis Kerenskij's tropper alligevel begynder at skyde, så vil sovjetregeringen ikke afholde sig fra skånselsløse foranstaltninger til at undertrykke den nye Kerenskij-Kornilov-march.

Vi meddeler, at sovjetkongressen, hvis deltagere allerede er rejst bort, har vedtaget to vigtige dekretter: 1) om en øjeblikkelig overdragelse af al godsejerjorden til bondekomiteerne og 2) om et forslag til en demokratisk fred.

Formanden for sovjetregeringen
Vladimir Uljanov (Lenin)

Indlæg på mødet i RSDAP(b)'s 1. (14.) november 1917

Protokol

1

Kammerat Lenin mener, at Kamenevs politik må ophøre med det samme. Nu er der ingen forhandlinger at føre med Viksjel. (1) Tropper skal sendes til Moskva. Foreslår en resolution om Viksjel. Viksjel er ikke repræsenteret i sovjetten og skal heller ikke med i den; sovjetterne er frivillige organer, og Viksjel har ingen støtte blandt masserne.

2

Kammerat Lenin mener, at forhandlingerne skulle tjene som diplomatisk maskering af de militære operationer. Den eneste rigtige beslutning ville være at fjerne de vaklendes vaklen og selv optræde beslutsomt. Man må hjælpe Moskva-folkene, og vor sejr er sikret.

3

Kammerat Lenin. Spørgsmålet er grundlæggende, og det er på tide at gøre ende på al vaklen. Det er klart, at Viksjel står på Kaledin, Kornilov og co.'s side. Vi må ikke vakle. Bag os står flertallet af arbejdere og bønder og hæren. Her har ingen bevist, at masserne er imod os; enten med Kaledins agenter eller med masserne. Vi må støtte os på masserne, vi må sende agitatorer til landsbyerne. Viksjel er blevet opfordret til at sende tropper til Moskva, men afslog. Vi må appellere til masserne, og de vil fejle Viksjel til side.

Resolution fra RSDAP(b)'s centralkomite vedrørende oppositionen inden for centralkomiteen 2. (15.) november 1917

Centralkomiteen finder, at det nuværende møde har historisk betydning, og at det derfor er nødvendigt at fastslå de to standpunkter, der er kommet frem her.

1) Centralkomiteen konstaterer, at den opposition, der har dannet sig inden for centralkomiteen, helt og holdent er gået bort fra bolsjevismens grundlæggende standpunkter og den proletariske klassekamp overhovedet, når den gentager de dybt umarxistiske slagord om umuligheden af en socialistisk revolution i Rusland og taler om nødvendigheden af at give efter for ultimatum og trusler, som et vitterligt mindretal i sovjetorganisationen fremsætter om at udtræde, og at oppositionen herved undergraver Den 2. Alrussiske Sovjetkongres' vilje og beslutning og saboterer proletariatets og de fattige bønders diktatur, der netop er påbegyndt.

2) Centralkomiteen lægger hele ansvaret for hæmnin-gen af det revolutionære arbejde og for de nuværende forbryderiske svingninger over på denne opposition og opfordrer den til at henlægge sin diskussion og sin skepsis til pressen, og at holde sig borte fra praktisk arbejde, som den ikke tror på. For i denne opposition finder man ikke andet end angst for bourgeoisiet og en genspejling af stemningen hos den trætte (og ikke revolutionære) del af befolkningen.

3) Centralkomiteen bekræfter, at man ikke kan afstå fra en rent bolsjevistik regering uden at forråde parolen om sovjetmagten, eftersom flertallet på Den 2. Alrussi-

ske Sovjetkongres, uden at udelukke nogen fra kongres-sen, har overdraget magten til denne regering.

4) Centralkomiteen bekræfter, at man ikke – uden at tilsidesætte princippet om magtens placering hos arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter – kan inklude sig på en studehandel for at få tilslutning til sovjetterne fra organisationer, der ikke hører til sovjet-typen, dvs. organisationer, der ikke er frivillige sammen-slutninger af den revolutionære avantgarde, der leder massernes kamp for at afskaffe godsejerne og kapitalis-terne.

5) Centralkomiteen bekræfter, at eftergivenesshed for ultimatum og trusler fra sovjetternes mindretal er ens-betydende med en fuldstændig fornægtelse ikke kun af sovjetmagten, men også af demokratismen, for en sådan eftergivenesshed er ensbetydende med, at flertallet er bange for at bruge sit flertal, ensbetydende med at ligge under for anarki og med gentagelse af ultimative krav fra et hvilket som helst mindretals side.

6) Centralkomiteen bekræfter, at ingen er blevet ude-lukket fra Den 2. Alrussiske Sovjetkongres, og at den også nu er fuldstændig parat til at lade dem, der er gået, vende tilbage og indgå i en koalition med dem inden for ram-merne af sovjetterne, at det følgelig er absolut usand tale, at bolsjevikerne ikke vil dele magten med nogen.

7) Centralkomiteen bekræfter, at den, samme dag som den nuværende regering dannedes, nogle timer før denne dannelse, inviterede tre repræsentanter for de venstre-socialrevolutionære til sit møde og foreslog dem formelt at deltage i regeringen. De venstre-socialrevolutionæres afslag, selv om det var foreløbigt og betinget, lægger helt og holdent hele ansvaret over på disse venstre-social-revolutionære for, at der ikke blev opnået en overens-komst med dem.

8) Centralkomiteen minder om, at på Den 2. Alrussiske Sovjetkongres blev der vedtaget en resolution fremlagt af bolsjevikkernes fraktion, som udtrykker sin beredvil-lighed til at supplere sovjetterne både med soldater fra skyttegravene og med bønder fra landsbyerne – at det følgelig er absolut usandt at påstå, at den bolsjevikiske regering er imod koalition med bønderne. Tværtimod, centralkomiteen erklærer, at vor regerings jordlov, der er en fuldstændig afskrift af de socialrevolutionæres in-

struks, er et praktisk bevis på bolsjevikkerne fuldstændige og oprigtige beredthed til at gennemføre en koalition med det vældige flertal af Ruslands befolkning.

9) Centralkomiteen bekræfter sluttelig, at trods alle vanskeligheder sikres socialismens sejr såvel i Rusland som i Europa kun ved en urokkelig fortsættelse af den nuværende regerings politik. Centralkomiteen udtrykker sin faste overbevisning om denne socialistiske revolutions sejr og foreslår alle skeptikere og vaklende at kaste al deres vaklen bort og helhjertet og med uselvsk energi støtte denne regerings virksomhed.

Lenin

*Skrevet 3. (16.) november 1917.
Trykt første gang i 1922 i tidsskriftet
Proletarskaja Revoljutsija nr. 7.*

Ultimatum fra flertallet i RSDAP(b)'s centralkomité til mindretallet

Flertallet i centralkomiteen for RSDAP (bolsjevikkerne) godkender fuldstændig den politik, der indtil nu er ført af Folkekommissærernes Råd og anser det for nødvendigt at henvende sig til mindretallet i centralkomiteen med følgende kategoriske erklæring.

Vort partis politik for den nuværende periode er fastlagt i den resolution, der blev foreslået af kammerat Lenin og vedtaget i går den 2. november af centralkomiteen. (1) Denne resolution erklærer ethvert forsøg på at få vort parti til at give afkald på magten for forræderi mod proletariatets sag, eftersom Den Alrussiske Sovjetkongres i millioner af arbejderes, soldaters og bønderes navn og på grundlag af vort program overgav denne magt til vort partis repræsentanter. Denne hovedlinje i vor taktik, der udspringer af hele vor kamp mod kompromismageri og ledede os i opstanden mod Kerenskijs regering, udgør nu bolsjevismens revolutionære væsen og bliver på ny godkendt af centralkomiteen. Den er absolut bindende for alle partimedlemmer og i første række for mindretallet i centralkomiteen.

Imidlertid førte og fører mindretallets repræsentanter såvel før mødet i centralkomiteen i går som efter mødet en politik, klart rettet mod vort partis hovedlinje, og demoraliserer vore egne rækker, idet den fremkalder vaklen i det øjeblik, da det er nødvendigt med den største fasthed og standhaftighed.

Således har den bolsjevikiske fraktion, hvori centralkomité-medlemmer, der tilhører mindretallet, direkte deltaget på mødet i går i Den Centrale Eksekutivkomité og åbent stemt imod centralkomiteens beslutning (i spørgs-

målet om vort partis talmæssige og personelle repræsentation i regeringen). Et sådant disciplinbrud, begået af centralkomite-medlemmer bag centralkomiteens ryg efter mange timers debat i centralkomiteen og fremkaldt af de samme repræsentanter for oppositionen, viser os helt klart, at oppositionen har til hensigt at udmanøvrere partiinstitutionerne ved at sabotere partiets arbejde i det øjeblik, da partiets skæbne, revolutionens skæbne afhænger af dette arbejdes umiddelbare resultat.

Vi kan ikke, og vi vil ikke bære ansvaret for en sådan situation.

Når vi nu vender os til mindretallet i centralkomiteen med denne erklæring, forlanger vi kategorisk svar i skriftlig form på spørgsmålet, om mindretallet forpligter sig til at underordne sig partidisciplinen og føre den politik, som er formuleret i kammerat Lenins resolution, der er vedtaget af centralkomiteen.

I tilfælde af et negativt eller svævende svar på dette spørgsmål henvender vi os straks til partikomiteen i Petrograd, partikomiteen i Moskva, bolsjevikfraktionen i Den Centrale Eksekutivkomité, Petrograds bykonference og til den ekstraordinære partikongres med et alternativt forslag:

Enten må partiet pålægge den nuværende opposition at danne en ny regering med de af sine forbundsfæller, for hvis skyld oppositionen nu saboterer vort arbejde – og så vil vi betragte os fuldstændig frie i forhold til den nye regering, der ikke kan føre til andet end vaklen, magtesløshed og kaos.

Eller – og det tvivler vi ikke på – partiet vil godkende den eneste mulige revolutionære linje, udtrykt i centralkomiteens beslutning fra i går, og så må partiet kategorisk befale oppositionens repræsentanter ikke at drive deres desorganiserende arbejde inden for vor partiorganisations rammer. Der findes ikke og kan ikke findes nogen anden udvej. Naturligvis vil en splittelse være en overordentlig trist kendsgerning. Men en ærlig og åben splittelse er nu uden sammenligning bedre end sabotage i partiet, underminering af egne beslutninger, desorganisering og ligegyldighed. I al fald tvivler vi ikke et øjeblik på, at når vi forelægger vore meningsforskelle for masserne (det er i hovedsagen de samme meningsforskelle som dem med gruppen Novaja Sjisn og gruppen Martov),

så vil vor politik bestemt få de revolutionære arbejderes, soldaters og bønders støtte og på kort tid fordømme den vaklende opposition til magtesløs isolation.

Til befolkningen

Kammerater! Arbejdere, soldater, bønder, alle arbejdende!

Arbejder- og bonderevolutionen har definitivt sejret i Petrograd, den har fordrevet og arresteret de sidste rester af det lille antal kosakker, der er blevet bedraget af Kerenskij. Revolutionen har også sejret i Moskva. Alle-rede inden der var ankommet nogle militærtog fra Petrograd, havde officerseleverne og de andre Kornilov-folk i Moskva underskrevet fredsbetingelserne: afvæbning af officerseleverne, opløsning af Redningskomiteen. (1)

Fra fronten og fra landet indløber dagligt og hver time meddelelser om, at det overvejende flertal af soldaterne i skyttegravene og bønderne i landkredsene støtter den nye regering og dens love om fredsforslag og om en øjeblikkelig overdragelse af jorden til bønderne. Arbejder- og bonderevolutionens sejr er sikret, for folkets flertal har allerede stillet sig på revolutionens side.

Det er fuldstændig forståeligt, at godsejere og kapitalister, *højere* tjenestemænd og embedsmænd, der er nært forbundet med bourgeoisiet, kort sagt alle rige og deres håndlangere er fjendtlig stemt over for den nye revolution, sætter sig imod dens sejr, truer med at indstille bankernes virksomhed, ødelægger eller indstiller forskellige institutioners arbejde, hindrer og hæmmer revolutionen på alle måder snart direkte, snart indirekte. Enhver bevidst arbejder forstår udmærket godt, at vi uundgåeligt vil støde på en sådan modstand, hele den bolsjevikiske partipresse har påvist det mange gange. De arbejdende klasser vil ikke ét øjeblik lade sig skræmme af denne modstand og frygter ikke det ringeste truslerne og strejkerne fra bourgeoisiets tilhængere.

Bag os står folkets flertal. Bag os står flertallet af de

arbejdende og undertrykte i hele verden. Vor sag er retfærdig. Vor sejr er sikret.

Kapitalisternes og de højere tjenestemænds modstand vil blive brudt. Vi vil ikke fratage noget menneske ejendom uden en speciel statslov om nationalisering af banker og syndikater. Denne lov forberedes. Ingen arbejdende, ingen arbejder mister én eneste kopek; tværtimod vil han blive hjulpet. Ud over den strengeste registrering og kontrol, ud over inddrivning af den tidligere fastlagte skat vil regeringen ikke træffe andre forholdsregler.

I disse retfærdige kravs navn har det vældige flertal af folket sluttet sig sammen om den provisoriske arbejder- og bonderegering.

Kammerater arbejdende! Husk på, at *I selv* nu styrer staten. Ingen vil hjælpe jer, hvis I ikke slutter jer sammen og tager *alle* statens *anliggender* i *jeres* hænder. *Jeres* sovjetter er fra nu af statsmagtens organer, befuld-mægtigede, besluttende organer.

Slut jer sammen om jeres sovjetter. Styrk dem. Gå selv i gang med arbejdet nedefra, vent ikke på nogen. Opret hold den strengeste revolutionære orden, undertryk skånselsløst forsøg på anarki fra drukkenbolte, slagsbrødre, kontrarevolutionære officerselever, Kornilov-folk o.lign.

Indfør den strengeste kontrol med produktionen og registreringen af produkterne. Arrestér og overgiv til den revolutionære folkedomstol enhver, der vover at skade folkets sag, om denne skade ytrer sig som sabotage (beskadigelse, forhindring, underminering) af produktionen eller tilbageholdelse af korn- og levnedsmiddelforråd eller af korntransporter eller som ødelæggelse af jernbane-, post-, telegraf- eller telefonvirksomhed og overhovedet som modstand i en eller anden form mod fredens store sag, mod jordens overdragelse til bønderne, mod sikring af arbejderkontrol med produktionen og fordelingen af produkterne.

Kammerater arbejdere, soldater, bønder og alle arbejdende! Tag *hele* magten gennem *jeres* sovjetter. Bevar og beskyt som jeres øjsten jorden, kornet, fabrikkerne, maskinerne, produkterne, transportvæsenet – alt bliver fra nu af *helt* jeres ejendom, hele folkets ejendom. Lidt efter lidt vil vi med samtykke og godkendelse af bøndernes flertal på grundlag af bøndernes og arbejdernes *praktiske* erfaring fast og urokkeligt gå fremad til socialis-

mens sejr, som de fremskredne arbejdere i de mest civiliserede lande vil befæste, og som giver folkene en varig fred og befrielse fra ethvert åg og enhver udbytning.

5. november 1917
Petrograd

Formand for Folkekommissærernes Råd
V. Uljanov (Lenin)

*Istvestija TsIK nr. 219
8. (21.) november 1917.*

Svar på henvendelser fra bønder

Som svar på talrige henvendelser fra bønder forklares, at al magt i staten fra nu af fuldstændigt er gået over til arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Arbejderrevolutionen har sejret i Petrograd og i Moskva, og vil sejre i det øvrige Rusland. Arbejder- og bonderegeringen sikrer forbundet mellem bondemasserne, fattigbønderne, flertallet af bønderne, med arbejderne mod godsejerne, mod kapitalisterne.

Derfor er bonderepræsentanternes sovjetter i første række i landkredsene og derefter i guvernementerne statsmagtens befuldmægtigede lokale organer indtil Den Konstituerende Forsamling. Godsejernes jordejendom blev *afskaffet* af Den 2. Alrussiske Sovjetkongres. Et dekret om jorden er allerede blevet udfærdiget af den nuværende provisoriske arbejder- og bonderegering. På grundlag af dette dekret skal al godsejerjorden overgå helt til bonderepræsentanternes sovjetter.

Distriktsjordkomiteerne skal omgående overtage al godsejerjord under den strengeste kontrol, bevare fuldstændig orden, strengt beskytte godsejernes tidligere ejendom, der fra nu af er blevet hele folkets ejendom, og som folket derfor selv skal beskytte.

Alle distriktsjordkomiteernes dispositioner, der er vedtaget med samtykke fra bonderepræsentanternes sovjetter i landkredsene, er *lov* og skal ubetinget og øjeblikkeligt omsættes i praksis.

Arbejder- og bonderegeringen, som blev indsat af Den 2. Alrussiske Sovjetkongres, kaldes Folkekommissærernes Råd.

Folkekommissærernes Råd opfordrer bønderne til selv at tage hele den lokale magt i deres egne hænder. Arbejderne støtter fuldt og helt og på alle måder bønderne, de

sætter produktion af maskiner og redskaber i gang, og beder bønderne hjælpe med tilførsel af korn.

Formand for Folkekommissærernes Råd
V. Uljanov (Lenin)

Petrograd
5. november 1917

*Skrevet 5.-6. (18.-19). november 1917.
Trykt 7. (20.) november 1917 i Pravda nr. 182.*

Fra Ruslands socialdemokratiske arbejderpartis (Bolsjevikkernes) centralkomité

*Til alle partiets medlemmer
og til alle arbejdende klasser i Rusland*

Kammerater!

Alle ved, at på Den 2. Alrussiske Kongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanternes Sovjetter tilhørte flertallet af delegerede bolsjevikkernes parti.

Denne kendsgerning er afgørende for forståelsen af den revolution, som netop har fundet sted og sejret såvel i Petrograd og Moskva som i hele Rusland. Det er netop denne kendsgerning, der til stadighed forbigås og forties af alle kapitalisternes tilhængere og ubevidste håndlangere, når de søger at underminere den nye revolutions grund-sætning: *Al magt til sovjetterne*. I Rusland skal der ikke være nogen anden regering end *sovjetregeringen*. I Rusland er sovjetmagten erobret, og regeringens overgang fra ét sovjetparti til et andet kan foregå uden nogen revolution, ved en simpel beslutning i sovjetterne, ved et simpelt nyvalg af repræsentanter til sovjetterne. Den 2. Alrussiske Sovjetkongres gav bolsjevikkernes parti flertallet. Kun en regering, som dette parti har sammensat, er derfor en sovjetregering. Og alle ved, at centralkomiteen for bolsjevikkernes parti nogle timer før den nye regerings dannelse, og før listen over regeringsmedlemmerne blev forelagt Den 2. Alrussiske Sovjetkongres, indbød tre af de mest fremtrædende medlemmer af de venstre-socialrevolutionæres gruppe, kammeraterne Kamkov, Spiro og Karelin, til sit møde og foreslog dem at deltage i den nye regering. Vi beklager overordentligt, at kammeraterne fra de venstre-socialrevolutionæres parti sagde

nej; vi betragter deres afslag som utilladeligt for en revolutionær og en tilhænger af det arbejdende folk; vi er til enhver tid rede til at optage de venstre-socialrevolutionære i regeringen, men vi erklærer, at vi som det parti, der havde flertallet på Den 2. Alrussiske Sovjetkongres, har ret til og over for folket *er forpligtet* til at danne regering.

Alle ved, at vort partis centralkomité forelagde Den 2. Alrussiske Sovjetkongres en rent bolsjevikisk folkekommissærliste, og at kongressen *godkendte denne rent bolsjevikiske regering sliste*.

Derfor er det absolut løgnagtigt, og kun fra folkets fjender, kun fra sovjetmagtens fjender udgår og kan udgå sådanne bedrageriske erklæringer, som at den bolsjevikiske regering *ikke* er en sovjetregering. Tværtimod, *kun* en bolsjevikisk regering kan nu efter Den 2. Alrussiske Sovjetkongres, indtil den tredje træder sammen, eller indtil der finder nyvalg af sovjetterne sted, eller indtil centraleksekutivkomiteen har dannet en ny regering – *kun* en bolsjevikisk regering kan nu anerkendes som en *sovjetregering*.

Kammerater! Nogle medlemmer af vort partis centralkomité og Folkekommissærernes Råd, Kamenev, Sinovjev, Nogin, Rykov, Miljutin og nogle få andre er i går, den 4. november, trådt ud af vort partis centralkomité og – de tre sidste – af Folkekommissærernes Råd. I et så stort parti som vort kan det trods vor politiks proletarisk-revolutionære kurs ikke undgås, at enkelte kammerater viser sig utilstrækkeligt standhaftige og ubøjelige, når det gælder kampen mod folkets fjender. De opgaver, vort parti nu står overfor, er i sandhed umådelige, vanskelighederne er uhyre – og nogle medlemmer af vort parti, der tidligere beklædte ansvarlige poster, rystede for bourgeoisiets angreb og flygtede fra vor midte. Hele bourgeoisiet og alle dets håndlangere hoverer over det, er skadefro, råber om sammenbrud og forudsiger den bolsjevikiske regerings undergang.

Kammerater! Tro ikke på denne løgn. De udtrådte kammerater har handlet som desertører, idet de ikke blot har forladt de poster, der var betroet dem, men også overtrådt vort partis centralkomité's udtrykkelige beslutning om, at de skulle vente med at træde ud, i hvert fald

indtil Petrograds og Moskvas partiorganisationer havde taget stilling dertil. (1) Vi fordømmer på det skarpeste denne deserteren. Vi er af den faste overbevisning, at alle bevidste arbejdere, soldater og bønder, der tilhører vort parti eller sympatiserer med det, vil fordømme desertørernes optræden lige så skarpt.

Men vi erklærer, at selv om nogle enkelte personer fra vort partis top er deserteret, vil dette ikke et minut og ikke en tomme rokke enheden blandt de *masser*, der følger vort parti, og altså heller ikke rokke vort parti.

Husk på, kammerater, at to af desertørerne, Kamenev og Sinovjev, allerede før opstanden i Petrograd optrådte som desertører og skruebrækkere, thi ikke blot stemte de mod opstanden på centralkomiteens afgørende møde den 10. oktober 1917, men også *efter* at centralkomiteen havde truffet sin beslutning, drev de agitation blandt partifunktionærerne mod opstanden. Alle ved, at de aviser, der er bange for at stille sig på arbejdernes side og snarere hælder til bourgeoisiets side (for eksempel Novaja Sjijn), (2) dengang sammen med hele den borgerlige presse råbte op om vort partis »sammenbrud« og »opstandens fiasko« osv. Men livet gendrev hurtigt disse folks løgne og bagvaskelser og de andres tvivl, vaklen og fejhed. Den »storm«, man gerne ville rejse i anledning af Kamenevs og Sinovjevs forsøg på at forpurre Petrograd-opstanden, viste sig at være *en storm i et glas vand*, og massernes storslåede heltemod, som millioner af arbejdere, soldater og bønder viste i Petrograd og Moskva, ved fronten, i skyttegravene og i landsbyerne, skød desertørerne til side med samme lethed, som et jernbanetog fejer træspåner af skinnerne.

Alle forsagte, alle vaklende, alle tvivlende, alle, der har ladet sig skræmme af bourgeoisiet eller af deres direkte eller indirekte håndlangeres skrål, må skamme sig. Der er ikke *spor* af vaklen blandt arbejder- og *soldater masserne* i Petrograd, Moskva eller andetsteds. Vort parti står enigt og fast, som én mand, på vagt for sovjetmagten, på vagt for hele det arbejdende folk og først og fremmest arbejdernes og de fattige bønders interesser!

Et kor af borgerlige bladsmørere og folk, der har ladet sig skræmme af bourgeoisiet, beskylder os for, at vi er ubøjelige, at vi er uforsonlige, at vi ikke vil dele magten med noget andet parti. Det er ikke sandt, kammerater! *Vi har foreslået* og vi foreslår stadig de venstre-social-

revolutionære at dele magten med os. Det er ikke vor skyld, at *de har sagt nej*. Vi har påbegyndt forhandlinger også efter 2. sovjetkongres; vi har under disse forhandlinger gjort alle mulige indrømmelser og er endda gået så vidt, at vi på visse betingelser er gået med til at optage repræsentanter for en del af Petrograds byduma, denne Kornilov-rede, som før noget andet vil blive fejlet til side af folket, hvis Kornilov-pakket, hvis kapitalisternes og godsejernes sønner, officerseleverne, igen skulle prøve på at modsætte sig folkets vilje, sådan som de gjorde i Petrograd sidste søndag, og som de gerne vil gøre igen (dette er bevist ved opdagelsen af Purisjkevitjs sammensværgelse og ved hjælp af de papirer, der blev beslaglagt hos ham i går, den 3. november). Men de herrer, som står bag de venstre-socialrevolutionære og gennem dem handler i bourgeoisiets interesse, fortolkede vore indrømmelser som svaghed og udnyttede dem til at stille os nye ultimata. På mødet den 3. november (3) kom d'herrer Abramovitj og Martov og stillede et ultimatum: ingen forhandlinger, før vor regering holder op med arrestationerne og med at forbyde de borgerlige aviser.

Både vort parti og sovjetkongressens centraleksekutivkomité har *afslået* dette ultimatum, som tydeligt stammer fra Kaledins, bourgeoisiets, Kerenskij's og Kornilovs tilhængere. Purisjkevitjs (4) sammensværgelse og den kendsgerning, at en delegation fra en del af det 17. armekorps den 5. november indtraf i Petrograd og truede os med en march mod Petrograd (en latterlig trussel, eftersom disse Kornilov-folks fortropper allerede er blevet slået på flugt ved Gatsjina, mens størstedelen har nægtet at gå mod sovjetterne) – alle disse begivenheder har vist, hvem d'herrer Abramovitjs og Martovs ultimatum *i virkeligheden* stammede fra, og hvem disse folk *i virkeligheden* tjente.

Arbejdende, vær rolige og stå fast! Vort parti vil aldrig give efter for et ultimatum fra sovjetternes mindretal, et mindretal, der har ladet sig skræmme af bourgeoisiet, og som faktisk i praksis, trods deres »gode hensigter«, optræder som dukker i Kornilov-folkenes hænder.

Vi står fast på sovjetmagtens princip, dvs. magten til det *flertal*, som fandtes på den sidste sovjetkongres; vi er *nu som før* villige til at dele magten med mindretallet i sovjetterne på betingelse af, at dette mindretal loyalt og

ærligt forpligter sig til at indordne sig under flertallet og gennemføre det program, som *hele* Den 2. Alrussiske Sovjetkongres *har godkendt*, og som består i gradvise, men faste og resolute skridt henimod socialismen. Men vi vil ikke underkaste os noget som helst ultimatum fra grupper af intellektuelle, bag hvilke der ikke står masser, bag hvilke der *i virkeligheden* kun står Kornilov-folk, Savinkov-folk, officerselever etc.

Arbejdende, vær rolige og stå fast! Vort parti, sovjetflertallets parti, står enigt og sluttet på vagt for jeres interesser, og bag vort parti står nu som før millioner af arbejdere i byerne, soldater i skyttegravene og bønder på landet, rede til for enhver pris at vinde fredens sejr og socialismens sejr!

Bonderepræsentanternes ekstraordinære Alrussiske Sovjetkongres 10.-25. november (23. november- 8. december) 1917

1

Erklæring rettet til den bolsjevikiske fraktion på bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres (2)

Vi kræver kategorisk, at bolsjevikkerne ultimativt forlanger en åben *afstemning* om spørgsmålet om en *øjeblikkelig* invitation til regeringens repræsentanter.

Hvis det bliver afslået at *læse* dette forslag op og at bringe det til afstemning på plenarmødet, så må hele den bolsjevikiske fraktion som tegn på protest **forlade** mødet.

Lenin

2

Tale om agrarspørgsmålet 14. (27.) november

Avisreferat

Kammerat Lenin fremlægger efter pålæg fra den bolsjevikiske fraktion det bolsjevikiske partis opfattelse af agrarspørgsmålet.

De socialrevolutionæres parti led skibbrud i jordspørgsmålet, fordi det i ord prædikede konfiskation af gods-ejerjorden, men vægrede sig ved at gennemføre den i praksis.

Godsejernes jordbesiddelse er basis for den feudale undertrykkelse, og konfiskation af godsejernes jord er revolutionens første skridt i Rusland. Men jordspørgsmålet kan ikke løses uafhængigt af revolutionens øvrige opgaver. Den rigtige måde at stille disse opgaver på fremkommer ved en analyse af de etaper, som revolutionen

har gennemløbet. Det første skridt var omstyrtelse af selvherskerdømmet og hævvelse af bourgeoisiets og godsejernes magt. Godsejernes interesser var snævert forbundet med bourgeoisiets og bankernes interesser. Den anden etape var en styrkelse af sovjetterne og en kompromispolitik med bourgeoisiet. De venstre-socialrevolutionæres fejl bestod i, at de dengang ikke gik imod kompromispolitikken, idet de påberåbte sig, at masserne ikke var modne nok. Partiet er klassens fortrup, og dets opgave består ingenlunde i at genspejle massernes gennemsnitlige tilstand, men i at føre masserne. Men for at føre de vaklende, må de venstre-socialrevolutionære kammerater selv holde op med at vakle.

Kammerater venstre-socialrevolutionære, i juli begyndte folkemasserne at bryde med kompromispolitikken, men også indtil i dag rækker de venstre-socialrevolutionære hele hånden til Avksentjev, men kun en lillefinger til arbejderne. Hvis kompromisset fortsætter, så dør revolutionen. Kun hvis bønderne vil støtte arbejderne, kan man løse revolutionens opgaver. Kompromis er et forsøg fra arbejder-, bonde- og soldatermasserne på at opnå en realisering af deres behov gennem reformer og indrømmelser fra kapitalens side, uden en socialistisk revolution. Men man kan ikke give folket fred og jord uden omstyrtelse af bourgeoisiet, uden socialisme. Revolutionens opgave er at bryde med kompromispolitikken, og at bryde med kompromispolitikken betyder at betræde vejen til den socialistiske revolution.

Kammerat Lenin forsvarede videre instrukserne til distriktskomiteerne (3) og taler om nødvendigheden af at bryde med ledende centralorganer som armékomiteerne, bonderepræsentanternes eksekutivkomité osv. – Vi har hentet vor lov om distriktskomiteerne hos bønderne. Bønderne vil have jord, forbud mod lønarbejde, inventar til bearbejdning af jorden. Det kan man ikke få uden at styrte kapitalen. Vi har sagt til dem: I vil have jord, men jorden er pantsat og tilhører den russiske og den internationale kapital. I udfordrer kapitalen, I går i denne forbindelse en anden vej end vi, men vi er enige med jer i, at vi går, og vi må gå henimod den sociale revolution. Hvad angår Den Konstituerende Forsamling, så sagde taleren, at Den Konstituerende Forsamlings arbejde vil være afhængigt af stemningen i landet, men jeg siger: man kan

håbe på stemningen, men må ikke glemme geværerne. Kammerat Lenin kommer videre ind på spørgsmålet om krigen. Da taleren taler om Dukhonins afsættelse og Krylenkos udnævnelse til overkommanderende, lyder der latter... – I synes, det er morsomt, men soldaterne vil dømmе jer for jeres latter. Hvis der her findes folk, som synes det er morsomt, at vi har afsat en kontrarevolutionær general og udnævnt Krylenko, der mod generalens vilje er rejst for at føre forhandlinger⁴), så har vi ikke noget at tale med disse mennesker om. Vi har intet til fælles med dem, der ikke anerkender kampen mod den kontrarevolutionære generalitet. Vi vil hellere foretrække at opgive magten, måske gå i illegalitet, men vi vil ikke have noget til fælles med sådanne folk.

3 Resolutionsudkast

Bondekongressen støtter fuldstændigt og på enhver måde Loven (Dekretet) Om Jord af 26. oktober 1917, godkendt af Den 2. Alrussiske Sovjetkongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanter og udstedt af Folkekommissærernes Råd som den russiske republikks provisoriske arbejder- og bonderegering. Bondekongressen udtrykker sin faste og urokkelige beslutsomhed med henblik på med liv og sjæl at forsvare realiseringen af denne lov, opfordrer alle bønder til i samdrægtighed at støtte loven og til ufortøvet selv at føre den ud i livet på stedet, og ligeledes opfordrer den bønderne til udelukkende at vælge til alle poster og stillinger sådanne folk, som ikke i ord, men i handlinger har vist deres fuldstændige vilje til at varetage de arbejdendes og de udbyttede bønders interesser, deres beredthed og evne til at forsvare disse interesser over for enhver modstand fra godsejerne, kapitalisterne og deres tilhængere eller håndlangere.

Bondekongressen udtrykker samtidig sin overbevisning om, at den fuldstændige realisering af alle foranstaltninger, der er forudsat i Loven Om Jord, kun er mulig, hvis den socialistiske arbejderrevolution, der påbegyndtes den 26. oktober, sejrer, for kun den socialistiske revolution kan garantere jordens overgang til de arbejdende bønder uden erstatning, konfiskation af godsejernes inventar, den fulde beskyttelse af lønarbejdernes interesser inden for landbruget, samtidig med den øjeblik-

kelige påbegyndelse af foranstaltninger til den ubetingede afskaffelse af hele det kapitalistiske lønslaveris system, en rigtig og planmæssig fordeling af landbrugsprodukter og industriprodukter mellem land og by, herredømme over bankerne (uden et sådant herredømme er folkets herredømme over jorden også ved ophævelsen af privatejendomsretten til jorden umulig), og alsidig hjælp specielt til de arbejdende og udbyttede fra statens side osv.

Derfor udtrykker bondekongressen, der fuldt og helt støtter revolutionen af 25. oktober og netop støtter den som socialistisk revolution, sin urokkelige vilje til i behørig rækkefølge, men uden vaklen at gennemføre foranstaltninger for Den Russiske Republikks socialistiske omdannelse.

Den nødvendige forudsætning for den socialistiske revolutions sejr, der alene garanterer et varigt resultat og den fuldstændige gennemførelse af Loven Om Jord, er et nært forbund mellem de arbejdende og udbyttede bønder og arbejderklassen – proletariatet – i alle fremskredne lande. I Den Russiske Republik må hele opbygningen og styringen af staten fra øverst til nederst fra nu af bygge på et sådant forbund. Kun et sådant forbund, der tilbageviser alle direkte og indirekte, åbne og tilslørede forsøg på at vende tilbage til det kompromis med bourgeoisiet og med fortalernes for bourgeoisiets politik, som livet allerede har fældet dom over, kan sikre socialismens sejr i hele verden.

4 Tale i anledning af en erklæring fra en repræsentant for Viksjel 18. november (1. december)

Avisreferat

Kammerater!

Erklæringen fra Viksjel (5) er sikkert ikke andet end en fejltagelse. Kan man forestille sig, bare ét minut, at troppe, der er sig sin revolutionære pligt bevidst, og som kæmper for folkets interesser, kommer ind i hovedkvarteret og begynder at sønderslå alting, uden at stille krav, uden at forklare, hvorfor de er kommet, i det mindste til de soldater, der er rundt om hovedkvarteret? I forstår, kammerater, at noget sådant er umuligt. En revolutionær hær, der ved, hvad den gør, vil, at de, som den hen-

vender sig til, ved, hvad man forlanger af dem. Da vi stillede vore krav, blev der gjort mere, det blev påpeget, det blev erklæret, at modstand er modstand mod folkets vilje, ikke kun en alvorlig forbrydelse af sædvanlig art, men også en forbrydelse af moralsk art mod folkets frihed, interesser og højeste forventninger. En revolutionær hær affyrer aldrig det første skud, den optræder kun med hårdhed over for røvere og voldsmænd mod folket. Hvis det var anderledes ville ordet revolutionær miste sin betydning. Jeg kan ikke lade være med at gøre opmærksom på, at Viksjel, der fremsætter ikke-kontrollerede beskyldninger, samtidig erklærer sin »neutralitet«. Til dette har Viksjel ingen som helst ret. Når man under den revolutionære kamp, hvor hvert minut er kostbart, hvor uenighed, neutralitet giver fjenden muligheder for at tage ordet, når man i disse dage alligevel lytter til ham og ikke iler folket til hjælp i dets kamp for dets helligste rettigheder – så kan jeg ikke kalde en sådan holdning for neutralitet, det er ikke neutralitet, en revolutionær vil kalde det medvirken til forbrydelse. (*Bifald.*) Med en sådan holdning opmuntrer I generalerne til aktion. Støtter I ikke os, er I imod folket.

General Dukhonin behøver jo kun det for at udskyde våbenhvilen. Når I hjælper ham, undergraver I våbenhvilen. Tænk på, hvilket tungt ansvar der falder på jer, og hvordan vil folket stille sig til jer?

Endvidere siger kammerat Lenin, at i nogle områder saboteres telegrafene. Regeringen står uden oplysninger, og modstanderne udspreder tåbelige rygter. Et eksempel er de polske bataljoner, der synes at ville vende sig imod regeringen. For øvrigt har polakkerne gentagne gange sagt, at de ikke blander sig i de russiske anliggender og ikke vil blande sig i fremtiden, og vi har også modtaget en erklæring fra dem om, at de går ind for våbenhvilen.

5

Slutord til agrarspørgsmålet 18. november (1. december)

Avisreferat

Kammerat Lenin påviste til at begynde med, at beskyldningerne mod bolsjevikkerne for anarkisme fra de venstre-socialrevolutionæres side er uden hold i virkeligheden.

Hvorved adskiller socialister sig fra anarkister? Ved at

anarkister ikke anerkender en statsmagt, medens socialister og heriblandt bolsjevikkerne går ind for en statsmagt i en overgangsperiode mellem den tilstand, i hvilken vi befinder os, og socialismen, som vi er på vej til.

Vi bolsjevikker er for en fast magt, men det skal være arbejderne og bøndernes magt.

Enhver statsmagt er tvang, men indtil nu var det sådan, at denne magt var mindretallets magt, godsejernes og kapitalistens magt mod arbejderen og bonden.

Men vi er for en sådan magt, som er flertallet af arbejderne og bøndernes faste magt mod kapitalister og godsere.

Kammerat Lenin påviste endvidere, at i de venstre-socialrevolutionæres resolution om jorden kaldes den nye regering for en socialistisk folkeregering, og kom udførligt ind på, hvad der kan knytte et fast bånd mellem bolsjevikkerne og de venstre-socialrevolutionære.

Bøndernes og arbejderne forbund er grundlaget for en aftale mellem de venstre-socialrevolutionære og bolsjevikkerne.

Det er en ærlig koalition, et ærligt forbund, men dette forbund vil være en ærlig koalition også i toppen, mellem de venstre-socialrevolutionære og bolsjevikkerne, hvis de venstre-socialrevolutionære mere bestemt ville give udtryk for, at de betragter den revolution, vi gennemlever, som socialistisk. Denne revolution er socialistisk. Afskaffelsen af privatejendomsret til jorden, indføring af arbejderkontrol, nationalisering af bankerne – alt dette er foranstaltninger, der fører til socialismen. Det er endnu ikke socialisme, men det er foranstaltninger, der fører os med gigantiske skridt mod socialismen. Vi lover ikke straks bønderne og arbejderne et land, hvor det flyder med mælk og honning, men vi siger: et snævert forbund mellem arbejdere og udbyttede bønder, en fast, urokkelig kamp for sovjetmagten fører os til socialismen, og ethvert parti, der i gerning vil være et folkeparti, må klart og tydeligt sige, at vor revolution er socialistisk.

Og først når de venstre-socialrevolutionære klart og utvetydigt erklærer det, vil vort forbund med dem blive stærkt og vokse.

Man siger til os, at vi er imod socialiseringen af jorden og derfor ikke kan slutte nogen aftale med de venstre-socialrevolutionære .

Til dette svarer vi: Ja, vi er imod de socialrevolutionæres socialisering af jorden, men dette forhindrer os ikke i at indgå i et ærligt forbund med de venstre-socialrevolutionære.

I dag eller i morgen udpeger de venstre-socialrevolutionære deres landbrugsminister, og hvis han fremsætter en lov om socialisering, vil vi ikke stemme imod. Vi vil afholde os fra at stemme.

I slutningen af sin tale understregede Lenin, at kun med et forbund mellem arbejdere og bønder er det muligt at opnå jord og fred.

Der blev bl.a. stillet spørgsmål til kammerat Lenin om, hvad bolsjevikkerne ville gøre i Den Konstituerende Forsamling, hvis de venstre-socialrevolutionære kommer i mindretal der og fremsætter en lov om socialisering af jorden, vil bolsjevikkerne så afholde sig fra at stemme? Selvfølgelig ikke. Bolsjevikkerne vil stemme for den lov med den forklaring, at vi stemmer for den lov for at støtte bønderne mod deres fjender.

*Brevet blev trykt
den 19. november (2. december) 1917
i Pravda nr. 194.*

Arbejdernes forbund med de arbejdende og udbyttede bønder

Brev til Pravdas redaktion

I dag, lørdag den 18. november, da jeg talte på bondekongressen, blev der offentligt stillet mig et spørgsmål, som jeg svarede på med det samme. Det er nødvendigt, at dette spørgsmål og mit svar øjeblikkelig bliver kendt af hele det læsende publikum, for skønt jeg formelt kun talte på egne vegne, talte jeg i virkeligheden på hele det bolsjeviki-ske partis vegne.

Sagen forholder sig således:

Da jeg berørte spørgsmålet om de bolsjeviki-ske arbejderes forbund med de venstre-socialrevolutionære, som mange bønder i øjeblikket nærer tillid til, påviste jeg i min tale, at dette forbund *kan* være en »ærlig koalition«, et ærligt forbund, thi mellem lønarbejdernes og de arbejdende og udbyttede bønders interesser er der ikke nogen afgørende divergens. Socialismen kan *fuldt ud* tilfredsstille begge parters interesser. *Kun* socialismen kan tilfredsstille deres interesser. Heraf følger muligheden og nødvendigheden af en »ærlig koalition« mellem proletarerne og de arbejdende og udbyttede bønder. Derimod kan en »koalition« (et forbund) mellem de arbejdende og udbyttede klasser på den ene side og bourgeoisiet på den anden side *ikke* være nogen »ærlig koalition«, fordi der er en afgørende divergens mellem disse klassers interesser.

Forestil jer, sagde jeg, at der i regeringen sidder et flertal af bolsjevikker og et mindretal af venstre-socialrevolutionære, lad os endda antage, at der kun er én venstre-socialrevolutionær: kommissæren for landbruget.

Kan bolsjevikkerne gennemføre en ærlig koalition i dette tilfælde?

Det kan de, for skønt bolsjevikkerne er uforsonlige i kampen mod de kontrarevolutionære elementer (også mod de højre-socialrevolutionære og forsvarstilhængerne), ville de være forpligtet til at *afholde sig fra* at stemme om spørgsmål, som angår rent socialrevolutionære punkter i det jordprogram, der er vedtaget af Den 2. Allrussiske Sovjetkongres. Det gælder f.eks. et sådant punkt som den ligelige udnyttelse af jorden og omfordelingen blandt de små landbrugere.

Når bolsjevikkerne afholder sig fra at stemme om et sådant punkt, forandrer de ikke en tøddel i deres program. Thi på betingelse af, at socialismen sejrer (arbejderkontrol med fabrikkerne, derpå ekspropriation af dem, nationalisering af bankerne, oprettelse af et øverste økonomisk råd, der skal regulere hele landets samfundsøkonomi), er arbejderne *forpligtet til at gå med til* overgangsforanstaltninger, som de arbejdende og udbyttede småbønder foreslår, såfremt disse foranstaltninger *ikke skader* socialismens sag. Da Kautsky endnu var marxist (1899-1909), indrømmede selv han gentagne gange, sagde jeg, at overgangsforanstaltningerne til socialismen ikke kan være ens i lande med store landbrug og i lande med små landbrug.

Vi bolsjevikker ville være forpligtet til i Folkekommissærernes Råd og i Centraleksekutivkomiteen at afholde os fra at stemme om et sådant punkt, for når de venstre-socialrevolutionære (og dermed de bønder, der står på deres side) går med til arbejderkontrollen, nationaliseringen af bankerne osv., ville den ligelige udnyttelse af jorden kun være en af overgangsforanstaltningerne til den fuldstændige socialisme. Det ville være tåbeligt af proletariatet at gennemtvinge sådanne overgangsforanstaltninger; det er af hensyn til socialismens sejr forpligtet til at gøre de arbejdende og udbyttede småbønder *indrømmelser* ved valget af disse overgangsforanstaltninger, for de vil ikke tilføje socialismens sag nogen *skade*.

En venstre-socialrevolutionær (hvis jeg ikke tager fejl, var det kammerat Feofilaktov) stillede mig derpå følgende spørgsmål:

»Men hvad vil bolsjevikkerne gøre, hvis bønderne i Den Konstituerende Forsamling vil gennemføre en lov om

ligelig udnyttelse af jorden, mens bourgeoisiet går imod bønderne, og afgørelsen således kommer til at afhænge af bolsjevikkerne?«.

Jeg svarede: Arbejdernes forbund med de arbejdende og udbyttede bønder forpligter proletariatets parti til i et sådant tilfælde, hvor socialismens sag vil være sikret ved indførelsen af arbejderkontrol, nationaliseringen af bankerne osv., at stemme for bønderne og mod bourgeoisiet. Bolsjevikkerne vil efter min opfattelse ved en sådan afstemning have ret til at afgive en særudtalelse, erklære sig uenige osv., men at afholde sig fra at stemme i et sådant tilfælde ville være ensbetydende med at forråde sine forbundsfæller *i kampen for socialismen* på grund af uoverensstemmelser med dem på et enkelt punkt. Aldrig ville bolsjevikkerne i et sådant tilfælde svigte bønderne. *Aldrig* vil den ligelige udnyttelse af jorden og lignende foranstaltninger skade socialismen, hvis magten er hos arbejdernes og bøndernes regering, hvis der er indført arbejderkontrol, hvis bankerne er nationaliseret, og hvis arbejderne og bønderne har oprettet deres øverste økonomiske organ, der leder (regulerer) *hele* samfundsøkonomien osv.

Det var mit svar.

Møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité 1. (14.) december 1917

Indlæg om dannelse af et øverste råd for samfundsøkonomien

Avisreferat

Lenin tager ordet for at forsvare forslaget og påpeger, at Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien (1) ikke må være knyttet til et parlament, men skal være et kamporgan i kampen mod kapitalisterne og godsejerne på det økonomiske område, sådan som Folkekommissærernes Råd er det på det politiske område.

Beretning om petrogradarbejdernes økonomiske situation og arbejderklassens opgaver på mødet i arbejdersektionen af arbejder- og solda- terrepræsentanternes sovjet i Petrograd 4. (17.) december 1917

Avisreferat

Revolutionen den 25. oktober har vist, at proletariatet besidder en særdeles udviklet politisk modenhed, og at det er i stand til at yde bourgeoisiet stabil modstand. Men for socialismens fuldstændige sejr kræves organiseret optræden i kolossal målestok i den faste overbevisning, at proletariatet må blive den herskende klasse.

Proletariatet står over for den opgave at omdanne systemet i socialistisk retning, for alle halve løsninger, hvor let det end er at argumentere for dem, er værdiløse, fordi landets økonomiske og samfundsmæssige situation har nået et punkt, hvor halve løsninger ikke er tilladelige. I vor gigantiske kamp mod imperialismen og kapitalismen er der ikke plads til halve forholdsregler.

Spørgsmålet lyder: sejre eller blive besejret.

Arbejderne må forstå det og forstår det også; det er tydeligt derved, at de halve kompromisløsninger forkastes af dem. Jo mere dybtgående omvæltningen er, desto flere aktive medarbejdere kræves der for at erstatte kapitalismens apparat med socialismens. Selv hvis der ikke blev drevet sabotage, er småborgerskabets kraft ikke tilstrækkelig. Kun ud af folkemassernes dyb, gennem deres

selvvirksomhed kan opgaven løses. Derfor skal proletariatet ikke tænke på forbedring af sin egen situation netop nu, men tænke på at blive den herskende klasse. Man kan ikke forvente, at landproletariatet klart og tydeligt erkender sine interesser. Det kan kun arbejderklassen gøre, og enhver proletar må i erkendelsen af det store perspektiv føle sig som fører og drage masserne med sig.

Proletariatet må blive den herskende klasse, det betyder, det må overtage lederskabet af alle de arbejdende og politisk blive den herskende klasse.

Vi må bekæmpe den fordom, at kun bourgeoisiet er i stand til at lede staten. Proletariatet må overtage ledelsen af staten.

Kapitalisterne gør alt muligt for at vanskeliggøre arbejderklassens opgaver. Og enhver arbejderorganisation – fagforeninger, fabrikskomiteer osv. – står over for det afgørende slag på det økonomiske område. Bourgeoisiet ødelægger alt, saboterer alt for at undergrave arbejderrevolutionen. Og de opgaver, der er forbundet med at organisere produktionen, tilfalder fuldt og helt arbejderklassen. En gang for alle må vi gøre op med den fordom, at statsanliggender, ledelse af banker, fabrikker er opgaver, som arbejderne ikke kan klare. Men alt dette kan man kun løse ved dagligt at præstere et vældigt organisatorisk arbejde.

Det er nødvendigt at organisere udveksling af produkter, indføre regnskabsføring, kontrol i systemet – det er arbejderklassens opgaver, og viden til at gennemføre disse har den fået gennem livet i fabrikkerne.

Enhver fabrikskomité må ikke kun beskæftige sig med sin egen virksomheds anliggender, men også betragte sig som en organisatorisk celle, der hjælper med at få det statslige liv i gang.

Det er let at udstede et dekret om afskaffelse af privatejendomsretten, men at føre det ud i livet må og kan kun arbejderne selv. Om der så begås fejl – det er en ny classes fejl ved skabelsen af et nyt liv. En konkret plan for organiseringen af det økonomiske liv gives ikke og kan ikke gives.

Ingen kan give den. Kun masserne kan gøre det, fra neden og ved hjælp af erfaringen. Naturligvis vil der blive givet anvisninger og udstukket veje, men man må straks begynde såvel fra neden som fra oven.

Sovjetterne må forvandles til organer, der regulerer hele Ruslands produktion, men for at de ikke forvandles til en stab uden tropper, må man arbejde blandt masserne... (1)

Arbejdermassen må tage fat på organiseringen af kontrol og produktion i bred samfundsmålestok. Garantien for succes ligger ikke i organiseringen af enkeltpersoner, men i organiseringen af hele den arbejdende masse, og hvis vi opnår det, hvis vi bringer orden i det samfundsmæssige liv, så vil alt, som gør modstand imod os, blive fejet til side af sig selv.

*Skrevet 11. eller 12. (24. eller 25.)
december 1917.
Trykt 13. (26.) december 1917
i Pravda nr. 213.*

Teser om den konstituerende forsamling

1. Kravet om indkaldelse af Den Konstituerende Forsamling hørte med fuld ret med til det revolutionære socialdemokratis program, fordi Den Konstituerende Forsamling i en borgerlig republik er den højeste form for demokrati, og fordi den imperialistiske republik med Krenskij i spidsen, da den skabte førparlamentet, forberedte en forfalskning af valgene med en række krænkelser af demokratismen.

2. Da det revolutionære socialdemokrati opstillede kravet om indkaldelse af Den Konstituerende Forsamling, fremhævede det lige fra revolutionens begyndelse i 1917 gang på gang, at en sovjetrepublik er en højere form for demokrati end den sædvanlige borgerlige republik med en konstituerende forsamling.

3. For overgangen fra det borgerlige til det socialistiske system, for proletariatets diktatur er arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetrepublik ikke blot en form for en højere type af demokratiske institutioner (i sammenligning med en sædvanlig borgerlig republik med en konstituerende forsamling som topfigur), men også den eneste form, der er i stand til at sikre den mest smertefri overgang til socialismen.

4. Indkaldelsen af Den Konstituerende Forsamling under vor revolution på grundlag af lister, der blev indleveret i midten af oktober 1917, foregår under betingelser, der udelukker muligheden for, at folkets vilje i almindelighed og de arbejdende massers vilje i særdeleshed kan komme rigtigt til udtryk ved valgene til denne konstituerende forsamling.

5. For det første giver forholdstalsvalg kun et sandt billede af folkets vilje, når partilisterne virkelig svarer til

folkets faktiske opdeling i de partigrupperinger, der afspejler sig i disse lister. Men hos os har som bekendt det parti, der fra maj til oktober havde det største antal tilhængere i folket og i særdeleshed blandt bønderne, de socialrevolutionæres parti, der i midten af oktober 1917 opstillede enhedslistes til Den Konstituerende Forsamling, spaltet sig november 1917 efter valgene til Den Konstituerende Forsamling og før dens sammentræden.

I kraft heraf er der ikke og kan der ikke engang formelt være nogen overensstemmelse mellem vælgermassernes vilje og sammensætningen af de valgte repræsentanter til Den Konstituerende Forsamling.

6. For det andet, en endnu vigtigere, ikke formel, ikke juridisk, men samfundsøkonomisk klasseårsag til uoverensstemmelsen mellem folkets og særlig de arbejdende klassers vilje på den ene side og sammensætningen af Den Konstituerende Forsamling på den anden side er den omstændighed, at valgene til Den Konstituerende Forsamling fandt sted på et tidspunkt, da folkets overvældende flertal endnu ikke kunne være klar over hele omfanget og betydningen af oktoberrevolutionen, sovjetrevolutionen, arbejderne og bøndernes revolution, der begyndte den 25. oktober 1917, dvs. efter indleveringen af kandidatlisterne til Den Konstituerende Forsamling.

7. Oktoberrevolutionen, der har erobret magten for sovjetterne, revet det politiske herredømme ud af bourgeoisieens hænder og overgivet det til proletariatet og de fattige bønder, gennemgår for vore øjne en række udviklingsetaper.

8. Den begyndte med sejren d. 24.-25. oktober i hovedstaden, da Den 2. Alrussiske Kongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanternes Sovjetter, denne fortrup af proletarerne og den i politisk henseende mest aktive del af bønderne, gav bolsjevikkernes parti flertallet og bragte det til magten.

9. Revolutionen fik derefter i løbet af november og december tag i hele hærens og bøndernes masse og gav sig fremfor alt udslag i afsættelse og nyvalg af de gamle ledende organisationer (armékomiteer, guvernementskomiteer, bondekomiteer, Centraleksekutivkomiteen For Den Alrussiske Sovjet Af Bonderepræsentanter osv.), der repræsenterede revolutionens overståede kompromisstadium, dens borgerlige og ikke-proletariske etape, og som

derfor uundgåeligt måtte forlade arenaen under bredere og større folkemassers tryk.

10. Denne stærke bevægelse i de udbyttede masser for at omdanne deres organisationers ledende organer er stadig ikke afsluttet den dag i dag, i midten af december 1917, og den endnu ikke afsluttede kongres af jernbanemænd er en af dens etaper.

11. Klassekræfternes gruppering i Rusland i deres klassekamp er altså i november og december 1917 i virkeligheden en principielt anden end den, der kunne komme til udtryk i partiernes kandidatlistor til Den Konstituerende Forsamling i midten af oktober 1917.

12. De sidste begivenheder i Ukraine (til dels også i Finland, Hviderusland og Kaukasus) viser ligeledes, hvorledes der danner sig en ny gruppering af klassekræfterne i kampen mellem bl.a. den ukrainske radas (1) og den finske landdags borgerlige nationalisme på den ene side og sovjetmagten, proletarietets og bøndernes revolution i hver af disse nationale republikker på den anden side.

13. Endelig har borgerkrigen, som begyndte med kadetternes og Kaledin-tilhængernes kontrarevolutionære opstand mod sovjetmagten, mod arbejder- og bonderegeringen, på afgørende måde skærpet klassekampen og tilintetgjort enhver mulighed for ad formelt-demokratisk vej at løse de mest brændende spørgsmål, som historien har stillet Ruslands folk og i første række dets arbejderklasse og bønder.

14. Kun arbejderne og bøndernes fuldstændige sejr over bourgeoisiet og godsejernes opstand, (der er kommet til udtryk i kadetternes og Kaledin-tilhængernes bevægelse,) kun en skånselsløs militær undertrykkelse af denne slavefogedopstand er i stand til virkelig at sikre proletarietets og bøndernes revolution. Begivenhedernes forløb og klassekampens udvikling under revolutionen har ført til, at parolen »Al magt til Den Konstituerende Forsamling«, der ikke tager hensyn til arbejder- og bonde-revolutionens erobringer, ikke tager hensyn til sovjetmagten, ikke tager hensyn til beslutningerne på Den 2. Alrussiske Kongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanternes Sovjetter, til Bonderepræsentanternes 2. Alrussiske Kongres osv., at denne parole *i virkeligheden er blevet* kadetternes, Kaledin-tilhængernes og deres håndlangeres parole. Det bliver klart for hele folket, at Den Kon-

stituerende Forsamling, hvis den skulle komme i et modsætningsforhold til sovjetmagten, uundgåeligt ville være dømt til politisk død.

15. Et særlig brændende spørgsmål for det russiske folk er spørgsmålet om freden. En virkelig revolutionær kamp for freden begyndte i Rusland først efter revolutionens sejr den 25. oktober, og denne sejrs første frugter var offentliggørelsen af de hemmelige traktater, afslutningen af en våbenstilstand og optagelse af offentlige forhandlinger om en altomfattende fred uden anneksioner og erstatningsbetalinger.

De brede folkemasser får i virkeligheden først nu mulighed for fuldstændigt og åbent at følge en politik, der betyder revolutionær kamp for freden, og at studere dens resultater.

På det tidspunkt, da valgene til Den Konstituerende Forsamling fandt sted, havde folkemasserne ingen mulighed herfor.

Det er klart, at der også i denne henseende uundgåeligt måtte opstå et misforhold mellem sammensætningen af de valgte repræsentanter til Den Konstituerende Forsamling og folkemassernes virkelige vilje i spørgsmålet om afslutning af krigen.

16. Sammenlagt giver de ovenfor skildrede omstændigheder det resultat, at en Konstituerende Forsamling, der indkaldes på grundlag af kandidatlistor fra de partier, der eksisterede før proletarietets og bøndernes revolution, da bourgeoisiet herskede, uundgåeligt vil føre til et sammenstød med de arbejdende og udbyttede klassers vilje og interesser, de klasser, der den 25. oktober påbegyndte den socialistiske revolution mod bourgeoisiet. Naturligvis står denne revolutions interesser højere end Den Konstituerende Forsamlings formelle rettigheder, selv hvis disse formelle rettigheder ikke var blevet undergravet ved, at loven om Den Konstituerende Forsamling ikke giver folket ret til når som helst at nyvælge sine repræsentanter.

17. Ethvert direkte eller indirekte forsøg på at betragte spørgsmålet om Den Konstituerende Forsamling ud fra et formelt juridisk synspunkt, indenfor det sædvanlige borgerlige demokratis rammer, uden at tage hensyn til klassekampen og borgerkrigen, betyder, at man svigter proletarietets sag og går over til bourgeoisiets stand-

punkt. Det er det revolutionære socialdemokratis ubetingede pligt at advare alle og enhver mod denne fejl, som nogle få af bolsjevismens fremtrædende personer, der ikke forstår at vurdere oktoberopstanden og det proletariske diktators opgaver, henfalder til.

18. Den eneste chance for en smertefri løsning af den krise, der er skabt på grund af misforholdet mellem valgene til Den Konstituerende Forsamling og folkets vilje og dermed de arbejdende og udbyttede klassers interesser, er, at folket i så stort omfang og så hurtigt som muligt gør brug af retten til at nyvælge medlemmerne af Den Konstituerende Forsamling, at Den Konstituerende Forsamling selv bekræfter centraleksekutivkomiteens lov om disse omvalg, at Den Konstituerende Forsamling afgiver en uforbeholden erklæring om, at den anerkender sovjetmagten, sovjetrevolutionen og dens politik i spørgsmålet om freden, om jorden og om arbejderkontrollen, og at Den Konstituerende Forsamling resolut slutter sig til modstanderne af kadetternes og Kaledin-tilhængernes kontrarevolution.

19. Hvis disse betingelser ikke opfyldes, kan krisen i forbindelse med Den Konstituerende Forsamling kun løses ad revolutionær vej, ved hjælp af de mest energiske, hurtige, urokkelige og beslutsomme revolutionære forholdsregler fra sovjetmagts side mod kadetternes og Kaledin-tilhængernes kontrarevolution, ligegyldigt hvilke paroler og institutioner (selv medlemskab i Den Konstituerende Forsamling) denne kontrarevolution end skjuler sig bag. Ethvert forsøg på at binde sovjetmagts hænder i denne kamp ville være håndlangertjeneste for kontrarevolutionen.

*Trykt første gang i maj 1918
i avisen Jugend-Internationale, nr. 11.
Underskrift: W. Lenin.*

For brød og fred

To spørgsmål står i denne måned over alle andre politiske spørgsmål: spørgsmålet om brød og spørgsmålet om fred. Den imperialistiske krig, krigen mellem Englands og Tysklands største og rigeste bankfirmaer, der føres for at få herredømmet over verden, for at fordele byttet og for at udplyndre de små og svage folk, denne skrækelige og forbryderiske krig har forarmet alle lande, udmattet alle folk og stillet menneskeheden over for dilemmaet: enten ofre hele kulturen og gå til grunde eller ad revolutionens vej bryde kapitalens åg, styrte bourgeoisie's magt og erobre socialismen og en varig fred.

Hvis ikke socialismen sejrer, vil en fred mellem de kapitalistiske stater kun betyde våbenhvile, pause, forbedelse til et nyt myrderi blandt folkene. Fred og brød – det er arbejdernes og de udbyttedes hovedkrav. Krigen har tilspidset disse krav til det yderste. Krigen kastede de mest civiliserede og kulturelt mest udviklede lande ud i hungersnøden. Men på den anden side har krigen som en stor historisk proces fremskyndet den sociale udvikling på en uhørt måde. Kapitalismen, der udvikler sig til imperialisme dvs. monopolistisk kapitalisme, har under indflydelse af krigen forvandlet sig til statsmonopolistisk kapitalisme. Vi har nu nået dette trin i verdensøkonomiens udvikling, og det er den umiddelbare tærskel til socialismen.

Derfor er den socialistiske revolution, der er brudt ud i Rusland, kun begyndelsen til den socialistiske verdensrevolution. Fred og brød, bourgeoisie's omstyrtelse, revolutionære midler til at hele de sår, som krigen har bragt, og socialismens fuldstændige sejr – det er kampens mål.

Petrograd den 14. december 1917.

Tale om nationalisering af bankerne på et møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité 14. (27.) december 1917

Protokollat

Den forudgående taler forsøgte at forskrække os ved at erklære, at vi går såvel den sikre undergang som den sikre afgrund i møde. Men disse trusler er ikke nye for os. Novaja Sjisn, den avis, der er talerør for talerens fraktion, skrev før oktoberdagene, at der ikke vil komme andet ud af vor revolution end pogromer og anarkistiske oprør. Derfor er talen om, at vi er slået ind på en forkert vej, en genspejling af den borgerlige psykologi, som ikke engang uengagerede folk kan bryde med. (*Tilråb fra internationalisternes side:* »Demagogi«.) Nej, det er ikke demagogi, derimod er jeres bestandige taler om øksen – det er virkelig demagogi.

Alle forholdsregler, der er foreslået i dekretet, er ikke andet end virkelig garanti for kontrol.

I taler om apparatets komplicerthed, om dets skrøbelighed og om spørgsmålets uklarhed – det er en selvindlysende sandhed, som alle kender. Hvis denne sandhed kun anvendes til at bremse alle socialistiske foretagender, så siger vi, at den der slår ind på denne vej, er demagog og en skadelig demagog.

Vi vil begynde med en revision af pengeboksene, men man fortæller os på lærde specialisters vegne, at der ikke er andet i dem end dokumenter og værdipapirer. Hvad slemt er der så i, at folkets repræsentanter kontrollerer dem?

Hvis det er sådan, hvorfor gemmer disse kritiserende lærde specialister sig så? Hvad sovjetten end beslutter, erklærer de, at de er enige med os, men kun principielt. Det er den borgerlige intelligens', alle kompromismageres metode, som ødelægger alt med deres bestandige enighed i princippet og uenighed i praksis.

Når I er så kloge i alle sager og så erfarne, hvorfor hjælper I os ikke, hvorfor møder vi ikke andet end sabotage fra jeres side på vor svære vej?

I går ud fra den rigtige videnskabelige teori, men for os er teorien grundlaget for påtænkte handlinger, for at overbevise os om deres rigtighed, og ikke for at skræmme livet af os. Naturligvis, al begyndelse er svær, og vi støder ofte på komplicerede ting, men vi har klaret dem, vi klarer dem nu, og vi vil også klare dem i fremtiden.

Hvis en bog ikke tjente andet formål end at være en hæmsko og fremkalde en evig angst for ethvert nyt skridt, så ville den være værdiløs.

Kun de utopiske socialister har hævdet, at man kan sejre uden modstand, uden proletariatets diktatur og uden at lægge en jernhånd på den gamle verden.

Principielt har I også accepteret dette diktatur, men når dette ord oversættes til russisk, bliver benævnt »jernhånd« og anvendes i praksis, så advarer I om tingenes skrøbelighed og komplicerthed.

I nægter hårdnakket at se, at denne jernhånd, under nedbrydningsværket, også bygger op. Når vi går over fra princippet til sagen, så er det utvivlsomt et plus for os.

For at gennemføre kontrol tilkaldte vi bankfolkene og udarbejdede sammen med dem forholdsregler, som de gav tilslutning til, for samtidig med den fulde kontrol og beretningspligt at få lån. Men blandt bankfunktionærerne fandtes der folk, der havde nære interesser fælles med folket, og de sagde: »De bedrager jer, skynd jer at standse deres forbryderiske virksomhed, der direkte skader jer«. Og vi har skyndt os.

Vi ved, at det er en kompliceret foranstaltning. Ingen af os, selv ikke de, der har en økonomisk uddannelse, vil give sig i lag med at gennemføre denne foranstaltning. Vi tilkalder specialister, der er beskæftiget med denne sag, men først når nøglerne er hos os. Så vil vi endda kunne beskæftige tidligere millionærer som konsulenter. Hvem der vil arbejde er velkommen. Blot må ethvert revolution-

nært initiativ ikke blive forvandlet til et dødt ord – det går vi ikke med til. Ordene proletariats diktatur udtaler vi i fuld alvor, og dét vil vi gøre til virkelighed.

Vi ønskede en aftale med bankerne, vi har givet dem lån til finansiering af virksomheder, men de drev sabotage af et utroligt omfang, og praksis tvang os til at gennemføre en kontrol med andre midler.

En kammerat fra de venstre-revolutionære sagde, at i princippet ville de stemme for en øjeblikkelig nationalisering af bankerne for derefter så hurtigt som muligt at udarbejde de praktiske forholdsregler. Men det er en fejl, for vort forslag indeholdt ikke andet end principper. Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien er parat til at diskutere dem, men en afvisning af dekretet nu vil føre til, at bankerne vil tage alle forholdsregler for fuldstændigt at bringe uorden i økonomien.

Dekretet må gennemføres uden tøven, ellers vil modstand og sabotage ødelægge os. (*Bifald, der går over i ovation.*)

*Udkastet blev skrevet i december 1917
og tryktes første gang i 1918 i tidsskriftet
Narodnoje Khosjajstvo nr. 11.*

Udkast til dekret om gennemførelsen af bankernes nationalisering

Levnedsmiddelforsyningens kritiske tilstand, faren for en hungersnød, der er skabt af kapitalisternes og embedsmændenes spekulation og sabotage og af det almindelige kaos, nødvendiggør ekstraordinære revolutionære foranstaltninger i kampen mod dette onde.

For at alle statens borgere og først og fremmest alle arbejdende klasser under ledelse af deres sovjetter af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter straks og alsidigt, uden at lade sig standse af noget og med de mest revolutionære metoder kan optage en sådan kamp og gå i gang med at organisere et normalt økonomisk liv i landet, fastsættes følgende regler:

Udkast til dekret om gennemførelsen af bankernes nationalisering og de i forbindelse hermed nødvendige foranstaltninger

1. Alle aktieselskaber erklæres for statsejendom.
2. Aktieselskabernes bestyrelsesmedlemmer og direktører, samt alle aktionærer, der tilhører de rige klasser (dvs. har en samlet formue på over 5000 rubler eller indtægter på over 500 rubler om måneden), er forpligtet til i fuld orden at fortsætte med at lede foretagendernes forretninger, idet de efterkommer loven om arbejderkontrol, forelægger statsbanken alle aktiver og aflægger ugentlige beretninger om deres virksomhed til de lokale sovjetter af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter.
3. Indenrigske såvel som udenrigske statslån annulleres (tilintetgøres).
4. Små indehavere af obligationer og alle slags aktier,

dvs. indehavere, der tilhører de arbejdende klasser, holdes fuldstændig skadesløse.

5. Der indføres almindelig arbejdspligt: Alle borgere af begge køn i alderen fra 16 til 55 år er forpligtet til at udføre de arbejder, der fastsættes af de lokale sovjetter af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter eller af andre af sovjetmagtens organer.

6. Som første skridt til gennemførelse af den almindelige arbejdspligt bestemmes, at personer, tilhørende de rige klasser (se § 2), skal have en arbejds- og forbrugsbog eller en arbejds- og budgetbog, føre den korrekt og forevise den for den pågældende arbejderorganisation eller lokale sovjet og dens organer til ugentlig kontrol med udførelsen af de arbejder, som hver enkelt har påtaget sig.

7. Af hensyn til den rigtige beregning og fordeling både af levnedsmidler og af andre nødvendighedsartikler er alle statens borgere forpligtet til at træde ind i en eller anden brugsforening. Levnedsmiddelforvaltningerne, forsyningskomiteerne og lignende organisationer samt jernbanearbejder- og transportarbejderforbundene fører under ledelse af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter kontrol med gennemførelsen af denne lov. Personer fra de rige klasser forpligtes i særdeleshed til at udføre de arbejder, som sovjetterne måtte pålægge dem for at organisere brugsforeningerne og lede deres forretninger.

8. Jernbanearbejdernes og -funktionærernes fagforbund er forpligtet til så hurtigt som muligt at udarbejde og straks at påbegynde gennemførelsen af ekstraordinære foranstaltninger til en bedre organisering af godstrafikken, særlig hvad angår tilførsler af levnedsmidler, brændsel og andre yderst nødvendige artikler. Herved må de først og fremmest efterkomme bestillinger og ordrer fra arbejder- og bonderepræsentanternes sovjetter og derefter fra institutioner, der har fuldmagter fra disse og fra Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien.

Endvidere pålægges det jernbanearbejderforbundene i samarbejde med de lokale sovjetter på den mest energiske måde og uden at vige tilbage for revolutionære foranstaltninger at bekæmpe smughandelen og ubarmhjertigt at forfølge alle spekulanter.

9. Arbejderorganisationerne, funktionærforbundene og de lokale sovjetter er forpligtet til ufortøvet at sætte de

foretagender, der er lukket og demobiliseret eller ikke har arbejde, i gang med nyttigt arbejde og produktion af nødvendige produkter og at opdrive bestillinger, råmaterialer og brændsel. De lokale fagforeninger og sovjetter må under ingen omstændigheder udsætte denne virksomhed og skal endvidere påbegynde udveksling af landbrugsprodukter med byprodukter, før de har modtaget særlige befalinger fra oven, ligesom de er forpligtet til nøje at rette sig efter direktiver og anordninger fra Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien.

10. Personer fra de rige klasser er forpligtet til at indsætte alle deres penge i statsbanken og dens afdelinger eller i sparekasserne og får ikke mere end 100-125 rubler om ugen (alt efter hvad de lokale sovjetter fastsætter) til deres behov. Til produktions- og handelsformål udbetales der dem kun penge efter skriftlig attest fra arbejderkontrollens organer.

Til kontrol med den virkelige gennemførelse af denne lov vil der blive indført regler for ombytning af de for tiden gældende pengesedler med andre, og enhver, der gør sig skyldig i bedrageri overfor staten og folket, straffes med konfiskation af hele sin ejendom.

11. Den samme straf, samt fængselsstraf eller afsendelse til fronten eller tvangsarbejde idømmes alle, der forbryder sig mod denne lov, alle sabotører, strejkende embedsmænd og spekulanter. De lokale sovjetter og deres organer er forpligtet til ufortøvet at iværksætte de mest revolutionære foranstaltninger til bekæmpelse af disse sande folkefjender.

12. Fagforbundene og andre af det arbejdende folks organisationer organiserer i samarbejde med de lokale sovjetter med deltagelse af de pålideligste personer, der anbefales af partiorganisationerne og andre organisationer, mobile grupper af kontrollører til at overvåge gennemførelsen af denne lov, for at kontrollere arbejdets kvantitet og kvalitet og for at drage personer, der har gjort sig skyldige i brud på eller omgåelse af loven, til ansvar for den revolutionære domstol.

Arbejdere og tjenestemænd i de nationaliserede virksomheder er forpligtet til at virke af al kraft og iværksætte vidtgående foranstaltninger for at forbedre arbejdets organisering, styrke disciplinen og forhøje arbejdsprodukt vite ten. Hver uge må organerne for arbejderkontrol

aflægge beretninger i Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien om, hvad der er nået i den henseende. For mangler og forsømmelse stilles de skyldige til ansvar over for en revolutionsdomstol.

*Skrevet 17. (30. december) 1917.
Trykt første gang 1927 i
Sapiskakh Instituta Lenina II.*

Spørgsmål til de delegerede på den russiske hærs Første kongres angående demobilisering af hæren

1) Er der ringe eller stor mulighed for, at tyskerne vil begynde en offensiv i nær fremtid:

a) i henseende til den fysiske og tekniske mulighed for offensiv om vinteren:

b) i heensende til den tyske soldatermasses stemning: vil denne stemning kunne forhindre en offensiv eller dog forhale den?

2) Kan man forudsætte, at tyskerne, i tilfælde af, at fredsforhandlingerne straks afbrydes fra vor side, og at deres tropper straks går i offensiv, er i stand til at tilføje os et afgørende nederlag? Er de i stand til at tage Petrograd?

3) Er der grund til at befrygte, at en efterretning om afbrydelse af fredsforhandlingerne vil fremkalde en anarkistisk stemning i massemålestok i hæren og en flugt fra fronten, eller kan man stole på, at hæren standhaftigt vil holde fronten også efter en sådan meddelelse?

4) Er vor hær militært i stand til at modstå en tysk offensiv, hvis denne begynder 1. januar? Hvis ikke, hvor lang frist ville vor hær behøve for at kunne yde modstand mod en tysk offensiv?

5) Kan vor hær i tilfælde af en hurtig tysk offensiv trække sig tilbage i orden og bevare artilleriet, og i bekræftende fald, vil det da være muligt i længere tid at opholde en tysk fremrykning ind i det indre Rusland?

6) I almindelighed: bør man ud fra hærens tilstand bestræbe sig for at trække fredsforhandlingerne i langdrag, eller er en revolutionært skarp og øjeblikkelig afbrydelse

af fredsforhandlingerne på grund af tyskernes anneksonistiske bestræbelser at foretrække som en resolut og fast omstilling, der skal berede jordbunden for muligheden af en revolutionær krig?

7) Bør man med det samme gå over til en forstærket agitation for en revolutionær krig?

8) Kan man inden for en meget kort frist (f.eks. 5-10 dage) organisere et rundspørge blandt ret brede dele af den aktive hær med det formål at få mere nøjagtigt udførmede og fuldstændige svar på de her stillede spørgsmål?

9) Er der anledning til at formode, at konflikten med ukrainerne vil dæmpes eller måske endda blive afløst af en venskabelig samling af kræfterne, når tyskernes anneksonistiske bestræbelser bliver kendt, eller kan man tværtimod vente, at ukrainerne vil benytte sig af storrussernes vanskelige stilling til at forstærke deres kamp mod storrusserne?

10) Hvis hæren kunne afgive sin stemme, ville den da udtale sig for øjeblikkelig fred på betingelser, som var anneksonistiske (medførte tab af alle besatte områder) og økonomisk yderst byrdefulde for Rusland, eller ville den udtale sig for den yderste kraftanspændelse for at føre en revolutionær krig, dvs. for at slå tyskerne tilbage?

Skrevet 25.-28. december 1917.
Trykt første gang i Pravda nr. 17,
20. januar 1929.

Hvordan skal kappestriden organiseres?

Borgerlige skribenter fylder nu som før hele bjerge af papir med lovsange om konkurrencen, det private initiativ og lignende skønne dyder og yndigheder ved kapitalisterne og det kapitalistiske system. De har beskyldt socialisterne for ikke at ville forstå betydningen af disse dyder og betænke »menneskets natur«. Men i virkeligheden har kapitalisterne for længst erstattet den lille selvstændige vareproduktion, hvor konkurrencen i nogenlunde *stort* omfang kunne fremme initiativet, energien og den dristige foretagsomhed, med den store og meget store fabriksproduktion, med aktieselskaber, syndikater og andre monopoler. Konkurrence under en *sådan* kapitalisme betyder uhørt brutal undertrykkelse af initiativet, energien og den dristige foretagsomhed hos befolkningsmasserne, hos deres enorme flertal, hos 99 pct. af det arbejdende folk, ligesom den betyder, at kappestriden erstattes med finanssvindel, nepotisme og spytslikkeri på den sociale rangstiges top.

Fremfor at afskaffe kappestriden gør socialismen det tværtimod for første gang muligt at anvende den i virkelig *bredt* omfang, i virkeligt masseomfang, for virkelig at drage flertallet af det arbejdende folk ind på et arbejdsfelt, hvor de kan vise, hvad de duer til, udfolde deres evner og afsløre de talenter, der findes i folket i uudtømmelige kilder, og som kapitalismen i tusindvis og millionvis har nedtrampet, undertrykt og kvalt.

Nu, da en socialistisk regering er ved magten, er det vor opgave at organisere kappestriden.

Bourgeoisiets medløbere og tallerkenslikkere har udmalet socialismen som en ensformig, monoton, grå statskaserne. Pengesækkens lakajer, udbytternes trælle –

d'herrer borgerlige intellektuelle – »skræmte« folket med socialismen, det folk, som netop under kapitalismen er fordømt til tvangsarbejde og barakliv, til endeløst, udmarvende arbejde, til sultetilværelse og frygtelig fattigdom. Det første skridt til at befri det arbejdende folk fra dette tvangsarbejde er konfiskation af godsejerjorden, indførelse af arbejderkontrol og nationalisering af bankerne. De næste skridt bliver nationalisering af fabrikkerne og bedrifterne, tvungen organisering af hele befolkningen i brugsforeninger, der samtidig er afsætningskooperativer, og statsmonopol på handel med korn og andre nødvendighedsartikler.

Først nu er der i vældigt omfang givet masserne reel mulighed for at udfolde initiativ, kappestrid og dristig foretagsomhed. Hver fabrik, hvor kapitalisten er sat på porten eller i det mindste holdes i tømme af en virkelig arbejderkontrol, hver landsby, hvor man har røget gods-ejer-udbyggeren ud og taget jorden fra ham, er nu og først nu blevet et virkefelt, hvor det arbejdende menneske kan udfolde sig, ranke ryggen en smule, hævde sig og føle sig som menneske. For første gang efter århundreders arbejde for andre, efter trællarbejdet for udbyggerne, er det muligt at *arbejde for sig selv*, et arbejde, der tilmed hviler på den nyeste teknik og kulturs erobringer.

Naturligvis kan dette vældige skifte i menneskehedens historie, hvor trællarbejdet afløses af arbejdet for sig selv, ikke foregå uden gnidninger, vanskeligheder, konflikter, uden magtanvendelse over for uforbederlige snyltere og deres følgesvende. Hvad det angår, er der ingen arbejder, som nærer illusioner. Hærdet gennem lange og trange års tvangsarbejde for udbyggerne, hærdet af endeløse bespottelser og krænkelser fra udbyggernes side og af bitter nød véd arbejderne og de fattige bønder, at der behøves tid for at *knække* udbyggernes modstand. Arbejderne og bønderne er ikke i mindste måde smittet af sentimentale illusioner som dem, der næres af d'herrer intellektuelle, hele denne mudderpøl fra Novaja Sjijn (1) og lignende, der »skreg« sig hæse mod kapitalisterne, »truede« ad dem og »gjorde det af« med dem, for så at tudbrøle og opføre sig som en pryglet hvalp, da man nåede frem til *sagen*, til virkeliggørelsen af truslerne, til *fjernelse* af kapitalisterne i praksis.

Det store skifte, hvor trællarbejdet afløstes af arbej 83

det for sig selv, af planmæssigt organiseret arbejde i gigantisk målestok, i statsmålestok (til en vis grad også i international, i verdensmålestok), kræver tillige – foruden »militære« foranstaltninger til at undertrykke udbyggernes modstand – en vældig organiseret, organisatorisk indsats fra proletariatets og de fattige bønder side. Den organisatoriske opgave og den opgave militært at undertrykke slaveholderne (kapitalisterne) fra i går og deres slæng af lakajer – d'herrer borgerlige intellektuelle – sammenflettes til et ubrydeligt hele. Vi har altid været organisatorerne og lederne, det er os, der har kommanderet – sådan tænker og taler slaveholderne af i går og deres diskenspringere fra intelligensen – det vil vi blive ved med at være, vi begynder ikke at adlyde det »simple« folk, arbejderne og bønderne, vi underkaster os dem ikke, vi forvandler vor viden til et våben til forsvar for pengesækkens privilegier og kapitalens herredømme over folket.

Således tænker, taler og handler bourgeoisiet og de borgerlige intellektuelle. Ud fra et *egennyttigt* synspunkt er deres handlemåde forståelig: for feudalherrerne kostgængere og tallerkenslikkere, for poperne, for kirketjernerne, for embedsmænd af den type, Gogol har beskrevet, og for de »intellektuelle«, som hadede Belinskij, var det også »vanskeligt« at skulle skilles fra livegenskabet. Men udbyggernes og deres intellektuelle tyendes sag er håbløs. Arbejderne og bønderne er ved at knække deres modstand – desværre endnu ikke energisk, beslutsomt, hensynsløst nok – og *den vil blive knækket*.

»Man« tror, at det »jævne« folk, de »jævne« arbejdere og fattige bønder ikke kan klare den vældige, i ordets verdenshistoriske betydning virkelig heroiske opgave af organisatorisk karakter, som den socialistiske revolution har lagt på de arbejdende massers skuldre. »De kan ikke undvære os« – trøster de intellektuelle sig, der er vant til at tjene kapitalisterne og den kapitalistiske stat. Deres frække beregning slår ikke til: allerede nu træder lærde folk frem på folkets, på de arbejdende massers side og hjælper til med at knække kapitallakajernes modstand. Men der er også mange organisatoriske talenter blandt bønderne og i arbejderklassen, og disse talenter er først lige ved at blive sig bevidst, lige ved at vågne, at drages ind i et levende, skabende og vældigt arbejde og selvstæn-

digt at gå i lag med opbygningen af det socialistiske samfund.

En af de vigtigste opgaver i dag, måske den allervigtigste, er i så vidt omfang som muligt at udvikle arbejdernes og i det hele taget alle arbejdende og udbyttede massers selvstændige initiativ, hvad angår skabende *organisatorisk* arbejde. For enhver pris må man tilintetgøre den gamle, *tåbelige*, barbariske, skændige og afskyelige fordom, at kun såkaldt højere klasser, kun de rige eller de, der har gennemgået de rige klassers skole, er i stand til at styre staten og lede den organisatoriske opbygning af det socialistiske samfund.

Det er en fordom. En fordom, der støttes af rådden rutine, forbening og slave vaner og endnu mere af beskidt havepsyge hos kapitalisterne, der er interesseret i at administrere, mens de røver, og røve, mens de administrerer. Nej, ikke et øjeblik glemmer arbejderne, at de har brug for kundskabens magt. Den usædvanlige trang til at lære, som arbejderne lægger for dagen netop nu, viser, at der i denne henseende overhovedet ikke er og ikke kan være vildfarelser hos proletariatet. Men *organisatorisk* arbejde kan også den *menige* arbejder og bonde magte, hvis han kan læse og skrive og har menneskekundskab og praktisk erfaring. Den slags folk er der *masser* af i det »simple« folk, som de borgerlige intellektuelle taler så overlegent og foragteligt om. Arbejderklassen og bønderne er en endnu urørt og udtømmelig kilde af sådanne talenter.

Arbejderne og bønderne er endnu »forsagte«, de er endnu ikke fortrolige med, at det nu er dem, der er den herskende klasse, de er endnu ikke tilstrækkelig beslutsomme. Omvæltningen kunne ikke med ét slag frembringe disse egenskaber hos millioner og atter millioner af mennesker, der af sult og nød var tvunget til at arbejde under pisker hele deres liv. Men oktoberrevolutionens styrke, dens livskraft, dens uovervindelighed, ligger netop i, at den *vækker* disse egenskaber, nedbryder alle gamle hindringer, sprænger de slidte lænker og leder de arbejdende masser ind på en vej, der fører til *selvstændig* skabende opbygning af en ny tilværelse.

Registrering og kontrol – det er den *vigtigste* økonomiske opgave for enhver sovjet af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter, for enhver brugsforening, for et-

hvert forsyningsforbund eller forsyningskomité, for enhver fabrikskomité eller arbejderkontrolorgan i det hele taget.

Kampen mod den gamle vane at betragte arbejdets omfang og produktionsmidlerne ud fra det ufrie menneskes synspunkt: hvordan kan jeg mon slippe for at udføre mere arbejde end strengt nødvendigt, hvordan kan jeg mon fravryste *bourgeoisiet* blot en lille smule – denne kamp er nødvendig. De fremskredne, klassebevidste arbejdere har allerede indledt denne kamp og sætter resolut de nye fabriksarbejdere på plads, som der især er kommet mange af under krigen, og som nu gerne betragter *folkets* fabrik, den fabrik, der er blevet folkets ejendom, på samme måde som tidligere, da de kun havde én tanke: »at skrabe så meget som muligt sammen og så stikke af«. Alle bevidste, ærlige og tænkende blandt bønderne og de arbejdende masser vil i denne kamp stå på de fremskredne arbejderes side.

Registrering og kontrol, *når* dette gennemføres af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter som øverste statsmagt eller efter anvisning, efter fuldmagt, fra *denne* magt – registrering og kontrol, overalt, alment og altomfattende – registrering og kontrol med arbejdets mængde og produkternes fordeling – det er *kernen* i den socialistiske omformning, når først proletariatets politiske herredømme er oprettet og sikret.

Den registrering og kontrol, der er nødvendig for overgang til socialismen, kan kun være massernes værk. Kun når arbejder- og bondemasserne med revolutionær ildhu frivilligt, samvittighedsfuldt og i fællesskab arbejder på at drive registrering og kontrol med *rigmændene*, *svindlerne*, *snylterne* og *banditterne*, kan man overvinde disse levn fra det forbandede kapitalistiske samfund, disse menneskehedens udskud, disse håbløst forrådnede og forsumpede elementer, denne smitte, denne pest, denne byld, som kapitalismen har givet socialismen i arv.

Arbejdere og bønder, arbejdende og udbyttede! Jorden, bankerne, fabrikkerne og bedrifterne er blevet hele folkets ejendom! Tag *selv* vare på registrering og kontrol med produktion og varefordeling – det, og *kun* det, er vejen til socialismens sejr, pantet på dens sejr, pantet på sejren over al udbytning, al nød og elendighed! For i Rusland er der korn, jern, træ, uld, bomuld og hør nok til alle,

når blot arbejdet og produkterne bliver fordelt rigtigt, når blot hele folket gennemfører en *grundig og praktisk* kontrol med denne fordeling, når blot vi *ikke alene* politisk, men også i det *daglige økonomiske liv* besejrer folkets fjender – rigmændene og deres tallerkenslikkere, og derefter slynglerne, snylterne og banditterne.

Der gives ingen pardon for disse folkets fjender, socialismens fjender, de arbejdendes fjender. Krig på liv og død mod rigmændene og deres tallerkenslikkere, de borgerlige intellektuelle, krig mod svindlerne, snylterne og banditterne. Alle til hobe er de kødelige brødre, børn af kapitalismen, det aristokratiske og borgerlige samfunds afkom, det samfund, hvor en lille klike udplyndrede folket og forhånede det – det samfund, hvor nød og elendighed kastede tusinder og atter tusinder ud i bandeuvæsen, korrupsion, svindel, og fik dem til at afskrive al menneskeværdighed – det samfund, der uvægerlig måtte indpode de arbejdende et ønske om at slippe for udbytningen, om så det skulle ske ved bedrageri, at sno sig løs, at blive fri for det modbydelige arbejde blot et øjeblik, på enhver måde og for enhver pris at kapre et stykke brød for ikke at sulte, for ikke at de selv og deres nærmeste skulle lide sultens kvaler.

Rigmændene og svindlerne – det er to alen af samme stykke, det er de to vigtigste slags *snyltere*, som kapitalismen har fostret, det er socialismens hovedfjender, og disse fjender må sættes under særlig skarp bevogtning af hele befolkningen. Der må ikke gives pardon, når de begår blot den mindste forseelse mod det socialistiske samfunds regler og love. Enhver svaghed, enhver vaklen, enhver blødsødenhed i denne henseende ville være den største forbrydelse mod socialismen.

For at sikre det socialistiske samfund mod disse snyltere må der drives registrering og kontrol med arbejdsmængde, med produktion og varefordeling; registreringen og kontrollen må organiseres på frivillig basis, energisk, med revolutionær ildhu, af hele folket, af arbejderne og bøndernes milliontallige masser. Men for at organisere denne registrering og kontrol, som er *fuldt ud gørlig*, fuldt ud overkommelig for enhver ærlig, forstandig og duelig arbejder og bonde, må man kalde deres egne organisatoriske talenter til live, talenter, der udgår af deres egen midte, vække *kappestriden* blandt dem – og organi-

sere den i landsmålestok – for at forøge de organisatoriske resultater; arbejderne og bønderne må klart forstå forskellen mellem det lærde menneskes nødvendige råd og den »jævne« arbejders og bondes nødvendige kontrol med det *sløseri*, der er så almindeligt hos »lærde« folk.

Dette sløseri og sjuskeri, denne skødesløshed og unøjagtighed, denne nervøse hast, denne tilbøjelighed til at erstatte handling med diskussion, arbejde med snak, denne tilbøjelighed til at tage fat på alt mellem himmel og jord og ikke fuldføre noget, er en af de »lærde« folks egenskaber. Disse egenskaber har på ingen måde rod i en slet natur og endnu mindre i ondsindethed, men i alle disse menneskers livsvaner, deres arbejdssituation, deres overtræthed, i den unaturlige adskillelse mellem åndsarbejde og fysisk arbejde osv., osv.

Blandt vor revolutions fejl, mangler og misgreb spiller disse og lignende fejl en ikke ringe rolle. De er fremkaldt af disse sørgelige – men på det givne tidspunkt uundgåelige – egenskaber hos de intellektuelle i vore rækker og af, at der fra *arbejderne* side *mangler* tilstrækkelig kontrol med de intellektuelles *organisatoriske* arbejde.

Arbejderne og bønderne er endnu »forsagte«. De må frigøre sig fra denne forsagthed og vil *utvivlsomt* også gøre det. Vi kan ikke undvære de lærde folks, de intellektuelles, specialisternes råd og vejledning. Enhver nogenlunde forstandig arbejder og bonde forstår dette udmærket, og de intellektuelle i vore rækker kan ikke beklage sig over mangel på opmærksomhed og kammeratlig agtelse fra arbejderne og bøndernes side. Men én ting er råd og vejledning – en anden ting er organiseringen af *praktisk* registrering og kontrol. De intellektuelle giver meget ofte udmærkede råd og vejledninger, men er »hjælpeløse« indtil det latterlige, indtil det *utrolige*, ja skammelige, ude af stand til at *anvende* disse råd og vejledninger, til at *gennemføre* en *praktisk kontrol* med, om ordene også bliver omsat i handling.

Her er det, at man under ingen omstændigheder kan undvære de praktiske organisatorers hjælp og *førende rolle*, organisatorer, der er kommet fra »folket«, fra arbejderne og de arbejdende bønder. »Det er ikke guderne, der er pottemagere« – denne sandhed må arbejderne og bønderne først af alt indprente sig. De må forstå, at nu kommer alt an på *praksis*, at netop dét historiske tids-

punkt er kommet, da teorien forvandles til praksis, levedgøres af praksis, korrigeres af praksis og står sin prøve i praksis, da Marx' ord er særlig rigtige: »Hvert skridt virkelig bevægelse er vigtigere end snese af programmer«. (2) Hvert skridt for praktisk at holde rigmændene og svindlerne i virkelig skak, dæmme op for dem og fuldstændig kontrollere og overvåge dem er vigtigere end snesevis af udmærkede betragtninger over socialisme. For: »Grå, kære ven, er al teori, og grønt er livets gyldne træ«. (3)

Man må organisere kappestrid blandt praktiske organisatorer fra arbejdernes og bøndernes rækker. Man må bekæmpe enhver skematisering og forsøg på at ensrette alt oppefra, hvad de intellektuelle er så tilbøjelige til. Hverken skematisering eller ensretning oppefra har noget som helst at gøre med den demokratiske og socialistiske centralisme. Enheden i det grundlæggende, det vigtigste, det væsentligste, brydes ikke, men sikres ved en *mangfoldighed* i enkelthederne, i de lokale særpræg, i de måder, hvorpå tingene *gribes an*, i de *metoder*, hvorefter kontrollen gennemføres, i de *veje*, man følger for at udrydde og uskadeliggøre snylterne (rigmændene og svindlerne, snylterne og hysterikerne blandt intelligensen osv., osv.).

Pariserkommunen er det store forbillede, der viser, hvordan initiativet, selvstændigheden, bevægelsesfriheden, det energiske opsving nedefra forenes med en frivillig centralisme, der er fri for alle skabeloner. Vore sovjetter følger samme vej. Men de er endnu »forsagte«, har endnu ikke udfoldet sig, endnu ikke »fået smag for« deres nye, vældige, skabende arbejde med at oprette en socialistisk samfundsorden. Sovjetterne må tage fat med større mod og initiativ. Alle »kommuner« – enhver fabrik, enhver landsby, enhver brugsforening, enhver forsyningskomité – må optage *kappestrid* med hinanden og optræde som praktiske organisatorer af registrering og kontrol med arbejdet og med varefordelingen. Programmet for denne registrering og kontrol er enkelt, klart og forståeligt for enhver: alle skal have brød, alle skal gå i stærkt fodtøj og i helt tøj, have en varm bolig og arbejde samvittighedsfuldt; ikke en eneste svindler (og heller ingen arbejdssky person) må gå frit omkring, men skal sidde i fængsel eller som straf udføre tvangsarbejde af hård-

deste art; ikke en eneste rigmand, der søger at omgå socialismens regler og love, må undgå svindlerens skæbne, der med rette bør blive rigmandens. »Den, der ikke arbejder, skal ikke have noget at spise« – det er socialismens *praktiske* bud. Det er det, som må gennemføres i *praksis*. Det er den slags *praktiske* resultater, vore »kommuner og vore organisatorer fra arbejdernes og bøndernes midte bør være stolte af. Og det samme gælder så meget mere vore organisatorer fra de intellektuelles rækker (*så meget mere*, fordi de intellektuelle er *for* vant til, *alt for* vant til at være stolte af deres generelle anvisninger og resolutioner).

Tusinder af former og metoder til praktisk at drive registrering og kontrol med rigmændene, svindlerne og snylterne må udarbejdes og prøves i praksis af kommunerne selv, af de små celler i by og på land. Mangfoldighed er her garantien for livskraft, garantien for sejr i kampen for at nå det ene fælles mål: at *rense* den russiske jord for alt utøj, for lopperne – svindlerne, for væggelusene – rigmændene osv., osv. Et sted vil man anbringe en halv snes rigmænd i fængsel samt et dusin svindlere og et halvt dusin arbejdere, der pjækker fra deres arbejde (lige så skurkagtigt som mange sættere i Petrograd, navnlig i partitrykkerierne). Et andet sted vil man sætte dem til at rense latriner. Et tredje sted vil man, når de har udstået deres fængselsstraf, forsyne dem med gule kort, indtil de har forbedret sig, så hele folket kan holde øje med dem som *skadelige* personer. Et fjerde sted vil man straks skyde en af hver ti, der gør sig skyldig i snylteri. Et femte sted vil man udtænke en kombination af forskellige midler og veje og for eksempel ved betinget løsladelse opnå en hurtig forbedring af de elementer blandt rigmænd, borgerlige intellektuelle, svindlere og banditter, som er i stand til at forbedre sig. Jo større mangfoldighed, des bedre, des rigere bliver den almindelige erfaring, des sikrere og hurtigere bliver socialismens fremgang, des lettere udarbejder det praktiske liv de *bedste* kampmetoder og kampmidler – for dét kan kun det praktiske liv.

I hvilken kommune, i hvilket storbydistrikt, på hvilken fabrik, i hvilken landsby findes *ingen* sultende, *ingen* arbejdsløse, *ingen* rige snyltere, *ingen* slyngler blandt bourgeoisiets lakajer, de sabotører, der kalder sig intellektu-

elle? Hvor er der gjort mest for at højne arbejdsproduktiviteten? For at bygge nye, gode boliger til de fattige? For at få dem indlogeret i de riges huse? For regelmæssigt at skaffe hvert barn i fattige familier en flaske mælk? – Det er omkring den slags spørgsmål, *kappestriden* må udfoldes mellem kommunerne, landsbyfællesskaberne, brugsog produktionsforeningerne og arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Det er på dette arbejdsområde, at de *organisatoriske talenter i praksis* må udvikle sig og arbejde sig op, når det gælder statsforvaltningen. Der er mange sådanne talenter i folket. De er kun holdt nede. Vi må hjælpe dem til at udfolde sig. De, og *kun de*, kan med massernes støtte redde Rusland og redde socialismens sag.

*Skrevet i januar,
ikke senere end 3. (16.) 1918.
Trykt 4. (17.) januar 1918 i
Pravda nr. 2 og i
Isvestija TsIK nr. 2.*

Deklaration om det arbejdende og udbyttede folks rettigheder (1)

Den Konstituerende Forsamling beslutter:

I. 1. Rusland erklæres for en republik af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Hele den centrale og den lokale magt tilhører disse sovjetter.

2. Den Russiske sovjetrepublik oprettes som en føderation af nationale sovjetrepublikker på grundlag af et frit forbund mellem frie nationer.

II. Den Konstituerende Forsamling stiller sig som hovedopgave at tilintetgøre enhver form for menneskers udbytning af mennesker, fuldstændig at afskaffe samfundets deling i klasser, hensynsløst at undertrykke udbytternes modstand, at indføre en socialistisk organisation af samfundet og sikre socialismens sejr i alle lande, og beslutter videre:

1. Den private ejendomsret til jorden afskaffes. Al jord med alle bygninger, inventar og andet landbrugstilbehør erklæres for hele det arbejdende folks ejendom.

2. For at sikre det arbejdende folks magt over udbytterne og som første skridt til fabrikkernes, værkernes, minernes, jernbanernes og andre produktions- og transportmidlers fuldstændige overgang til arbejder- og bondestatens besiddelse bekræftes sovjetloven om arbejderkontrol og om Det Øverste Råd For Samfundsøkonomi.

3. Som en af betingelserne for de arbejdende massers befrielse fra kapitalens åg bekræftes dekretet om, at alle banker overgår til arbejder- og bondestatens besiddelse.

4. For at afskaffe samfundets snyltende lag indføres almindelig arbejdspligt.

5. For at sikre de arbejdende masser den uindskrænkede magt og fjerne enhver mulighed for genoprettelse af

udbytternes magt dekretes bevæbning af de arbejdende, oprettelse af arbejdernes og bøndernes socialistiske røde hær og fuldstændig afvæbning af de besiddende klasser.

III. 1. Den Konstituerende Forsamling giver udtryk for sin urokkelige vilje til at rive menneskeheden ud af kløerne på finanskapitalen og imperialismen, der væder jorden med blod i denne den mest forbryderiske af alle krige, og tilslutter sig fuldt og helt den af sovjetmagten førte politik: sønderriveise af de hemmelige traktater, organisering af den mest omfattende forbrødring med arbejderne og bønderne i de hære, der på nuværende tidspunkt kæmper mod hinanden, og opnåelse af en demokratisk fred mellem folkene, for enhver pris og med revolutionære metoder, en fred uden anneksioner og erstatningsbetalinger på grundlag af nationernes frie selvbestemmelsesret.

2. Med samme mål for øje kræver Den Konstituerende Forsamling fuldstændigt brud med den borgerlige civilisations barbariske politik, hvor velstand for udbytterne i nogle få udvalgte nationer er bygget på underkuelse af hundreder af millioner arbejdende i Asien, i kolonierne i det hele taget og i de små lande.

Den Konstituerende Forsamling hilser den politik, som Folkekommissærernes Råd har ført, idet det har proklameret Finlands fuldstændige uafhængighed, påbegyndt tilbagevæbningen af tropperne fra Persien og tilkendt Armenien frihed til selvbestemmelse. (2)

3. Den Konstituerende Forsamling betragter sovjetloven om annullering (tilintetgørelse) af de lån, der er optaget af tsarens, godsejernes og bourgeoisiets regeringer, som et første slag mod den internationale bank- og finanskapital og giver udtryk for den overbevisning, at sovjetmagten fast vil følge denne vej indtil den fuldstændige sejr for den internationale arbejderopstand mod kapitalens åg.

IV. Da Den Konstituerende Forsamling er valgt på grundlag af partilister, der er opstillet før oktoberrevolutionen, hvor folket endnu ikke i hele sin masse var i stand til at rejse sig mod udbytterne, ikke var klar over, hvor stærk udbytternes modstand mod at afstå fra deres klasseprivilegier var, endnu ikke praktisk var gået i gang med opbygningen af et socialistisk samfund, må Den

Konstituerende Forsamling også fra et formelt synspunkt anse det for fuldstændig forkert at sætte sig op mod sovjetmagten. Den Konstituerende Forsamling er af den opfattelse, at der nu – på det tidspunkt, da folket fører den sidste kamp mod sine udbyttende – ikke kan være plads for udbytterne i noget som helst magtorgan. Magten skal helt og holdent tilhøre de arbejdende masser og deres suveræne repræsentation – arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter.

Den Konstituerende Forsamling støtter sovjetmagten og dekretene fra Folkekommissærernes Råd og er af den opfattelse, at dens opgaver er udtømt med fastlæggelsen af grundsætningerne for den socialistiske ombygning af samfundet.

Idet Den konstituerende Forsamling stræber efter at skabe et virkelig frit og frivilligt og følgelig et så snævert og fast forbund som muligt mellem de arbejdende klasser i alle Ruslands nationer, indskrænker den samtidig sin opgave til at fastlægge grundsætningerne for føderationen af Ruslands sovjetrepublikker og overlader til arbejderne og bønderne i hver nation på deres egen suveræne sovjetkongres selvstændigt at træffe beslutning om, hvorvidt og på hvilket grundlag de ønsker at deltage i den føderative regering og de øvrige føderative sovjetinstitutioner.

*Udkastet blev skrevet 6. januar 1918.
Trykt den 7. januar 1918
i Isvestija nr. 5.*

Udkast til dekret om opløsning af Den konstituerende forsamling

Den russiske revolution frembragte straks fra begyndelsen sovjetter af arbejder-, soldater- og bonderepræsentanter, den masseorganisation for alle arbejdende og udbyttede klasser, som alene er i stand til at lede disse klassers kamp for fuldstændig politisk og økonomisk befrielse.

Gennem hele den russiske revolutions første periode forøgedes antallet af sovjetter, de voksede og styrkedes, de overvandt gennem egen erfaring illusionerne vedrørende kompromispolitikken overfor bourgeoisiet og indså det bedrageriske i den borgerlig-demokratiske parlamentarismes former; de kom i praktisk arbejde til det resultat, at det er umuligt at befri de undertrykte klasser uden at bryde med disse former og med enhver kompromispolitik. Et sådant brud var oktoberrevolutionen, der lagde hele magten i sovjetternes hånd.

Den Konstituerende Forsamling, som blev valgt efter lister, der var opstillet før oktoberrevolutionen, genspejlede det gamle politiske styrkeforhold, dengang kompromisfolkene og kadetterne var ved magten. Når folket stemte på det socialrevolutionære partis kandidater, kunne det dengang ikke vælge mellem de højre-socialrevolutionære, der er tilhængere af bourgeoisiet, og de venstresocialrevolutionære, der er tilhængere af socialismen. På den måde måtte denne konstituerende forsamling, der skulle være kronen på den borgerlige parlamentariske republik, nødvendigvis stille sig i vejen for oktoberrevolutionen og sovjetmagten.

Oktoberrevolutionen, der gav magten til sovjetterne og gennem sovjetterne til de arbejdende og udbyttede klasser, fremkaldte desperat modstand fra udbytternes side, og da den undertrykte denne modstand, manifesterede den sig fuldt ud som begyndelsen til den socialistiske revolution. De arbejdende klasser overbeviste sig med egne

øjne om, at den gamle borgerlige parlamentarisme havde overlevet sig selv, at den var fuldstændig uforenelig med de opgaver, der rejste sig i forbindelse med socialismens virkeliggørelse, at det ikke er alment nationale, men kun klasseinstitutioner (som sovjetterne), der er i stand til at besejre de besiddende klassers modstand og lægge grunden til det socialistiske samfund. Enhver opgivelse af sovjetternes uindskrænkede magt, af den af folket erobrede sovjetrepublik til fordel for den borgerlige parlamentarisme og Den Konstituerende Forsamling ville nu være et tilbageskridt og betyde sammenbrud for hele oktobers arbejder- og bonderevolution.

I kraft af de ovenfor skildrede omstændigheder havde de højre-socialrevolutionære – Kerenskijs, Avksentjevs og Tjernovs parti – flertallet i Den Konstituerende Forsamling, som trådte sammen den 5. januar. Naturligvis nægtede dette parti at diskutere et ganske præcist, klart, umiskendeligt forslag fra sovjetmagtens øverste organ, Sovjetternes Centraleksekutivkomité, at anerkende sovjetmagtens program, at anerkende Deklarationen Om Det Arbejdende Og Udbyttede Folks Rettigheder, at anerkende oktoberrevolutionen og sovjetmagten. Dermed afbrød Den Konstituerende Forsamling enhver forbindelse med Sovjetrepublikken Rusland. Bolsjevikkerne og de venstre-socialrevolutionære, der nu udgør det vitterlig overvældende flertal i sovjetterne og har arbejderne og de fleste bønders tillid, måtte nødvendigvis forlade en sådan konstituerende forsamling.

I virkeligheden fører de højre-socialrevolutionære og mensjevikkerne udenfor Den Konstituerende Forsamlings mure den mest desperate kamp mod sovjetmagten; når de arbejdende klasser med magt undertrykker udbytternes modstand, hvad der er nødvendigt for at befri sig fra udbytningen, kalder de det for vilkårlighed og lovløshed; de forsvarer sabotørerne, der står i kapitalens tjeneste; de viger ikke tilbage for utilslørede opfordringer til at øve en terror, som »ukendte grupper« allerede er begyndt at praktisere. Det er klart, at den tiloversblevne del af Den Konstituerende Forsamling i kraft af dette kun ville kunne spille rollen som skalkeskjul for de kontrarevolutionæres kamp for at styrte sovjetmagten.

Derfor beslutter Centraleksekutivkomiteen:
Den Konstituerende Forsamling opløses.

*Skrevet: tesserne den 7. (20.) januar;
22. tese 21. januar (3. februar);
indledningen før 11. (24.) februar 1918.
Trykt (uden 22. tese) 24. (11.) februar 1918
i Pravda nr. 34.*

Bidrag til en ulykkelig freds historie

Man kan sige, at nu er der ikke tid til at beskæftige sig med historien. Ja, hvis der ikke findes en uadskillelig, umiddelbar praktisk forbindelse mellem det forgangne og det nuværende i et bestemt spørgsmål, så er en sådan påstand på sin plads. Men spørgsmålet om en ulykkelig fred, en yderst tung fred er et så brændende spørgsmål, at man må opholde sig ved en udredning af det. Derfor trykker jeg de tesser til dette spørgsmål, som jeg har oplæst den 8. januar 1918 på et møde med omkring 60 af de mest kendte blandt vore partifolk i Petrograd.

Her er tesserne:

7.1.1918.

Tesser om øjeblikkelig indgåelse af en separat og annekcionistaisk fred (1)

1. Den russiske revolutions stilling er i øjeblikket den, at næsten alle arbejdere og det store flertal af bønderne utvivlsomt står på sovjetmagts og på den af sovjetmagten indledede socialistiske revolutions side. For så vidt er den socialistiske revolutions succes i Rusland sikret.

2. Samtidig har borgerkrigen, der skyldes de besiddende klassers rasende modstand – idet disse klasser er fuldstændig klar over, at de står foran den sidste og afgørende kamp for bevarelsen af privatejendomsretten til jorden og produktionsmidlerne – endnu ikke nået sit højdepunkt. Sovjetmagten er sikker på at sejre i denne krig, men der må nødvendigvis endnu gå nogen tid, der kræves nødvendigvis en betydelig kraftanspændelse, der kommer nødvendigvis en vis periode med bitre ødelæggelser og kaos – noget, der følger med enhver krig, men især

med en borgerkrig – før bourgeoisiets modstand er slået ned.

3. Desuden, denne modstand i dens mindre aktive og ikke-militære former: sabotage, bestikkelse af pjalteproletariatet, bestikkelse af agenter for bourgeoisiet, der sniger sig ind i socialisternes rækker for at ødelægge deres arbejde, osv., osv. – denne modstand har vist sig så hårdnakket og i stand til at antage så forskelligartede former, at kampen mod den nødvendigvis endnu vil trække ud i nogen tid og i hovedsagen næppe vil være forbi før om nogle måneder. Men uden en afgørende sejr over denne passive og skjulte modstand fra bourgeoisiets og dets tilhængeres side er den socialistiske revolutions succes umulig.

4. Endelig er de organisatoriske opgaver under den socialistiske omformning i Rusland så store og vanskelige, at der – med en vrimmel af småborgerlige medløbere hos det socialistiske proletariat og med dettes lave kulturniveau – også kræves adskillig tid til at løse dem.

5. Af disse omstændigheder under ét følger ganske klart, at det er en nødvendighed for socialismens sejr i Rusland, at den socialistiske regering i et vist tidsrum, mindst nogle måneder, må have fuldstændig frie hænder for at sejre over bourgeoisiet, først i sit eget land, og for at tilrettelægge et omfattende og grundigt organisatorisk arbejde blandt masserne.

6. Den socialistiske revolutions stilling i Rusland må lægges til grund for enhver bestemmelse af vor sovjetmagts internationale opgaver, thi den internationale situation i det fjerde krigsår har formet sig sådan, at det er aldeles uberegneligt, hvornår revolutionen sandsynligvis vil udbryde, og hvornår en af de europæiske imperialistiske regeringer (deriblandt også den tyske) vil blive styrtet. Der er ingen tvivl om, at den socialistiske revolution i Europa må komme og vil komme. Alle vore forhåbninger om socialismens *endelige* sejr hviler på denne overbevisning og på denne videnskabelige forudsigelse. Vor propagandistiske virksomhed i almindelighed og forbrødringens organisering i særdeleshed må forstærkes og udvikles. Men det ville være en fejl at bygge den taktik, som Ruslands socialistiske regering skal følge, på forsøg på at fastslå, om den europæiske og især den tyske socialistiske revolution kommer eller ikke kommer i det næste halve

år (eller et lignende kort tidsrum). Eftersom man på ingen måde kan fastslå dette, ville alle den slags forsøg objektivt set være blindt hasardspil.

7. Fredsforhandlingerne i Brest-Litovsk har på nærværende tidspunkt, den 7. januar 1918, ganske tydeligt vist, at i den tyske regering (der fuldstændig har krammet på de andre regeringer i firemagtsforbundet) er det afgjort den militære gruppe, der har overtaget, og den har i virkeligheden allerede sendt Rusland et ultimatum (man kan absolut når som helst vente det overrakt officielt). Dette ultimatum går ud på følgende: enten fortsat krig eller en annekcionistaisk fred, det vil sige fred på betingelse af, at vi rømmer hele det område, som vi holder besat, mens tyskerne beholder *hele* det område, som de holder besat, og pålægger os erstatningsbetalinger (der skjuler sig under betegnelsen: betaling for krigsfangernes underhold), erstatningsbetingelser på ca. 3 milliarder rubler, der skal betales i løbet af nogle år.

8. Ruslands socialistiske regering står over for et spørgsmål, der omgående kræver en løsning: skal den straks acceptere denne annekcionistaiske fred eller straks føre en revolutionær krig? En mellemvej er her ifølge sagens natur umulig. Enhver yderligere udsættelse er uigennemførlig, thi vi har *allerede* gjort alt muligt og umuligt for kunstigt at trække forhandlingerne i langdrag.

9. Når vi ser på argumenterne for en øjeblikkelig revolutionær krig, støder vi fremfor alt på det argument, at en separat fred nu objektivt set ville være en aftale med de tyske imperialister, et »imperialistisk forlig« osv., og at en sådan fred følgelig ville betyde et fuldstændigt brud med den proletariske internationalismes grundprincipper.

Men dette argument er åbenlyst urigtigt. Arbejdere, der taber en strejke og skriver under på betingelser for arbejdets genoptagelse, som er ugunstige for dem og gunstige for kapitalisterne, forråder ikke socialismen. De, der forråder socialismen, er derimod dem, der tiltusker sig fordele for en del af arbejderne mod fordele til kapitalisterne; kun den slags aftaler er principielt utilladelige.

Den, der kalder krigen mod den tyske imperialisme for en retfærdig forsvarskrig, men i virkeligheden modtager støtte fra de engelsk-franske imperialister og skjuler de

hemmelige traktater med dem for folket, han forråder socialismen. Den, der intet skjuler for folket og ikke slutter hemmelige traktater med imperialisterne, men går med til at underskrive fredsbetingelser, der er ugunstige for en svag nation og gunstige for den ene gruppe imperialister, når han i øjeblikket ikke har kræfter til at fortsætte krigen, han forråder ikke i mindste måde socialismen.

10. Et andet argument for øjeblikkelig krig går ud på, at når vi slutter fred, er vi objektivt set agenter for den tyske imperialisme, for vi gør det muligt for den at frigøre tropperne fra vor front og få millioner af krigsfanger tilbage osv. Men også dette argument er åbenlyst urigtigt, for en revolutionær krig ville på nærværende tidspunkt objektivt set gøre os til agenter for den engelskfranske imperialisme ved at give den kræfter til støtte for dens formål. Englænderne har direkte tilbudt vor øverstkommanderende Krylenko hundrede rubler om måneden for hver af vore soldater, hvis vi fortsætter krigen. Selv om vi ikke tager imod en skilling fra englænderne og franskmændene, så kommer vi alligevel objektivt set til at hjælpe dem, hvis vi fastholder en del af de tyske tropper.

Udfra dette synspunkt kommer vi i begge tilfælde ikke til at løsrive os fuldstændigt fra den ene eller anden imperialistiske forbindelse, og det er også klart, at man ikke kan rive sig fuldstændig løs uden at styrte verdensimperialismen. Den rigtige konklusion heraf er den, at efter den socialistiske regerings sejr i et af landene behøver man ikke afgøre spørgsmålene ud fra det synspunkt, om den ene eller den anden imperialisme er at foretrække, men kan udelukkende gå ud fra det synspunkt, at der skal skabes de bedste betingelser for at udvikle og konsolidere den socialistiske revolution, der allerede er begyndt.

Med andre ord, det princip, der skal ligge til grund for vor taktik, er ikke, hvilken af de to imperialismer det nu er fordelagtigst at hjælpe, men på hvad måde man bedst kan give den socialistiske revolution mulighed for at konsolidere sig eller i hvert fald holde sig i et enkelt land, indtil andre lande slutter sig til den.

11. Man siger, at de tyske krigsmodstandere blandt socialdemokraterne nu er blevet »nederlagstilhængere« og beder os om ikke at give efter for den tyske imperialisme.

Men vi har kun anerkendt nederlagspolitikken i forhold til ens *eget* imperialistiske bourgeoisi, og en sejr over en fremmed imperialisme, en sejr, som man har opnået i et formelt eller faktisk forbund med en »venligsinde« imperialisme, har vi altid forkastet som en metode, der er principielt utilladelig og overhovedet ubrugelig.

Dette argument er følgelig kun en variant af det foregående. Dersom de tyske venstre-socialdemokrater foreslog os at trække en separat fred ud en *bestemt* tid, idet de garanterede os en revolutionær aktion i Tyskland i den tid, så kunne vi *måske* se anderledes på spørgsmålet. Men de tyske venstrefolk siger ikke noget sådant, de erklærer tværtimod direkte: »Hold ud, så længe I kan, men afgør spørgsmålet ud fra den *russiske* socialistiske revolutions stilling, for vi kan ikke love jer noget positivt med hensyn til den tyske revolution.«

12. Man siger, at vi i en række partierklæringer direkte har »lovet« en revolutionær krig, og at afslutningen af en separat fred vil være et løftebrud.

Det er ikke rigtigt. Vi har sagt, at for en socialistisk regering i imperialismens epoke er det *nødvendigt at »forberede og føre«* en revolutionær krig; vi har sagt dette for at bekæmpe den abstrakte pacifisme, den teori, der fuldstændig tager afstand fra »fædrelandsforsvaret« i imperialismens epoke, og endelig for at bekæmpe de rent egoistiske instinkter hos en del af soldaterne, men vi har ikke påtaget os en forpligtelse til at begynde en revolutionær krig uden hensyn til, om det er muligt at føre den på dette eller hint tidspunkt.

Vi må også nu ubetinget *forberede* en revolutionær krig. Vi opfylder dette løfte, ligesom vi overhovedet har opfyldt alle vore løfter, for så vidt man straks kunne opfylde dem: vi har annulleret de hemmelige traktater, vi har tilbudt alle nationer en retfærdig fred, og vi har på enhver måde og flere gange trukket fredsforhandlingerne ud for at give andre nationer tid til at slutte sig til os.

Men spørgsmålet om, hvorvidt man *nu, med det samme*, kan føre en revolutionær krig, må man afgøre ved udelukkende at tage hensyn til de materielle betingelser for at gøre det og tage hensyn til den socialistiske revolution, der allerede er begyndt.

13. Når man sammenfatter argumenterne for en øjeblikkelig revolutionær krig, må man komme til den kon-

klusion, at en sådan politik måske ville svare til menneskets trang til det smukke, effektfulde og blændende, men at den aldeles ikke regner med det objektive forhold mellem klassekræfterne og de materielle faktorer på nærværende tidspunkt af den påbegyndte socialistiske revolution.

14. Der er ingen tvivl om, at vor hær i dette øjeblik og i de næste uger (og sandsynligvis i de næste måneder) absolut ikke vil være i stand til med held at afvise en tysk offensiv; 1) fordi flertallet af soldaterne er fuldstændig udmattede, samtidig med at forplejningsvæsenet er i utrolig opløsning og det er umuligt at afløse de udmattede soldater osv.; 2) fordi hestebestanden er fuldstændig ubrugelig, hvilket uvægerligt vil føre til, at vort artilleri går tabt; 3) fordi det er fuldstændig umuligt at forsvare kysten fra Riga til Reval, hvorved fjenden får den bedste chance for at erobre resten af Livland og derpå Estland, falde en stor del af vore tropper i ryggen og endelig tage Petrograd.

15. Der er endvidere ingen tvivl om, at bondeflertallet i vor hær i dette øjeblik ubetinget ville stemme for en anekskionistisk fred, og ikke for en øjeblikkelig revolutionær krig, for den socialistiske reorganisering af hæren, optagelsen af den røde gardes afdelinger i hæren osv. er først lige begyndt.

Med en fuldstændig demokratisering af hæren ville det være halsløs gerning at føre krig mod soldaterflertallets vilje, og for at skabe en virkelig stærk og ideologisk solid socialistisk arbejder- og bondehær behøves der i det mindste måneder og atter måneder.

16. De fattige bønder i Rusland er i stand til at støtte en socialistisk revolution, der ledes af arbejderklassen, men de er ikke i stand til straks, i dette øjeblik, at gå ud i en alvorlig revolutionær krig. Det ville være en skæbnesvanger fejl at ignorere dette objektive forhold mellem klassekræfterne i det foreliggende spørgsmål.

17. Med den revolutionære krig forholder det sig altså på nærværende tidspunkt således:

Hvis den tyske revolution udbrød og sejrede i de næste 3-4 måneder, så ville den taktik straks at føre en revolutionær krig måske ikke ødelægge vor socialistiske revolution.

Hvis den tyske revolution imidlertid ikke udbrøder i de

næste måneder, samtidig med at krigen fortsættes, så vil begivenhederne uvægerligt udvikle sig således, at yderst alvorlige nederlag vil tvinge Rusland til at slutte en endnu dårligere separat fred, og denne fred vil ikke blive sluttet af en socialistisk regering, men af en anden (f.eks. en blok mellem den borgerlige Rada og Tjernov-folkene eller noget i den retning). Thi bondehæren, som krigen har udmattet til det yderste, vil allerede efter de første nederlag – sandsynligvis vil der ikke engang gå nogle måneder, men kun nogle uger – styrte den socialistiske arbejderregering.

18. Når sagen ligger sådan, ville det være en ganske utilladelig taktik at sætte den i Rusland allerede påbegyndte socialistiske revolutions skæbne på spil, kun fordi man håber, at den tyske revolution udbryder i den allernærmeste tid, om nogle uger. En sådan taktik ville være halsløs gerning. Vi har ikke ret til at risikere så meget.

19. Og den tyske revolution vil på ingen måde blive vanskeliggjort, hvad dens objektive grundlag angår, dersom vi slutter en separat fred. Sandsynligvis vil chauvinismens bølge for en tid svække den, men Tysklands stilling er fortsat meget vanskelig. Krigen med England og Amerika vil blive langvarig, og den aggressive imperialisme er fuldt og helt afsløret på begge sider. Ruslands socialistiske sovjetrepublikks eksempel vil stå som et levende forbillede for folkene i alle lande, og den propagandistiske, revolutionære virkning af dette forbillede vil blive enorm. Dér borgerligt system og fuldstændig afsløret erobringskrig mellem to røvergrupper. Her fred og socialistisk sovjetrepublik.

20. Idet vi slutter en separat fred, befrier vi os fra begge de kæmpende imperialistiske grupper i en i *det givne øjeblik højst mulig* grad, udnytter deres fjendskab og krig – som gør det vanskeligt for dem at slå en handel af imod os – og får i en vis periode hænderne fri til at fortsætte og befæste den socialistiske revolution. Ruslands reorganisering på grundlag af proletariatets diktatur, på grundlag af bankernes og storindustriens nationalisering, med *udveksling af produkter* in natura mellem byerne og småbøndernes brugsforeninger på landet, er økonomisk set fuldt ud mulig på betingelse af, at vi får nogle måneders fredeligt arbejde. Og en sådan reorganisation vil gøre socialismen uovervindelig såvel i Rusland som i hele ver-

den og samtidig skabe en fast økonomisk basis for en stærk, rød arbejder- og bondehær.

21. En krig, som den socialistiske republik førte mod de borgerlige lande med det klare og af den socialistiske hær fuldt ud godkendte mål at styrte bourgeoisiet i andre lande – det ville i dette øjeblik være en virkelig revolutionær krig. Men et sådant mål kan vi *vitterligt* endnu ikke sætte os på *nuværende* tidspunkt. Vi ville nu objektivt set føre krig for Polens, Litauens og Kurlands befrielse. Men ingen marxist kan – uden at bryde med marxismens og overhovedet med socialismens principper – nægte, at socialismens interesser står over hensynet til nationernes selvbestemmelsesret. Vor socialistiske republik har gjort og vil fortsat gøre, hvad den kan for at virkeliggøre Finland, Ukraines o.a. nationers selvbestemmelsesret. Men når situationen konkret har formet sig således, at den socialistiske republikks eksistens på nærværende tidspunkt udsættes for fare, fordi nogle nationers (Polens, Litauens, Kurlands o.a.) selvbestemmelsesret krænkes, så er det klart, at hensynet til den socialistiske republikks fortsatte beståen kommer i første række.

Den, der siger: »Vi kan ikke underskrive en skændig, gemen etc. fred, forråde Polen osv«, lægger derfor ikke mærke til, at hvis han kun ville slutte fred på betingelse af Polens befrielse, ville han blot styrke den tyske imperialisme *endnu mere* mod England, mod Belgien, mod Serbien og andre lande. En fred på betingelse af Polens, Litauens og Kurlands befrielse ville være en »patriotisk« fred *fra Ruslands synspunkt*, men den ville ikke på nogen måde ophøre at være en fred *med anneksionister*, med de tyske imperialister.

21. januar 1918. Til foreliggende teser bør tilføjes:

22. Massestrejkerne i Østrig og i Tyskland, så dannelsen af arbejderrepræsentanternes råd i Berlin og Wien, endelig fra 18.-26. januar væbnede sammenstød og gadekampe i Berlin, alt dette tvinger én til at erkende som et faktum, at revolutionen er begyndt i Tyskland.

Af dette faktum opstår muligheden for os til at forhale og trække fredsforhandlingerne i langdrag endnu i en vis periode.

Skrevet mellem d. 8. og 11.
(21. og 24.) januar 1918.
Første gang trykt i 1929
i Leninsamlingen XI.

Efterord til teser angående spørgsmålet om øjeblikkelig indgåelse af en separat og anneksionistisk fred

Jeg oplæste de ovenfor anførte teser på et lille uofficielt møde med partiarbejdere d. 8. januar 1918. Diskussionen af dem viste tre standpunkter i partiet i det pågældende spørgsmål: omkring halvdelen af deltagerne udtalte sig for revolutionær krig (dette synspunkt kaldte man undertiden »Moskva«-synspunktet, da vort partis områdebureau i Moskva vedtog det før andre organisationer); dernæst omkring en fjerdedel for kammerat Trotskij, der foreslog »at erklære krigstilstanden indstillet, at demobilisere og hjemsende hæren, men ikke undertegne nogen fred«, og, endelig, omkring en fjerdedel for mig.

Den opståede situation i partiet minder mig overordentligt om situationen sommeren 1907, da et stort flertal af bolsjevikkerne var for boykot af den 3. дума, da jeg forsvarede deltagelse i den, sammen med Dan, og for dette udsattes for de heftigste angreb for min opportunisme. Objektivt står spørgsmålet nu på samme måde, fuldstændigt analogt: som også dengang lod flertallet af partiarbejderne, ud fra de allerbedste revolutionære hensigter og bedste partitraditioner, sig forlede af en »klingende« parole, *uden at fatte den nye* samfundsøkonomiske og politiske situation, uden at tage de *forandringer i omstændighederne* i betragtning, der kræver en hurtig, brat ændring af taktikken. Og jeg må, som også dengang, koncentrere hele min argumentation på at gøre klart, at marxismen kræver hensyntagen til de objektive omstændigheder og deres forandring, at det er nødvendigt at rejse spørgsmålet konkret, tilpasset disse omstændigheder, at den afgørende forandring nu består i, at Den Russiske

Sovjetrepublik er oprettet, at bevarelsen af denne republik, der allerede har indledt den socialistiske revolution, står øverst af alt, både for os og *set ud fra et internationalt socialistisk synspunkt*, at parolen om revolutionær krig fra Ruslands side i øjeblikket betyder enten en frase og en tom demonstration, eller objektivt er det samme som at gå i en fælde, der er opstillet for os af imperialisterne, som ønsker at *drage* os, mens vi endnu er en svag lille part, ind i fortsættelsen af den *imperialistiske* krig og knuse den unge sovjetrepublik på den billigst mulige måde.

»Jeg holder fast ved Lenins gamle standpunkt« – udbrød en af de unge moskovitter (ungdom er en af de allerbedste egenskaber, der kendetegner denne gruppe talere). Og den samme taler bebrejdede mig, at jeg skulle gentage forsvarenes gamle argumenter angående usandsynligheden af en revolution i Tyskland.

Det er netop det kedelige ved sagen, at moskovitterne vil holde fast ved den gamle *taktiske* stillingtagen og hårdnakket vægrer sig ved at se, hvordan situationen er *forandret*, hvordan der er opstået en *ny objektiv* situation.

Moskovitterne har i deres iver efter at gentage gamle paroler endog ikke taget i betragtning, at vi bolsjevikker nu alle er blevet forsvarsvenner. Thi, efter at bourgeoisiet er styrtet, de hemmelige aftaler annulleret og afsløret, alle folk virkelig tilbuds fred... (1).

Tale om krig og fred på et møde i RSDAP(b)s centralkomité 11. (24.) januar 1918

Protokol

1.

Kammerat Lenin tager ordet først. Han påpeger, at på mødet den 8. (21.) januar fremkom der tre synspunkter om dette spørgsmål, og stiller spørgsmålet, om man skal diskutere punkterne i de af ham foreslåede teser eller om man skal åbne for en generel diskussion. Det sidste vedtages, og kammerat Lenin får ordet.

Han begynder med at fremlægge de tre synspunkter, der fremkom på foregående møde: 1) en separat annekserionistisk fred, 2) en revolutionær krig og 3) erklæring om, at krigen er standset, hæren skal demobiliseres, men freden undertegnes ikke. På foregående møde fik første synspunkt 15 stemmer, det andet 32 og det tredje 16.

Kammerat Lenin påpeger, at bolsjevikkerne aldrig har forkastet forsvaret, men at der måtte foreligge en helt bestemt konkret situation for dette forsvar og værn af fædrelandet, nemlig den situation der foreligger nu: forsvar af den socialistiske republik mod den usædvanlig stærke internationale imperialisme. Spørgsmålet går kun på, hvordan skal vi forsvare fædrelandet, den socialistiske republik. Hæren er enormt træt af krigen; hestebestanden er i en sådan tilstand, at vi ikke kan føre artilleriet bort i tilfælde af angreb; tyskernes stilling på øerne i Østersøen er så god, at de under et angreb kan tage Reval og Petrograd med de bare næver. Fortsætter vi krigen under de forhold, styrker vi uhørt meget den tyske imperialisme; freden må alligevel sluttes, men så bliver den værre, eftersom det ikke bliver os, der indgår den. Den

fred, vi er nødt til at indgå nu, bliver utvivlsomt en skændig fred, men hvis krigen begynder igen, så afsættes vor regering, og freden bliver sluttet af en anden regering. Nu støtter vi os ikke kun på proletariatet, men også på de fattige bønder, som trækker sig tilbage fra os, hvis krigen fortsætter. Det er i den franske, engelske og amerikanske imperialismes interesse at trække krigen i langdrag, og et bevis på dette er f.eks. amerikanernes forslag, fremsat i Krylenkos hovedkvarter, om 100 rubler for hver russisk soldat. Tilhængerne af en revolutionær krig påpeger, at vi hermed kommer til at befinde os i en borgerkrig med den tyske imperialisme, og at vi hermed vil kunne fremkalde revolutionen i Tyskland. Men Tyskland er jo endnu kun svanger med revolutionen, mens vi allerede har født et helt sundt barn – den socialistiske revolution, som vi kan slå ihjel ved at begynde en krig. Vi har et cirkulære fra de tyske socialdemokrater, hvori der findes oplysninger om de to centrumstrømningers holdninger til os, hvoraf den ene mener, at vi er korrumperede, og at der foregår en komedie i Brest, hvor rollerne i forvejen er fordelt. Denne del angriber os for våbenhvilen. Den anden del, Kautsky-tilhængerne, forklarer, at bolsjevikernes personlige hæderlighed er hævet over enhver tvivl, men at bolsjevikernes opførsel er en psykologisk gåde. (1) Vi kender ikke venstre-socialdemokraternes mening. De engelske arbejdere støtter vore fredsbevægelser. Naturligvis bliver den fred, vi slutter, en skændig fred, men vi må have udsættelse for at gennemføre sociale reformer (tag f.eks. transportvæsenet); vi må blive stærkere, og dertil må vi have mere tid. Vi må kvæle bourgeoisiet, og for at kunne gøre det må vi have begge hænder frie. Herefter har vi igen begge hænder frie, og så kan vi føre en revolutionær krig mod den internationale imperialisme. De nu skabte afdelinger af en revolutionær, frivillig armé – det bliver officerer i vor fremtidige armé.

Det, som kammerat Trotskij foreslår – at man skal standse krigen, afstå fra at undertegne freden og demobilisere hæren – det er en international politisk demonstration. Ved at trække tropperne tilbage opnår vi, at vi giver Den Estiske Socialistiske Republik til tyskerne. Man siger, at ved at slutte fred frigør vi hænderne på japanerne og amerikanerne, der omgående vil erobre Vladivostok. Men inden de kommer længere end til Irkutsk, kan vi

styrke vor socialistiske republik. Ved at undertegne freden, overgiver vi det nu selvstændige Polen, men vi bevarer Den Estiske Socialistiske Republik og gør det muligt at befæste vore landvindinger. Naturligvis gør vi en vending mod højre, der snavser os til, men vi er nødt til det. Hvis tyskerne går til angreb, så bliver vi nødt til at undertegne enhver fred, men så bliver den naturligvis værre. Tre milliarder i erstatningsbetalinger er ikke en alt for høj pris for at redde den socialistiske republik. Ved at undertegne freden nu viser vi de brede masser ved selvsyn, at imperialisterne (Tyskland, England og Frankrig) efter at have taget Riga og Bagdad, fortsætter med at slås, mens vi udvikler os, og den socialistiske republik udvikler sig.

2.

Kammerat Lenin påpeger, at han på visse områder ikke er enig med sine meningsfæller Stalin og Sinovjev. (2) På den ene side findes der naturligvis en massebevægelse i Vesten, men revolutionen er endnu ikke begyndt der. Hvis vi imidlertid på grund af det skulle ændre vor taktik, så ville vi forråde den internationale socialisme. Lenin er ikke enig med Sinovjev i, at en fredsslutning for en tid vil svække bevægelsen i Vest. Hvis vi tror på, at den tyske bevægelse kan udvikle sig øjeblikkeligt i tilfælde af en pause i fredsforhandlingerne, så må vi ofre os, for den tyske revolution vil i styrke blive meget stærkere end vor. Men sagen er, at bevægelsen endnu ikke er begyndt der, men at vi allerede har et nyfødt og højt råbende barn, og hvis vi i dette øjeblik ikke klart siger, at vi går med til fred, så går vi under. For os er det vigtigste at klare os indtil der kommer en socialistisk revolution alle vegne, og det kan vi kun opnå ved at slutte fred.

3.

Kammerat Lenin foreslår en afstemning om, at vi på alle måder trækker undertegnelsen af en fred i langdrag.

Arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes 3. Alrussiske sovjetkongres 10.-18. (23-31.) januar 1918

*Beretning om Folkekommissærernes Råds
virksomhed. 11. (24.) januar*

Kammerater! På Folkekommissærernes Råds vegne skal jeg aflægge beretning om dets virksomhed i de 2 måneder og 15 dage, der er forløbet siden sovjetmagtens og sovjetregeringens dannelse i Rusland.

2 måneder og 15 dage, det er kun 5 dage længere end det tidsrum, hvori den foregående arbejdermagt bestod over et helt land eller over udbytterne og kapitalisterne: pariserarbejdernes magt i Pariserkommunens epoke 1871.

Denne arbejdermagt skal vi erindre, først og fremmest ved at kaste et blik tilbage og sammenligne den med sovjetmagten, der blev oprettet den 25. oktober. Af denne sammenligning mellem det foregående proletariats diktatur og det nuværende kan vi straks se, hvilket gigantisk skridt fremad den internationale arbejderbevægelse har gjort, og hvilken langt mere fordelagtig situation sovjetmagten i Rusland befinder sig i, på trods af uhørt vanskelige betingelser i en situation med krig og kaos.

Da pariserarbejderne havde holdt ud i 2 måneder og 10 dage, blev de skudt ned af de franske kadetter, mensjevnikker og højre-socialrevolutionære af Kaledin-typen, efter for første gang at have skabt Pariserkommunen, der frembyder kimen til en sovjetmagt. De franske arbejdere måtte betale uhørt tunge ofre for det første forsøg på en arbejderregering, en regering, hvis mening og mål det overvældende flertal af bønderne i Frankrig ikke kendte.

Vi befinder os under langt mere fordelagtige omstændigheder, fordi de russiske soldater, arbejdere og bønder har formået at skabe et apparat, sovjetregeringen, som har underrettet hele verden om formerne for deres kamp. Det er det, der først og fremmest adskiller de russiske arbejderes og bønders situation sammenlignet med pariserproletariatets magt. De havde ikke noget apparat, og landet forstod dem ikke – vi støttede os straks til sovjetmagten, og derfor har der for os aldrig hersket tvivl om, at sovjetmagten nyder sympati og den varmeste, den mest uselviske støtte fra massernes gigantiske flertal, og at sovjetmagten derfor er uovervindelig.

Folk, der forholdt sig skeptiske overfor sovjetmagten og ofte, bevidst eller ubevidst, solgte og forrådte den i et kompromis med kapitalisterne og imperialisterne, disse folk tudede alle ører fulde om, at proletariatets magt i Rusland ikke kan holde stand helt alene. Som om nogen af bolsjevikkerne og deres tilhængere bare et øjeblik havde glemt, at i Rusland kan kun den magt være varig, der formår at forene arbejderklassen, flertallet af bønderne og alle arbejdende og udbyttede klasser til en indbyrdes ubrydeligt forbunden kraft, der kæmper mod godsejerne og bourgeoisiet.

Vi har aldrig nogen sinde været i tvivl om, at kun forbundet mellem arbejderne og de fattigste bønder, halvproletarerne, det forbund vort partiprogram taler om, kan omfatte flertallet af befolkningen i Rusland og sikre magten en holdbar understøttelse. Og det lykkedes os straks efter den 25. oktober, i løbet af nogle få uger at overvinde alle vanskeligheder og oprette magten på grundlag af et sådant holdbart forbund.

Ja, kammerater! Da de socialrevolutionæres parti, i dets gamle form, dengang bønderne endnu ikke havde fundet ud af, hvem i det var reelle tilhængere af socialismen, udstedte parolen om den ligelige udnyttelse af jorden, uden at kere sig om, hvem der skulle løse denne opgave, i forbund med bourgeoisiet eller ikke, da sagde vi, at det var bedrag. Og da denne del, som nu har opdaget, at folket ikke er med den, at den er en nitte, ville påstå, at den kunne gennemføre den ligelige udnyttelse af jorden i forbund med bourgeoisiet – da lå det afgørende bedrag heri. Men da den russiske revolution (1) demonstrerede erfaringerne med de arbejdende massers samarbejde med

bourgeoisiet, i det mest kritiske øjeblik i folkets liv, da krigen undergravede folkets liv ved at dømme millioner til sultedøden, og da dens følger i praksis demonstrerede erfaringerne med kompromismageriet, da sovjetterne selv oplevede og smerteligt tilegnede sig disse erfaringer ved at gå gennem kompromismageriets skole, da blev det øjensynligt, at der var en sund, levedygtig og stor socialistisk kerne i de folks anskuelse, der ville knytte den arbejdende del af bønderne til arbejderens store socialistiske bevægelse overalt i verden.

Og så snart dette spørgsmål i praksis stod klart og tydeligt for bondestanden, skete der det, som ingen tvivlede på, og som bondesovjetterne og -kongresserne nu har vist: da øjeblikket kom til at gennemføre socialismen i praksis, fik bønderne mulighed for klart at forstå disse to grundlæggende politiske linjer: forbund med bourgeoisiet, eller med de arbejdende masser; de forstod da klart, at det parti, der udtrykker bøndernes sande bestræbelser og interesser, er de venstre-socialrevolutionæres parti. Og da vi indgik vort regeringsforbund med dette parti, organiserede vi fra selve begyndelsen sagen på en sådan måde, at dette forbund hvilede på de mest klare og oplagte principper. Hvis Ruslands bønder vil virkeliggøre socialiseringen af jorden i forbund med arbejderne, der vil gennemføre nationaliseringen af bankerne og oprette arbejderkontrol, så er de vore pålidelige medarbejdere, vore mest pålidelige og værdifulde forbundsfæller. Der er ikke en eneste socialist, kammerater, der ikke vil anerkende den oplagte sandhed, at der mellem socialisme og kapitalisme ligger en lang, mere eller mindre vanskelig overgangsperiode med proletariatets diktatur, og at denne periode i sine former i mangt og meget vil afhænge af, om det er den lille ejendom eller den store, om det er smådrift eller stordrift, der er fremherskende. Det er forståeligt, at overgangen til socialismen i Estland, i dette lille land, hvor alle kan læse og skrive, og som består af store landbrug, ikke kan ligne overgangen til socialismen i et land, der er overvejende småborgerligt, som Rusland er. Dette må man tage i betragtning.

Enhver bevidst socialist siger, at man ikke kan påtvinge bønderne socialismen med vold og magt, at det er nødvendigt alene at regne med eksemplets kraft, og at bondemassen tilegner sig praktiske driftserfaringer. Hvor

dan anser den det gunstigst at gå over til socialismen? Det er den opgave, som de russiske bønder nu praktisk er stillet overfor. Hvordan kan den selv støtte det socialistiske proletariat og indlede overgangen til socialismen? Også bønderne har allerede indledt denne overgang, og vi nærer fuld tillid til dem.

Det forbund, som vi har sluttet med de venstre-socialrevolutionære, er skabt på et holdbart grundlag og styrkes dag for dag, ja time for time. Mens vi i den første tid i Folkekommissærernes Råd kunne frygte, at fraktionskamp ville bremse arbejdet, så skal jeg nu på grundlag af kun to måneders erfaring med samarbejdet sige helt bestemt, at vi i flertallet af spørgsmålene udarbejder enstemmig beslutning.

Vi ved, at først når erfaringen viser bønderne, f.eks. hvilken udveksling der skal være mellem land og by, opretter de selv deres forbindelse fra nedenunderen, på grundlag af deres egen erfaring. På den anden side viser erfaringen med borgerkrigen ved selvsyn bøndernes repræsentanter, at der ikke er anden vej til socialismen end gennem proletariats diktatur og skånselsløs undertrykkelse af udbytternes herredømme. (*Bifald.*)

Kammerater! Hver gang vi må berøre dette emne, på dette møde eller i Den Centrale Eksekutivkomité, hænder det, at jeg fra tid til anden må høre tilråb fra forsamlingens højre side: »diktator!« Ja, »da vi var socialister«, da anerkendte alle proletariats diktatur; de skrev endda om det i deres programmer, de harmedes over den udbredte fordom, at det skulle være muligt bare at omstemme befolkningen, påvise overfor den, at man ikke bør udnytte de arbejdende masser, at det er syndigt og skammeligt, og at paradiset så ville opstå på Jorden. Nej, denne utopiske fordom er for længst slået sønder og sammen i teorien, og vores opgave er at slå den i praksis.

Man kan ikke forestille sig socialismen sådan, at de herrer socialister forærer os den på en tallerken i færdiglavet stand, det bliver der ikke noget af. Endnu er ikke et eneste klassekampsspørgsmål i historien blevet løst på anden måde end ved vold. Når volden bringes i anvendelse fra de arbejdendes, de udbyttede massers side mod udbytterne – ja, så er vi for denne vold! (*Stormende bifald.*) Og vi foruroliges ikke spor over jammerhylene fra folk, som, bevidst eller ubevidst, står på bourgeoisiets side,

eller som er så skræmte af det, så undertrykte af dets herredømme, at de, når de nu ser denne uhørt skarpe klassekamp, taber hovedet, bryder ud i tårer, glemmer alle deres præmisser og kræver af os det umulige, at vi, socialister, skal opnå den fulde sejr uden kamp mod udbytterne, uden undertrykkelse af deres modstand.

De herrer udbyttede forstod allerede sommeren 1917, at det drejede sig om »den allersidste dyst«, at bourgeoisiets sidste bolværk, denne vigtigste og væsentligste kilde til deres undertrykkelse af de arbejdende masser, ville blive revet ud af deres hænder, hvis sovjetterne fik magten.

Netop derfor åbnede oktoberrevolutionen denne systematiske, vedholdende kamp for, at udbytterne stoppede deres modstand, og for, at de, hvor vanskeligt det end måtte være for selv de bedste af dem, dog måtte forsone sig med tanken om, at det nu er slut med de udbyttende klassers herredømme, at den jævne mand fra nu af skal kommandere, og de skal adlyde ham; hvor ubehageligt det end er for dem, bliver de nødt til det.

Dette kommer til at koste mange besværligheder, ofre og fejltagelser, det er noget nyt, som aldrig før er set i historien, og som man ikke kan læse sig til i bøgerne. Det forstår sig selv, at det er den største, den vanskeligste overgang i historien, men at gennemføre denne overgang anderledes har på ingen måde været muligt. Og den omstændighed, at sovjetmagten er oprettet i Rusland, har vist, at den revolutionære masse, der selv i praksis sætter udbytterne kniven på struben – når millioner kommer nogle få snese partifolk til hjælp – selv er rigest af alle på revolutionær erfaring.

Netop derfor er borgerkrigen kommet i forgrunden for tiden i Rusland. Vi stilles over for parolen: »Væk med borgerkrigen«. Jeg har måttet høre dette fra repræsentanter fra højre side i den såkaldte Konstituerende Forsamling. Væk med borgerkrigen... Hvad betyder det? Borgerkrig mod hvem? Mod Kornilov, Kerenskij og Rjabusjinskij, som bruger millioner på at bestikke landstrygere og embedsmænd. Mod de sabotagemagere, der, ligegyldigt om bevidst eller ubevidst, accepterer denne bestikkelse. Der er ingen tvivl om, at der mellem de sidste er folk, blandt de uudviklede, der accepterer ubevidst, fordi de end ikke kan forestille sig, at man kan og skal

ødelægge det tidligere borgerlige system til grunden og på dets brokker begynde at bygge et helt nyt socialistisk samfund. Uden tvivl er der sådanne folk, men ændrer det måske omstændighederne?

Netop derfor sætter repræsentanterne for de besiddende klasser alt på ét kort, netop derfor er det for dem den allersidste dyst, og de viger ikke tilbage for nogen som helst forbrydelse for at knække sovjetmagten. Viser hele socialismens historie os måske ikke, den franske i særdeleshed, som er så rig på revolutionære bestræbelser, at når de arbejdende masser selv tager magten i hænde, griber de herskende klasser til uhørte forbrydelser og nedskydninger, når det drejer sig om at beskytte deres egne pengesække. Og når disse folk taler til os om borgerkrig, svarer vi dem med et smil, men når de fremfører deres parole blandt den studerende ungdom, siger vi til dem: I bedrager dem!

Klassekampen har ikke tilfældigt nået sin sidste form, hvor de udbyttedes klasse tager alle magtmidler i hænde for endegyldigt at tilintetgøre sin klassefjende, bourgeoisie, og feje ikke blot embedsmændene, men også gods-ejerne bort fra den russiske jords overflade, således som russiske bønder har fejlet dem bort i flere guvernementer.

Man siger os, at den sabotage, som Folkekommissærernes Råd har mødt fra embedsmændenes og godsejernes side, beviser uvilligheden til at gå socialismen i møde. Som om det ikke var klart, at hele denne bande kapitalister og tyveknægte, landstrygere og sabotagemagere repræsenterer en af bourgeoisie bestukken bande, der modsætter sig de arbejdendes magt. Naturligvis, den, der troede, at man kan hoppe fra kapitalisme over til socialisme, eller den, der forestillede sig det muligt at overbevise hovedparten af befolkningen om, at man kan opnå denne gennem en konstituerende forsamling, den, der troede på dette borgerligt demokratiske eventyr, kan roligt fortsætte med at tro på dette eventyr, men lad ham ikke bebrejde livet, hvis det slår dette eventyr i stykker.

Den, der har forstået, hvad klassekamp er, hvad sabotagen, som embedsmændene har organiseret, betyder, han ved, at vi ikke straks kan springe over til socialismen. Tilbage er bourgeois'er og kapitalister, som nærer håb om at vinde deres herredømme tilbage, og som forsvare deres pengesække. Tilbage er landstrygerne, et

lag af bestukne folk, som er fuldstændigt kuet af kapitalismen og ikke i stand til at hæve sig op til den proletariske kamps ideer. Tilbage er funktionærer og embedsmænd, der tror, at beskyttelse af den gamle orden er i samfundets interesse. Hvordan kan man forestille sig socialismens sejr anderledes end ved disse lags fuldstændige fallit, anderledes end ved både det russiske og det europæiske bourgeois fuldstændige undergang? Tror vi måske, at de herrer af Rjabusjinskij-typen ikke forstår deres klasseinteresser? Det er dem, der betaler sabotagemagerne, for at de ikke selv behøver at arbejde. Eller optræder de mon hver for sig? Optræder de ikke sammen med de franske, engelske og amerikanske kapitalister ved at opkøbe værdipapirer? Men lad os blot se, om disse opkøb hjælper dem meget. Og mon ikke de bjerge af værdipapirer, som de nu modtager, vil vise sig at være det mest tomme og ubrugelige gamle papir?

Netop derfor, kammerater, siger vi til alle bebrejdelser og beskyldninger mod os for terror, diktatur og borgerkrig, selv om vi endnu langt fra er nået til virkelig terror, fordi vi er stærkere end dem – vi har sovjetterne, det vil være os tilstrækkeligt at nationalisere bankerne og konfiskere formuerne for at få dem til at adlyde – til alle beskyldninger for borgerkrig siger vi: ja, vi har åbent proklameret det, som ingen regering har kunnet proklamere. Den første regering i verden, som kan tale åbent om borgerkrig, er arbejder-, bonde- og soldatermassernes regering. Ja, vi har påbegyndt og fører krig mod udbytterne. Jo mere ligeud vi siger dette, desto hurtigere vil denne krig afsluttes, desto hurtigere vil alle arbejdende og udbyttede masser forstå os, forstå at sovjetmagten varetager alle arbejdendes virkelige livsanslignender.

Jeg tror ikke, kammerater, at det i nær fremtid vil lykkes os at vinde sejr i denne kamp, men vi er meget rige på erfaring: i løbet af to måneder er det lykkedes os at opnå noget. Vi har oplevet Kerenskij's forsøg på at angribe sovjetmagten og dette forsøgs komplette sammenbrud. Vi har oplevet de ukrainske Kerenskij-folks organisering af magten – dér er kampen endnu ikke afsluttet, men for enhver der iagttager den, og som har hørt bare nogle få af sovjetmagtens repræsentanters sandfærdige beretninger, er det klart, at de borgerlige elementer i den ukrainske rada (2) oplever deres sidste dage. (*Bifald.*) Der

er ingen mulighed for at betvivle Den Ukrainske Folkerepubliks og dens sovjetmagts sejr over den ukrainske borgerlige rada.

Og angående kampen mod Kaledin, her er virkelig alt baseret på udbytning af de arbejdende, på det borgerlige diktators grundlag, hvis der ellers findes noget socialt grundlag mod sovjetmagten. Bondekongressen viste tydeligt nok, at Kaledins værk er et håbløst værk: de arbejdende masser er imod ham. Erfaringen med sovjetmagten, propaganda gennem handling og sovjetorganernes eksempel gør sit, og Kaledins indre støtte ved Don bryder nu sammen, ikke så meget af ydre som af indre årsager.

Netop derfor kan vi, når vi ser på borgerkrigens front i Rusland, med fuld overbevisning sige: dér er sovjetmagtens sejr fuldstændig og helt sikret. Og denne sovjetmagts sejr, kammerater, er opnået ved, at den fra første færd begyndte at virkeliggøre socialismens urgamle bud, konsekvent og beslutsomt støttede sig til masserne og betragtede det som sin opgave at vække de mest undertrykte og underkuede lag i samfundet op til det levende liv, at vække den socialistiske skaberkraft. Netop derfor er den gamle hær, for soldaterne kaserne-eksercitsens og mis-handlingens hær, blevet fortid. Den blev dømt til nedrivning, og der er ikke sten på sten tilbage af den. (*Bifald.*) Der er gennemført fuld demokratisering af hæren.

Jeg tillader mig at fortælle en episode, der er hændt mig. Den fandt sted i en vogn tilhørende Finlandsbanen, hvor jeg kom til at høre en samtale mellem nogle finner og en gammel kone. Jeg kunne ikke tage del i samtalen, da jeg ikke kunne finsk, men en finne henvendte sig til mig og sagde: »Ved De hvilken original ting denne gamle kone sagde? Hun sagde: 'Nu behøver man ikke længere at frygte en mand med gevær. Da jeg var i skoven mødte jeg en mand med gevær, og i stedet for at frarøve mig mit kvas samlede han mere til mig'«.

Da jeg hørte dette, sagde jeg til mig selv: Om så hundreder af aviser, hvad de så end kaldes: socialistiske, tre-kvartsocialistiske o.a., om så hundreder af højroastede personer råber: »diktatorer«, »voldsmænd« og lignende ord efter os – vi ved, at der nu hæver sig en anden røst blandt folkemasserne; de siger til sig selv: nu behøver vi ikke længere at frygte manden med geværet, for han forsvare de arbejdende og vil være skånselsløs i undertryk-

kelsen af udbytternes herredømme. (*Bifald.*) Det er netop det, folket har fornemmet, og netop derfor er den agitation, som jævne, udannede folk laver, når de fortæller, at rødgardisterne retter hele deres styrke mod udbytterne, derfor er denne agitation uovervindelig. Den vil spredes blandt millioner og snese millioner og varigt skabe det, som det 19. århundredes franske Kommune begyndte at skabe, men kun for en kort periode, fordi den blev knust af bourgeoisie: skabe en socialistisk Rød Armé, som alle socialister har stræbt hen imod – almindelig bevæbning af befolkningen. Den vil skabe nye kadre til den Røde Garde, og de vil gøre det muligt at opdrage de arbejdende masser til væbnet kamp.

Da man om Rusland sagde: Det kan ikke kæmpe, for det vil mangle officerer, så skal vi ikke glemme, hvad de selvsamme borgerlige officerer sagde, da de iagttog de kæmpende arbejdere mod Kerenskij og Kaledin: »Ja, disse rødgardister er teknisk set intet bevendt, men hvis disse folk lærte en smule, så ville de have en ubesejrelig hær«. Thi for første gang i kampens historie overalt i verden er der trådt elementer ind i hæren, som ikke medbringer statsautoriseret viden, men som ledes af kampideerne til de udbyttedes befrielse. Og når det af os påbegyndte arbejde vil være afsluttet, vil Den Russiske Sovjetrepublik være uovervindelig. (*Bifald.*)

Kammerater, den vej sovjetmagten har tilbagelagt med hensyn til den socialistiske hær, har den ligeledes tilbagelagt med hensyn til et andet, endnu finere og mere kompliceret redskab for de herskende klasser: den borgerlige domstol, som foregav at beskytte ordenen, men i virkeligheden var et blindt, fint redskab til skånselsløs undertrykkelse af de udbyttede, og som forsvarede pengesækkens interesser. Sovjetmagten handlede således, som alle proletariske revolutioner er forpligtet til at handle: den dømte straks den borgerlige domstol til nedrivning. Lad bare alle råbe, at vi uden at reformere den gamle domstol straks overlod den til nedrivning. Vi banede dermed vejen for en virkelig folkedomstol, og – ikke så meget ved repressionens kraft som ved massernes eksempel og de arbejdendes autoritet – forvandlede vi uden formaliteter domstolen fra at være et redskab til udbytning, til et redskab til opdragelse på det socialistiske samfunds holdbare grundlag. Der er ikke nogen som

helst tvivl om, at vi ikke straks kan få et sådant samfund.

Det er de vigtigste skridt, som sovjetmagten har gjort efter at være trådt ind på den vej, der er anvist af den samlede erfaring fra de største folkerevolutioner i hele verden. Der har ikke været en eneste revolution, hvor de arbejdende masser ikke begyndte at gøre skridt på denne vej for at skabe en ny statsmagt. Desværre begyndte de kun, men kunne ikke føre sagen til ende, det lykkedes ikke at skabe en ny type statsmagt. Vi har skabt den. Den socialistiske sovjetrepublik er allerede virkeliggjort hos os.

Jeg spreder ingen illusioner angående det, at vi kun har begyndt *overgangsperioden* til socialismen, at vi endnu ikke er nået til socialismen. Men I gør rigtigt i at sige, at vor stat er en socialistisk sovjetrepublik. I udtrykker jer lige så rigtigt som dem, der kalder mange borgerlige republikker i Vesten demokratiske, selv om alle og enhver ved, at der ikke er en eneste af de mest demokratiske republikker, der er fuldstændig demokratisk. De giver småstykker af demokratiet, beskærer udbytternes rettigheder i småting, men i dem er de arbejdende masser lige så undertrykte som overalt. Og ikke desto mindre siger vi, at det borgerlige system omfatter såvel gamle monarkier som konstitutionelle republikker.

Således også vi nu. Vi er langt fra bare at afslutte overgangsperioden fra kapitalisme til socialisme. Vi har aldrig nogen sinde ladet os friste af håbet om, at vi kan fulden- de den uden hjælp fra det internationale proletariat. Vi har aldrig nogen sinde taget fejl, hvad det angår, og ved, hvor vanskelig vejen er, der fører fra kapitalisme til socialisme, men vi er forpligtede til at sige, at vor Sovjetrepublik er socialistisk, fordi vi er trådt ind på denne vej, og disse ord bliver ikke tomme ord.

Vi har påbegyndt mange foranstaltninger, der underminerer kapitalisternes herredømme. Vi ved, at vor magt skal forene alle institutioners virksomhed med et grundlag, og dette grundlag udtrykker vi med ordene: »Rusland erklæres for en socialistisk Sovjetrepublik«. (*Bifald.*) Det bliver den sandhed, som støtter sig på, hvad vi skal og allerede har begyndt at gøre; det bliver den bedste sammensætning af hele vores virksomhed, en proklamering af denne virksomheds program, en opfordring til de arbejdende og udbyttede i alle lande, som enten slet

ikke ved, hvad socialisme er, eller – endnu værre – med socialisme forstår den af Tjernov og Tsereteli kogte vælling af borgerlige reformer. Den vælling har vi prøvet, den har vi smagt på under ti måneders revolution, og vi blev overbevist om, at den var falskneri og ikke socialisme.

Netop derfor anvendte de »frie« stater England og Frankrig i ti måneder af vor revolution alle midler til ikke at lade et eneste nummer af bolsjevikernes og de venstre-socialrevolutionæres aviser trænge igennem. De måtte handle på denne måde, eftersom de foran sig i alle lande så massen af arbejdere og bønder, der instinktivt fattede alt det, de russiske arbejdere udførte. For der har ikke været et eneste møde, hvor nyheden om den russiske revolution og parolen om sovjetmagt ikke er blevet mødt med stormende bifald. De arbejdende og udbyttede masser er allerede overalt kommet i modsætning til deres partitoppe. Denne gamle partitopsocialisme er endnu ikke begravet, som Tjkheidse og Tsereteli er det hos os i Rusland, men den er allerede slået ihjel i alle verdens lande, den er allerede død.

Og overfor dette gamle borgerlige system står allerede en ny stat: Sovjetrepublikken – en republik tilhørende de arbejdende og udbyttede klasser, der river de gamle borgerlige skillevægge ned. Der er skabt nye former for staten, hvorved der er åbnet mulighed for at undertrykke udbytterne, undertrykke modstanden fra denne forsvindende lille skare, der var stærk med gårsdagens penge- sæk og gårsdagens vidensforråd. Professoren, læreren, ingeniøren gør deres viden til redskab for udbytning af de arbejdende ved at sige: Jeg ønsker, at min viden tjener bourgeoisiet, ellers vil jeg ikke arbejde. Men deres magt er allerede brudt af arbejder- og bonderevolutionen, og overfor dem rejser sig en stat, hvor masserne selv frit vælger sine repræsentanter.

Netop nu kan vi sige, at vi i praksis har en sådan magtstruktur, som klart viser overgangen til den fuldstændige afskaffelse af enhver magt, enhver stat. Det bliver muligt, når der ikke er et eneste spor af udbytning tilbage, det vil sige i det socialistiske samfund.

Jeg vil nu kort berøre de foranstaltninger, som Ruslands socialistiske sovjetregering er begyndt at gennemføre. En af de første foranstaltninger, der tilsigtede ikke

alene at fjerne godsejerne fra den russiske jords overflade, men også at underminere bourgeoisiets herredømme ved roden og kapitalens mulighed for at undertrykke millioner og atter millioner af arbejdende, var overgangen til nationalisering af bankerne. Bankerne er betydelige centre i den moderne kapitalismes økonomi. Der samles uhørte rigdomme, og derfra spredes de over hele det enorme land, her er nerven i hele det kapitalistiske liv. Det er fine og komplicerede organer, som er vokset op gennem århundreder, og mod disse rettedes de første slag fra sovjetmagten, der i begyndelsen mødte desperat modstand i Statsbanken. Men denne modstand standsede ikke sovjetmagten. For os lykkedes hovedsagen gennem organiseringen af Statsbanken, og denne hovedsag er i arbejderne og bøndernes hænder, og fra disse fundamentale foranstaltninger, som der endnu længe må arbejdes videre på, er vi gået over til at lægge hånd på de private banker.

Vi er ikke gået frem, som kompromismagerne sandsynligvis ville have anbefalet at gøre: først vente på Den Konstituerende Forsamling, måske bagefter udarbejde et lovforslag og forelægge det i Den Konstituerende Forsamling og dermed underrette de herrer bourgeois'er om vores hensigt, så de kunne finde et smuthul til at slippe fri for denne for dem ubehagelige ting; måske drage dem ind i selskabet, og så udstede statslove – dette ville være en »statsakt«.

Dette ville være afskaffelse af socialismen. Vi gik frem uden omsvøb: uden at være bange for at fremkalde bebrejdelser fra de »dannede« folk, eller rettere udannede tilhængere af bourgeoisiet, der sjakrer med resterne af deres viden, sagde vi: Vi har bevæbnede arbejdere og bønder. De skal denne dags morgen besætte alle privatbanker. (*Bifald.*) Og når de har gjort det, når magten allerede er i vore hænder, først derefter vil vi diskutere, hvilke forholdsregler vi skal tage. Og om morgenen var bankerne besat, og om aftenen tog Den Centrale Eksekutivkomité følgende beslutning: »Bankerne erklæres for national ejendom« – der skete en statsliggørelse og samfundsmæssiggørelse af bankvæsenet, og det lagdes i sovjetmagtens hænder.

Der var ikke et eneste menneske blandt os, der forestillede sig, at et så raffineret og fint apparat, som bankvæ-

senet er, og som har udviklet sig gennem århundreder af det kapitalistiske økonomiske system, kunne rives ned eller laves om på nogle få dage. Det har vi aldrig nogen sinde påstået. Og da lærde eller såkaldt lærde folk nikkede med hovedet og profeterede, sagde vi: I kan profetere, så meget I vil. Vi kender kun én vej for den proletariske revolution: at bemægtige sig fjendens position og af erfaringen, af vore fejl lære at regere. Vi undervurderer på ingen måde vanskeligheden ved vores vej, men vi har allerede udrettet hovedsagen. Kilden til de kapitalistiske rigdomme er undermineret i deres udspring. At annullere statslånene og styrte finansåget var et helt let skridt efter dette. Overgangen til konfiskation af fabrikkerne efter indførelsen af arbejderkontrol var ligeledes ganske let. Da man beskyldte os for, at vi ved at indføre arbejderkontrol delte produktionen op i særskilte afdelinger, fejede vi dette vrøvl væk. Da vi indførte arbejderkontrol vidste vi, at der vil gå slet ikke så lidt tid, før den breder sig til hele Rusland, men vi ville vise, at vi kun anerkender én vej – omdannelser nedefra, for at arbejderne selv nedefra udarbejder nye principper for de økonomiske vilkår. Til denne udarbejdelse kræves der slet ikke så lidt tid.

Fra arbejderkontrol gik vi over til oprettelsen af Det Øverste Råd For Samfundsøkonomi. Alene denne foranstaltning sammen med nationaliseringen af bankerne og jernbanerne, der vil blive gennemført i de nærmeste dage, giver os mulighed for at gå i gang med opbygningen af den nye socialistiske økonomi. Vi kender udmærket vanskeligheden ved vores sag, men vi hævder, at i virkeligheden er kun det menneske socialist, som tager fat på denne opgave og har tillid til de arbejdende massers erfaring og instinkt. De vil begå mange fejl, men hovedsagen er allerede gjort. De ved, at når de henvender sig til sovjetmagten, vil de kun møde støtte mod udbytterne. Der er ikke den foranstaltning til lettelse af deres arbejde, som sovjetmagten ikke vil støtte helt og holdent. Sovjetmagten er ikke alvidende og kan ikke nå alt i tide, og meget ofte må den stå overfor nye vanskelige opgaver. Der sendes meget ofte arbejder- og bondedelegationer til regeringen, hvor de spørger, hvordan de skal gå frem, f.eks. med et eller andet stykke jord. Og jeg har ofte selv måttet opleve ubehagelige situationer, når jeg så et lidt tvivlende blik fra deres side. Og jeg sagde til dem: I er

magten, gør alt hvad I vil, tag alt hvad I har brug for, vi støtter jer, men drag omsorg for produktionen, sørg for at produktionen er nyttig. Gå i gang med nyttige arbejder. I vil begå fejl, men I vil lære. Og arbejderne er allerede begyndt at lære, de har allerede påbegyndt kampen mod sabotagemagerne. Somme har gjort uddannelse til en barriere, der spærrer arbejderne vej frem. Denne barriere vil blive fjernet.

Der er ingen tvivl om, at krigen demoraliserer folk, både i baglandet og ved fronten, dels ved at betale dem, der arbejder for krigen, over enhver norm, dels ved at tiltrække alle, der har skjult sig for krigen, mere eller mindre landstrygeragtige elementer, der er gennemsyret af et eneste ønske, »rage til sig« og stikke af. Men disse elementer, de værste rester fra det gamle kapitalistiske system, som overfører alle dets gamle laster, skal vi smide ud, vise bort og i stedet trække alle de bedste proletariske elementer ind i virksomhederne og af dem skabe cellerne til det fremtidige socialistiske Rusland. Det er ikke nogen let foranstaltning, og den medfører mange konflikter, rivninger og sammenstød. Og vi, Folkekommissærernes Råd og jeg personligt, har måttet høre på deres klager og trusler, men vi forholdt os roligt overfor dem, fordi vi vidste, at vi nu har en dommer, vi kan henvende os til. Denne dommer er arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. (*Bifald.*) Denne dommers ord er ubestrideligt, det vil vi altid stole på.

Kapitalismen lagdeler med forsæt arbejderne for at forene en forsvindende lille skare af arbejderklassens top med bourgeoisiet – med dem bliver der uundgåeligt sammenstød. Uden kamp når vi ikke frem til socialismen. Men vi er parate til kamp, vi har påbegyndt den, og vi fører den til ende ved hjælp af et apparat, som kaldes sovjetterne. Hvis vi fremlægger opståede konflikter til retslig behandling i arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet, så vil ethvert spørgsmål let blive løst. For uanset hvor stærk gruppen af privilegerede arbejdere er, når man stiller dem overfor alle arbejderes repræsentantskab, så vil en sådan dom, gentager jeg, for dem være ubestridelig. En sådan regulering er endnu kun ved at tage sin begyndelse. Arbejderne og bønderne tror endnu ikke tilstrækkeligt på egen styrke, de er i kraft af århundredlang tradition alt for vant til at vente på ordren fra

oven. De har endnu ikke fuldstændigt levet sig ind i, at proletariatet er den herskende klasse, der er endnu elementer blandt dem, som skræmte og forkuede bilder sig ind, at de skal gennemgå bourgeoisiets nederdrægtige skole. Denne mest nederdrægtige af de borgerlige fordomme har holdt sig længst af alt, men den dør og vil uddø fuldstændigt. Og vi er overbevist om, at for hvert skridt sovjetmagten tager, vil der udskille sig et stadigt større og større antal folk, der i bund og grund er befriet for den gamle borgerlige fordom, at den jævne arbejder og bonde ikke skulle kunne styre staten. Det kan han, og han vil lære det, hvis han går i gang med at styre! (*Bifald.*)

Den opgave at finde ledere og organisatorer fra folkemasserne bliver også en organisatorisk opgave. Dette enorme, gigantiske arbejde står nu på dagsordenen. Det kunne man ikke engang så meget som tænke på at udføre, hvis der ikke var nogen sovjetmagt, et udvælgelsesapparat, der kan trække folk frem.

Vi har ikke alene en statslov om kontrol, vi har noget endog endnu mere værdifuldt: forsøg fra proletariatets side på at indlede forhandlinger med fabrikantforbundene for at sikre arbejderne ledelse over hele industrigrene. Garveriarbejderne har allerede begyndt at udarbejde og næsten sluttet en sådan aftale med det alrussiske selskab af fabrikanter og fabriksejere inden for læderproduktionen, og jeg tillægger disse aftaler særlig stor betydning. De viser, at bevidstheden om egen styrke vokser blandt arbejderne.

Kammerater, jeg har i min beretning ikke berørt de særligt ømtålelige og vanskelige spørgsmål, spørgsmålene om freden og levnedsmidlerne, fordi disse spørgsmål er opført som særlige punkter på dagsordenen og skal diskuteres særskilt.

Jeg satte mig som mål i min korte beretning at vise, hvorledes jeg og hele Folkekommissærernes Råd forestiller os historien som helhed om det, vi har gennemlevet i disse to og en halv måned, hvorledes styrkeforholdet mellem klasserne i denne nye periode af den russiske revolution har formet sig, hvorledes den nye statsmagt har formet sig, og hvilke specielle opgaver den er stillet overfor.

Rusland er trådt ind på den rette vej til virkeliggørelse af socialismen ved at nationalisere bankerne og lægge al

jorden fuldt og helt i de arbejdende massers hænder. Vi ved udmærket, hvilke vanskeligheder der ligger foran os, men vi er ud fra en sammenligning med de tidligere revolutioner overbevist om, at vi vil nå gigantiske resultater, og at vi er slået ind på en vej, der giver garanti for den fulde sejr.

Og masserne fra de mere fremskredne lande, der er delt af røverkrigen, og hvis arbejdere har gennemgået en længere demokratiserings skole, vil følge med os. Når man udmaler vanskeligheden i vor sag for os, når man siger os, at socialismens sejr kun er mulig i verdensmålestok, så ser vi heri kun et forsøg – et særligt håbløst forsøg fra bourgeoisiets og dets bevidste eller ubevidste tilhængerers side – på at forvanske den mest ubestridelige sandhed. Naturligvis er socialismens endelige sejr i et enkelt land umulig. Vores trop af arbejdere og bønder, der støtter sovjetmagten, er en af tropperne i den verdensomfattende hær, som nu er splittet op af verdenskrigen, men som stræber mod samling, og hver efterretning, hvert brudstykke af en beretning om vor revolution, hvert navn møder proletariatet med højlydt sympati og bifald, fordi de ved, at i Rusland udvikles deres fælles sag: den proletariske opstand, den internationale socialistiske revolution. Mere end alle mulige proklamationer og konferencer virker det levende eksempel, det at man skrider til værket et sted i et enkelt land, det er, hvad der opflammer de arbejdende masser i alle lande.

Mens oktoberstrejken i 1905 – det var den sejrende revolutions første skridt – straks virkede på Vesteuropa, og dengang, i 1905, fremkaldte bevægelse blandt de østrigske arbejdere, mens vi allerede dengang i praksis så, hvad et eksempel på revolution, arbejdernes aktion i ét enkelt land, er værd, så ser vi nu, at den socialistiske revolution modnes dag efter dag, ja time efter time i alle verdens lande.

Når vi laver fejl, begår bommerter, når vi møder gnidninger på vor vej, ja så er ikke dette vigtigt for dem, for dem er vort eksempel vigtigt, det er det der forener dem; de siger: vi går med og sejrer, komme hvad der vil. (*Bifald*).

Socialismens store grundlæggere, Marx og Engels, der i en række tiår iagttog arbejderbevægelsens udvikling og væksten i den socialistiske verdensrevolution, så klart, at

overgangen fra kapitalisme til socialisme vil kræve hårde fødselsveer, en lang periode med proletariatets diktatur, nedbrydning af alt det gamle, skånselsløs udryddelse af alle former for kapitalisme og samarbejde mellem alle landes arbejdere, som skal forene alle anstrengelser for at sikre den endelige sejr. Og de sagde, at i slutningen af det 19. århundrede vil det blive sådan, at »franskmanden begynder, og tyskeren fuldfører« (3) – franskmanden begynder, fordi han i løbet af årtiers revolution i sig har udarbejdet det uselviske initiativ til revolutionær handling, som har gjort ham til avantgarde for den socialistiske revolution.

Vi ser nu en anden sammensætning af den internationale socialismes kræfter. Vi siger, at bevægelsen lettest begynder i de lande, som ikke hører til antallet af udbytterlande, der har mulighed for lettere at røve, og som kan bestikke toppen blandt deres arbejdere. Disse såkaldte socialistiske, næsten alle ministerfåhige partier af Tjernov- Tsereteli typen i Vesteuropa gennemfører ingenting og har ikke noget holdbart grundlag. Vi har set Italiens eksempel, vi har i de seneste dage betragtet de østrigske arbejderes heroiske kamp mod de imperialistiske røvere. (4) Selv hvis det skulle lykkes for røverne at standse bevægelsen for en tid, stoppe den helt kan man ikke, den er uovervindelig.

Sovjetrepublikkens eksempel vil stå for dem i lange tider. Vor socialistiske sovjetrepublik vil varigt stå som en fakkell for den internationale socialisme og som et eksempel for alle arbejdende masser. – Der er der slagsmål og krig, blodsudgydelser, millioner af ofre og kapitalens udbytning – hér er der en virkelig fredspolitik og en socialistisk sovjetrepublik.

Tingenes forløb har formet sig anderledes, end det var ventet af Marx og Engels. Det har givet os, de russiske arbejdende og udbyttede klasser, den ærefulde rolle som avantgarde for den internationale socialistiske revolution, og vi ser nu klart, hvordan udviklingen af revolutionen vil gå vidt; russerne har begyndt – tyskeren, franskmanden og englænderen fuldfører, og socialismen vil sejre. (*Bifald*.)

*Skrevet natten mellem
18. og 19. februar 1918.
Offentliggjort 19. februar 1918
i aftenudgaven af avisen Pravda nr. 30.*

*Trykt i Pravda nr. 32 og
Ivestija den 22. februar 1918.*

Udkast til radiobudskab til det tyske riges regering

Folkekommissærernes Råd udtrykker sin protest i anledning af, at den tyske regering lader sine tropper rykke frem mod Den Russiske Sovjetrepublik, der har erklæret krigstilstanden for slut og er begyndt at demobilisere hæren på alle fronter. Ruslands arbejder- og bonderegering kunne ikke forvente et sådant skridt, så meget mindre som ingen af parterne ved indgåelsen af våbenhvilen den 10. februar hverken direkte eller indirekte eller overhovedet på noget tidspunkt har erklæret at ville afbryde våbenhvilen, sådan som begge parter ifølge traktaten af 2. (15.) december 1917 forpligtigede sig til at gøre.

I den nuværende situation ser Folkekommissærernes Råd sig nødsaget til at erklære sig beredt til formelt at undertegne en fred på de betingelser, som den tyske regering krævede i Brest-Litovsk.

Samtidig hermed udtrykker Folkekommissærernes Råd sig beredt til, hvis den tyske regering formulerer sine nøjagtige fredsbetingelser, senest inden 12 timer at svare, om disse betingelser er acceptable for os.

Det socialistiske fædreland er i fare

For at redde vort afkræftede, sønderrevne land fra nye militære prøvelser har vi bragt et tungt offer og meddelt tyskerne vort samtykke til at underskrive deres fredsbetingelser. Vore parlamentærer er den 20. februar om aftenen kørt fra Resjitsa til Dvinsk, *og endnu er der ikke kommet svar.* Den tyske regering tøver åbenbart med svaret. Den ønsker øjensynligt ikke fred. I samklang med kapitalister i alle lande *ønsker* den tyske militarisme *at kvæle de russiske og ukrainske arbejdere og bønder, at give jorden tilbage til godsejerne, fabrikkerne og værkerne til finansfolkene og magten til monarkiet.* De tyske generaler ønsker at indføre deres »orden« i Petrograd og Kiev. *Den socialistiske sovjetrepublik er i overhængende fare.* Indtil det øjeblik, Tysklands proletariat rejser sig og sejrer, er det en hellig pligt for Ruslands arbejdere og bønder at føre et selvpofrende forsvar for sovjetrepublikken mod det borgerlig-imperialistiske Tysklands soldaterhorder. Folkekommissærernes Råd anordner: 1) *Samtlige kræfter og midler i landet skal ubeskåret stilles til rådighed for det revolutionære forsvar.* 2) *Det gøres til pligt for alle sovjetter og revolutionære organisationer at forsvare hver eneste position til sidste blodstråbe.* 3) Jernbaneorganisationerne og de dermed forbundne sovjetter har pligt til af alle kræfter at hindre fjenden i at udnytte kommunikationsapparatet; under tilbagetog skal banerne ødelægges, stationsbygningerne sprænges og sættes i brand; alt kørende materiel – vogne og lokomotiver – skal ufortøvet sendes østpå ind i landet. 4) Alle kornforråd og overhovedet alle levnedsmiddellagre ligesom alt værdifuldt gods, der står i fare for at falde i fjendens hænder, skal ubetinget tilintetgøres; at overvåge

dette påhviler de lokale sovjetter under deres formænds personlige ansvar. 5) Arbejdere og bønder i Petrograd, Kiev og andre byer, småbyer og landsbyer langs den nye front skal mobilisere batailloner til skyttegravsarbejde under ledelse af militære fagfolk. 6) *I disse batailloner optages alle arbejdsdygtige medlemmer af bourgeoisiklassen, både mænd og kvinder, under opsyn af rødarmister; opsætsige skydes.* 7) Alle publikationer, der modarbejder det revolutionære forsvar og stiller sig på det tyske bourgeois side eller søger at udnytte de imperialistiske hæres overfald til at styrte sovjetmagten, forbydes; arbejdsdygtige redaktører og medarbejdere ved sådanne publikationer mobiliseres til skyttegravsarbejde og andre forsvarsarbejder. 8) *Fjendens agenter, spekulanter, røvere, banditter, kontrarevolutionære agitatorer og tyske spioner skydes på gerningsstedet.*

Det socialistiske fædreland er i fare! Leve det socialistiske fædreland! Leve den internationale socialistiske revolution!.

Folkekommissærernes Råd

21. februar 1918
Petrograd

*Skrevet 24. februar 1918.
Trykt 26. februar 1918 i Pravda, nr. 35.*

RSDAP(b)s centralkomité's stillingtagen til spørgsmålet om en separat og anneksionistisk fred

Kære kammerater!

Centralkomiteens organisationsbureau anser det for nødvendigt at henvende sig til jer med en forklaring om de motiver, der har bevæget centralkomiteen til at acceptere den tyske regerings fredsbetingelser. Organisationsbureauet henvender sig til jer, kammerater, med denne forklaring for udførligt at oplyse alle partimedlemmer om synspunktet hos centralkomiteen, der repræsenterer hele partiet i tiden mellem kongresserne. Organisationsbureauet anser det for nødvendigt at påpege, at i spørgsmålet om at undertegne fredsbetingelserne var centralkomiteen ikke enig. Men en én gang vedtaget beslutning må støttes af hele partiet. I de nærmeste dage vil kongressen træde sammen, og først dér vil det være muligt at afgøre spørgsmålet om, i hvilken grad centralkomiteen rigtigt har udtrykt hele partiets virkelige standpunkt. Indtil kongressen fører alle partimedlemmer for partipligtens skyld, for bevarelsen af enheden i vore egne rækker beslutningerne fra sit centrale førende organ, partiets centralkomité ud i livet.

Det er absolut nødvendigt at undertegne en anneksionistisk, utrolig hård fred med Tyskland på nuværende tidspunkt (24. februar 1918), og det beror først og fremmest på, at vi ikke har nogen hær, at vi ikke kan forsvare os. Alle ved, hvorfor vi efter den 25. oktober 1917, efter at proletariatet og de fattige bønders diktatur havde sejret, er blevet tilhængere af forsvaret, hvorfor vi går ind for forsvaret af fædrelandet.

Ud fra det synspunkt at ville forsvare fædrelandet er

det utilladeligt at lade sig inddrage i et militært sammenstød, når man ikke har en hær, og når fjenden er bevæbnet til tænderne og udmærket forberedt.

Den socialistiske sovjetrepublik kan ikke føre krig, når det åbenbart overvejende flertal af arbejder-, bonde- og soldatermasserne, der vælger sovjetterne, er imod krig. Det ville være et eventyr. Det ville være anderledes, hvis denne krig sluttes, selv med en nok så hård fred, og den tyske imperialismen så igen vil føre en angrebskrig mod Rusland. Så vil flertallet af sovjetterne sikkert være for en krig.

At føre krig nu indebærer objektivt at falde for det russiske bourgeois provokation. Det ved meget godt, at Rusland nu er forsvarsløst og vil blive knust selv med få kræfter fra tyskernes side, som bare behøver at skære de vigtigste jernbanelinjer over for at tage Petrograd og Moskva ved hjælp af udsultning. Bourgeoisiet ønsker krig, for det vil styrte sovjetmagten og indgå en aftale med det tyske bourgeois. Storborgerens jubel, da tyskerne marcherede ind i Dvinsk og Resjitsa, i Venden og i Hapsal, i Minsk og i Drissa, er det klareste udtryk for det.

Forsvar af revolutionær krig på nuværende tidspunkt bliver uundgåeligt til en revolutionær frase. For det er jo umuligt for et ruineret bondeland uden en hær, uden en alvorlig økonomisk forberedelse, at føre en moderne krig mod den fremskredne imperialismen. Modstand mod den tyske imperialismen, der vil knuse os, når den har fanget os, er ubetinget nødvendigt. Men det ville være en tom frase at kræve: modstand netop ved hjælp af en væbnet rejsning og netop nu, da en *sådan* modstand åbenbart er håbløs for os, åbenbart er fordelagtig for både det tyske og det russiske bourgeois.

Forsvar af revolutionær krig akkurat nu med argumenter om at støtte den internationale socialistiske bevægelse er netop en sådan frase. Hvis vi gør det lettere for den tyske imperialismen at knuse sovjetrepublikken ved at gå i kamp med den på et uegnet tidspunkt, så vil vi skade og ikke hjælpe den tyske og internationale arbejderbevægelse og socialismens sag. Vi hjælper kun de revolutionære internationalister i alle lande ved alsidigt, hårdnakket, systematisk arbejde; men at indlade sig på eventyr med en væbnet opstand, når det åbenbart er et eventyr, det er en marxist uværdigt.

Hvis Liebknecht sejrer om to til tre uger (det er muligt), så hjælper han os naturligvis ud af alle vanskeligheder. Det ville dog simpelt hen være en dumhed og en hån mod den store parole om solidaritet mellem arbejdere i alle lande, hvis vi fandt på at love folket, at Liebknecht bestemt og ubetinget vil sejre i de nærmeste uger. Netop ved at tænke sådan forvandler vi den store parole: »Vi har satset på verdensrevolutionen« til en hul frase.

Situationen ligner objektivt sommeren 1907. Dengang havde den russiske monarkist Stolypin knust og fanget os, i dag er det den tyske imperialist. Dengang viste parolen om øjeblikkelig opstand, der desværre havde grebet hele det socialrevolutionære parti, sig at være en frase. I dag, i dette øjeblik er parolen om revolutionær krig tydeligt en frase, som de venstre-socialrevolutionære lader sig rive med af, idet de gentager de højre-socialrevolutionæres argumenter. Vi er fanget af den tyske imperialismen, vi står over for en vanskelig og langvarig krig for at styrte denne verdensimperialismens banebryder; denne kamp er ubetinget den sidste og afgørende kamp for socialismen, men at begynde denne kamp med væbnet rejsning i dette øjeblik mod imperialismens banebryder er eventyr, som marxister aldrig vil indlade sig på.

Systematisk, urokkelig, alsidig forberedelse af landets forsvarsevne, selvdisciplin overalt og allevegne, udnyttelse af det svære nederlag til at højne disciplinen på alle livets områder, for et økonomisk opsving i landet og en konsolidering af sovjetmagten – det er dagens opgave, det er forberedelse af revolutionær krig i handling og ikke i ord.

Til slut anser organisationsbureauet det for nødvendigt at påpege, at eftersom den tyske imperialismes angreb end ikke er standset, må alle partimedlemmer organisere en enstemmig modstand. Hvis det er umuligt ved at undertegne freden, selv en yderst hård, at vinde tid til at forberede nye slag, må vort parti pege på nødvendigheden af, at alle kræfter anspændes til den åbne modstand.

Hvis vi kan vinde tid, få blot et kort pusterum til organisatorisk arbejde, er vi forpligtet til at opnå det. Hvis der ikke gives os en pause, skal vort parti kalde masserne til kamp, til det mest energiske selvforsvar. Vi er overbevist om, at alle partimedlemmer opfylder deres pligt over for partiet, over for deres lands arbejderklasse, over

for folket og proletariatet. Ved at bevare sovjetmagten yder vi den bedste, stærkeste støtte til proletariatet i alle lande i dets utroligt vanskelige, svære kamp mod sit bourgeois. Et hårdere slag for socialismens sag i dag end et sammenbrud af sovjetmagten i Rusland findes ikke og kan ikke findes.

Med kammeratlig hilsen

*Organisationsbureauet i RSDAP(b)s
centralkomité*

*Pravda nr. 35 (aftenudgaven)
25. februar 1918.
Underskrift: Lenin.*

En hård, men nødvendig lære

Ugen fra den 18. til 24. februar 1918 vil indgå som et af de største historiske vendepunkter i den russiske – og internationale – revolutions historie.

27. februar 1917 blev monarkiet styrtet af det russiske proletariat sammen med den del af bønderne, der var blevet rusket op af krigsbegivenhedernes forløb, og sammen med bourgeoisiet. 21. april 1917 styrtede proletariatet det imperialistiske bourgeois eneherrerømme og bragte småborgerlige kompromismagere til magten sammen med bourgeoisiet. 3. juli rejste byproletariatet sig spontant til en demonstration og rystede kompromismagerens regering. 25. oktober styrtede proletariatet denne regering og oprettede arbejderklassens og de fattige bønders diktatur.

Det var nødvendigt at forsvare denne sejr i en borgerkrig. Det tog omkring tre måneder, først sejren over Krenskij ved Gattjina, derefter sejren over bourgeoisiet, officerseleverne, en del af de kontrarevolutionære kosaker i Moskva, Irkutsk, Orenburg, Kiev og til slut sejren over Kaledin, Kornilov og Aleksejev i Rostov-ved-Don.

Den proletariske opstands brand flammede op i Finland. Flammen bredte sig til Rumænien.

Sejrene på den indre front var forholdsvis lette, for fjenden besad hverken en teknisk eller en organisatorisk overvægt og havde desuden ingen økonomisk basis under fødderne, ingen støtte i befolkningmassen. Letheden, hvormed sejrene blev vundet, steg mange af førerne til hovedet. Stemningen bredte sig: »Den klarer vi let«!

Man overså den vældige opløsning i hæren, der hurtigt demobiliserede sig selv og forlod fronten. Man berusede sig med revolutionære fraser og overførte fraserne til kampen mod verdensimperialismen. Man antog Rus-

lands midlertidige »frihed« for imperialismens angreb for noget normalt, mens denne »frihed« i virkeligheden kun måtte betragtes som en pause i den tyske røvers krig med den engelsk-franske røver. Man antog udbruddet af massestrejker i Østrig og Tyskland for en revolution, som allerede skulle have befriet os fra en alvorlig fare fra den tyske imperialismes side. I stedet for alvorligt, sagligt og konsekvent at arbejde for at støtte den tyske revolution, der kommer til verden ad en særlig svær og vanskelig vej, vinker man afværgende: »Hvad kan de der tyske imperialister gøre – sammen med Liebknecht sparker vi dem øjeblikkeligt til side!«

Ugen 18.-24. februar 1918 fra erobringen af Dvinsk til erobringen af Pskov (der senere igen blev erobret tilbage), ugen hvor det imperialistiske Tyskland gik til militært angreb mod den socialistiske sovjetrepublik, var en bitter, krænkende, hård, men nødvendig, nyttig og velgørende lære. Hvor var det uendelig lærerigt at sammenligne de to grupper telegrammer og telefoniske meddelelser, der i denne uge indløb til regeringscentralen! På den ene side et hæmningsløst orgie af resolutionsagtige revolutionære fraser – Steinberg'ske fraser kunne man sige, når man erindrer sig mesterstykket i denne stil, talen af den »venstre« – (hm... hm...) den »venstre«-socialrevolutionære Steinberg på Den Centrale Eksekutivkomité's lørdagsmøde. (1) På den anden side de plagsomme og skændige meddelelser om regiments vægring ved at holde stillingerne, om vægring ved at forsvare endog Narvalinjen, om overtrædelse af ordre til at ødelægge alt ved en tilbagetrækning; for slet ikke at tale om flugt, kaos, ubesindighed, hjælpeløshed, skødesløshed.

En bitter, krænkende, hård, men nødvendig, nyttig, velgørende lære!

Den bevidste, tænkende arbejder vil drage tre konklusioner af denne historiske lære: om vor holdning til forsvaret af fædrelandet, landets forsvarsevne og den revolutionære, socialistiske krig; om betingelserne for vort sammenstød med verdensimperialismen; om den rigtige behandling af spørgsmålet om vore relationer til den internationale socialistiske bevægelse.

Vi er forsvarstilhængere nu, fra den 25. oktober 1917, fra den dag af er vi for forsvaret af fædrelandet. For vi beviste *i praksis* vort brud med imperialismen. Vi har an-

nulleret og offentliggjort de beskidte og blodige imperialistiske sammensværgelsestraktater. Vi har styrtet *vort* bourgeoisie. Vi har givet frihed til de folk, der var undertrykt *af os*. Vi har givet jorden til folket og indført arbejderkontrol. Vi er for forsvaret af Den Socialistiske Sovjetrepublik Rusland.

Men netop fordi vi er for forsvaret af fædrelandet, forlanger vi en *alvorlig* holdning til landets forsvarsevne og militære forberedelse. Vi erklærer skånselsløs krig mod revolutionære fraser om revolutionær krig. Til den krig må man forberede sig længe og alvorligt, begyndende med landets økonomiske opsving, med reparation af jernbaner (for uden dem er moderne krig en hul frase), med opbygningen af den strengeste revolutionære disciplin og selvdisciplin overalt.

Ud fra synspunktet fædrelandets forsvar er det en forbrydelse at indlade sig på et militært sammenstød med en uendelig langt stærkere og forberedt fjende, når man vitterlig ingen hær har. Vi er ud fra synspunktet fædrelandets forsvar forpligtet til at undertegne den mest vanskelige, undertrykkende, forfærdelige, skændige fred – ikke for at »kapitulere« over for imperialismen, men for at lære og forberede sig til at kæmpe mod den på en alvorlig, saglig måde.

Den forgangne uge har løftet den russiske revolution op på et umådeligt meget højere trin i den verdenshistoriske udvikling. Historien er i disse dage på én gang sprunget flere trin fremad og opad.

Indtil nu har vi stået over for elendige, foragtelig jammerlige (ud fra verdensimperialismens synspunkt) fjender, en idiotisk Romanov, pralhalsen Kerenskij, bander af officerselever og bourgeois'er. Den, der nu har rejst sig over os, er en gigant, en del af den kultiverede, teknisk førsteklases udstyrede, storartet organiserede, verdensimperialisme. Med den *må* vi kæmpe. Med den *må* man *forstå* at kæmpe. Det bondeland, der gennem tre års krig har været udsat for uhørt ødelæggelse, og som har påbegyndt den socialistiske revolution, *må* undgå et militært sammenstød – så længe det er muligt at undgå et sådant, selv om det bliver til en pris af de tungeste ofre – netop for at have mulighed for at gøre noget alvorligt i det øjeblik, da »den sidste afgørende kamp« begynder.

Denne kamp begynder først, når den socialistiske revo-

lution bryder ud i de fremskredne imperialistiske lande. En sådan revolution modnes og styrkes utvivlsomt for hver måned, for hver uge. Denne modnende kraft *må* man hjælpe. Man må *forstå* at hjælpe den. Man hjælper den ikke, men skader den, hvis man udleverer naboen, den socialistiske sovjetrepublik, til ødelæggelse på det tidspunkt, da den vitterlig ikke har en hær.

Man må ikke gøre den store parole: »Vi satser på socialismens sejr i Europa« til en frase. Det er en sandhed, når man har den lange og vanskelige vej til socialismens fuldstændige sejr for øje. Det er en ubestridelig filosofisk-historisk sandhed, når man tager hele »den socialistiske revolutions æra« i sin helhed. Men enhver abstrakt sandhed bliver til en frase, hvis man anvender den på en *hvilken som helst* konkret situation. Det er ubestrideligt, at »i enhver strejke lurer den sociale revolutions hydra«. Det er noget vås at tro, at man fra enhver strejke straks kan gå til revolutionen. Hvis vi »satser på socialismens sejr i Europa« i den betydning, at vi påtager os at garantere folket, at den europæiske revolution bryder ud og bestemt sejrer i de nærmeste uger, bestemt inden tyskerne er i stand til at nå Petrograd, Moskva, Kiev og at »mase« vor jernbanetransport, så handler vi ikke som alvorlige revolutionære internationalister, men som eventyrere.

Hvis Liebknecht sejrer over bourgeoisiet i løbet af to eller tre uger (det er ikke umuligt), hjælper han os ud af alle vanskeligheder. Det er ubestrideligt. Men hvis vi i dag fastlægger vor taktik i kampen mod imperialismen i dag i håb om, at Liebknecht er sikker på at sejre netop i de nærmeste uger, så fortjener vi kun spot. Vi gør da nutidens største revolutionære paroler til revolutionære fraser.

Lær af revolutionens hårde, men nyttige lektioner, kammerater arbejdere! Forbered jer alvorligt, intensivt, uophørligt på forsvaret af fædrelandet, forsvaret af den socialistiske sovjetrepublik!

Sælsomt og uhyrligt

I en resolution, der er vedtaget den 24. februar 1918, har vort partis distriktsbureau i Moskva udtalt sin mistillid til Centralkomiteen, nægtet at underkaste sig dens beslutning »i forbindelse med gennemførelsen af betingelserne i Fredstraktaten med Østrig og Tyskland«, og i en »forklarende tekst« til resolutionen erklæret, at det »mener, at en spaltning af partiet i en meget nær fremtid næppe kan undgås«.*)

I alt dette er der ikke noget uhyrligt, ja ikke engang noget sælsomt. Det er ganske naturligt, at kammerater, der står i skarp modsætning til Centralkomiteen i spørgsmål om en separat fred, skarpt kritiserer Centralkomiteen og udtaler som deres overbevisning, at en spaltning er uundgåelig. Alt dette er partimedlemmers mest lovmæssige ret og er fuldt ud forståeligt.

Men følgende er sælsomt og uhyrligt. Til resolutionen hører en »forklarende tekst«. Her er dens fulde ordlyd:

»Moskvas Distriktsbureau mener, at en spaltning af partiet i en meget nær fremtid næppe kan undgås, og sætter sig som opgave at forene alle konsekvent revolutionære kommunistiske elementer, der ligeledes kæmper mod tilhængerne af at slutte en separat fred og mod alle moderate, opportunistiske elementer i partiet. *I den internationale revolutions interesse anser vi det for formålstjenligt at indstille sig på den mulighed, at sovjet-*

*) Resolutionens fulde ordlyd er følgende: »Efter at have diskuteret Centralkomiteens virksomhed udtaler RSDAP's distriktsbureau i Moskva sin mistillid til Centralkomiteen på grund af dens politiske linje og dens sammensætning og vil ved førstkommende lejlighed kræve omvalg af den. Desuden mener Moskvas Distriktsbureau sig ikke forpligtet til under alle omstændigheder at underkaste sig Centralkomiteens beslutninger i forbindelse med gennemførelsen af betingelserne i fredstraktaten med Østrig og Tyskland«. Resolutionen blev vedtaget enstemmigt.

magten, der nu bliver noget rent formelt, går tabt. Vi ser nu som før vor hovedopgave at udbrede den socialistiske revolutions ideer til alle andre lande, i energisk gennemførelse af arbejderdiktaturet, i skånselsløs undertrykkelse af den borgerlige kontrarevolution i Rusland.«

Vi har fremhævet de ord, der er... sælsomme og uhyrlige.

Disse ord er det afgørende.

Disse ord gør hele den linje, som resolutionens forfattere følger, til en absurditet. Disse ord blotter med usædvanlig klarhed roden til deres fejl.

»I den internationale revolutions interesse er det formålstjenligt at indstille sig på den mulighed, at sovjetmagten går tabt«... Dette er sælsomt, thi der er ikke engang nogen sammenhæng mellem præmisserne og konklusionen. »I den internationale revolutions interesse er det formålstjenligt at indstille sig på sovjetmagtens *militære nederlag*« – en sådan tese kunne være rigtig eller forkert, men man ville ikke kunne kalde den sælsom. Det er det første.

Og dernæst: »Sovjetmagten bliver nu noget rent formelt«. Dette er ikke simpelt hen sælsomt, det er direkte uhyrligt. Det er klart, at det fuldkomne slår sludder for forfatterne. Der må igen skabes klarhed her.

Hvad det første spørgsmål angår, er det åbenbart forfatterens tanke, at det i den internationale revolutions interesse er formålstjenligt at indstille sig på muligheden af et nederlag i krigen, som fører til, at sovjetmagten går tabt, dvs. til bourgeoisiets sejr i Rusland. I det forfatterne udtaler denne tanke, indrømmer de indirekte, at det er rigtigt, hvad jeg udtalte i tesoerne (af 8. januar 1918, offentliggjort i Pravda den 24. februar 1918) (1) nemlig, at en forkastelse af de fredsbetingelser, som Tyskland har forelagt os, fører til Ruslands nederlag og til omstyrtelse af sovjetmagten.

Altså, la raison finit toujours par avoir raison – fornuften sejrer altid til sidst! Mine »yderliggående« modstandere, moskvafolkene, der truer med spaltning, burde – netop fordi de gik så vidt som til åbent at tale om spaltning – også tale rent ud om deres *konkrete* overvejelser, disse overvejelser, som folk, der udtaler sig med almindelige fraser om en revolutionær krig, helst vil undgå. Hele kernen i mine teser og i mine argumenter består

(som enhver vil se, når han opmærksomt læser mine teser af 7. januar 1918) i en påvisning af, at det er nødvendigt at acceptere den umådelige tunge fred *straks*, i dette øjeblik, samtidig med at man alvorligt *forbereder* en revolutionær krig, (og netop af hensyn til denne alvorlige forberedelse). Hele kernen i mine argumenter er fortiet eller ikke bemærket, med forsæt ikke bemærket af dem, der nøjes med almindelige fraser om revolutionær krig. Og nu må jeg af ganske hjerte netop takke mine »yderliggående« modstandere, moskvafolkene, fordi de har sprængt »fortielseskomplottet« med hensyn til *kernen* i mine argumenter. Moskvafolkene er de *første*, der har svaret på dem.

Og hvad gik så deres svar ud på?

Svaret bestod i at *anerkende rigtigheden* af mit *konkrete* argument: Ja, indrømmede moskvafolkene, vi har virkelig et nederlag i vente, hvis vi straks tager kampen op med tyskerne.*) Ja, dette nederlag vil virkelig føre til sovjetmagtens fald.

Det må gentages atter og atter: Jeg takker af ganske hjerte mine »yderliggående« modstandere, moskvafolkene, fordi de har sprængt »fortielseskomplottet« mod kernen i mine argumenter, dvs. netop min *konkrete* påvisning af betingelserne for krigen i tilfælde af, at vi tager den op med det samme, og fordi de uden at blinke har indrømmet rigtigheden af min konkrete påvisning.

Videre. Hvori består gendrivelsen af mine argumenter, hvis principielle rigtighed moskvafolkene har været nødt til at indrømme?

I, at man i den internationale revolutions interesse må indstille sig på, at sovjetmagten går tabt.

Hvorfor kræver den internationale revolutions interesser dette? Her er kernen, her er selve det væsentlige i argumentationen for dem, der ønsker at gendrive mine argumenter. Og netop om dette, det vigtigste, det mest grundlæggende og afgørende punkt siges der ikke en sta-

*) Den indvending herimod, at man alligevel ikke kan undgå kampen, har kendsgerningerne givet svaret på: Den 8. januar blev mine teser læst op; den 15. januar kunne vi have haft fred. Vi kunne have været ganske sikre på et pusterum (og for os havde selv et ganske kort pusterum enorm betydning, både materielt og moralsk, thi *tyskerne* havde måttet erklære en ny krig), hvis... den revolutionære frase ikke havde været.

velse, hverken i resolutionen eller i den forklarende tekst. Det, der er almindelig kendt og ubestridt, har resolutionens forfattere fundet tid og sted til at tale om – både om »skånselsløs undertrykkelse af den borgerlige kontrarevolution i Rusland« (med midler og metoder, der svarer til den politik, som fører til tab af sovjetmagten?) og om kampen mod alle moderate opportunistiske elementer i partiet – men om det, der netop er omstridt, om det, der netop vedrører det væsentlige i fredsmodstandernes stilling – ikke en lyd!

Sælsomt. Overordentlig sælsomt. Resolutionens forfattere har vel ikke tiet stille om dette, fordi de følte, at de stod særlig svagt på dette punkt? Klart at udtale, *hvorfor* (den internationale revolutions interesser kræver dette), ville vel betyde at afsløre sig selv...

Hvordan dette end forholder sig, bliver det altså vor sag at *efterspore* de argumenter, som resolutionens forfattere *kunne* lade sig lede af.

Måske mener forfatterne, at den internationale revolutions interesser forbyder en hvilken som helst fred med imperialisterne? Denne opfattelse blev udtalt af nogle fredsmodstandere på en konference i Petrograd, men den blev kun støttet af et forsvindende mindretal af dem, der var modstandere af en separat fred. (2) Det er klart, at denne opfattelse fører til benægtelse af Brestforhandlingernes formålstjenlighed og til forkastelse af freden, »selv« på betingelse af Polens, Letlands og Kurlands tilbagegivelse. Det er indlysende, at disse anskuelser (der forkastes af flertallet af fredsmodstanderne f.eks. i Petrograd) er urigtige. Ud fra disse synspunkter kunne en socialistisk republik, der ligger omgivet af imperialistiske magter, ikke slutte økonomiske traktater eller overhovedet eksistere, hvis den ikke flyver til månen.

Måske mener forfatterne, at den internationale revolutions interesser kræver, at den får en *opstrammer*, og at en sådan opstrammer kun kan være en krig og aldeles ikke en fred, der jo kan give masserne indtryk af en slags »legalisering« af imperialismen? En sådan »teori« ville stå i direkte modstrid med marxismen, der altid har været imod at give revolutioner »opstrammere«, fordi revolutionerne udvikler sig, efterhånden som klasse modsætningerne, der avler revolutionerne, tiltager i skarphed. En sådan teori ville være ensbetydende med den opfattel-

se, at den væbnede opstand er en kampform, der skal anvendes altid og under alle omstændigheder. I virkeligheden kræver den internationale revolutions interesser, at sovjetmagten, der har styrtet bourgeoisiet i sit land, *hjælper* denne revolution, men at den vælger en *form* for hjælpen, som svarer til dens kræfter. Men at man hjælper den socialistiske revolution i international målestok, når man indstiller sig på den mulighed, at denne revolution lider nederlag i det *givne* land – det er en opfattelse, der ikke engang følger af opstrammer-teorien.

Måske mener resolutionens forfattere, at revolutionen i Tyskland allerede er begyndt, at man dér er nået frem til åben borgerkrig i hele landet, at vi derfor skal sætte vore kræfter ind for at hjælpe de tyske arbejdere og selv gå til grunde (»sovjetmagten går tabt«), for derved at *redde* den tyske revolution, der allerede har begyndt sin afgørende kamp og er blevet udsat for hårde slag? Ud fra dette synspunkt ville vi i vor undergang aflede en del af den tyske kontrarevolutions styrker og derved redde den tyske revolution.

Man kan meget vel tænke sig, at det under disse forudsætninger ikke blot er »formålstjenligt« (som resolutionens forfattere har udtrykt sig), men en direkte pligt at indstille sig på den mulighed, at sovjetmagten lider nederlag og går tabt. Men det er klart, at disse forudsætninger ikke er til stede. Den tyske revolution er ved at modnes, men det er vitterligt endnu ikke kommet til noget revolutionært udbrud i Tyskland, til en borgerkrig i Tyskland. Vi ville helt klart ikke hjælpe, men *hindre* den tyske revolutions modning, hvis vi »indstiller os på den mulighed, at sovjetmagten går tabt«. Vi ville derved hjælpe den tyske reaktion, gøre den en tjeneste, vanskeliggøre den socialistiske bevægelse i Tyskland og støde brede masser af proletarer og halvproletarer i Tyskland, som endnu ikke er gået over til socialismen, bort fra den, fordi de ville blive skræmt af det sovjetiske Ruslands nederlag, ligesom de engelske arbejdere lod sig skræmme af Kommunens nederlag i 1871.

Hvordan man end bærer sig ad, logik kan man ikke finde i forfatterens betragtninger. Der er ingen fornuftige argumenter for, at det »i den internationale revolutions interesse er formålstjenligt at indstille sig på den mulighed, at sovjetmagten går tabt«.

»Sovjetmagten bliver nu noget rent formelt« – det er den uhyrlige sætning, som vi har set Moskva-resolutionens forfattere svinge sig op til.

Når de tyske imperialister nu pålægger os at betale erstatning, når de forbyder os at drive propaganda og agitation mod Tyskland, så mister også sovjetmagten sin betydning, den »bliver noget rent formelt«, det er sandsynligvis »tanke«gangen hos resolutionens forfattere. Vi sagde: »sandsynligvis«, for forfatterne har ikke fremført nogen som helst klar og præcis betragtning, der underbygger den pågældende sætning.

Den dybeste og mest håbløse pessimisme, den mest fuldstændige fortvivlelse – det er indholdet i »teorien« om sovjetmagtens påståede formelle betydning og om tilfældigheden af en taktik, der indstiller sig på den mulighed, at sovjetmagten går tabt. Der er jo alligevel ingen redning mulig, lad så bare sovjetmagten gå under – det er den følelse, der har dikteret denne uhyrlige resolution. De såkaldte »økonomiske« argumenter, som man undertiden udstyrer den slags tanker med, er ikke andet end den samme håbløse pessimisme: Hvad er det da for en sovjetrepublik, hvis man kan pålægge den den ene erstatning efter den anden.

Det er den rene fortvivlelse: Vi går jo alligevel under!

En forståelig følelse i den overordentlig vanskelige situation, som Rusland befinder sig i. Men den er ikke »forståelig« blandt bevidste revolutionære. Den er karakteristisk, netop fordi den reducerer moskvafolkernes anskuelse til det absurde. Franskmændene i 1793 ville aldrig have sagt, at det de havde vundet, republikken og demokratiet, var noget rent formelt, at man må indstille sig på den mulighed, at republikken går tabt. De var ikke opfyldt af fortvivlelse, men af tro på sejren. Det at opfordre til en revolutionær krig og samtidig i en officiel resolution tale om at »indstille sig på den mulighed, at sovjetmagten går tabt«, betyder at afsløre sig selv fuldstændigt.

Prøjsen og en række andre lande måtte i begyndelsen af det 19. århundrede, under Napoleonskrigene, finde sig i langt langt værre og tungere nederlag, erobringer, ydmygelser og undertrykkelse fra erobrernes side end Rusland i 1918. Og alligevel fortvivlede Prøjsens bedste mænd ikke, da Napoleon trampede på dem med jernskoet hæl hundrede gange hårdere, end man nu kunne trampe på

os; de talte ikke om, at deres nationale politiske institutioner havde »rent formel« betydning. De gav ikke op og lod sig ikke gribe af følelsen: »Vi går jo alligevel under«. De skrev under på fredstraktater, som uden sammenligning var langt hårdere, brutalere, mere skændige og undertrykkende end Bresttraktaten, derefter forstod de at vente, de bar standhaftigt erobrernes åg, kæmpede igen, kom igen under erobrernes åg, skrev under på de mest oprørende fredstraktater, rejste sig igen og befriede sig til syvende og sidst (ikke uden at udnytte striden mellem de stærkere erobrere, der konkurrerede indbyrdes).

Hvorfor kan noget lignende ikke gentage sig i vor historie?

Hvorfor skal vi falde hen i fortvivlelse og skrive resolutioner, der så sandelig er langt skændigere end den skændigste fred – resolutioner om »sovjetmagten, der nu bliver noget rent formelt«?

Hvorfor kan de hårdeste militære nederlag i kampen mod den moderne imperialismes giganter ikke også i Rusland stålsætte folkekarakteren, styrke selvdisciplinen, gøre det af med praleri og frasemageri, lære udholdenhed og føre masserne til den rigtige taktik, som prøjserne fulgte, da de blev undertrykt af Napoleon: skriv under på de skændigste fredstraktater, når du ikke har en hær, saml kræfter og rejs dig atter og atter!

Hvorfor skal vi falde hen i fortvivlelse over den første uhørt tunge fredstraktat, når andre folk har været i stand til roligt at bære selv de værste lidelser?

Er det standhaftigheden hos proletaren, som ved, at man må underkaste sig, når man ingen kræfter har, og som bagefter ikke desto mindre er i stand til trods alt at rejse sig atter og atter og samle kræfter under alle omstændigheder – er det standhaftigheden hos proletaren, der svarer til denne desperate taktik, eller er det den småborgerlige karakterløshed, som i vore venstre-socialrevolutionæres skikkelse har slået alle rekorder med hensyn til fraser om revolutionær krig?

Nej, kære »yderliggående« kammerater fra Moskva! Hver dag vil med sine prøvelser netop støde de mest klassebevidste og konsekvente arbejdere bort fra jer. Sovjetmagten, vil de sige, er ikke og vil ikke blive noget formelt, hverken når erobreren står i Pskov og pålægger os en erstatning på 10 milliarder, der skal udredes i korn,

malm og penge, eller når fjenden står i Nisjnij og i Rostov-ved-Don og pålægger os en erstatning på 20 milliarder.

Aldrig vil andre landes erobringer gøre en folkelig politisk institution til noget »rent formelt« (og sovjetmagten er ikke kun en politisk institution, men en institution, der står mange gange højere end alt, hvad man hidtil har set i historien). Tværtimod, andre landes erobringer vil kun styrke folkets sympati for sovjetmagten, dersom... dersom den ikke kaster sig ud i eventyr.

Når man ikke har nogen hær, så er det eventyrpolitik at nægte at underskrive selv den mest gemene fred, og folket vil med rette anklage den regering, der har gjort dette.

Der er i historiens løb blevet undertegnet mangan langt hårdere og skændigere fred end Bræstfreden (eksempler på det blev nævnt ovenfor), og det førte ikke til, at statsmagten tabte prestige, det gjorde den ikke til noget formelt, det ødelagde hverken statsmagten eller folket, men stålsatte folket og lærte folket den vanskelige og komplicerede videnskab at skabe en betydelig hær, selv i en fortvivlet situation under erobrernes hæl.

Rusland går en ny og virkelig patriotisk krig i møde, krigen for sovjetmagts bevarelse og befæstelse. Det er muligt, at en anden epoke – ligesom Napoleonskrigenes epoke var det – bliver præget af befrielseskrige (netop krige og ikke en enkelt krig), som bliver påtvunget Sovjetrusland af erobrerne. Det er muligt.

Og derfor er det sådan, at skændigere end enhver nok så forfærdelig tung fred, der dikteres af manglen på en hær, skændigere end en hvilken som helst skændig fred er den skændige fortvivlelse. Selv en snes forfærdeligt tunge fredstraktater vil ikke få os til at bukke under, hvis vi tager *alvorligt* på opstanden og krigen. Erobrerne vil ikke kunne tilintetgøre os, hvis vi ikke lader fortvivlelsen og frasen tilintetgøre os.

Lenin

På saglig basis

Det revolutionære opsving, der er fremkaldt af de tyske hvidgardisters forræderiske overfald på den russiske revolution, er en kendsgerning. Alle vegne fra indløber der telegrammer om, at folk er rede til at rejse sig til forsvar for sovjetmagten og kæmpe til sidste mand. En anden indstilling til sin arbejder- og bondemagt var heller ikke at vente.

Men begejstring alene er ikke nok til at føre krig med, når det drejer sig om en modstander som den tyske imperialisme. Det ville være den største naivitet, ja en forbrydelse, hvis man tog let på den givne, *virkelige, hårdnakkede og blodige* krig.

Man skal føre krigen effektivt, eller slet ikke føre den. En mellemvej kan der ikke være tale om. Når de tyske imperialister påtvinger os krigen, er det vor hellige pligt nøgternt at vurdere vor stilling, skaffe os overblik over kræfterne og kontrollere den økonomiske mekanisme. Alt dette må ske med den hurtighed, der er nødvendig i krigstid, for at tøve er i vor nuværende situation i sandhed »ensbetydende med døden«. Hannibal står foran portene – det må vi ikke glemme et eneste øjeblik.

For at kunne føre krigen *effektivt* må vi have et gennemorganiseret bagland. Selv den bedste armé, selv revolutionens mest offervillige tilhængere vil øjeblikkelig blive tilintetgjort af modstanderen, hvis de ikke i tilstrækkelig grad bevæbnes, forsynes med levnedsmidler og trænes. Det er så indlysende, at man ikke behøver at forklare det.

Hvordan står det til med vor revolutionære hærs bagland? – Allersørgeligst, for at udtrykke sig mildt. Krigen har fuldstændig desorganiseret vort transportvæsen, vareudvekslingen mellem by og land er i forfald, og det di-

rekte og umiddelbare resultat heraf er hungersnøden i de store byer.

Under fjendens slag omorganiseres vor hær helt og holdent. Den gamle hær, der var fortrolig med betingelserne for krigsførelsen under nutidens forhold, eksisterer ikke mere. Denne hær, der er fuldstændig udmattet af krigen og dødtæt af at ligge tre et halvt år i skyttegravene, er i militær henseende lig nul. Den Røde Hær er ubetinget et glimrende kampmateriale, men det er råmateriale, ubehandlet materiale. Hvis den ikke skal blive kanonføde for det tyske skyts må den trænes og disciplineres.

Vi står overfor uhyre vanskeligheder. Alle lokale sovjetter må omgående, straks efter at de har afsendt telegram om deres beredvillighed til at kæmpe mod den ydre fjende, meddele, hvor mange vognladninger korn de kan sende til Petrograd, hvor store troppestyrker de straks kan sende til fronten, og hvor mange rødgardister der er under uddannelse. Der må foretages en optælling af alle våben og al ammunition, og produktionen af nye våben og ny ammunition må øjeblikkelig genoptages. Jernbanerne må renses for »sækkemænd« (1) og bøller. Den strengeste revolutionære disciplin må genoprettes overalt. Kun når *alle* disse betingelser opfyldes, kan man for alvor tale om at føre krig. Ellers bliver al tale om den »mest revolutionære krig« til en *frase*. Men frasen er altid skadelig, og i det nuværende kritiske øjeblik kan den komme til at spille en skæbnesvanger rolle.

Jeg er fast overbevist om, at vor revolution vil klare denne tids kolossale vanskeligheder. Den har allerede udført et kæmpemæssigt arbejde, men hvis vi vil føre vor sag til sejr, må vi øge vor energi kolossalt.

Kun da vil vi sejre.

Artiklen blev skrevet 5. marts 1918
og blev trykt første gang 6. marts 1918
i Pravda nr. 42.

En alvorlig lære og et alvorligt ansvar

Vore ynkelige »venstre«folk, der i går udsendte deres eget blad, Kommunist (1) (det må tilføjes: en kommunist fra tiden før Marx) går udenom historiens lære og lærdomme og søger at sno sig fra deres ansvar.

De snor sig forgæves. Det vil ikke lykkes dem at knibe udenom.

De vrider og vender sig af alle kræfter, de skriver spalte op og spalte ned i aviserne, de slider i deres ansigts sved og sparer »ikke engang« på tryksværten for at fremstille »pusterummet«s »teori« som en uholdbar og dårlig »teori«.

Ak og ve! Deres anstrengelser er ikke i stand til at modbevise kendsgerningerne. Kendsgerningerne er stædige krabater, som et engelsk ordsprog med rette siger. Det er en kendsgerning, at fra den 3. marts, da tyskerne klokken 1 om dagen standsede de militære operationer, til den 5. marts klokken 7 om aftenen, da jeg skriver disse linjer, har vi haft et pusterum, og vi har *allerede* udnyttet disse to dage til et *virkeligt* forsvar (der ikke viser sig i fraser, men i handling) for det socialistiske fædreland. Dette er en kendsgerning, der for hver dag der går vil blive mere og mere indlysende for masserne. Det er en kendsgerning, at i det øjeblik, hvor frontarmeen ude af stand til at kæmpe flygter i panik, løber fra kanonerne og ikke engang sprænger broerne, består fædrelandets forsvar og *forhøjelsen* af fædrelandets forsvarsevne ikke i snak om revolutionær krig (når hæren flygter i panik, uden at tilhængerne af den revolutionære krig har fået en *eneste* afdeling til at *standse*, er denne snak simpelt hen en skandale), men består i et ordnet tilbagetog for at frelse resterne af hæren og udnytte hver dag, pusterummet varer, til dette formål.

Kendsgerningerne er stædige krabater.

Vore ynkelige »venstre«folk, der snor sig fra kendsgerningerne, fra deres lære, fra spørgsmålet om ansvaret, bestræber sig for at *skjule* den seneste fortid for læseren, en fortid, der er i frisk erindring og har historisk betydning, og at *tilsløre* den ved hjælp af henvisninger til noget længst overstået og uvæsentligt. Et eksempel: K. Radek minder i sin artikel om, at han i december (i december!) havde skrevet, at det var nødvendigt at hjælpe hæren med at holde stand, og at han havde skrevet dette i en Indberetning Til Folkekommissærernes Råd. Jeg har ikke haft mulighed for at læse denne indberetning, og jeg spørger mig selv: hvorfor aftrykker Karl Radek den ikke *i dens fulde ordlyd*? Hvorfor forklarer han ikke tydeligt og klart, hvad han dengang forstod ved en »kompromisfred«? Hvorfor minder han ikke om det, der ligger os nærmere, nemlig da han i Pravda skrev om sin illusion (den værste af alle) om, at det var muligt at slutte fred med de tyske imperialister på betingelse af Polens tilbagegivelse?

Hvorfor?

Fordi de ynkelige »venstre«folk er nødt til at afsløre kendsgerningerne, der røber *deres*, »venstre«folkenes ansvar for at have spredt illusioner, som i virkeligheden *hjalp* de tyske imperialister og *hindrede* revolutionens vækst og udfoldelse i Tyskland.

N. Bukharin søger nu oven i købet at benægte den kendsgerning, at han og hans venner påstod, at tyskerne ikke var i stand til at foretage en offensiv. Der er imidlertid folk nok, der ved, at det er en kendsgerning, at Bukharin og hans venner påstod dette, at de ved at sprede denne illusion *hjalp* den tyske imperialisme og *hindrede* væksten af den tyske revolution, der nu er svækket ved, at man under bondehærens paniske flugt har frataget den storrussiske sovjetrepublik tusinder og atter tusinder af kanoner og værdier til et beløb af hundreder og atter hundreder af millioner. Jeg forudsagde dette klart og tydeligt i tesoerne af 7. januar. (2) Hvis N. Bukharin nu er nødt til »ikke at vedkende sig« dette, er det så meget værre for ham; alle, der husker Bukharins og hans venners ord om, at det er umuligt for tyskerne at foretage en offensiv, vil trække på skuldrene, når de hører, at N. Bukharin er blevet nødt til »ikke at vedkende sig« sine egne ord.

Men dem, der ikke husker dem, dem, der ikke har hørt dem, henviser vi til et dokument, der *nu* er en smule mere værdifuldt, interessant og lærerigt end K. Radeks decemberskrivelser. Dette dokument, som »venstre«folkene desværre har skjult for deres læsere er resultatet af afstemningerne: 1) den 21. januar 1918 på vort partis centralkomité's møde med den nuværende »venstreopposition, og 2) i centralkomiteen den 17. februar 1918.

Ved afstemningen den 21. januar 1918 om, hvorvidt man skulle afbryde forhandlingerne med tyskerne med det samme, stemte (af medarbejderne ved de ynkelige »venstre«folks blad Kommunist) kun Stukov *for*, alle andre stemte imod.

Ved afstemningen om, hvorvidt det er *tilladt* at gå med til at underskrive en annekcionistaisk fred i tilfælde af, at tyskerne afbryder forhandlingerne eller stiller et ultimatum, var det kun Obolenskij (hvornår bliver dog »hans«teser trykt, hvorfor tier Kommunist med dem?) og Stukov, der stemte *imod*. Alle andre stemte *for*.

Ved afstemningen om, hvorvidt man i så fald *skulle* underskrive den foreslåede fred, stemte kun Obolenskij og Stukov *imod*, de øvrige »venstre«folk *stemte ikke!!* Det er en kendsgerning.

Ved afstemningen den 17. februar 1918 om, hvem der er for den revolutionære krig, nægtede Bukharin og Lomov »at tage del i afstemningen, når spørgsmålet blev stillet på den måde«. Ikke én stemmer *for*. Det er en kendsgerning!

Ved afstemningen om, hvorvidt man skal »vente med at genoptage fredsforhandlingerne, indtil den tyske offensiv gør sig gældende i tilstrækkelig grad (det står der!) og indtil dens indflydelse på den tyske arbejderbevægelse viser sig«, er det de nuværende medarbejdere ved »venstre«folkenes blad, Bukharin, Lomov og Uritskij, der stemmer *for*.

Ved afstemningen om, »hvorvidt vi skal slutte fred, hvis den tyske offensiv bliver til virkelighed, uden at der sker noget revolutionært opsving i Tyskland og Østrig«, stemte Lomov, Bukharin og Uritskij *ikke*.

Kendsgerningerne er stædige krabater. Og kendsgerningerne siger, at Bukharin benægtede muligheden af en tysk offensiv og udbredte illusioner, hvorved han *i gerning* mod sit eget ønske *hjalp* de tyske imperialister og

hindrede den tyske revolutions vækst. Dette er netop den revolutionære frases væsen. Man vil ét og gør et andet.

N. Bukharin bebrejder mig, at jeg ikke analyserer den nuværende freds betingelser konkret. Det er imidlertid ikke vanskeligt at forstå, at for min argumentation og for selve sagen har dette slet ikke været nødvendigt. Det har været nok at bevise, at det vi stod overfor, ikke var noget hjernesvind, men det ganske reelle dilemma: enten *sådanne* betingelser, som i hvert fald gav os nogle dages pusterum, eller Belgiens og Serbiens stilling. Og dette har Bukharin ikke en gang modbevist for Petrograds vedkommende. Det har hans kollega M. N. Pokrovskij indrømmet.

Men at de nye betingelser er værre, hårdere, mere ydmygende end de dårlige, hårde og ydmygende betingelser i Brest, det er *vore ynkelige* »venstre«-folk Bukharin, Lomov, Uritskij og co. *skyld* i overfor den store russiske sovjetrepublik. Dette er en historisk kendsgerning, bevist ved de anførte afstemninger. Denne kendsgerning kan man ikke slippe udenom selv med nok så mange omsvøb. Man *tilbød* jer Brestbetingelserne, men I svarede med fraser og brovten, som *resulterede* i dårligere betingelser. Det er en kendsgerning. Og ansvaret for dette vil I ikke kunne løbe fra.

I mine teser af 7. januar. 1918 forudsagde jeg tydeligt og klart, at som følge af den tilstand, i hvilken vor hær befandt sig (og den kunne ikke forandres af fraser »*mod*« de udmattede bondemasser) *vil* Rusland *blive nødt til* at slutte en *dårligere* separat fred, hvis det ikke accepterer Brestfreden.

»Venstre«-folkene er gået i det russiske bourgeois fælde, for bourgeoisiet *måtte* gøre, hvad det kunne for at drage os ind i en krig, der var så ufordelagtig for os som muligt.

Det er en kendsgerning, at »de venstre-socialrevolutionære, der gik ind for en krig *nu*, er kommet i et tydeligt modsætningsforhold til bønderne. Og denne kendsgerning vidner om de venstre-socialrevolutionæres *letsindige* politik, ligesom samtlige socialrevolutionæres tilsyneladende »revolutionære« politik i sommeren 1907 var *letsindige*.

At de mest klassebevidste og fremskredne arbejdere hurtigt frigør sig for den revolutionære frases os, det viser Petrograd og Moskva. I Petrograd er de bedste arbej-

derkvarterer, Viborg- og Vasilij-Ostrov-Kvarteret, allerede kommet til besindelse. Petrograds arbejdssovjet går ikke ind for krigen *nu*, den har forstået, at det er nødvendigt at *forberede* den, og forbereder den også. I Moskva har modstanderne af den revolutionære frase allerede sejret på bolsjevikernes bykonference den 3. og 4. marts 1918.

Hvilket uhyrligt selvbedrag »venstre«-folkene endte i, kan man se af en sætning i en artikel af Pokrovskij, hvor det hedder: »Hvis der skal kæmpes, skal der kæmpes *nu*« (fremhævet af Pokrovskij) ... hvor – hør godt efter! – »hvor den russiske hær og de nydannede afdelinger endnu ikke er demobiliseret«.

Men den, der ikke skubber kendsgerningerne til side, ved, at den største *hindring* for modstanden mod tyskerne både i Storrusland, i Ukraine og i Finland i februar 1918 var *vor ikke-demobiliserede hær*. Det er en kendsgerning. For det var uundgåeligt, at den flygtede i panik og derved også rev rødmistafdelingerne med sig.

Den, der vil lære af historien, den, der føler sig forpligtet af historiens lære og ikke skubber den fra sig, husker i hvert fald Napoleon I's krig mod Tyskland.

Prøjsen og Tyskland har flere gange sluttet fredstraktater med erobreren, som var *ti gange* så hårde og ydmygende som vor; de måtte gå med til udenlandsk politi og forpligte sig til at levere hjælpetropper til Napoleon I's erobringsfelttog. I sine traktater med Prøjsen pinte og sønderlemmede Napoleon I Tyskland ti gange værre end Hindenburg og Wilhelm er faret frem mod os nu. Og ikke desto mindre var der folk i Prøjsen, der ikke slog om sig med fraser, men underskrev de mest »skændige« fredstraktater, fordi de ikke havde nogen hær; de underskrev betingelser, der var ti gange så trykkende og ydmygende, og derefter rejste de sig *alligevel* til oprør og krig. Det skete ikke én men flere gange. Historien kender flere sådanne fredstraktater og krige. Flere tilfælde, hvor et land har fået et pusterum. Flere tilfælde, hvor erobreren på ny har erklæret krig. Flere tilfælde, hvor erobreren på ny har sluttet forbund med en undertrykkernation, der var erobreren konkurrent og en lige så stor erobrere selv (til underretning for tilhængerne af en »revolutionær krig« *uden* at tage mod hjælp fra imperialisterne!).

Den vej er historien gået.

Sådan var det. Sådan vil det blive ved med at være. Vi er trådt ind i en epoke med en række krige. Vi går henimod en ny krig for *fædrelandet*. Vi vil få den under forhold, hvor den socialistiske revolution er ved at modnes. Og på denne vanskelige vej vil det russiske proletariat og den russiske revolution forstå at kurere sig for de store fagter og den revolutionære frase, forstå at acceptere de allertungeste fredstraktater og forstå at rejse sig på ny.

Vi har sluttet en *Tilsitfred*. Vi vil også nå frem til vor sejr, til vor frigørelse, ligesom tyskerne efter Tilsitfreden 1807 opnåede befrielsen fra Napoleon i 1813 og 1814. Tidsrummet mellem vor Tilsitfred og vor befrielse vil sandsynligvis blive mindre, for historien går hurtigere. Ned med de store fagter! Frem til alvorligt disciplineret arbejde og organisation!

N. Lenin

Offentliggjort i 1923, i bogen:
RKP(b)s 7. kongres.
Stenografisk beretning 6.-8. marts 1918.

RKP(b)s 7. ekstraordinære kongres

Centralkomiteens politiske beretning 7. marts

Den politiske beretning kunne have bestået i en opregning af centralkomiteens forholdsregler; i denne tid er det imidlertid ikke en sådan beretning, der er brug for, men et *overblik over vor revolution som helhed*; kun det kan give en virkelig marxistisk begrundelse for alle vore beslutninger. Vi skal betragte revolutionens hele hidtidige udvikling og forklare, hvorfor kursen for dens videre udvikling ændrede sig. I vor revolution har vi omsving, som vil få uhyre betydning for den internationale revolution; jeg tænker på *oktoberrevolutionen*.

Februarrevolutionens første sejr var betinget af, at ikke blot bøndernes masse, men også bourgeoisiet gik sammen med proletariatet. Derfor den lette sejr over tsarismen, som vi ikke havde formået at vinde i 1905. Den egenmægtige, spontane dannelse af Arbejderrepræsentanternes Sovjetter i februarrevolutionen gentog erfaringen fra 1905 – vi proklamerede sovjetmagts princip. Masserne lærte revolutionens opgaver at kende gennem deres egen erfaring under kampen. Begivenhederne den 20.-21. april var en særegen kombination af en demonstration og en slags væbnet opstand. Det var nok til, at den borgerlige regering faldt. Der begynder en langvarig kompromispolitik, som har sit udspring i selve den siddende regerings småborgerlige karakter. Julibegivenhederne kunne endnu ikke føre til proletariats diktatur – masserne var endnu ikke forberedt. Derfor var der heller ikke én af de ansvarlige organisationer, som opfordrede dem dertil. Men som rekognoscering af fjendens lejr havde julibegivenhederne en uhyre stor betydning. Kornilovkuppet og de følgende begivenheder var en praktisk lære,

der muliggjorde oktobersejren. De, der også i oktober ønskede at dele magten, (1) begik den fejl, at de ikke betragtede oktobersejren i forbindelse med julidagene, med offensiven, med Kornilovkuppet osv., osv. Begivenheder, der gav millionmasserne den opfattelse, at sovjetmagten var en nødvendighed. Så følger vort triumftog hele Rusland over, ledsaget af alles stræben efter fred. Vi ved, at vi ved en ensidig nægtelse af at føre krig ikke ville få fred; det henviste vi allerede til på aprilkonferencen. (2) I perioden fra april til oktober erkendte soldaterne ganske klart, at kompromispolitikken trækker krigen i langdrag og fører til, at imperialisterne foretager vilde, vanvittige forsøg på offensiver og roder sig endnu dybere ind i krigen, som vil kunne vare i årevis. Under disse omstændigheder var det nødvendigt for enhver pris og hurtigst muligt at gå over til en aktiv fredspolitik, det var nødvendigt at lægge magten i sovjetternes hånd, at afskaffe gods ejernes jordbesiddelse til bunds. I ved, at ikke blot Kerenskij, men også Avksentjev støttede godsejerne, idet de gik så vidt, at de arresterede medlemmer af jordkomiteerne. Og den politik, den parole »magten til sovjetterne«, som vi plantede i de brede folkemassers bevidsthed, gjorde det muligt for os at sejre så let i Petersborg i oktober og gjorde i de følgende måneder den russiske revolution til ét uafbrudt triumftog.

Borgerkrigen blev en kendsgerning. Det, som vi havde forudsagt ved begyndelsen af revolutionen og allerede ved begyndelsen af krigen, og som betydelige socialistiske kredse dengang stillede sig tvivlende eller endog hånlige overfor, nemlig forvandlingen af den imperialistiske krig til borgerkrig, blev den 25. oktober 1917 en kendsgerning i et af de største og mest tilbagestående af de krigsførende lande. Det viste sig, at det overvejende flertal af befolkningen stod på vor side i denne borgerkrig, og som følge deraf tilfaldt denne sejr os så usædvanlig let.

Alle vegne, hvor tropper, der forlod fronten, kom hen, bragte de et maksimum af revolutionær vilje til at gøre ende på kompromispolitikken med sig, og det viste sig, at de kompromisvenlige elementer, hvidgardisterne, gods ejersønnerne savnede enhver støtte i befolkningen. Krigen mod dem blev, efterhånden som de brede masser og de troppestyrker, der blev sat ind mod os, gik over på bol-

sjevikkernes side, til et sejrens triumftog for revolutionen. Det så vi i Petersborg, ved Gatsjinafronten, hvor de kosakker, som Kerenskij og Krasnov forsøgte at føre frem mod den røde hovedstad, besindede sig; det så vi derefter i Moskva, i Orenburg, i Ukraine. Over hele Rusland skyllede borgerkrigens bølge, og overalt sejrede vi med overordentlig lethed, netop fordi frugten var moden, fordi masserne havde været igennem alle erfaringerne med kompromispolitikken overfor bourgeoisiet. Vor parole »Al magt til sovjetterne«, som masserne havde prøvet i praksis gennem en langvarig, historisk erfaring, var gået dem i blodet.

Derfor var det, at de første måneder af den russiske revolution efter den 25. oktober 1917 var et uafbrudt triumftog. På grund af dette uafbrudte triumftog blev de vanskeligheder, den socialistiske revolution straks stødte på og ikke kunne undgå at støde på, glemt, skudt i baggrunden. En af grundforskellene mellem en borgerlig og en socialistisk revolution består i, at der til brug for den borgerlige revolution, der er i færd med at gro frem af feudalismen, i det gamle samfunds skød lidt efter lidt danner sig nye økonomiske organer, som gradvis forandrer alle sider af feudalsamfundet. For den borgerlige revolution var der kun én opgave – at afkaste, sprænge og ødelægge alle det gamle samfunds lænker. Enhver borgerlig revolution, der opfylder denne opgave, opfylder alt, hvad der kræves af den: den styrker kapitalismens vækst.

Den socialistiske revolution befinder sig i en ganske anden situation. Jo mere tilbagestående det land er, som i kraft af historiens siksakbevægelser kom til at begynde den socialistiske revolution, des vanskeligere er det for dette land at foretage overgangen fra de gamle, kapitaliske forhold til de socialistiske forhold. Til de opgaver, der går ud på at ødelægge, kommer der her nye, uhørt vanskelige opgaver – de organisatoriske. Hvis ikke den russiske revolutions folkelige skaberkraft, efter at have gennemgået den store erfaring i 1905, allerede i februar 1917 havde frembragt sovjetterne, ville disse under ingen omstændigheder have kunnet tage magten i oktober, eftersom et heldigt resultat kun afhang af, om der allerede eksisterede færdige organisatoriske former for bevægelsen, der havde fået tag i millioner. Denne færdige form var sovjetterne, og derfor ventede der på det politiske

område de strålende resultater, det uafbrudte triumftog, som vi oplevede, thi den nye form for den politiske magt var færdig, og vi behøvede kun ved hjælp af nogle dekretter at forvandle sovjetmagten fra den fostertilstand, hvori den befandt sig i revolutionens første måneder, til den lovfæstet anerkendte form i den russiske stat – til sovjetrepublikken Rusland. Den fødtes med ét slag, og den fødtes så let, fordi masserne i februar 1917 havde skabt sovjetterne, endnu før noget parti havde nået at fremsætte denne parole. Det var selve folkets skaberkraft, som havde gennemgået 1905's bitre erfaring og var blevet klog deraf – det var den, der skabte denne form for den proletariske magt. Den opgave at besejre den indre fjende var en yderst let opgave. Den opgave at skabe den politiske magt var yderst let, for masserne havde givet os skelettet, grundlaget for denne magt. Sovjetrepublikken fødtes med ét slag. Men tilbage stod endnu to uhyre vanskelige opgaver, hvis løsning på ingen måde kunne forme sig som det triumftog, vor revolutions første måneder var – vi tvivlede ikke om og kunne ikke tvivle om, at den socialistiske revolution i tiden fremefter stod overfor uhyre vanskelige opgaver.

For det første var der de indre organisatoriske opgaver, som rejser sig for enhver socialistisk revolution. Forskellen mellem en socialistisk og en borgerlig revolution består jo netop i, at der i sidstnævnte tilfælde forefindes færdige former for kapitalistiske forhold, mens sovjetmagten – den proletariske magt – ikke forefinder disse færdige forhold, når man ser bort fra kapitalismens højest udviklede former, som egentlig kun omfatter nogle få højdepunkter indenfor industrien og kun i ganske ringe grad har berørt landbruget. Organisering af regnskabsføringen, kontrol med de største virksomheder, forvandling af hele statens økonomiske apparat til én stor maskine, til en økonomisk organisme, som arbejder sådan, at hundreder millioner mennesker ledes af én plan – det er den gigantiske opgave, som er lagt på vore skuldre. Under de nuværende arbejdsbetingelser er dens løsning på ingen måde mulig i det »hurratempo«, i hvilket det lykkedes os at løse borgerkrigens opgaver. En sådan løsning tillader sagens natur slet ikke. Mens vi så let besejrede vore Kaledin-folk og skabte sovjetrepublikken uden modstand af alvorlig betydning; mens denne begivenhedernes gang

var forudbestemt af hele den objektive udvikling forud, således at der kun stod tilbage at sige det sidste ord, at forandre skiltet og i stedet for »sovjetten eksisterer som en faglig organisation« skrive »sovjetten er den eneste form for statsmagten« – så lå det ganske anderledes med de organisatoriske opgaver. Her mødte vi gigantiske vanskeligheder. Her stod det klart for enhver, som ønskede at behandle vor revolutions opgaver med omtanke, at vi kun ad selvdisciplinens lange og trange vej kan blive herre over den opløsning, som krigen har bragt ind i det kapitalistiske samfund, at vi kun gennem overordentlig hårdt, langvarigt og vedholdende arbejde kan overvinde den opløsning og besejre de opløsningsfremmende elementer, der i revolutionen kun så et middel til at slippe af med gamle lænker og presse så meget ud af den som muligt. I et småborgerligt land måtte disse elementer nødvendigvis dukke op i stort tal i en tid med et så utroligt forfald, og mod dem forestår der en kamp, som er hundrede gange vanskeligere, og som ikke giver løfte om nogen effektiv positur – en kamp, som vi kun lige har påbegyndt. Vi står på denne kamps første trin. Her forestår der os hårde prøvelser. Her kan vi ifølge tingenes objektive stilling ikke under nogen omstændigheder klare os med et triumftog med vajende faner, sådan som vi drog frem mod Kaledin-folkene. Enhver, der ville forsøge at overføre denne kampmetode på de organisatoriske opgaver, der rejser sig på revolutionens vej, ville spille fuldstændig fallit som politiker, som socialist, som aktiv deltager i den socialistiske revolution.

Og netop dette overgik nogle af vore unge kammerater, som havde ladet sig rive med af revolutionens triumftog i begyndelsen; det overgik dem, da den anden af de gigantiske vanskeligheder, der hvilede på deres skuldre, konkret rejste sig for revolutionen – nemlig det internationale spørgsmål. Når vi så let gjorde det af med Krenskijs bander, når vi så let skabte os en regeringsmagt, når vi uden mindste besvær fik dekretet om jordens socialisering, om arbejderkontrollen, når vi fik alt dette så let, var det kun, fordi forholdene formede sig så lykkeligt, at de et kort øjeblik beskyttede os mod den internationale imperialisme. Den internationale imperialisme med hele sin kapitalmagt, med sin højt organiserede krigsteknik, der repræsenterer den internationale kapital virkelige

styrke, dens virkelige fæstning, kunne i intet tilfælde, under ingen omstændigheder leve fredeligt side om side med sovjetrepublikken, hverken på grund af sin objektive stilling eller på grund af de økonomiske interesser, kapitalistklassen som inkarnationen af imperialismen havde – den kunne det ikke i kraft af handelsforbindelserne, de internationale finansrelationer. Her er en konflikt uundgåelig. Heri ligger den russiske revolutions største vanskelighed, dens største historiske problem: nødvendigheden af at løse de internationale opgaver, nødvendigheden af at fremkalde den internationale revolution, af at fuldbyrde denne overgang fra vor revolution som en snævert national revolution til en verdensrevolution. Denne opgave stod for os i hele sin utrolige vanskelighed. Jeg gentager, at særdeles mange af vore unge venner, som regner sig for venstrefolk, var i færd med at glemme det vigtigste, nemlig: hvorfor vi under den uge- og månedlange storslåede triumf efter oktober fik mulighed for så let at gå fra triumf til triumf. Det skyldtes imidlertid kun, at en specielt formet international konjunktur for en tid beskyttede os mod imperialismen. Den havde andet at bestille end at beskæftige sig med os. For os så det ud, som om vi også havde andet at bestille end at beskæftige os med imperialismen. Men de enkelte imperialister kunne blot ikke beskæftige sig med os, fordi hele den moderne verdensimperialismes umådelige socialpolitiske og militære kraft på dette tidspunkt var splittet i to grupper på grund af indbyrdes krig. De imperialistiske røvere, som var indviklet i denne kamp, var gået til det usandsynliges grænser, til en kamp på liv og død, det var kommet dertil, at ingen af disse grupper var i stand til at koncentrere nogen magt af betydning mod den russiske revolution. I oktober havde vi netop et sådant tidspunkt: vor revolution faldt – det er paradoksalt, men det er rigtigt – i det heldige øjeblik, da uhørte lidelser var brudt ind over det store flertal af de imperialistiske lande i form af millioner menneskers tilintetgørelse, da krigen med sine uhørte lidelser havde udmattet folkene, da de krigsførende lande i det fjerde krigsår var kommet ind i en blindgade, var på skillevejen, da det spørgsmål objektivt havde rejst sig: kan folkene kæmpe videre, når de har nået en sådan tilstand? Kun det, at vor revolution faldt i dette lykkelige øjeblik, hvor ingen af de to gigan-

tiske røvergrupper var i stand til med det samme at gå løs på den anden og heller ikke kunne samle sig imod os – kun dette moment i de internationale politiske og økonomiske forhold var det, vor revolution kunne udnytte og virkelig udnyttede til at iværksætte dette strålende triumftog gennem det europæiske Rusland, trænge igennem til Finland og påbegynde erobringen af Kaukasus og Rumænien. Kun derved forklares det, at der i vort partiførende kredse, blandt partifunktionærerne, dukkede intellektuelle overmennesker op, som lod sig rive med af dette triumftog og sagde: den internationale imperialisme klarer vi sagtens; der vil vi også opleve et triumftog; der er der ikke vanskeligheder af betydning. Her har vi divergensen angående den objektive stilling for den russiske revolution, som kun midlertidigt kunne benytte sig af, at den internationale imperialisme var kommet til et dødt punkt, at den maskine midlertidigt standsede, som skulle have kørt frem mod os, ligesom et jernbanetog kører mod en trækvogn og smadrer den; men maskinen standsede, fordi to røvergrupper var stødt sammen. Hist og her voksede den revolutionære bevægelse, men i alle imperialistiske lande uden undtagelse var den for det meste på begyndelsesstadiet. Dens udviklingstempo var slet ikke det samme som hos os. For enhver, der har fordybet sig i de økonomiske forudsætninger for den socialistiske revolution i Europa, måtte det stå klart, at det i Europa er langt vanskeligere at begynde på revolutionen, og at det hos os er langt lettere at begynde end i Europa, men vanskeligere at føre den videre. Denne objektive situation har ført til, at der forestod os en usædvanlig vanskelig og skarp vending i historien. Fra det uafbrudte triumftog i oktober, november og december på vor indre front mod vor kontrarevolution, mod sovjetmagtens fjender, måtte vi gå over til fægtningen mod selve den internationale imperialisme, der er os absolut fjendtligsindet. Triumftogets periode var forbi, og vi stod overfor en periode, hvor situationen var usædvanlig vanskelig og trykkende, og den kunne man naturligvis ikke klare med ord og med strålende paroler – hvor behageligt dette end ville have været – for vi havde i vort ruinerede land frygteligt udmattede masser, som var nået til det stadium, at de på ingen måde kunne kæmpe videre, og som i den grad var lammet af tre års pinefuld krig, at de var blevet gan-

ske ubrugelige til krigsførelse. Allerede før oktoberrevolutionen så vi, at repræsentanter for soldatermasserne ikke var bange for at sige bourgeoisiet sandheden, nemlig at den russiske hær ikke ville kæmpe, og disse repræsentanter hørte ikke til bolsjevikkernes parti. Denne tilstand i hæren førte til en gigantisk krise. Dette småbondeland, som er desorganiseret af krigen, der har bragt det i en frygtelig tilstand, befinder sig i en usædvanlig vanskelig situation: hær har vi ingen af, men vi må fortsat leve ved siden af en røver, som er bevæbnet til tænderne, og som stadig væk er en røver, på hvem vor agitation for en fred uden anneksioner og erstatningsbetalinger naturligvis ingen virkning gør. Der lå et fredeligt husdyr ved siden af en tiger og forsøgte at overbevise den om, at freden skulle være uden anneksioner og erstatningsbetalinger. Alt imens freden kun kunne opnås ved at gå løs på tigreren. Dette perspektiv søgte ledende kredse i vort parti – intelligensen og en del af arbejderorganisationerne – at komme udenom, først og fremmest ved hjælp af fraser og udflugter: Således må det ikke være. Denne fred var et for usandsynligt perspektiv: Skulle vi, der hidtil var draget i åben kamp med flyvende faner og med et hurra løbet alle fjender over ende, skulle vi give efter og antage ydmygende betingelser. Aldrig. Vi er altfor stolte revolutionære, vi erklærer først og fremmest: »Tyskerne er ikke i stand til at angribe«. (3)

Sådan var den første udfugt, som disse folk trøstede sig med. Historien har nu bragt os i en usædvanlig vanskelig situation; vi må ved et uhørt vanskeligt organisatorisk arbejde overvinde en række smertelige nederlag. Hvis man betragter sagen i verdenshistorisk målestok, kan der ikke være nogen tvivl om, at vor revolution ville være håbløs, hvis den stadig kom til at stå ene, hvis der ikke fandtes nogen revolutionær bevægelse i andre lande. Når det bolsjevikkiske parti alene har taget hele sagen på sig, så har vi gjort det i den overbevisning, at revolutionen modnes i alle lande, at i den sidste ende – men ikke straks i begyndelsen – vil den internationale revolution bryde løs, hvilke vanskeligheder vi end har måttet gennemleve, hvilke nederlag vi end har måttet lide, for den er i gang; den vil blive fuldmoden, thi den modnes mere og mere. Vor redning fra alle disse vanskeligheder, gentager jeg, ligger i den europæiske revolution. Når vi går

ud fra denne sandhed, en fuldstændig abstrakt sandhed, og lader os lede af den, så må vi se til, at den ikke i tidens løb bliver en frase, thi enhver abstrakt sandhed forvandles til en frase, hvis man anvender den uden nogen som helst analyse. Hvis man siger, at revolutionens hydra lurer bag enhver strejke, og den, der ikke forstår det, er ikke socialist, så er dette sandt. Ja, bag enhver strejke lurer den socialistiske revolution. Men hvis man siger, at en hvilken som helst given strejke er et skridt henimod den socialistiske revolution, udtaler man en hul frase. Det har vi hørt »hver evige gang her på pladsen« og fået afsmag for det, så at arbejderne har tilbagevist alle disse anarkistiske fraser, for lige så utvivlsomt det er, at den socialistiske revolutions hydra lurer bag hver strejke, lige så klart er det, at den påstand, at man fra enhver strejke skulle kunne gå over til revolutionen, er noget vrøvl. Lige så ubestrideligt det er, at alle vor revolutions vanskeligheder først kan overvindes, når den socialistiske verdensrevolution, som nu overalt modnes, bliver fuldmoden – lige så absurd er den påstand, at vi skal dække over enhver given, konkret vanskelighed, der i dag foreligger for vor revolution, ved at sige: »Jeg sætter min lid til den internationale socialistiske bevægelse, jeg kan frit gøre en hvilken som helst dumhed«. »Liebknecht vil hjælpe os ud af kniben, for han sejrer alligevel snart«. Han vil nok levere en storslået organisation, han vil ordne alting i forvejen, således at vi kan overtage de færdige former, ligesom vi har overtaget den marxistiske lære fuldt færdig fra Vesteuropa – af den grund kunne den sejr hos os på nogle måneder, kan man sige, mens dens sejr i Vesteuropa krævede årtier. Altså, det er halsløs gerning at overføre den gamle metode, hvor kampens problemer blev løst ved et triumftog, på den nye historiske periode, som er brudt frem og har stillet os, ikke overfor svæklinge som Kerenskij og Kornilov, men overfor en international røver – imperialismen i Tyskland, hvor revolutionen er begyndt at modnes, men vitterlig ikke er moden endnu. En sådan halsløs gerning var den påstand, at fjenden ikke kan bestemme sig til at angribe revolutionen; at Brest-forhandlingerne (4) i og for sig ikke faldt på et tidspunkt, hvor vi var nødt til at antage hvilke som helst fredsbetingelser. Det objektive styrkeforhold var sådan, at det var for lidt at få et pusterum. Brest-forhandlingerne

ne måtte jo vise, at tyskerne vil angribe, at det tyske samfund endnu ikke i så høj grad går svanger med revolutionen, at den kan udbryde straks, og man kan ikke lægge de tyske imperialister til last, at de ikke ved deres optræden fremmede dette udbrud, eller som nogle af vore venner, der regner sig for at være venstrefolk, udtrykker sig – ikke forberedte en sådan situation, at tyskerne ikke er i stand til at angribe. Når man fortæller venstrefolkene, at vi ingen hær har, at vi var nødt til at demobilisere – vi var nødt til det, skønt vi på ingen måde havde glemt, at der ved siden af vort fredelige husdyr ligger en tiger – så ønsker de ikke at forstå det. Selv om vi var nødt til at demobilisere hæren, havde vi dog på ingen måde glemt, at man ikke kan gøre ende på krigen ved, at den ene part giver ordre til at stikke bajonetten i jorden.

Hvorledes gik det i det hele taget til, at ikke en eneste strømning, at ikke en eneste retning, ikke en eneste organisation indenfor vort parti var imod denne demobilisering? Havde vi da fuldstændig mistet forstanden? På ingen måde. Officerer, som ikke var bolsjevikker, sagde allerede før oktober, at hæren ikke var i stand til at kæmpe, at man ikke kunne holde sammen på den ved fronten blot nogle uger. Efter oktober blev dette øjensynligt for enhver, som ønskede at se kendsgerningerne, den sørgelige, bitre virkelighed i øjnene, og som ikke vil krybe i skjul eller trække huen ned over øjnene og klare sig med stolte fraser. Der var ingen hær, det var umuligt at holde sammen på den. Det bedste, man kunne gøre, var hurtigst muligt at demobilisere den. Den er en syg del af organismen, som har udstået utrolige lidelser, den er slidt op i krigens trængsler, som den mødte teknisk uforberedt og kom ud af i en sådan tilstand, at den ved ethvert angreb bliver grebet af panik. Det kan man ikke bebrejde folk, der har udstået så utrolige lidelser. I hundreder af resolutioner har vi lige fra den russiske revolutions første periode ganske åbent sagt: »Vi drukner i blod, vi er ude af stand til at kæmpe«. Man kunne kunstigt udskyde krigens ophør, man kunne anvende Kerenskij's svindlernetoder, man kunne udsætte afslutningen nogle få uger, men den objektive virkelighed banede vej. Hæren er en syg del af den russiske statsorganisme, og den kan ikke længere bære denne krigs byrder. Jo hurtigere vi demobiliserer den, jo hurtigere den opsuges i de dele af organismen, som

endnu ikke er så syge, des hurtigere vil landet være rede til nye, tunge prøvelser. Det var det, vi følte, da vi enstemmigt, uden ringeste protest traf den fra et udenrigsk synspunkt tåbelige beslutning at demobilisere hæren. Dette var et rigtigt skridt. Vi sagde: at ville holde sammen på hæren er en letsindig illusion. Jo hurtigere vi demobiliserede hæren, des hurtigere ville hele samfundsorganismens helbredelse begynde. Derfor var det en så grov fejl, en så bitter overvurdering af begivenhederne, når man kom med denne revolutionære frase: »Tyskerne er ikke i stand til at angribe«, hvad der førte til den næste: »Vi kan erklære krigstilstanden for afsluttet: Hverken krig eller undertegnelse af nogen fred«. Men hvis nu tyskerne angriber? »Nej, de er ikke i stand til at angribe«. I har ikke ret til at sætte den internationale revolutions skæbne på spil, derimod til at stille det konkrete spørgsmål: Vil det ikke vise sig, at I har været den tyske imperialismes håndlangere, når det øjeblik indtræder? Vi derimod, som alle siden oktober 1917 har været forsvarsvenner og anerkender fædrelandsforsvaret – vi ved alle, at vi har brudt med imperialisterne, ikke blot i ord, men i gerning: vi har sønderrevet de hemmelige traktater, (5) vi har besejret vort eget bourgeoisie og foreslået en åben og ærlig fred, således at alle folk kunne se alle vore hensigter i praksis. Hvorledes har folk, der virkelig stod på det standpunkt, at sovjetrepublikken skulle forsvares, kunnet gå med til denne halsløse gerning, som har båret sine frugter? Men det er en kendsgerning, thi den hårde krise, som vort parti oplever i forbindelse med dannelsen af »venstre«-oppositionen i partiet, er en af de heftigste kriser, den russiske revolution har oplevet.

Denne krise vil blive overvundet. Hverken vort parti eller vor revolution vil under nogen omstændigheder brække halsen på grund af krisen, selv om dette på et vist tidspunkt var særdeles nærliggende, særdeles muligt. En garanti for, at vi ikke vil brække halsen på dette spørgsmål, er, at i stedet for den gamle metode til løsning af fraktionsstridigheder, den gamle metode, som bestod i en uendelig mængde litteratur og diskussioner, i et rigeligt antal spaltninger – i stedet for denne gamle metode har begivenhederne bibragt folk en ny metode at lære på. Denne metode består i, at man efterprøver alt ved hjælp af kendsgerningerne, begivenhederne, verdenshistoriens

lære. I siger, at tyskerne er ude af stand til at angribe. Det fremgik af jeres taktik, at man skulle kunne erklære krigstilstanden for indstillet. Historien har givet jer en lære, den har korrigeret denne illusion. Ja, den tyske revolution vokser, men ikke sådan, som vi kunne ønske, ikke så hurtigt, som det ville passe de russiske intellektuelle, ikke i det tempo, som vor historie kunne opvise i oktober, da vi i en hvilken som helst by, hvor vi kom hen og udråbte sovjetmagten, kunne vinde de ni tiendedele af arbejderne for os i løbet af nogle få dage. Den tyske revolution foregår uheldigvis ikke så hurtigt. Men hvem skal regne med hvem: vi med den eller den med os? I kunne ønske, at den skulle regne med jer, men historien har lært jer noget andet. Dette er en lære, for det er en absolut sandhed, at uden den tyske revolution vil vi gå til grunde – måske ikke i Petrograd, ikke i Moskva, men i Vladivostok eller på endnu fjernere steder, som vi måske må trække os tilbage til, og hvortil afstanden måske er endnu større end afstanden fra Petrograd til Moskva, men i hvert fald, hvilke omskiftelser der end kan tænkes – hvis den tyske revolution ikke bryder ud, vil vi gå til grunde. Ikke desto mindre vil dette ikke rokke os en tomme i vissheden om, at vi skal forstå at komme igennem selv den vanskeligste situation uden store fraser.

Revolutionen kommer ikke så hurtigt, som vi har ventet det. Det har historien bevist, og det må vi forstå at tage som en kendsgerning; vi må forstå at regne med, at den socialistiske verdensrevolution i de fremskredne lande ikke kan begynde så let, som revolutionen begyndte i Rusland – Nikolajs og Rasputins land, hvor det var en uhyre stor del af befolkningen revnende ligegyldigt, hvilke folk der levede ude i randdistrikterne, hvad der foregik derude. I et sådant land var det let at begynde en revolution, det gik som fod i hose.

Men uden forberedelse at begynde revolutionen i et land, hvor kapitalismen har udviklet sig og givet hvert eneste menneske demokratisk kultur og organisering – det ville være forkert, det ville være tåbeligt. Der nærmer vi os først den kvalfulde periode, hvor den socialistiske revolution begynder. Det er en kendsgerning. Vi ved det ikke, ingen ved det, den vil måske – det er absolut muligt – sejre på nogle uger, ja på nogle dage, men det kan man ikke løbe an på. Man må være forberedt på usædvanlig

store vanskeligheder, på usædvanlig hårde nederlag, som er uundgåelige, fordi revolutionen i Europa endnu ikke er begyndt, skønt den kan begynde i morgen, og når den begynder, så vil vore tvivl naturligvis ikke længere plage os, så vil der ikke være noget problem, hvad angår den revolutionære krig, og det vil blive et uafbrudt triumftog. Det vil komme, det vil uundgåeligt komme, men det er der endnu ikke. Det er en simpel kendsgerning, som historien har lært os, en lære, som den har banket meget smerteligt ind i os – men af skade bliver man klog. Derfor regner jeg med, at når nu historien så smerteligt har berøvet os dette håb, at tyskerne ikke kan angribe, og at man kan løbe alting over ende med et »hurra, vil denne lære takket være vore sovjetorganer meget hurtigt trænge ind i massernes bevidsthed i hele Sovjetrusland. Disse masser er i stadig bevægelse, afholder møder, forbereder sig til kongressen, vedtager resolutioner og tænker over, hvad der er foregået. Vi ser ikke længere de gamle førrevolutionære stridigheder, som udkæmpedes indenfor snævre partikredse, men alle beslutninger sættes til debat blandt masserne, som kræver dem gennemprøvet gennem erfaringen, i praksis, aldrig lader sig rive med af letkøbte taler, aldrig viger bort fra den vej, som begivenhedernes objektive gang foreskriver. Naturligvis kan en intellektuel eller en venstrebojsjevik snakke sig fra de vanskeligheder, vi står overfor; han kan naturligvis snakke sig fra problemer som dem, at vi ikke har nogen hær, at revolutionen i Tyskland endnu ikke er begyndt. Millionmasserne – og politikken begynder først der, hvor det drejer sig om millioner, ikke hvor det drejer sig om tusinder, men der, hvor det drejer sig om millioner, dér begynder først den alvorlige politik – millionmasserne ved, hvad en hær er, de har set soldaterne, der vendte tilbage fra fronten. De ved – når man tager dem som en virkelig masse, ikke som enkeltpersoner – at vi er ude af stand til at kæmpe, at hver eneste mand ved fronten har gennemgået alt, hvad der overhovedet kan tænkes. Massen har begrebet den sandhed, at når man ingen hær har og har en røver liggende ved siden af sig, er man nødt til at undertegne selv den mest byrdefulde og ydmygende fredstraktat. Det er uundgåeligt, så længe revolutionen ikke er brudt løs, så længe vi ikke har helbredt vor hær, så længe vi ikke har bragt den hjem. Hidtil er

den syge ikke kommet sig. Men den tyske røver kan vi ikke slå ned med et »hurra«, ikke styrte således, som vi styrtede Kerenskij og Kornilov. Det er den lære, masserne har tilegnet sig uden de forbehold, som visse folk, der ønskede at sætte sig ud over den bitre virkelighed, søgte at diske op med.

Først det uafbrudte triumftog i oktober-november – derefter bliver den russiske revolution pludselig i løbet af nogle få uger slået af den tyske røver, så er den russiske revolution rede til at antage betingelserne i røvertraktaten. Ja, historiens vendinger er meget hårde – hos os er alle sådanne vendinger hårde. Da vi i 1907 underskrev den uhørt skændige indenrigske overenskomst med Stolypin, da vi var nødt til at acceptere den beskidte stolybinske дума og påtog os forpligtelser ved at underskrive monarkiets papirlapper, (6) oplevede vi i lille målestok netop det, der sker nu. Dengang sagde folk, som hørte til revolutionens bedste fortrop (heller ikke de nærede skygge af tvivl om, at de havde ret): »Vi er stolte revolutionære, vi tror på den russiske revolution, vi vil aldrig gå ind i de legale stolybinske foretagender«. Jo, I må gå derind, sagde vi. Massernes liv, historien er stærkere end jeres forsikringer. Vil I ikke gå ind, så tvinger historien jer til det. Det var særdeles venstreorienterede folk, af hvis fraktion der efter historiens første vending ikke blev andet tilbage end en røgsky. Når vi dengang kunne forblive revolutionære, arbejde under forfærdelige forhold og komme ud af denne situation igen, så vil vi også forstå at komme igennem nu, for det drejer sig ikke om et lune fra vor side, det drejer sig om en objektiv uundgåelighed, som er opstået i et fuldstændig ruineret land, på grund af, at den europæiske revolution mod vort ønske har tilladt sig at blive forsinket, mens den tyske imperialisme mod vort ønske har tilladt sig at gå til angreb.

Her må man forstå at trække sig tilbage. Den utrolig bitre og sørgelige virkelighed kan man ikke skyde fra sig med en frase; man må sige: Gud give, at vi kan trække os tilbage i halvvejs orden. Vi kan ikke trække os tilbage i fuld orden, Gud give, at vi kan trække os tilbage i halvvejs orden, vinde en lille smule tid, for at den syge del af vor organisme blot nogenlunde kan blive opsuget. Organismen er som helhed sund, den vil overvinde sygdommen. Men man kan ikke kræve, at den skal overvinde den

med ét slag, på et øjeblik; man kan ikke holde en flygtende hær tilbage. Da jeg engang sagde til en af vore unge venner, som ønskede at gå for venstreorienteret: Kammerat, tag til fronten og se, hvad der foregår i hæren – så blev det opfattet som et fornærmeligt forslag: »Man vil sende os i forvisning, for at vi ikke her skal agitere for den revolutionære krigs store principper«. Da jeg sagde dette, tænkte jeg virkelig ikke på at sende fraktionsmodstandere i forvisning: det var et forslag om at se på, hvordan hæren i utroligt omfang begyndte at flygte. Det vidste vi i forvejen, i forvejen kunne man ikke lukke øjnene for, at opløsningen var nået så vidt, at der skete uhørte ting, at vore kanoner blev solgt til tyskerne for en skilling. Det vidste vi, ligesom vi ved, at hæren ikke kan holdes sammen, og at den påstand, at tyskerne ikke vil angribe, i allerhøjeste grad var eventyrpolitik. Hvis den europæiske revolutions udbrud forsinkes, venter der os de hårdeste nederlag, fordi vi ingen hær har, fordi vi ingen organisation har, fordi vi ikke i dette øjeblik er i stand til at løse disse opgaver. Hvis man ikke forstår at tilpasse sig, hvis det ikke passer én at krybe på maven i skidtet, er man ikke nogen revolutionær, men et snakkehoved, og det er ikke, fordi jeg sætter pris på det, at jeg foreslår, vi skal bevæge os på den måde, men fordi der ikke er nogen anden vej, fordi historien ikke har formet sig så bekvemt, at revolutionen bliver moden samtidig overalt.

Tingene har udviklet sig sådan, at borgerkrigen begyndte som et forsøg på en kamp mod imperialismen, og den har vist, at imperialismen er bundradden, og at de proletariske elementer indenfor hver eneste hær begynder at rejse sig. Ja, vi vil få den internationale verdensrevolution at se, men foreløbig er det kun et overmåde godt, et overmåde skønt eventyr – jeg forstår fuldt ud, at det er naturligt for børn at holde af skønne eventyr. Men jeg spørger nu: er det naturligt for en alvorlig revolutionær at tro på eventyr? I ethvert eventyr er der elementer af virkeligheden; hvis man fortalte børn et eventyr, hvor hanen og katten ikke snakkede sammen på menneskesprog, ville dette eventyr ikke interessere dem. Og ligesådan, hvis I fortæller folket, at borgerkrigen i Tyskland vil komme, og samtidig garanterer, at vi i stedet for et sammenstød med imperialismen vil få en international revolution (7) over hele linjen, så siger folket, at I bedrager det.

På den måde er det kun i jeres egen bevidsthed, i jeres egne ønskedrømme, I kommer ud over de vanskeligheder, historien har stillet os overfor. Det er godt, hvis det tyske proletariat vil være i stand til at gå til aktion. Men har I udmålt, har I fundet et instrument, der kan bestemme, at den tyske revolution vil bryde ud på den og den dag? Nej, det ved I ikke noget om, og det ved vi heller ikke. I sætter alt på et kort. Hvis revolutionen bryder ud, så er alt reddet. Naturligvis! Men hvis den nu ikke kommer sådan, som vi ønsker det, hvis den nu ikke sejrer allerede i morgen – hvad så? Så vil masserne sige til jer: I har handlet som eventyrpolitikere. I har gjort jeres indsats på dette lykkelige begivenhedsforløb, som ikke er indtruffet, I har svigtet i den situation, der er indtrådt i stedet for verdensrevolutionen, som uundgåeligt vil komme, men som ikke er moden endnu.

Der er indtrådt en periode med svære nederlag, som den til tænderne bevæbnede imperialismen har tilføjet et land, der har demobiliseret og måtte demobilisere sin hær. Det, jeg forudsagde, er i fuldt mål indtruffet: i stedet for Brest-freden har vi fået en langt mere ydmygende fred, og skylden ligger hos dem, der ikke accepterede Brest-freden. Vi vidste, at vi sluttede fred med imperialismen for hærens skyld. Vi sad ved bordet ved siden af Hoffmann, ikke ved siden af Liebknecht – og derved hjalp vi den tyske revolution. Men nu hjælper I den tyske imperialismen, fordi I har udleveret millionværdier til den – kanoner, granater – men det kunne enhver, der har set hærens forfærdelige tilstand, have forudsagt. Vi ville uvægerligt og uundgåeligt være gået til grunde selv ved det ringeste angreb fra tyskernes side – det sagde ethvert hæderligt menneske ved fronten. Vi ville på få dage være blevet fjendens bytte.

Efter denne lære vil vi overvinde vor spaltning, vor krise, hvor svær denne sygdom end er, fordi vi vil få hjælp af en langt mere pålidelig forbundsfælle: Verdensrevolutionen. Når man spørger os, om vi skal ratificere denne Tilsit-fred, (8) denne uhørte fred, som er mere ydmygende, mere røverisk end Brest-freden, så svarer jeg: ja, ubetinget. Vi skal gøre dette, fordi vi betragter sagen fra massernes synspunkt. Forsøget på at overføre taktikken fra oktober-november, der blev anvendt indenfor et enkelt land, taktikken fra revolutionens triumf periode, forsøget

på ved hjælp af vor fantasi at overføre denne taktik på verdensrevolutionens forløb, er dømt til at mislykkes. Når man siger, at pusterummet er fantasi, når en avis, der kalder sig Kommunist (9) – det skal vel afledes af Kommunen – når denne avis fylder spalte efter spalte med forsøg på at gendrive pusterumsteorien, så siger jeg: jeg har ofte oplevet fraktionsstridigheder og spaltninger, så jeg har stor praktisk erfaring, men det står mig ganske klart, at denne sygdom ikke vil blive helbredt med det gamle middel – fraktionelle partispartninger – for livet vil helbrede den, før det kommer dertil. Livet skrider meget hurtigt frem. I den henseende arbejder det udmærket. Historien jager sit lokomotiv frem så hurtigt, at flertallet af Petrograds arbejdere, allerede inden Kommunistens redaktion får næste nummer ud, begynder at vende sig skuffet bort fra dets ideer, fordi livet viser, at pusterummet er en kendsgerning. Vi undertegner nu freden, vi får et pusterum, vi kan bedre udnytte det til fædrelandets forsvar, thi hvis vi havde krig, så havde vi den panisk flygtende hær, som man måtte standse, og som vore kammerater ikke kan og ikke kunne standse, fordi krigen er stærkere end alle prækener, stærkere end ti tusind betragtninger. Når de ikke har forstået den objektive situation, kan de ikke standse hære, og de ville ikke have kunnet standse den. Den syge hær smittede hele organismen, og vi led et nyt, uhørt nederlag, den tyske imperialismen rettede et nyt slag mod revolutionen – et hårdt slag, fordi man letsindigt, uden at have maskingeværer, har udsat sig for imperialismens slag. Dette pusterum vil vi imidlertid udnytte til at få folket til at samle sig og kæmpe, vi vil sige til de russiske arbejdere og bønder: »Skab selvdisciplin, en hård disciplin, ellers vil I komme til at ligge under den tyske støvlehæl ligesom nu, ligesom I uvægerligt vil komme til at ligge, indtil folket har lært sig at kæmpe, at skabe en hær, som ikke flygter, men kan bære uhørte lidelser«. Det er uomgængeligt, fordi den tyske revolution endnu ikke er brudt ud og man ikke kan garantere for, at den vil komme i morgen.

Dette er grunden til, at selve livet opstiller pusterumsteorien, som fuldstændig forkastes af Kommunistens utallige artikler. Enhver kan se, at pusterummet er der, at enhver har fordel af det. Vi forudså, at Petrograd på få dage ville gå tabt for os, dengang de tyske tropper nær-

mede sig og kun var nogle få dagsmarcher fra byen, mens de bedste matroser og Putilov-arbejdere stod alene med hele deres storslåede entusiasme, dengang der opstod et frygteligt kaos, en panik, der fik tropperne til at flygte til Gatsjina, dengang vi oplevede, at vi tilbageerobrede, hvad der aldrig var opgivet; det gik sådan til, at telegrafisterne tog hen på stationen, satte sig til apparatet og telegraferede: »Ikke en tysker her. Stationen besat af os«. Nogle timer senere ringede man til mig fra trafikkommissariatet: »Næste station besat. Vi marcherer mod Jamburg. Ikke en tysker her. Telegrafisten indtager sin post«. Sådanne ting har vi oplevet. Det er den virkelige historie om denne elleve dages krig. (10) Matroserne og Putilov-arbejderne har beskrevet den for os. Vi må indbyde dem til sovjetkongressen. Der kan de fortælle sandheden. Det er en frygtelig bitter, krænkende, pinlig sandhed, men den er hundrede gange nyttigere, den forstås af det russiske folk.

Jeg overlader gerne til andre at sværme for den internationale revolution over hele linjen, for den vil komme. Alt vil komme til sin tid, men begynd nu med selvdisciplinen, I må for enhver pris underordne jer, så at vi kan få en mønstergyldig orden, så at arbejderne i det mindste én time om dagen lærer at kæmpe. Det er en del vanskeligere end at fortælle et smukt eventyr. Det er opgaven, derved hjælper I den tyske revolution, den internationale revolution. Hvor mange dages pusterum man har givet os, ved vi ikke, men vi har det. Vi må endnu hurtigere demobilisere hæren, thi den er et sygt organ, og i mellemtiden vil vi støtte den finske revolution. (11)

Ja, naturligvis bryder vi traktaten, vi har allerede brudt den tredive-fyrre gange. Kun børn kan ikke forstå, at der i en sådan epoke, hvor den lange, kvalfulde befrielsesperiode begynder, som netop lige har skabt sovjetmagten, og som har ført den gennem dens tre første udviklingsfaser – kun børn kan ikke forstå, at der her må føres en langvarig, forsigtig kamp. Den skændige fredstraktat kalder til opstand, men når kammeraterne fra Kommunist snakker om krig, appellerer de til følelserne, men glemmer, at folk har bidt harmen i sig og ser rødt. Hvad er det, de siger? »Aldrig vil en bevidst revolutionær overleve dette, aldrig vil han gå med til denne skændsel«. Deres avis bærer navnet Kommunist, men den burde bæ-

re navnet Sjljakhtitj, (12) for den anlægger samme synspunkt som den sjljakhtitj, der døende og med kården smukt hævet sagde: »Fred, det er en skændsel; krig, det er en ære«. De betragter tingene fra en sjljakhtitjs synspunkt, jeg fra en bondes synspunkt.

Når jeg accepterer freden på et tidspunkt, hvor hæren flygter og ikke kan andet, hvis den ikke vil miste tusinder af soldater, så tager jeg den for at undgå noget værre. Er en traktat så en skændsel? Enhver alvorligt tænkende bonde og arbejder vil give mig ret, fordi de forstår, at freden er et middel til at samle kræfter. Historien kender – det har jeg flere gange henvist til – historien kender tyskernes befrielse fra Napoleon efter freden i Tilsit; jeg har med vilje kaldt freden en Tilsitfred, skønt vi ikke har skrevet under på det, Tilsitfreden indeholdt: en forpligtelse til at afgive egne tropper for at hjælpe erobreren med at nedkæmpe andre folk – så vidt er det gået i historien, og så vidt vil det også komme til at gå med os, hvis vi sætter vor lid til en international revolution over hele linjen. Pas på, at historien ikke bringer jer ud i også denne form for militært slaveri. Og så længe den socialistiske revolution ikke har sejret i alle lande, kan sovjetrepublikken komme i slaveri. I Tilsit påtvang Napoleon tyskerne uhørt skændige fredsbetingelser. Dengang udviklede tingene sig således, at der blev sluttet fred flere gange. Den tids Hoffmann – Napoleon – greb tyskerne i at bryde freden, og Hoffmann vil komme til at gribe os i det samme. Men vi vil bestræbe os for, at han ikke så snart skal gribe os.

Den sidste krig har givet det russiske folk en bitter og smertelig, men alvorlig lære – det må organisere sig, disciplinere sig, underordne sig og skabe en mønstergyldig disciplin. Lær disciplin hos tyskerne, ellers er vi et fortabt folk og vil i al evighed være slavebundne.

Således og kun således var historiens forløb. Historien giver os et vink om, at freden er et pusterum inden krigen, at krigen er et middel til at opnå i hvert fald en anden, bedre eller værre fred. I Brest svarede styrkeforholdet til en fred for den besejrede, men ikke til en ydmygende fred. I Pskov svarede styrkeforholdet til en skændig, mere udmygende fred, men i Petrograd og Moskva, i en følgende etape vil man foreskrive os en fred, der vil være fire gange mere ydmygende. Vi siger ikke, således som

vore unge moskvavenner (13) sagde, at sovjetmagten er rent formel; vi siger ikke, at man for disse eller hine revolutionære princippers skyld kan ofre indholdet, men vi siger: det russiske folk må forstå, at det skal disciplinere sig, organisere sig, så vil det være i stand til at bære en hvilken som helst Tilsitfred. Befrielseskrigenes hele historie viser os, at befrielsen indtraf hurtigt, når disse krig fik tag i store masser. Vi siger: når historien forløber således, så vil vi engang høre op med freden og vende tilbage til krigen – og dette vil måske blive tilfældet i løbet af dage. Hver eneste mand må være rede. Jeg nærer ikke spor tvivl om, at tyskerne forbereder sig bag Narva, hvis det er sandt, som der står i alle blade, at byen ikke er taget; ikke i Narva, men ved Narva, ikke i Pskov, men ved Pskov samler tyskerne deres regulære hær og gør deres jernbaner i orden for i det næste spring at tage Petrograd. Dette bæst springer godt. Det har det bevist. Det vil springe endnu engang. Det kan der ikke være den ringeste tvivl om. Derfor må man være rede, derfor må man ikke skvadronere, men må tage selv en enkelt dags pusterum, for selv en enkelt dag kan man benytte til at evakuere Petrograd, hvis indtagelse ville betyde uhørte lidelser for hundredtusinder af vore proletarer. Jeg siger endnu engang, at jeg er rede til at undertegne og vil anse det for en pligt at undertegne en traktat, der var tyve, ja hundrede gange mere ydmygende, for at få blot nogle dage til at evakuere Petrograd, thi derved lindrer jeg de arbejderes lidelser, som ellers kan komme under tyskernes åg; jeg gør det lettere at fjerne de materialer, krudt osv. fra Petrograd, som vi ikke kan undvære, fordi jeg er forsvarsven, fordi jeg går ind for, at der skal udrustes en hær, om det så skal ske i det fjerneste bagland, hvor man nu kan helbrede den for tiden demobiliserede, syge hær.

Vi ved ikke, hvordan pusterummet vil forme sig, men vi vil forsøge at udnytte øjeblikket. Det er muligt, at pusterummet vil blive længere, og måske vil det kun vare nogle få dage. Alt er muligt; ingen ved det, ingen kan vide det, for alle de største magter er bundet, trængt, tvunget til at kæmpe på flere fronter. Hoffmanns holdning bestemmes på den ene side af, at han må slå sovjetrepublikken ned, på den anden side af, at han fører krig på en hel række fronter, og på den tredje side af, at revolutionen er i færd med at modnes i Tyskland, at den vokser; og Hoff-

mann ved det, han er ikke som man påstår, i stand til i dette minut at tage Petrograd, tage Moskva. Men han kan gøre det i morgen, det er fuldt ud muligt. Jeg gentager, at på det tidspunkt, hvor hærens sygdom er en kendsgerning, hvor vi udnytter enhver lejlighed til for enhver pris at få blot én dags pusterum, på det tidspunkt siger vi, at enhver alvorlig revolutionær, der er forbundet med masserne og ved, hvad krig er, hvad masserne er, skal disciplinere den, helbrede den, forsøge på at forberede den til den nye krig – enhver sådan revolutionær vil give os ret, han vil anerkende enhver skændig traktat som rigtig, thi den er til gavn for den proletariske revolution, for Ruslands fornyelse og befrielse for det syge organ. Vi indstiller ikke vor arbejderrevolution ved at undertegne denne fred – det forstår ethvert sundt-tænkende menneske; enhver forstår, at vi ikke ved at undertegne denne fred med tyskerne indstiller vor militære hjælp: vi vil sende finnerne våben, men ikke tropper, der viser sig uduelige.

Måske vil vi optage krigen; det er muligt, at vi i morgen også afstår Moskva, og så går til offensiv, lader vor hær rykke mod den fjendtlige hær, såfremt der sker det omsving i folkestemningen, som er i færd med at modnes, hvad der måske behøves lang tid til; men omsvinget vil indtræffe, når de brede masser fører et andet sprog end det, de fører i dag. Jeg er tvunget til at undertegne selv den mest trykkende fred, fordi jeg ikke nu kan sige til mig selv, at dette tidspunkt er kommet. Når så tiden for fornyelsen kommer, vil alle føle det og se, at det russiske menneske ikke er nogen idiot; han ser, han fatter, at man må holde sig tilbage, at denne parole må gennemføres – deri består hovedopgaven for vor partikongres og sovjetkongressen.

Man må forstå at arbejde på en ny måde. Det er langt, langt vanskeligere, men det er på ingen måde håbløst. Dette sprænger på ingen måde sovjetmagten, når blot vi ikke selv sprænger den ved et dumt eventyr. Den tid vil komme, hvor folket siger: jeg lader mig ikke pine mere. Men det kan kun ske, hvis vi ikke indlader os på dette eventyr, men forstår at arbejde under vanskelige betingelser, under den forfærdelig ydmygende traktat, som vi i disse dage har undertegnet, thi en sådan historisk krise løses ikke af en krig alene, ikke af en fredstraktat alene. Det tyske folk var på grund af sin monarkistiske organi-

sation lænket i 1807, da det undertegnede sin Tilsitfred efter flere ydmygende fredstraktater, som forvandlede sig til pusterum for en ny ydmygelse og et nyt brud på traktaten. Massernes sovjetorganisation vil lette opgaven for os.

Vor parole må være den ene – at lære krigsvæsenet grundigt, at skabe orden på jernbanerne. Uden jernbaner er den socialistiske, revolutionære krig et forræderi af værste slags. Det er nødvendigt at skabe orden, vi må tilvejebringe hele den energi og styrke, som skal til for at skabe det bedste, revolutionen kan bringe.

Brug det pusterum, I nu har fået, om det så kun bliver for én time, brug det for at opretholde kontakten med det fjerne bagland og for at skabe nye hære dér. Væk med de illusioner, som livet har straffet jer for, og som det vil straffe jer endnu mere for. Vi ser for os omridset af en epoke med svære nederlag, den er der, vi må forstå at regne med den, vi må være forberedt på hårdnakket arbejde under illegale forhold, under oplagt slaveri for tyskerne: Det nytter ikke at pynte på det, det er virkelig en Tilsit-fred. Hvis vi forstår at handle således, så vil vi på trods af nederlagene med absolut sikkerhed kunne sige, at sejren vil blive vor.

Slutord til centralkomiteens politiske beretning 8. marts

Kammerater, tillad mig at begynde med nogle forholdsvis små bemærkninger, fra slutningen. Kammerat Bukharin gik i slutningen af sin tale så langt som til at sammenligne os med Petljura. Hvis han mener, at det er sådan, hvordan kan han så forblive i samme parti som os? Er det ikke en frase? Naturligvis, hvis det virkelig er sådan, så ville vi ikke være i et og samme parti. Det, at vi er sammen, beviser, at vi i ni tiendedele er enige med Bukharin. Det er sandt, at han har tilføjet nogle revolutionære fraser om, at vi vil forråde Ukraine. Jeg er overbevist om, at det ikke betaler sig at tale om noget sådant åbenlyst vrøvl. Jeg vender mig til kammerat Rjasanov, og her vil jeg bemærke, at ligesom en undtagelse, som sker en gang hver tiende år, kun bekræfter reglen, så hændte det for ham, at han uoverlagt kom til at sige en

væsentlig sætning. (*Bifald.*) Han sagde, at Lenin afstår rum for at vinde tid. Det er næsten en filosofisk betragtning. Denne gang gik det sådan, at kammerat Rjasanov har udtrykt en helt alvorlig sætning, i sandhed en sætning der udtrykker det væsentlige i sagen: jeg vil afstå rummet til den faktiske sejrherre for at vinde tid. Det er det, det drejer sig om, og kun det. Alt det øvrige er kun snak: nødvendigheden af en revolutionær krig, bøndernes rejsning osv. Når kammerat Bukharin fremstiller sagen sådan, at der ikke kan være to meninger om muligheden for krig og siger: »Spørg en hvilken som helst militær« (jeg har noteret hans ord), hvis han stiller spørgsmålet sådant, at han vil spørge den første den bedste militær, så svarer jeg ham: en sådan hvilken som helst militær var en fransk officer, (14) som jeg havde en samtale med. Denne franske officer, der naturligvis så på mig med et vredt blik – jeg havde jo solgt Rusland til tyskerne – sagde: »Jeg er royalist, jeg er tilhænger af monarkiet i Frankrig – tilhænger af Tysklands nederlag, tro ikke, at jeg er tilhænger af sovjetmagten – hvordan kunne man også tro det, når han er monarkist – men jeg er for, at De undertegner traktaten i Brest, for det er nødvendigt«. Der har I jeres »spørg en hvilken som helst militær«. Enhver militær må sige det, jeg har sagt: vi må undertegne traktaten i Brest. Hvis det nu fremgår af Bukharins tale, at vore meningsforskelle er blevet meget mindre, så er det fordi hans tilhængere har skjult hovedpunktet i meningsforskellene.

Når nu Bukharin tordner mod os for, at vi skulle have demobiliseret masserne, så har han absolut ret, kun tordner han mod sig selv, ikke mod os. Hvem har bragt denne grød ind i centralkomiteen? De, kammerat Bukharin. (*Latter.*) Hvor meget De end råber »nej«, sandheden kommer frem: vi er blandt kammerater, vi er på vor egen partikongres, der er intet at skjule, og vi må sige sandheden. Og sandheden er den, at i centralkomiteen var der tre strømninger. 17. februar undlod Lomov og Bukharin at stemme. Jeg har bedt om, at afstemningen skal kopieres og mangfoldiggøres, for at ethvert partimedlem har mulighed for i sekretariatet at gøre sig bekendt med afstemningen, med den historiske afstemning 21. januar, der viser, at det var dem, der vaklede, og vi vaklede ikke det mindste, vi sagde: »Lad os acceptere freden i Brest –

en bedre får vi ikke – for at forberede den revolutionære krig«. Nu har vi allerede vundet fem dage for at evakuere Petrograd. Nu ligger der et opråb fra Krylenko og Podvojskij, (15) der ikke hører til venstre, og Bukharin behandlede dem fra oven af, da han sagde, at vi »dækker« os bag Krylenko, som om det er os, der har fundet på det, Krylenko har berettet. Vi er absolut enig med det; for sådan forholder det sig jo, de militære folk har jo bevist, hvad jeg sagde, men I affærdigede det med, at tyskerne ikke ville angribe. Kan man virkelig sammenligne denne situation med oktober, da det ikke var et spørgsmål om teknik? Nej, hvis I vil regne med kendsgerningerne, så tag i betragtning, at meningsforskellene drejede sig om, at man ikke måtte begynde en krig, når den åbenbart er ufordelagtig. Da kammerat Bukharin begyndte sit slutord med det tordnende spørgsmål: »Er en krig mulig i den nærmeste fremtid?« forbavsede han mig meget. Jeg svarer uden vaklen: den er mulig – men nu er det nødvendigt at tage imod freden. Heri er der ingen modsigelse.

Efter disse korte bemærkninger vil jeg gå over til detaljerede svar til de foregående talere. Hvad angår Radek, må jeg gøre en undtagelse. Men der var et andet indlæg af kammerat Uritskij. Hvad var der i det foruden »at gå til Canossa«, (16) »forræderi«, »trukket sig tilbage«, »tilpasset sig«? Men hvad er det for noget? Er det ikke kritik hentet fra de venstre-socialrevolutionæres avis, I fremfører? Kammerat Bubnov har læst en erklæring for os, rettet til centralkomiteen af centralkomitémedlemmer, der anser sig for meget venstresindede, og som afgav et talende eksempel på en demonstration over for hele verden: »Centralkomiteens holdning er et slag mod det internationale proletariet«. Ja men er det ikke en frase? »At demonstrere sin afmagt over for hele verden!« Hvad demonstrerer vi med? Med at vi har tilbudt fred? Med at hæren flygtede? Ja men har vi ikke bevist, at det at begynde en krig med Tyskland nu, uden at have taget imod Brest-freden, er at vise verden, at vor hær er syg, at den ikke ønsker at kæmpe? Det er fuldstændig vanvittigt, når Bubnov hævder, at denne vaklen helt og holdent er skabt af os – det er, fordi vor hær er syg. På et eller andet tidspunkt måtte vi give et pusterum. Hvis I havde fulgt en rigtig strategi, så havde vi haft et pusterum på en måned,

men da I fulgte den forkerte strategi, har vi kun haft fem dages pusterum – men selv det er godt. Krigshistorien viser, at for at holde en i panik flygtende hær tilbage, er dage undertiden tilstrækkeligt. Den, der ikke går med til at underskrive den djævelske fred nu, er en frasemager og ikke en strateg. Det er den bitre sandhed. Da centralkomitémedlemmer skrev til mig: »demonstration af afmagt«, »forræderi« – var det de mest skadelige, tomme, barnagtige fraser. Vi demonstrerede vor afmagt ved at forsøge at føre krig, da man ikke måtte demonstrere, da et angreb mod os var uundgåeligt. Hvad angår bønderne fra Pskov, så henter vi dem til sovjetkongressen, for at de kan fortælle om, hvordan tyskerne opfører sig, for at de skal skabe en stemning, hvor den panikslagne soldat begynder at komme sig og siger: »Ja, nu har jeg forstået, at det ikke er den krig, bolsjevikkerne har lovet at standse – det er en ny krig, som tyskerne fører mod sovjetmagten«. Så indtræder helbredelsen. Men I stiller et spørgsmål, som ingen kan svare på. Ingen ved, hvor langt pusterummet er.

Videre må jeg berøre kammerat Trotskijs standpunkter. I hans virksomhed må man skelne mellem to sider: da han indledte forhandlingerne i Brest og udnyttede dem fortræffeligt i agitationen, var vi alle enige med kammerat Trotskij. Han citerede en del af samtalen med mig, men jeg tilføjer, at vi havde aftalt, at vi skulle holde stand indtil tyskernes ultimatum og kapitulere efter ultimatummet. Tyskerne bluffedede os: ud af syv dage stjal de fem. (17) Trotskijs taktik var rigtig, så længe den gik ud på at trække sagen i langdrag: den var forkert, da krigstilstanden blev erklæret for afsluttet, men freden ikke undertegnet. Jeg foreslog aldeles bestemt at undertegne freden. En bedre fred end Brest-freden kunne vi ikke få. Det er klart for alle, at vi så ville have haft et pusterum på en måned, at vi ikke havde tabt. Eftersom historien har forkastet det, så betaler det sig ikke at erindre om det, men det er latterligt, når Bukharin siger: »Livet vil vise, at vi har ret«. Jeg har ret, for jeg skrev allerede om dette i 1915: »Man må forberede sig på at føre krig, den er uundgåelig, den kommer, den vil komme«. (18) Men vi måtte tage imod freden og ikke råbe unødigt op. Freden må man så meget desto mere tage imod, da krigen kommer, og nu kan vi i det mindste gøre evakueringen af Pe-

tersborg lettere, vi har allerede gjort den lettere. Det er en kendsgerning. Da kammerat Trotskij fremsætter nye krav: »Lov, at I ikke vil undertegne en fred med Vinnitjenko«, så siger jeg, at jeg under ingen omstændigheder vil påtage mig en sådan forpligtelse. (19) Hvis kongressen ville påtage sig denne forpligtelse, så vil hverken jeg eller en af mine ligesindede påtage sig ansvaret for dette. I stedet for en klar manøvreringslinje – at trække sig tilbage, når det er muligt, af og til angribe – skulle dette betyde at binde sig på ny gennem formel beslutning. I en krig må man aldrig binde sig ved formelle overvejelser. Det er latterligt ikke at kende krigshistorien, ikke at vide, at en traktat er et middel til at samle kræfter: jeg har allerede henvist til Prøjsens historie. Nogle tænker fuldstændigt som børn: har vi undertegnet traktaten, så har vi solgt os til satan og er gået lige i helvede. Det er helt enkelt latterligt, eftersom krigshistorien ganske klart viser, at undertegnelsen af traktaten efter et nederlag er et middel til at samle kræfter. I historien findes der tilfælde, hvor den ene krig følger den anden, alt det har vi glemt, vi ser, den gamle krig forvandles til... Hvis I vil, kan I for altid binde jer gennem formelle overvejelser og så give de ansvarlige poster til de venstre-revolutionære. Vi påtager os ikke ansvaret for dette. Der er i denne forbindelse ikke det fjerneste ønske om spaltning. Jeg er overbevist om, at livet vil belære jer. Den 12. marts – altså om nogle få dage – modtager I et omfangsrigt materiale. (20)

Kammerat Trotskij siger, at det bliver forræderi i ordets fulde betydning. Jeg vil hævde, at det er et fuldstændigt forkert standpunkt. For at vise det konkret, vil jeg komme med et eksempel: to mennesker går på vejen og overfaldes af ti mennesker, den ene kæmper, den anden løber, det er forræderi; men lad os antage, at vi har to hære; den ene hær bliver omringet af 200.000 mand, den anden skal komme den til hjælp, men den ved, at 300.000 mand er placeret således, at der opstår en fælde: kan man så komme til hjælp? Nej, det kan man ikke. Det er ikke forræderi, det er ikke fejhed: en simpel forøgelse af antallet har ændret alle begreber, enhver militærperson ved det, det drejer sig ikke om en personlig opfattelse: når jeg handler sådan, skåner jeg min hær. Lad den anden blive taget til fange, jeg fornyr min, jeg har forbundsfæller, jeg vil vente på, at forbundsfællerne kommer. Kun

sådan kan man argumentere. Men når militære overvejelser bliver blandet med andre, så kommer der ikke andet end fraser ud af det. Sådan kan man ikke føre politik.

Alt, hvad der kan gøres, har vi gjort. Ved at undertegne traktaten har vi reddet Petrograd i det mindste i nogle dage. (Det her bør sekretærer og stenografer ikke skrive ned.) Traktaten indeholder en bestemmelse om, at vore tropper vil blive trukket tilbage fra Finland, tropper der åbenbart er ubrugelige, men det er os ikke forbudt at føre våben ind i Finland. Hvis Petrograd var faldet for nogle dage siden, så var den blevet grebet af panik, og vi havde ikke kunnet skaffe noget ud, men i disse fem dage har vi hjulpet vore finske kammerater – jeg vil ikke sige hvor meget, det ved de selv.

Ord om, at vi skulle have forrådt Finland, er en meget barnlig frase. Vi har netop hjulpet dem ved, at vi i tide trak os tilbage fra tyskerne. Rusland vil aldrig gå under, heller ikke hvis Petrograd falder, her har kammerat Bukharin tusind gange ret, men hvis man manøvrerer som Bukharin, kan man ødelægge en god revolution. (Latter.)

Vi har hverken forrådt Finland eller Ukraine. Det vil ingen klassebevist arbejder beskyldes os for. Vi hjælper med det, vi kan. Vi har ikke trukket en eneste god mand væk fra vore tropper og vil heller ikke gøre det. I siger, at Hoffmann vil gribe og fange os – naturligvis kan han det, det betvivler jeg ikke – men i hvor mange dage han vil gøre det, det ved han ikke, og ingen ved det. Desuden er jeres betragtninger om, at han griber og fanger, betragtninger over det politiske styrkeforhold, som jeg senere kommer ind på.

Når jeg nu har forklaret, hvorfor jeg absolut ikke kan acceptere Trotskijs forslag – for sådan kan man ikke føre politik – må jeg sige, at et eksempel på, hvor meget kammeraterne på vor kongres har vendt de fraser ryggen, som Uritskij stadig holder sig til, har Radek givet. Jeg kan på ingen måde beskyldes Radek for fraser i hans indlæg. Han sagde: »Der er ikke skygge af forræderi, af skam, for det er klart, at I trak jer tilbage for en militær overmagt«. Det er en vurdering, der slår hele Trotskijs opfattelse i stykker. Når Radek sagde: »Bid tænderne sammen, det er nødvendigt at forberede vore kræfter«, så er det sandt; det skriver jeg helt og aldeles under på:

ikke råbe op, men bide tænderne sammen og ruste sig.

Bide tænderne sammen, ikke råbe op, men ruste sig. Den revolutionære krig kommer, der har vi ingen meningsforskelle; meningsforskellene gælder Tilsit-freden. Skal den undertegnes eller ikke? Det værste er den syge hær, ja, og derfor må der i centralkomiteen være én fast linje, ikke meningsforskelle eller en mellemlinje, som også kammerat Bukharin har støttet. Jeg skildrer ikke pusterummet i rosenrøde farver; ingen ved, hvor længe pusterummet vil vare, og jeg ved det heller ikke. Forsøgene på at få mig til at sige, hvor længe pusterummet vil vare, er latterlige. Takket være at vi har bevaret hovedjernbanelinjerne, hjælper vi både Ukraine og Finland. Vi udnytter pusterummet, idet vi manøvrerer og trækker os tilbage.

Man kan ikke længere fortælle den tyske arbejder, at russerne er lunefulde, for det er nu klart, at den tyske og japanske imperialisme marcherer, og det bliver klart for alle og enhver; tyskerne vil ikke kun undertrykke bolsjevikkerne, de vil også undertrykke i Vesten, alt blandes sammen, og i denne nye krig kommer man til og må man kunne manøvrere.

Hvad angår kammerat Bukharins tale, vil jeg bemærke, at når han mangler argumenter, så fremfører han noget fra Uritskij og siger: »Traktaten skandaliserer os«. Her behøves ingen argumenter: hvis vi var blevet skandaliseret, så skulle vi have taget vores papirer og være løbet væk, men også hvis vi er blevet »skandaliseret«, tror jeg ikke, at vore standpunkter er blevet rokket. Kammerat Bukharin forsøgte at analysere vore standpunkters klassemæssige grundlag, men i stedet for dette fortalte han en anekdote om en afdød økonom i Moskva. Når man fandt en forbindelse mellem vor taktik og den sorte børs, så glemte man – og det er ved Gud latterligt – at klassens holdning i sin helhed, netop klassen og ikke dem, der handler sort, viser os, at det russiske bourgeoisi og alle dets håndlangere – folk fra Dela Naroda (21) og Novaja Sjijn (22) – af alle kræfter vil drive os ud i denne krig. Denne klassebestemte kendsgerning har I ikke hæftet jer ved. At erklære Tyskland krig nu betyder at give efter for det russiske bourgeoisis provokation. Det er ikke nyt, for det er den sikreste – jeg siger ikke: den absolut sikre, der findes ikke noget absolut sikkert – den sikreste vej at

styrte os på i dag. Da kammerat Bukharin sagde, at livet taler for dem, at alt vil ende med, at vi anerkender den revolutionære krig – fejrede han en let sejr, for allerede i 1915 forudsagde vi uundgåeligheden af en revolutionær krig. Vore meningsforskelle drejede sig om, om tyskerne ville angribe eller ikke, om vi skulle erklære krigstilstanden for afsluttet, om man i den revolutionære krigs interesse skulle trække sig tilbage fysisk, opgive land for at vinde tid. Strategi og politik foreskriver den mest nederdrægtige fredstraktat. Vore meningsforskelle vil alle forsvinde, når vi anderkender denne taktik.

*Artiklen blev skrevet 11. marts og tryktes
første gang 12. marts 1918
i Isvestija VTIK, nr. 46.*

Vore dages hovedopgave

*Du er både fattig og rig,
Du er både mægtig og afmægtig,
Lille Mor Rusland!*

Menneskehedens historie foretager i vore dage en af de største og vanskeligste vendinger, som har uhyre, man kan uden mindste overdrivelse sige verdensbefriende betydning. Fra krig til fred; fra en krig mellem røvere, som sender millioner af udbyttede og arbejdende til slagtebænken for at få lavet en ny opdeling af det bytte, de stærkeste røvere har tilranet sig, til de undertryktes krig mod undertrykkerne for at frigøre sig fra kapitalens åg; fra bundløs lidelse, pinsel, hungersnød og barbari til en lys fremtid i det kommunistiske samfund med almindelig velstand og varig fred; det er ikke underligt, om der i de skarpeste kurver i denne skarpe vending, når det gamle rundt omkring revner og styrter sammen under frygtelig knagen og bragen, mens det nye fødes ved siden af under uårte kvaler, er nogen, der bliver lidt ør i hovedet, nogen der gribes af fortvivlelse, nogen der søger beskyttelse mod den undertiden alt for bitre virkelighed og tyer til den skønne, betagende frase.

Rusland har særlig indgående iagttaget, særlig stærkt og pinefuldt oplevet de skarpe af alle skarpe brud i historien, der slog om fra imperialismen til den kommunistiske revolution. Vi styrtede på få dage et af de ældste og mægtigste, et af de mest barbariske og bestialske monarkier. Vi gennemgik på få måneder en række etaper, hvor kompromispolitikken med bourgeoisiet blev gennemprøvet og de småborgerlige illusioner overvundet, hvad andre lande har spildt årtier på. Da bourgeoisiet var styrtet, brød vi på få uger dets åbne modstand i borgerkrigen.

Vi har oplevet bolsjevismens triumftog gennem hele det vældige land. Selv de underste lag af de arbejdende masser, som tsarismen og bourgeoisiet holdt nede i undertrykkelse, har vi hævet op til frihed og selvstændigt liv. Vi har oprettet og konsolideret sovjetrepublikken, en ny statstype, som står uendelig meget højere og er langt mere demokratisk end de bedste af de borgerlig-parlamentariske republikker. Vi har indført proletariats diktatur, der støttes af de fattige bønder, og er begyndt på et stort anlagt system af socialistiske omformninger. I millioner og atter millioner arbejdere i alle lande har vi vakt troen på deres egne kræfter og tændt begejstringens glød. Vi har udbredt den internationale arbejderrevolutions kampråb overalt. Vi har tilkastet alle landes imperialistiske røvere handsken.

Og på få dage er vi blevet kastet til jorden af en imperialistisk røver, der overfaldt en våbenløs. Han tvang os til at underskrive en hård og ydmygende fred – en tribut, fordi vi understod os i at rive os ud af den imperialistiske krigs skruestik, om end kun for en ganske kort tid. Røveren knuser og undertrykker og sønderriver Rusland med desto større raseri, jo mere truende arbejderrevolutionens spøgelse rejser sig for ham i hans eget land.

Vi var nødt til at underskrive »Tilsitfreden«. Vi må ikke bedrage os selv. Vi må have mod til at se den usminkede, bitre sandhed i øjnene. Vi må fuldstændigt og til bunds erkende hele den afgrund af nederlag, sønderlemmelse, slaveri og ydmygelse, man nu har styrtet os ned i. Jo klarere vi forstår dette, jo fastere, hårdere og mere stålsat bliver vor vilje til befrielse, vor stræben efter igen at rejse os fra slaveri til selvstændighed, vor urokkelige vilje til for enhver pris at vinde frem, således at Rusland hører op med at være fattig og afmægtig og i ordets fulde betydning bliver mægtigt og rigt.

Det kan det blive, thi vi har trods alt plads og naturlige rigdomme nok til at forsyne alle og enhver, om ikke med en rigelig, så dog med en tilstrækkelig mængde midler til at leve for. Både i naturrigdommene, i de forhåndenværende menneskelige kræfter og i det herlige vingefang, den store revolution har givet folkets skaberkraft, har vi stof nok til at skabe et virkelig mægtigt og rigt Rusland.

Sådan vil Rusland blive, hvis det kaster al forsagthed og alle fraser væk, hvis det bider tænderne sammen og

samler alle sine kræfter, strammer hver nerve og spænder hver muskel, hvis det forstås, at redning *kun* er mulig ad den vej til den internationale socialistiske revolution, vi er slået ind på. At gå frem ad denne vej, ikke tabe modet over et nederlag, samle sten på sten til det socialistiske samfunds faste fundament, arbejde uden et øjeblik pause på at skabe disciplin og selvdisciplin, på overalt og alle vegne at styrke organisertheden, ordenen, sagligheden og det harmoniske samarbejde mellem alle folkets kræfter, styrke den almindelige regnskabsføring og kontrol med produktionen og produkternes fordeling – det er vejen til skabelse af en militær magt og en socialistisk magt.

Det er uværdigt for en virkelig socialist, der lider et svært nederlag, at sætte sig på den høje hest eller at henfalde til fortvivlelse. Det er usandhed, at vi ikke har nogen udvej, og at vi kun har valget mellem den (fra en polsk herremands /sjljakhtitj/ synspunkt) »æreløse død, som en hård fred betyder, og en »berømmelig« død i en håbløs kamp. Det er usandhed, at vi har forrådt vore idealer eller vore venner ved at underskrive »Tilsitfreden. Vi har ikke forrådt noget eller nogen, vi har ikke forsvaret eller dækket over nogen løgn, vi har ikke afslået at hjælpe nogen ven og kammerat, der var i nød, med alt hvad vi kunne, med alt hvad der stod til vor rådighed. Den hærfører, som fører resterne af en slået eller i panik flygtende hær ind i det indre af landet, og som beskytter dette tilbagetog, i værste fald med en hård og ydmygende fred, han begår ikke noget forræderi mod de troppeenheder, som det ikke står i hans magt at hjælpe, og som er afskåret af fjenden. En sådan hærfører gør sin pligt, når han vælger den eneste vej til at redde, hvad der endnu kan reddes, ikke indlader sig på eventyr, ikke besmykker den bitre sandhed for folket, men »opgiver rum for at vinde tid« og udnytter *ethvert* nok så ringe pusterum til at samle kræfter, til at lade hæren hvile ud og komme til hægterne, når den lider under opløsning og demoralisering.

Vi har underskrevet en »Tilsitfred«. Da Napoleon I i 1807 påtvang Prøjsen Tilsitfreden, havde erobreren tilintetgjort alle tyskers hære, besat hovedstaden og alle de store byer, indført sit eget politi, tvunget de besejrede til at give sig hjælpetropper til sine nye røverkrige og søn-

derlemmet Tyskland ved at slutte forbund med nogle tyske stater mod andre tyske stater. Og ikke desto mindre, selv efter en *sådan* fred formåede det tyske folk at hævde sig, at komme til kræfter, at rejse sig og tilkæmpe sig ret til frihed og selvstændighed.

For enhver, der kan og vil tænke, er eksemplet med Tilsitfreden (som kun var en af de mange hårde og ydmygende traktater, der blev påtvunget tyskerne i denne epoke), et bevis på, hvor barnligt naiv den tanke er, at en hård fred under alle omstændigheder er bundløst for dørv, mens krigen skulle være vejen til berømmelse og frelse. Krigsepokerne lærer os, at freden ikke sjældent i historien har betydet et pusterum og tjent til at samle kræfter til nye slag. Tilsitfreden var den største ydmygelse for Tyskland, men samtidig var den omslaget til det største nationale opsving. Dengang tillod den historiske situation ikke dette opsving at munde ud i andet end den *borgerlige* stat. Dengang, for over 100 år siden, skabte en håndfuld adelsmænd og nogle få borgerlige intellektuelle historie, mens arbejdernes og bøndernes masser sov deres dybe søvn. Dengang kunne historien altså kun skride fremad med dræbende langsomhed.

Nu har kapitalismen stadig højnet kulturen i almindelighed og massernes kamp i særdeleshed. Krigen har rusket masserne op, vækket dem med uhørte rædsler og lidelser. Krigen har drevet historien fremad, og den flyver nu af sted med iltogsfart. Millioner og atter millioner mennesker skaber nu selv historie. Kapitalismen er nu bleven moden til socialismen.

Og derfor, når Rusland nu – og det sker utvivlsomt – lader »Tilsitfreden« bag sig og går fremad mod et nationalt opsving, en stor krig for fædrelandet, så vil dette opsving ikke munde ud i den borgerlige stat, men i den internationale socialistiske revolution. Vi er forsvarsvenner siden den 25. oktober 1917. Vi er tilhængere af »Fædrelandsforsvaret, men den krig for fædrelandet, vi går i møde, er en krig for det socialistiske fædreland, for socialismen som fædreland, for sovjetrepublikken som en del af socialismens verdensarmé.

»Had tyskerne, slå tyskerne« – dette var og er stadig den sædvanlige, dvs. borgerlige patriotismes parole. Men vi siger: »Had de imperialistiske røvere, had kapitalismen, død over kapitalismen!« og tilføjer: »Lær af tysker-

ne! Vær tro mod det broderlige forbund med de tyske arbejdere. De er kommet bagefter med at bringe os hjælp. Vi vil vinde tid, vi vil vente på dem, de *kommer* os til

hjælp«. Ja, lær af tyskerne! Historien går i siksak og ad slyngede veje. Det er gået sådan, at netop tyskerne ved siden af den bestialske imperialismes legemliggør princippet disciplin, organisation, harmonisk samvirke på grundlag af den mest moderne maskinelle industri, streng regnskabsføring og kontrol. Og det er netop det, vi ikke har. Det er netop det, vi må lære. Det er netop det, vor store revolution mangler for fra den sejrige begyndelse gennem en række hårde prøvelser at nå frem til den sejrige fuldendelse. Det er netop det, den Russiske Socialistiske Sovjetrepublik behøver for at høre op med at være fattig og afmægtig, for uigenkaldeligt at blive mægtig og rig.

11. marts 1918 Lenin

IV. Ekstraordinære alrussiske sovjetkongres 14.-16. marts 1918

Udkast til resolution i anledning af Wilsons henvendelse (1)

Kongressen udtrykker sin taknemmelighed over for det amerikanske folk og først og fremmest de arbejdende og udbyttede klasser i de Nordamerikanske Forenede Stater i anledning af, at præsident Wilson har udtrykt sin medfølelse med det russiske folk gennem sovjetkongressen i en tid, hvor den socialistiske sovjetrepublik gennemlever hårde prøvelser.

Den Russiske Sovjetrepublik, der nu er blevet et neutralt land, benytter henvendelsen fra præsident Wilson til at overbringe alle folk, der forbløder og lider under den imperialistiske krigs rædsler, sin varmeste medfølelse og faste overbevisning om, at den lykkelige tid er nær, hvor de arbejdende masser i alle bourgeoisiets lande vil styrte det kapitalistiske åg og etablere et socialistisk samfundssystem, det eneste der formår at sikre en varig fred samt kultur og velstand for alle arbejdende.

Tale om ratificering af fredstraktaten 14. marts

Kammerater, vi skal i dag afgøre et spørgsmål, der betyder et vendepunkt i udviklingen af den russiske, ja ikke kun den russiske, men hele den internationale revolution. Og for at træffe en rigtig beslutning i dette spørgsmål, der drejer sig om den overordentlig hårde fred, som repræsentanter for sovjetmagten har indgået i Brest-Litovsk, og som sovjetmagten anbefaler at bekræfte, eller ratificere. For at løse dette spørgsmål rigtigt må vi nødvendigvis først og fremmest begribe den historiske betydning af det omsving, vi er nået til, forstå hvori den vigtigste særegenhed i revolutionens udvikling indtil nu består, og

hvori hovedårsagen består til det hårde nederlag og den epoke af hårde prøvelser, vi har gennemlevet.

Det er min opfattelse, at hovedkilden til uenighed blandt sovjetpartierne (2) i det givne spørgsmål netop udspringer af, at enkelte i alt for høj grad lader sig påvirke af berettiget og retfærdig harme over det nederlag, sovjetrepublikken har lidt over for imperialismen, undertiden i alt for høj grad henfalder til fortvivlelse, og – i stedet for at undersøge de historiske betingelser for revolutionens udvikling, hvordan de er opstået før denne fred, og hvordan de tegner sig for os efter freden – i stedet for dette forsøger at besvare revolutionens taktiske spørgsmål ud fra umiddelbare følelser. Imidlertid lærer alle revolutioners historie os, at når vi har at gøre med en hvilken som helst massebevægelse eller klassekamp – især som denne, der ikke blot udfolder sig over et helt og meget stort land, men omfatter alle internationale relationer – i et sådant tilfælde er det først og fremmest og mest af alt nødvendigt at basere sin taktik på en undersøgelse af den objektive situation, analytisk undersøge hvordan den har ændret sig så faretruende, så radikalt og ugunstigt for os.

Betragter vi vor revolutions udvikling fra denne synsvinkel, vil vi klart se, at den indtil nu har gennemløbet en periode af relativ og tilsyneladende omfattende selvstændighed og midlertidig uafhængighed af de internationale relationer. Den vej, vor revolution har tilbagelagt fra slutningen af februar 1917 til 11. februar i år, da den tyske offensiv satte ind, denne vej var i det store og hele de lette og hurtige sejres vej. Anlægger vi en international målestok på den russiske revolutions udvikling, idet vi betragter denne alene, vil vi se, at vi i løbet af dette år har gennemlevet tre perioder. Første periode omfatter de få dage, da arbejderklassen i Rusland sammen med alt, der var fremmeligt, bevidst og bevægeligt hos bønderne, støttet ikke blot af småbourgeoisiet, men også storbourgeoisiet styrtede monarkiet. Denne svimlende sejr forklares på den ene side ved, at det russiske folk havde skabt et enormt forråd af revolutionær kampkraft på basis af erfaringerne fra 1905, og på den anden side ved, at Rusland som et særlig tilbagestående land led særlig meget under krigen og derfor særlig tidligt blev helt ude af stand til at fortsætte krigen under det gamle regime.

Efter denne korte, stormende fremgang, hvorunder der skabtes en ny organisation, sovjetterne af arbejder-, soldater- og bondedeputerede, fulgte lange måneders overgangsperiode for vor revolution. En periode, hvor bourgeoisiets magt, fra begyndelsen undermineret af sovjetterne, støttedes og styrkedes af de småborgerlige kompromispartier, mensjevikkerne og de socialrevolutionære. Det var en regering, der støttede den imperialistiske krig, de hemmelige imperialistiske aftaler, og som spiste arbejderklassen af med løfter, en regering som stort set intet foretog sig, men blot fremmede forfaldet. I denne lange periode for os og den russiske revolution samlede sovjetterne deres kræfter. For den russiske revolution var det en lang periode, men fra den internationale revolutions synspunkter var det en kort periode, fordi det i flertallet af centrale lande tog, ikke måneder, men lange, lange årtier at forvinde de småborgerlige illusioner og gennemleve forskellige partiers, fraktioners og afskygningers kompromismageri. Denne periode, fra 20. april til juni, da Kerenskij med en hemmelig imperialistisk aftale i lommen genoptog den imperialistiske krig, spillede en afgørende rolle. I denne periode gennemlevede vi juli-nederlaget og Kornilov-affæren, og først på basis af massekampen, da de bredeste arbejder- og bondemasser af egen erfaring og ikke ud fra prækener indså hele nyttesløsheden i det småborgerlige kompromismageri, først da efter en lang politisk udvikling, efter lang forberedelse og et omsving i partigrupperingernes stemning og synspunkter – skabtes grunden for oktoberomvæltningen, og den russiske revolution trådte ind i sin tredje periodes første fase, stadig løsrevet eller midlertidigt løsrevet fra den internationale revolution.

Denne tredje periode, oktober-perioden, organiseringsperioden, var den vanskeligste, men samtidig de største og hurtigste triumfers periode. Fra oktober, da vor revolution havde overgivet det revolutionære proletariat magten, da den havde oprettet dets diktatur og sikret det støtte fra proletariatets og fattigbøndernes enorme flertal, fra det tidspunkt forløb vor revolution som et sejr- rigt triumftog. Overalt i Rusland begyndte borgerkrigen i form af modstand fra udbytterne, godsejerne og bourgeoisiet, den støttedes af en del af det imperialistiske bourgeoisie.

Borgerkrigen begyndte, og i den viste det sig, at kræfterne hos sovjetmagtens modstandere, hos de arbejdende og udbyttede massers fjender var forsvindende. Borgerkrigen var en uafbrudt triumf for sovjetmagten, fordi dens modstandere, udbytterne, godsejerne og bourgeoisiet, ikke havde noget som helst støttepunkt, hverken politisk eller økonomisk, og deres angreb brød sammen. Kampen mod dem bestod ikke så meget i militære aktioner som i agitation. Lag på lag, masser efter masser, indbefattet de arbejdende kosakker, forlod de udbyttere, der forsøgte at fratage dem sovjetmagten.

Denne periode, der var et sejrrikt triumftog for proletarietets diktatur og sovjetmagten, hvor sovjetmagten ubetinget, beslutsomt og uigenkaldeligt drog de gigantiske masser af arbejdende og udbyttede i Rusland over på sin side – denne periode manifesterede sig som det sidste og højeste punkt i den russiske revolutions udvikling, der hele denne tid var forløbet ligesom uafhængigt af den internationale imperialisme. Det var årsagen til, at dette land, det mest tilbagestående, men mest revolutionsforberedte i kraft af erfaringen fra 1905, så hurtigt, så let og så planmæssigt førte den ene klasse efter den anden til magten, overvandt særskilte politiske sammensætninger og endelig nåede den politiske sammensætning, der blev ikke alene den russiske arbejderrevolutionens, men også de vesteuropæiske arbejderrevolutioners nye form. For sovjetmagten grundfæstede i Rusland og vandt de arbejdendes og udbyttedes uigenkaldelige sympati, fordi den knuste statsmagtens gamle undertrykkelsesapparat, som sit grundlag skabte en ny og højere statstype – den statstype, Pariserkommunen repræsenterede i kimform – omstyrkede det gamle apparat og umiddelbart erstatte det med massernes væbnede magt, udskiftede bourgeoisiets parlamentariske demokratisme med de arbejdende massers demokratisme, der udelukkede udbytterne og systematisk undertrykte deres modstand.

Alt dette udrettede den russiske revolution i denne periode, og netop derfor har der dannet sig det indtryk hos en lille avantgarde i den russiske revolution, at den russiske revolutions triumftog, dens hurtige sejrsgang kunne føre til sejr også fremover. Og heri bestod fejlen, fordi den periode, hvor den russiske revolution udviklede sig således, at den gav magten i Rusland videre fra den ene

klasse til den anden og overvandt kompromismageriet mellem klasserne i dette samme Rusland, denne periode kunne historisk kun eksistere, fordi verdensimperialismens største røvergiganter midlertidigt måtte indstille deres angrebsbevægelse mod sovjetmagten. Revolutionen, som på få dage styrkede monarkiet, på få måneder udtømte alle forsøg på kompromismageri med bourgeoisiet og på få uger overvandt enhver modstand fra bourgeoisiet i borgerkrigen, denne revolution, den socialistiske republikks revolution, kunne kun klare sig blandt imperialistiske magter, omgivet af verdensrøvere, side om side med den internationale imperialismes rovdyr, så længe bourgeoisiet befandt sig i et indbyrdes favntag på liv og død og dermed var lammet i sit angreb på Rusland.

Og så begyndte den periode, vi må føle så tydeligt og hårdt, perioden med de hårdeste nederlag og de tungeste prøvelser for den russiske revolution, perioden hvor vi i stedet for hurtigere, direkte og åbne angreb på revolutionens fjender må lide de hårdeste nederlag og vige for en umådeligt større styrke end vor egen, for den internationale imperialisme og finanskapitals styrke, for en styrke af militær magt, som hele bourgeoisiet med dets moderne teknik og hele organisation har smedet mod os for at røve, undertrykke og kvæle de små folkeslag. Vi måtte finde frem til en afvejning af kræfterne, vi måtte give os i kast med en umådelig vanskelig opgave, vi kom til at stå direkte overfor – ikke en fjende som Romanov eller Kerenskij, der ikke kan tages alvorligt, nej, vi kom til at stå overfor det internationale bourgeois kræfter, hele dets militær-imperialistiske styrke, stå ansigt til ansigt med verdensrøverne. Og det er derfor forståeligt, at vi, da hjælpen fra det internationale socialistiske proletariat er forsinket, måtte tage sammenstødet med disse kræfter og lide et hårdt nederlag.

Og denne epoke er de hårde nederlags epoke, retræternes epoke, hvor vi skal redde i det mindste en lille del af vore positioner ved at vige for imperialismen og afvente det øjeblik, da de internationale betingelser i det hele taget ændres, indtil de kræfter i det europæiske proletariat, der findes og som modnes, kommer os til undsætning, og som ikke så let som vi har kunnet gøre op med sin fjende. For det ville være den største illusion og den største fejl at glemme, at den russiske revolution havde let ved at be-

gynde, men har vanskeligt ved at tage de næste skridt. Sådan måtte det uundgåeligt være, fordi vi skulle begynde med det mest rådne og tilbagestående politiske system. Den europæiske revolution skal begynde med bourgeoi-siet, skal have at gøre med en utroligt stærk fjende og på langt vanskeligere betingelser. Den europæiske revolution får langt vanskeligere ved at begynde. Vi ser, at den har langt vanskeligere ved at slå den første breche i det system, der holder den nede. Den får betydeligt lettere ved at stige op på sit andet og tredje trin. Og anderledes kan det ikke være i kraft af det styrkeforhold mellem de revolutionære klasser og de reaktionære, der i øjeblikket findes på den internationale arena. Det er det afgørende gennembrud, der hele tiden lades ude af betragtning af de folk, der ikke ser på den nuværende situation, på den usædvanligt vanskelige situation for revolutionen fra en historisk synsvinkel, men ud fra følelser og harme. Og den historiske erfaring fortæller os, at altid, i alle revolutioner – i en sådan tid, hvor revolutionen gennemløber et brat omsving og en overgang fra hurtige sejre til en periode af hårde nederlag – at da begyndte de pseudorevolutionære frasers periode, som altid har påført den revolutionære udvikling den største skade. Derfor, kammerater, kun såfremt vi sætter os for at tage dette omsving med i betragtning, som har kastet os fra hurtige, lette og fulde sejre til hårde nederlag, først da bliver vi i stand til at anlægge vor taktik rigtigt. Dette spørgsmål er umådeligt kompliceret og umådeligt vanskeligt. Det er resultatet af omsvinget i revolutionens udvikling i øjeblikket – fra lette indre sejre til usædvanligt hårde nederlag udefra – og omsvinget i hele den internationale revolution – fra den russiske revolutions propagandistisk-agitatoriske epoke, hvorunder imperialismen forholdt sig afventende, fra denne epoke til imperialismens offensive aktioner mod sovjetmagten – dette spørgsmål stiller hele den internationale vesteuropæiske bevægelse over for et særligt vanskeligt og særligt påtrængende spørgsmål. Hvis vi ikke skal glemme dette historiske moment, må vi studere, hvordan det forholder sig med Ruslands mest afgørende interesser i relation til den nuværende overordentlig hårde fred, den såkaldt skændige fred.

Jeg har ofte i polemik mod dem, der afviste nødvendigheden af at gå ind på denne fred, mødt den påstand, at un-

derskrivelsen af freden blot skulle være sket af hensyn til de udmattede bondemasser og deklasserede soldaters interesser osv. osv. Og jeg har altid, når jeg har mødt den slags henvisninger og den slags påstande, undret mig over, hvordan kammeraterne kan glemme den klasse-mæssige målestok i den nationale udvikling. De folk laver sig udelukkende deres egne forklaringer. Som om proletariats parti, da det tog magten, ikke forud havde regnet med, at kun forbundet mellem proletariatet og halvproletariatet, dvs. de fattigste bønder, dvs. bondeflertallet i Rusland, at kun et sådant forbund er i stand til at give de revolutionære sovjetter magten i Rusland, at kun flertallet, det virkelige folkeflertal kan gøre det, at ethvert forsøg på at oprette magten, især under vanskelige omsving i historien, er meningsløst, uden dette. Som om man nu kunne komme uden om denne sandhed, som vi alle har erkendt, og klare sig med ringeagtende påstande om bøndernes og de deklasserede soldaters udmattede tilstand. Om bøndernes og de deklasserede soldaters tilstand må vi sige, at landet, at de fattigste bønder kun kan yde modstand i det omfang, disse fattige bønder er i stand til at sende deres kræfter i kamp.

Da vi tog magten i oktober var det klart, at begivenhedernes forløb uundgåeligt ville føre til dette, at omsvinget til bolsjevisme i sovjetterne ville betyde et omsving i hele landet, at bolsjevismens magt ville være uomgængelig. Da vi i erkendelse af det besluttede at tage magten i oktober, sagde vi helt klart og tydeligt os selv og hele folket, at det drejer sig om magtens overgang til proletariatet og de fattigste bønder, at proletariatet ved, at det støttes af bønderne – i hvad, ved I selv: i dets aktive kamp for fred, i dets beredthed til at fortsætte den videre kamp mod den store finanskapital. Heri tager vi ikke fejl, og ingen, hvis tankegang er blot en smule knyttet til klassekræfter og klasserelationer, kan lade sig bortlede fra den ubestridelige sandhed, at vi ikke kan forlange af et småbondeland, der har givet den europæiske og internationale revolution så meget, at det skal kæmpe på disse hårde, ja hårdest tænkelige betingelser, hvor hjælpen fra det vesteuropæiske proletariat ganske vist utvivlsomt er på vej til os – det har kendsgerningerne, strejkerne osv., vist – men hvor denne hjælp, på vej til os uomtvisteligt er forsinket. Netop derfor siger jeg, at disse henvisninger

til bondemassernes udmattelse osv. simpelt hen skyldes mangel på argumenter og fuldstændig hjælpeløshed hos dem, der griber til sådanne argumenter, fuldstændig mangel hos dem på enhver mulighed for at overskue klas-serelationer som en helhed, i deres hele format – proletariats og bondemassernes revolution. Kun såfremt vi ved hvert brat omsving i historien vurderer forholdet mellem klasserne som helhed, alle klasser, og ikke ud-vælger enkelte eksempler og enkelte tilfælde, først da fø-ler vi os på fast grund i analysen af de sandsynlige data. Jeg forstår fuldt ud, at det russiske bourgeois opægger os til revolutionær krig nu, hvor den er komplet umulig for os. Det kræver bourgeoisiets klasseinteresser.

Når de råber op om en skændig fred og ikke siger et ord om, hvem der har ført hæren ud i denne tilstand, forstår jeg til fulde, at dette bourgeois sammen med Delo Naro-da-folkene, Tsereteli-mensjevnikkerne, Tjernov-folkene og deres eftersnakkere (*bifald*), at dette bourgeois råber på revolutionær krig. Det kræver dets klasseinteresser, det kræver dets bestræbelser for, at sovjetmagten begår et fejltrin. Det kan man vente af folk, der på den ene side fylder siderne i deres aviser med kontrarevolutionære skrivelser... (*Tilråb*: »I har lukket dem alle«.) Ikke alle endnu, desværre, men vi lukker dem alle. (*Bifald*.) Jeg ville gerne se det proletariat, der tillader de kontrarevo-lutionære, bourgeoisiets tilhængere og de, der laver afta-ler med dem, fortsat at udnytte rigdommenes monopol til at bedøve folket med deres borgerlige opium. Det proleta-riat har ikke eksisteret. (*Bifald*.)

Jeg forstår fuldt ud, at der fra siderne i disse udgivelser lyder lutter hyl, jammer og skrig mod den skændige fred, jeg forstår fuldt ud, at der bag den revolutionære krig står folk, der fra kadetter til højre-socialrevolutionære hilser tyskerne, når de angriber, og samtidig højtideligt siger: dér er tyskerne – hvorefter de lader deres egne of-ficerer spadserer rundt i fuld uniform i lokaliteter, der er besat af den fremmarcherende tyske imperialisme. Ja, det undrer mig ingenlunde at høre disse bourgeois'er og disse kompromismagere præke revolutionær krig. De øns-ker, at sovjetmagten går i fælden. De har afsløret sig, disse bourgeois'er og kompromismagere. Vi har set dem og kan stadig se dem i fuld virksomhed. Vi ved, at der i Ukraine er ukrainske Kerenskij-folk, ukrainske Tjernov-

folk og ukrainske Tsereteli-folk, nemlig Vinnitjenko-fol-kene. Disse herrer, de ukrainske Kerenskij-, Tjernov- og Tsereteli-folk, har skjult for folket, at de har sluttet fred med de tyske imperialister, og forsøger nu ved hjælp af tyske bajonetter at styrte sovjetmagten i Ukraine. Det er, hvad disse bourgeois'er og disse kompromismagere har gjort samt deres meningsfæller. (*Bifald*.) Det er hvad de ukrainske bourgeois'er og kompromismagere, hvis ek-sempel vi ser for os, har gjort, de som skjulte og skjuler deres hemmelige traktater for folket, de som med tyske bajonetter går til angreb på sovjetmagten. Det er, hvad de russiske bourgeois'er ønsker, det er det, bourgeoisiets eftersnakkere bevidst eller ubevidst opægger sovjetmag-ten til: de ved, at den ikke nu kan gå ind i en imperialis-tisk krig med den mægtige imperialisme. Netop derfor forstår vi først i denne internationale sammenhæng, først i den samlede klassesituation hvor dybt de folk fejler, der ligesom de venstrerevolutionæres parti lod sig forlede af en teori, der er sædvanlig i alle revolutioners historie og vanskelige øjeblikke, og som består halvt af fortvivlelse, halvt af fraser, hvor man – i stedet for at undersøge vir-keligheden nøgternt og vurdere revolutionens opgaver i forhold til de indre og ydre fjender ud fra klassekræfter-nes synsvinkel – opfordrer jer til at løse det alvorligste og vanskeligste spørgsmål under følellespres, alene ud fra følelser. Freden er utrolig hård og vanærende. Jeg har selv flere gange i mine udtalelser og taler måttet kalde den en Tilsitfred, som den det prøjsiske og tyske folk efter en række hårde nederlag fik påtvunget af erobreren Napoleon. Ja, denne fred repræsenterer et hårdt neder-lag og ydmyger sovjetmagten, men hvis I med udgangs-punkt heri samtidig begrænser jer til dette, appellerer til følelserne, opægger harmen og forsøger at løse dette overordentligt store historiske spørgsmål således, havner I i den latterlige og ynkelige situation, som hele det so-cialrevolutionære parti engang var i. (*Bifald*.) Det var i 1907 i en situation, der til en vis grad lignende dette, hvor det på samme måde appellerede til den revolutionæres følelser, nemlig da Stolypin efter det hårde nederlag for vor revolution i 1906 og 1907 foreskrev os lovene for den tredje дума. Disse love gav os de mest fornedrende og vanskelige arbejdsbetingelser i en af de mest nederdræg-tige repræsentative institutioner, hvor vort parti efter en

mindre indre vaklen (der i hint spørgsmål var større, end den er nu) løste dette spørgsmål således, at vi ikke havde ret til at give efter for følelser, hvor stor vor indignation og harme end var mod den nederdrægtige tredje дума, men at vi måtte erkende, at der her ikke forelå en tilfældighed, men en historisk nødvendighed i udviklingen af klassekampen, som ikke længere havde de fornødne kræfter, men som alligevel søgte at samle dem, selv under de vanærende betingelser, der var blevet foreskrevet. Det viste sig, at vi havde ret. De, der søgte at forlede os med revolutionære fraser, forlede os med retfærdighed – der jo er en overordentlig berettiget følelse – de fik en lærestreg, der ikke vil blive glemt af en eneste bevidst tænkende revolutionær.

Revolutioner foregår ikke så glat, at de kan sikre os et hurtigt og let opsving. Der har ikke været en eneste stor revolution, ikke engang inden for nationale rammer, der ikke har gennemlevet en hård periode af nederlag, og man skal ikke forholde sig sådan til alvorlige spørgsmål som massebevægelser og revolutioner under udvikling, at man som revolutionær ikke kan forsone sig med en fred, samtidig med at man må kalde den skændig og nedværdigende. Det er ikke nok bare at fremføre agitatoriske fraser og overdænge os med tilrettevisninger i anledning af denne fred – det er revolutionens alment kendte abc, det er alle revolutioners alment kendte erfaring. Vi har erfaringen fra 1905. Og når vi er rige på noget, når det overhovedet skyldes noget, at det er tilfaldet den russiske arbejderklasse og de fattigste bønder at påtage sig den overordentlig vanskelige og særdeles ærefulde opgave at påbegynde den internationale socialistiske revolution, så er det netop fordi det i begyndelsen af det 20. århundrede – takket være et særligt sammenfald af historiske omstændigheder – lykkedes det russiske folk at gennemleve to store revolutioner. Vi må så tage ved lære af disse revolutioner, vi må kunne forstå, at det kun er ved at tage ændringerne i klasseforbindelserne mellem denne og hin stat i betragtning, at man vitterligt kan fastslå, at vi ikke er i stand til at tage kampen nu. Det skal vi tage hensyn til og sige til os selv: hvilket pusterum vi end får, hvor ustabil, hvor kort, hård og nedværdigende freden end bliver, er den bedre end krig, fordi den giver folkemasserne mulighed for at puste ud, fordi den giver mulighed for at

rette op på det, der er forvoldt af bourgeoisiet, som nu råber op overalt, hvor det har mulighed for det, især under tyskernes beskyttelse i de besatte områder. (*Bifald.*)

Bourgeoisiet råber op om, at bolsjevikkerne jo har opløst hæren, at vi ikke har nogen hær, og det er bolsjevikernes skyld, men lad os kaste et blik tilbage, kammerater, lad os først og fremmest se på vor revolutions udvikling. Ved I måske ikke, at deserteringen og opløsningen i vor hær begyndte længe før revolutionen, allerede i 1916, at enhver, der har oplevet hæren, må erkende det? Og hvad gjorde vort bourgeoisie for at hindre det? Er det måske ikke klart, at det dengang havde den eneste chance for at redde landet fra imperialisterne i hænde, at denne chance var til stede i marts-april, da sovjetorganerne i en håndvending kunne have taget magten fra bourgeoisiet? Og havde sovjetterne taget magten dengang, og var den borgerlige og småborgerlige intelligens sammen med mensjevikkerne og de socialrevolutionære – i stedet for at hjælpe Kerenskij med at bedrage folket, skjule de hemmelige traktater og drive hæren til offensiv – dengang kommet hæren til hjælp, havde forsynet den med våben og levnedsmidler og tvunget bourgeoisiet til at hjælpe fædrelandet under hele intelligensens medvirken – ikke kræmmernes fædreland, ikke af hensyn til traktaterne, der er med til at udrydde folket (*bifald*) – havde sovjetterne i stedet tvunget bourgeoisiet til at hjælpe det arbejdende folk og arbejderne fædreland, hjulpet den lasede, barfodede og sultne hær, kun da ville vi måske have fået en ti-måneders periode, tilstrækkelig til at lade hæren hvile ud og give den enig støtte, således at den, uden at vige et skridt fra fronten, kunne have foreslået en altomfattende demokratisk fred efter at have brudt de hemmelige traktater, men stadig have holdt sig ved fronten uden at vige et eneste skridt. Heri lå chancen til en fred, som arbejderne og bønderne kunne gå med til og billige. Det er en taktik for fædrelandets forsvar, ikke Romanov'ernes, Kerenskij'ernes eller Tjernov'ernes, ikke de hemmelige traktaters fædreland eller det korrupte bourgeois fædreland, men de arbejdende massers fædreland. Her ser vi, hvem der førte det dertil, at overgangen fra krig til revolution, og fra den russiske revolution til den internationale socialisme foregår under så hårde prøvelser. Derfor lyder forslaget om revolutionær krig som en i den grad

hul frase, når vi jo ved, at vi ikke har nogen hær, når vi ved, at det var umuligt at holde sammen på hæren, og folk, der kender til sagerne, ikke kunne undgå at se, at vor ordre til demobilisering ikke var grebet ud af luften, men resultatet af en åbenbar nødvendighed, den simple umulighed af at holde sammen på hæren. Vi kunne ikke fastholde hæren. Og den officer – ikke en bolsjevik – havde ret, som allerede før oktoberomvæltningen sagde, at hæren ikke kan og ikke kommer til at kæmpe. (3) Netop hertil førte måneders geschæft med bourgeoisiet og al snak om nødvendigheden af at fortsætte krigen. Hvor ædle følelser mange eller få revolutionæres tale end dikteredes af, viste den sig at være hule revolutionære fraser, der lod sig bruge til den internationale imperialismes fremstød, således at den kunne røve dobbelt så meget og endnu mere, end den allerede havde nået at gøre efter vor taktiske eller diplomatiske fejl, da vi undlod at undertegne Brest-traktaten. Da vi sagde til modstanderne af fredsundertegnelsen, at såfremt vi ville få bare et lille pusterum, ville de komme til at forstå, at hensynet til hærens sanering og til arbejdende masser står øverst af alt, og at freden derfor skal indgås, da hævdede de, at der ikke ville blive tale om noget pusterum.

Men vor revolution adskilte sig netop fra alle forudgående revolutioner ved, at den vakte trangen blandt masserne til at bygge og skabe, således at de arbejdende masser i de yderste ravnekroge – fornedrede, undertrykte og underkuede af tsarer, godsejere og bourgeoisier – nu rejser sig, og denne periode af revolutionen slutter først nu, hvor der foregår en revolution på landet, der former tilværelsen på en ny måde. Og for dette pusterums skyld, hvor kortvarigt og lille det end måtte være, var vi – såfremt vi sætter de arbejdende massers interesser højt end de bourgeoisier-krigeres, der svinger med sablerne og kalder os til kamp – forpligtet til at underskrive denne traktat. Det lærer revolutionen os. Revolutionen lærer, at når vi begår diplomatiske fejl, når vi antager, at de tyske arbejdere kommer os til hjælp i morgen, i håbet om, at Liebknecht sejrer nu (og vi ved, at Liebknecht på den ene eller anden måde sejrer, det er uundgåeligt i arbejderbevægelsens udvikling) (*bifald*), betyder det, at begejstringens rus i en vanskelig socialistisk udvikling forvandler revolutionære paroler til fraser. Ikke en ene-

ste repræsentant for de arbejdende, ikke en ærlig arbejder ville sige nej til at bringe de største ofre for at hjælpe den socialistiske bevægelse i Tyskland, fordi han under hele sin tid ved fronten har lært at skelne mellem de tyske imperialister og soldaterne, der er plaget af den tyske disciplin, og som for størsteparten sympatiserer med os. Netop derfor siger jeg, at den russiske revolution praktisk taget har rettet vor fejl, har rettet den med dette pusterum. Det bliver efter al sandsynlighed meget kortvarigt, men vi har mulighed for et i det mindste ganske kortvarigt pusterum, således at hæren, der er mishandlet og udsultet, gennemtrænges af bevidstheden om, at den har fået mulighed for hvil. For os er det klart, at de gamle imperialistiske kriges periode er slut, og at nye rædsler efter nye kriges udbrud truer, men krigsperioder af denne art har der været i mange historiske epoker, og de er i øvrigt skærpet mest mod deres afslutning. Og det er nødvendigt, at det ikke kun forstås på møder i Petrograd og Moskva. Det er nødvendigt, at millionmasserne i landsbyerne forstår det, at den mest oplyste del af landsbybefolkningen, der vender tilbage fra fronten, og som har oplevet alle krigens rædsler, spreder denne forståelse, således at den enorme masse af bønder og arbejdere overbeviser sig om nødvendigheden af en revolutionær front og siger, at vi har handlet rigtigt.

Man fortæller os, at vi har forrådt Ukraine og Finland – åh, hvilken skændsel! Men der er opstået en situation, hvor vi er afskåret fra Finland, med hvem vi tidligere, før revolutionens begyndelse, indgik en stiltiende aftale og nu har indgået en formel aftale. (4) Man siger, at vi afgiver Ukraine, som Tjernov, Kerenskij og Tsereteli vil lade gå til grunde. Man siger til os: Forrædere, I har forrådt Ukraine. Jeg siger: Kammerater, jeg har oplevet for meget i revolutionens historie til, at jeg kan bringes i forlegenhed af fjendtlige blikke og råb fra folk, der hengiver sig til følelser og er uden omtanke. Jeg skal give jer et enkelt eksempel. Forestil jer, at to venner vandrer af sted ved nattetid og pludselig bliver overfaldet af ti mand. Hvis disse halunker får fat i den ene af dem, hvad skal den anden så gøre? Han kan ikke springe til og hjælpe. Hvis han giver sig til at løbe, er han så en forræder? Men forestil jer, at det ikke drejer sig om personer eller områder, hvor umiddelbart følelsesmæssige spørgsmål afgør-

res, men at fem armeer på hver hundrede tusinde mand omringer en armé på to hundrede tusinde, og en anden armé skal komme den indesluttede til hjælp. Men hvis denne armé ved, at den sandsynligvis falder i en fælde, skal den vige, selv hvis det, for at dække tilbagetoget, skulle være nødvendigt at underskrive en skændig og beskidt fred – skæld ud, så meget I lyster, det ville alligevel være nødvendigt at underskrive den. Man skal ikke lade følelser bestemme som hos en duellant, der trækker kården og siger: Jeg skal dø, fordi man tvinger mig til at indgå en nedværdigende fred. Men vi ved alle, at hvad der end besluttes, har vi ingen hær, og ingen fagter kan redde os fra nødvendigheden af at vige og vinde tid, for at hæren kan puste ud, og det vil enhver sige, der ser virkeligheden i øjnene og ikke lader sig bedrage af revolutionære fraser. Det må enhver sige, der ser virkeligheden i øjnene og ikke bedrager sig selv med fraser og småligt hovmod.

Når vi ved det, er det vor revolutionære pligt at underskrive selv denne hårde, overordentlig hårde voldsfred, da vi derved opnår den bedste situation for os og vore forbundsfæller. Har vi måske tabt ved, at vi undertegnede fredstraktaten den 3. marts? Enhver, der ønsker at undersøge tingene i relation til masserne, og ikke med en adelig duellants øjne, vil forstå, at det at gå i krig og kalde denne krig revolutionær, når vi ikke har nogen hær, eller kun en syg rest af en hær, er selvbedrag, ja, det største folkebedrag. Det er vor pligt at sige folket sandheden: Ja, freden er overordentlig hård. Ukraine og Finland bukker under, men vi skal gå ind på denne fred, og hele det bevidste, arbejdende Rusland vil gå ind på den, fordi det kender den ubesmykkede sandhed, det ved, hvad krig er, det ved, at det at sætte alt på et bræt og regne med, at nu vil den tyske revolution blusse op, er selvbedrag. Da vi underskrev freden fik vi det, vore finske venner har fået fra os: et pusterum, hjælp, men ikke undergang.

Jeg kender eksempler i folkenes historie, hvor en langt værre fred er blevet underskrevet, hvor freden overlod levedygtige folk til sejrherrens nåde og unåde. Lad os sammenligne vor fred med freden i Tilsit. Tilsitfreden blev påtvunget Prøjsen og Tyskland af en sejrrig erobrere. Denne fred var i den grad hård, at ikke alene blev alle de tyske staters hovedstæder erobret og prøjserne kastet tilbage til Tilsit, hvilket svarer til, at vi blev kastet tilbage

til Omsk og Tomsk. Værre endnu, den største ulykke bestod i, at Napoleon tvang de besejrede folk til at afgive hjælpetropper til sine egne krige. Men da situationen ikke desto mindre udviklede sig sådan, at de tyske folk måtte udholde erobrernes stormløb på et tidspunkt, hvor de revolutionære kriges epoke i Frankrig afløstes af de imperialistiske erobringskriges epoke, da afslørede klart det, som de folk ikke vil forstå, der har hengivet sig til fraser og som fremstiller fredsundertegnelsen som et fald. Set med den adelige duellants øjne er denne psykologi forståelig, men ikke set med arbejderens og bondens øjne. Den sidste har gennemgået krigens hårde skole og har lært at drage slutninger. Der har også været hårdere prøvelser, som mere tilbagestående folk er kommet igennem. Det er sket, at en endnu hårdere fred er indgået, og den blev indgået af tyskerne i en tid, da de ikke havde nogen hær, eller da deres hær var syg, som vores er nu. De indgik den hårdest tænkelige fred med Napoleon. Og denne fred betød ikke Tysklands fald, tværtimod, den blev et vendepunkt, et nationalt forsvar og et nationalt opsving. Også vi står foran et sådant vendepunkt, også vi gennemlever lignende forhold. Vi må se sandheden i øjnene og afvise fraser og deklamationer. Vi må sige, at når det er nødvendigt, bliver vi nødt til at slutte fred. Befrielseskrig, klassekrig og folkekrig vil indtage napoleonskrigenes plads. Napoleonskrigenes system vil ændre sig, fred vil afløse krig, krig afløse fred, og af hver ny hård fred er der altid udsprunget en mere omfattende forberedelse til krig. Den hårdeste af fredstraktaterne, Tilsitfreden, indgik i historien som et vendepunkt på et tidspunkt, da et omsving indtrådte i det tyske folk, da det trak sig tilbage til Tilsit, helt til Rusland, men i virkeligheden vandt tid, afventede, indtil den internationale situation, der havde tilladt Napoleon, en røver af samme karat, som nu Hohenzollernerne og Hindenburg, at triumfere en tid, indtil situationen ændredes, indtil det tyske folk, der var udmarvet af årtiers napoleonskrige og nederlag, med bevidsthed samlede sig og atter rejste sig til nyt liv. Netop det lærer historien os, og derfor er enhver fortvivlelse og frase forbryderisk, og derfor vil enhver sige: Ja, de gamle imperialistiske krige er ved at gå til ende. Et historisk opsving er begyndt.

Siden oktober har vor revolution været et stort triumf-

tog, men nu er lange og vanskelige tider begyndt, vi ved ikke hvor lange, men ved, at det drejer sig om en lang og vanskelig periode af nederlag og tilbagetog, fordi styrkeforholdet er sådan, og fordi vi med tilbagetog giver folket hvil. Giver mulighed for, at hver arbejder og bonde begriber den sandhed, der giver ham mulighed for at forstå, at nye imperialistiske røverkrige vil blive indledt mod undertrykte folk, og at arbejderen og bonden så vil forstå, at vi skal rejse os til forsvar for fædrelandet, eftersom vi siden oktober er blevet forsvarere. Siden 25. oktober har vi åbent sagt, at vi går ind for at forsvare fædrelandet, eftersom vi nu har et fædreland, fra hvilket vi har fordrevet Kerenskij- og Tjernov-folkene, eftersom vi har tilintetgjort de hemmelige traktater og kuert bourgeoisiet, indtil videre dårligt, men vi vil lære at gøre det bedre.

Kammerater, der er en endnu vigtigere forskel mellem det russiske folks tilstand, efter at det har lidt et hårdt nederlag til erobreren Tyskland, og det tyske folks dengang. Der er en overordentlig stor forskel, som må omtales, selv om jeg kort har været inde på den i den foregående del af min tale. Kammerater, da det tyske folk for lidt over 100 år siden løb ind i en periode af hårde erobringskrige, en periode, hvor det måtte vige og undertegne den ene skændige fred efter den anden, før det tyske folk vågnede op, da forholdt det sig sådan, at det tyske folk kun var svagt og tilbagestående – det var det absolut. Det stod ikke blot ansigt til ansigt med erobreren Napoleons militære styrke og magt, det var konfronteret med et land, der stod over det i revolutionær og politisk henseende, i alle henseender, som rejste sig højt højt over andre lande, og som havde det sidste ord. Dette land stod langt højere end over det folk, som vegeterede, undertrykt af imperialister og godsejere. Men det folk, gentager jeg, som kun var svagt og tilbagestående, formåede at lære af de bitre nederlag og rejste sig. Vi er i en bedre situation: vi er ganske vist et svagt og tilbagestående folk, men vi er det folk, der formåede – ikke takket være særlige fortjenester, men takket være en særlig sammenkædning af historiske omstændigheder – formåede at påtage os æren af at rejse den internationale revolutions banner. (*Bifald.*)

Jeg ved udmærket, kammerater, og jeg har sagt det direkte flere gange, at dette banner holdes af svage hæn-

der, og det kan ikke holdes oppe af arbejderne i det mest tilbagestående land, hvis ikke arbejderne i alle de fremskredne lande kommer dem til hjælp. De socialistiske forandringer, vi har gennemført, er i mangt og meget ufuldkomne, svage og utilstrækkelige: de vil blive et fingerpeg for de fremskredne vesteuropæiske arbejdere, der vil sige til sig selv: »Russerne påbegyndte da i hvert fald en sag, som burde påbegyndes«, men vigtigt er det, at vort folk i sammenligning med det tyske folk ikke kun er et svagt og tilbagestående folk, men det folk, der har rejst revolutionens banner. Mens bourgeoisiet i et hvilket som helst land fylder alle sider i deres aviser med bagvaskelse af bolsjevikkerne, mens de franske, engelske, tyske osv. imperialisters presseorganer i samstemmigt kor bagtaler bolsjevikkerne, er der ikke et land, hvor vor socialistiske statsmagts navne og paroler ville fremkalde udbrud af harme på møder indkaldt af arbejdere. (*Tilråb:* »Det er løgn!«.) Nej, det er ikke løgn, men sandt, og enhver, der har været i Tyskland, i Østrig, Svejts eller Amerika de senere måneder, vil sige jer, at det ikke er løgn, men sandt, at navne og paroler hidrørende fra sovjetmagts repræsentanter i Rusland, hilses med den største entusiasme blandt arbejderne, at de arbejdende masser, trods alle hånde løgne fra bourgeoisiet i Tyskland, Frankrig osv., har forstået, at hvor svage vi end er, arbejdes der her i Rusland for deres sag. Ja, vort folk skal bære den overordentlig tunge byrde, det har påtaget sig, men det folk, der formåede at skabe sovjetmagten, kan ikke bukke under. Og jeg gentager: ikke en eneste bevidst socialist, ikke én arbejder, der tænker over revolutionens historie, kan bestride, at trods alle sovjetmagts mangler – som jeg kender alt for godt og udmærket forstår at vurdere – er sovjetmagten den højeste statstype, en direkte fortsættelse af Pariserkommunen. Den har rejst sig et trin over de øvrige europæiske revolutioner, og derfor befinder vi os ikke under så vanskelige forhold som det tyske folk for hundrede år siden. Ændringen af styrkeforholdet mellem røverne, udnyttelsen af konflikter samt opfyldelsen af de krav, som røveren Napoleon, røveren Aleksander I og det engelske monarkis røvere – stillede, det var den eneste chance for dem, feudalismen undertrykte, og ikke desto mindre bukkede det tyske folk ikke under på grund af Tilsitfreden. Men vi, gentager

jeg, har bedre betingelser, fordi vi har den største forbundsfælle i alle de vesteuropæiske lande, det internationale socialistiske proletariat, som er med os, hvad vore modstandere så end siger. (*Bifald.*) Denne forbundsfælle har ganske vist ikke let ved at lade sin røst lyde, ligesom vi heller ikke havde det før slutningen af februar 1917. Denne forbundsfælle lever illegalt, under militære tvangsarbejde- og tugthusforhold, som alle de imperialistiske lande er omdannet til, men denne fælle kender os og forstår vor sag. Han har vanskeligt ved at komme os til hjælp, og derfor har de sovjetiske tropper brug for megen tid, megen tålmod og må gennemgå hårde prøvelser, mens de afventer dette tidspunkt. Vi vil gribe den mindste chance til at trække tiden ud, da tiden arbejder for os. Vor sag styrkes, imperialisternes kræfter svækkes, og hvor store de prøvelser og nederlag, der kommer ud af »Tilsit«-freden, end bliver, indleder vi tilbagetræknings taktik, og, gentager jeg endnu en gang: der er ingen tvivl om, at både det bevidste proletariat og de bevidste bønder er med os, og vi formår ikke kun at gå helt modigt til angreb, men også at trække os tilbage med samme helt mod og afvente, til det internationale socialistiske proletariat kommer til hjælp, og så begynder vi den anden socialistiske revolution, denne gang i verdensmålestok. (*Bifald.*)

Skrevet mellem 13. og 26. april 1918.
Trykt 28. april 1918 i avisen Pravda nr. 83
og i tillæg til avisen Ivestija
VTsIK nr. 85.

Sovjetmagtens nærmeste opgaver

Den Russiske Sovjetrepublik internationale stilling og den socialistiske revolutions hovedopgaver

Takket være den fred, vi har opnået – trods hele dens tyngde og ustabilitet – får Den Russiske Sovjetrepublik en vis tid mulighed for at koncentrere sine kræfter om den vigtigste og vanskeligste side af den socialistiske revolution, nemlig den organisatoriske opgave.

Denne opgave er klart og præcist blevet stillet alle arbejdende og undertrykte masser i 4. afsnit (4. del) af den resolution, (1) der blev vedtaget den 15. marts 1918 på sovjeternes ekstraordinære kongres i Moskva – i samme afsnit (eller samme del) af resolutionen, hvor der tales om de arbejdendes selvdisciplin og om skånselsløs kamp mod kaos og desorganisation.

Når den fred, som Den Russiske Sovjetrepublik har opnået, er ustabil, skyldes det naturligvis ikke, at sovjetrepublikken nu overvejer at genoptage krigshandlingerne; udover borgerlige kontrarevolutionære og deres efterplærere (mensjevikkerne og lignende) tænker ikke én eneste tilregnelig politiker på noget sådant. Fredens ustabilitet skyldes, at militærpartiet i de imperialistiske stater, der grænser til Rusland mod vest og øst, og som råder over en vældig krigsmagt, hvert minut kan vinde overhånd, fristet af Ruslands øjeblikkelige svaghed og skubbet frem af kapitalisterne, der hader socialismen og jager efter rov.

Når tingene ligger sådan, er der for os kun én reel, håndgribelig garanti for freden, og det er spliden mellem de imperialistiske magter, en splid, der er skærpet til det

yderste og giver sig udslag på den ene side i genoptagelsen af det imperialistiske blodbad mod vest og på den anden side i den yderst tilspidsede imperialistiske kappestrid mellem Japan og Amerika om herredømmet over Stillehavet og dets kyster.

Det er klart, at vor socialistiske sovjetrepublik, beskyttet af et så skrøbeligt skjold, befinder sig i en overordentlig ustabil, absolut kritisk international situation. Det er nødvendigt at anspænde alle vore kræfter til det yderste for at udnytte det pusterum, som et sammenfald af omstændigheder har givet os, til at hele de dybe sår, krigen har tilføjet hele den russiske samfundsorganisme, og til at højne landet økonomisk, uden hvilket der slet ikke kan være tale om en betydelig forøgelse af forsvarsevnen.

Det er ligeledes klart, at vi kun kan yde den socialistiske revolution i Vesteuropa, der af en række grunde er forsinket, alvorlig støtte i samme grad, som vi er i stand til at løse den organisatoriske opgave, der er stillet os.

Den vigtigste betingelse for en heldig løsning af den organisatoriske opgave, vi i første række står overfor, er, at folkets politiske førere, dvs. medlemmerne af Ruslands Kommunistiske Parti (bolsjevikkerne) og tillige alle bevidste repræsentanter for de arbejdende masser gør sig fuldstændig klart, hvad der i denne henseende er den grundlæggende forskel mellem de tidligere, borgerlige revolutioner og den nuværende, socialistiske revolution.

I de borgerlige revolutioner bestod de arbejdende massers hovedopgave i at udføre et negativt eller ødelæggende arbejde, nemlig at tilintetgøre feudalismen, monarkiet, middelalderen. Det positive eller skabende arbejde med at organisere det nye samfund blev udført af det besiddende, borgerlige mindretal af befolkningen. Og det løste forholdsvis let denne opgave, trods arbejdernes og de fattige bønders modstand, ikke blot fordi de af kapitalen udbyttede massers modstand dengang på grund af deres splittethed og ringe udvikling var yderst svag, men også fordi den vigtigste organiserende kraft i det anarkisk opbyggede kapitalistiske samfund er det spontant, til alle sider voksende, nationale og internationale marked.

Derimod er hovedopgaven for proletariatet og de fattige bønder, der ledes af proletariatet, i enhver socialistisk revolution – følgelig også i den socialistiske revolution i

Rusland, som vi påbegyndte den 25. oktober 1917 – et positivt og skabende arbejde for at opbygge et yderst indviklet og fint net af nye organisatoriske forbindelser, der omfatter en planmæssig produktion og fordeling af de produkter, der er nødvendige for snese af millioner menneskers eksistens. En sådan revolution kan kun føres igennem til sejr ved hjælp af befolkningsflertallets, først og fremmest det arbejdende flertals selvstændige, historisk skabende arbejde. Først når proletariatet og de fattige bønder formår at finde tilstrækkelig målbevidsthed, idékraft, selvopofrelse og udholdenhed hos sig selv, vil den socialistiske revolutions sejr være sikret. Ved at skabe den nye statstype, sovjetstaten, der åbner de arbejdende og undertrykte masser mulighed for at tage aktiv del i den selvstændige opbygning af det nye samfund, har vi kun løst en lille del af den vanskelige opgave. Hovedvanskeligheden ligger på det økonomiske område: at etablere den strengeste, altomfattende regnskabsføring og kontrol med produktionen og varefordelingen, at højne arbejdsproduktiviteten, at gøre produktionen *samfundsmæssig i praksis*.

Udviklingen af bolsjevikernes parti, der i dag er regeringsparti i Rusland, viser særlig anskueligt, hvori det historiske omsving består, som vi oplever, og som er det karakteristiske for dette politiske øjeblik, et omsving som kræver en ny orientering af sovjetmagten, en ny formulering af nye opgaver.

Den første opgave for ethvert fremtidens parti består i at overbevise folkets flertal om dets programs og taktiks rigtighed. Denne opgave stod i første række både under tsarismen og i den periode, da folk som Tjernov og Tsereveli samarbejdede med folk som Kerenskij og Kisjkin. Nu er denne opgave, der naturligvis langt fra er løst endnu (og som aldrig kan løses fuldt ud), dog løst i hovedsagen, thi flertallet af Ruslands arbejdere og bønder står vitterligt på bolsjevikernes side, hvad den sidste sovjetkongres i Moskva uigendriveligt har bevist.

Vort partis anden opgave var at erobre den politiske magt og undertrykke udbytternes modstand. Heller ikke denne opgave er på nogen måde løst fuldt ud, og det er umuligt at ignorere den, da dels monarkisterne og kadetterne, dels deres efterplærere og følgesvende, mensje-

vikkerne og de højre-socialrevolutionære, stadig væk søger at forene sig for at styrte sovjetmagten. Men i hovedsagen er den opgave at undertrykke udbytternes modstand allerede løst i perioden fra den 25. oktober 1917 til (omtrentlig) februar 1918 eller til Bogajevskijs kapitulation.

På dagsordenen stilles nu den tredje opgave, som står nærmest for og er karakteristisk for det nuværende tidspunkt: organisere *administrationen* af Rusland. Naturligvis stillede vi denne opgave og gik i gang med at løse den allerede dagen efter den 25. oktober 1917, men så længe udbytternes modstand endnu antog form af åben borgerkrig kunne den opgave, at administrere landet, *ikke* bliver det *vigtigste*, det *centrale*.

Nu er den blevet det. Vi, det bolsjjevnikiske parti, har *overbevist* Rusland. Vi har *erobret* Rusland – fra de rige til de fattige, fra udbytterne til de arbejdende. Vi må nu *administrere* Rusland. Og det karakteristiske ved det nuværende tidspunkt, hele vanskeligheden er, at man må forstå *det særegne ved overgangen* fra den hovedopgave at overbevise folket og undertrykke udbytterne militært til den hovedopgave at *administrere*.

For første gang i verdenshistorien er det lykkedes et socialistisk parti i hovedtrækkene at afslutte erobringen af magten og undertrykkelsen af udbytterne og *nå direkte frem til den* opgave at *administrere*. Vi må vise os værdige til at gennemføre den socialistiske omvæltningsvanskeligste (og taknemligste) opgave. Man må *gøre sig klart*, at for at administrere med held er det nødvendigt at kunne *organisere praktisk* – *foruden* at kunne overbevise og foruden at kunne sejre i borgerkrigen. Dette er den vanskeligste opgave, da det drejer sig om at organisere det mest livsvigtige, økonomiske grundlag for sne-se af millioner menneskers liv på en ny måde, og det er den taknemligste opgave, for først *efter* at den er løst (i hovedtrækkene) vil man kunne sige, at Rusland *er blevet* ikke blot en sovjetrepublik, men også en socialistisk republik.

Øjeblikkets almene parole

Den ovenfor skitserede objektive situation, der er fremgået af en frygtelig hård og ustabil fred, af det smerteligste forfald, af arbejdsløshed og hungersnød, forhold vi

har arvet efter krigen og bourgeoisiets herredømme (repræsenteret ved Kerenskij og mensjevikker og de højresocialrevolutionære, der støttede ham), alt dette har uundgåeligt trættet, ja udmattet de brede arbejdende massers kræfter til det yderste. De kræver på det bestemteste og må absolut kræve en vis hvilepause. Det, der nu sættes på dagsordenen, er genopbygningen af de produktivkræfter, der er blevet ødelagt af krigen og bourgeoisiets regimente; helbredelse af de sår, der er slået af krigen, nederlaget i krigen, spekulationerne og bourgeoisiets forsøg på at genoprette udbytternes styrkede magt; en økonomisk genrejsning af landet; en fast beskyttelse af den elementære orden. Det kan synes at være et paradoks, men i virkeligheden er der i kraft af de nævnte objektive betingelser overhovedet ingen tvivl om, at sovjetmagten kan sikre Ruslands overgang til socialismen, såfremt den trods bourgeoisiets, mensjevikkernes og de højre-socialrevolutionæres modstand praktisk løser netop disse yderst elementære opgaver for at bevare samfundslivet. Den praktiske løsning af disse ganske elementære opgaver og overvindelsen af de organisatoriske vanskeligheder ved de første skridt henimod socialismen er i dag to sider af samme sag i kraft af den givne situations konkrete betingelser og på basis af sovjetmagten med dens love om socialisering af jorden, arbejderkontrol osv.

Før nøjagtigt og samvittighedsfuldt regnskab med pengene, administrer økonomisk, driv ikke, stjæl ikke, overhold den strengeste disciplin under arbejdet – netop sådanne paroler, som de revolutionære proletarer med rette latterliggjorde dengang, da bourgeoisiet dækkede sit herredømme som udbytterklasse med den slags taler, bliver nu, efter at bourgeoisiet er styrtet, øjeblikkets nærmeste og vigtigste paroler. Og de arbejdende *massers* praktiske gennemførelse af disse paroler er på den ene side den *eneste* betingelse for at redde landet, der næsten er pint til døde af den imperialistiske krig og de imperialistiske røvere (med Kerenskij i spidsen), og på den anden side er den praktiske gennemførelse af disse paroler gennem *sovjetmagten*, med *dens* metoder, på grundlag af *dens* love, nødvendig og *tilstrækkelig* for socialismens endelige sejr. Dette her er der folk, der ikke kan forstå, de ser med foragt på, at så »fortærskede« og »trivielle« paroler stilles i første række. I et småbondeland, der for kun

et år siden styrtede tsarismen og for mindre end et halvt år siden befriede sig for Kerenskij-folkene, er der selvfølgelig blevet ikke så lidt elementær anarkisme tilbage, forstærket af den brutalitet og vildskab, som følger med enhver langvarig og reaktionær krig, og der er opstået en ikke ringe stemning af fortvivlelse og genstandsløs forbitelse; når man dertil føjer den provokatoriske politik, som bourgeoisiets lakajer (mensjevnikkerne, de højre-socialrevolutionære og lignende) fører, bliver det fuldt ud forståeligt, hvilke langvarige og hårdnakkede anstrengelser de bedste og mest målbevidste arbejdere og bønder må gøre sig for at tilvejebringe et fuldstændigt omsving i massernes stemning og få dem til at vende sig til det regelmæssige, vedholdende og disciplinerede arbejde. Kun en sådan vending, gennemført af de fattiges masser (proletarerne og halvproletarerne) er i stand til at hidføre sejren over bourgeoisiet og i særdeleshed over det yderst stædige og talrige bondebourgeois.

Den nye fase i kampen mod bourgeoisiet

Bourgeoisiet er besejret hos os, men det er endnu ikke revet op med rode, ikke afskaffet og ikke engang slået definitivt til jorden. Det er derfor en ny, højere form for kamp mod bourgeoisiet, der sættes på dagsordenen, en overgang fra den yderst simple opgave fortsat at ekspropriere kapitalisterne til den langt mere indviklede og vanskelige opgave at skabe sådanne betingelser, under hvilke bourgeoisiet hverken kan eksistere eller opstå på ny. Det er klart, at dette er en langt, langt højere opgave, og at der ikke findes nogen socialisme, så længe denne opgave ikke er løst.

Hvis vi tager de vesteuropæiske revolutioner som målestok, står vi i dag tilnærmelsesvis på det niveau, som blev nået i 1793 og i 1871. Vi kan med fuld ret være stolte over, at vi har hævet os til dette niveau og i én henseende utvivlsomt er gået noget længere, nemlig derved, at vi har dekretet og i hele Rusland indført den højeste *statstype* – sovjetmagten. Men vi kan under ingen omstændigheder slå os til tåls med det opnåede, for vi har kun lige påbegyndt overgangen til socialismen, men har *endnu* ikke realiseret noget afgørende i *denne* henseende.

Det afgørende er at organisere den strengeste, lands-

omfattende regnskabsføring og kontrol med produktionen og varefordelingen. Imidlertid er vi i de foretagender, i de grene og sider af samfundsøkonomien, som vi har taget fra bourgeoisiet, *endnu ikke* nået til regnskabsføring og kontrol, og uden dette kan der end ikke være tale om den anden, lige så væsentlige, materielle betingelser for gennemførelsen af socialismen, nemlig højnelsen af arbejdsproduktiviteten i national målestok.

Derfor var det ikke muligt på det nuværende tidspunkt at bestemme opgaven med den simple formel: fortsætte offensiven mod kapitalen. Til trods for, at vi utvivlsomt ikke har gjort det af med kapitalen, og at det er ubetinget nødvendigt at fortsætte offensiven mod denne de arbejdendes fjende, ville en sådan definition ikke være præcis, ikke være konkret, der ville heri ikke være taget hensyn til det *karakteristiske* ved det givne øjeblik, hvor det af hensyn til den heldige gennemførelse af offensiven *fremefter* er nødvendigt at »indstille« offensiven *i dag*.

Man kan forklare dette ved at sammenligne vor situation i krigen mod kapitalen med den situation, der opstår for sejrige tropper, der har taget skal vi sige halvdelen eller to tredjedele af fjendens territorium og bliver tvunget til at standse offensiven for at samle styrkerne, skaffe mere krigsmateriel, udbedre og forstærke forbindelseslinjerne, bygge nye depoter, føre nye reserver frem osv. Indstillingen af de sejrige troppers offensiv under sådanne betingelser er nødvendig netop for at erobre resten af fjendens territorium, dvs. for at vinde den fuldstændige sejr. Den, der ikke har forstået, at det netop drejer sig om en sådan »indstilling« af offensiven mod kapitalen, dikteret af den objektive situation i dette øjeblik, han har ikke forstået noget som helst af det politiske øjeblik, vi gennemlever.

Det er en selvfølge, at man kun kan tale om en »indstilling af offensiven mod kapitalen, når man sætter ordet i gåseøjne, dvs. bruger det i overført betydning. I den sædvanlige krig kan man give en generel ordre om indstilling af offensiven, dér kan man faktisk standse bevægelsen fremad. I krigen mod kapitalen kan man ikke standse bevægelsen fremad, og der kan slet ikke være tale om, at vi skulle give afkald på en fortsat ekspropriering af kapitalen. Sagen drejer sig om at forlægge *tyngdepunktet* for vort økonomiske og politiske arbejde. Hidtil har foran-

staltningerne til direkte ekspropriering af ekspropriatorerne stået i *forgrunden*. Det, der nu stilles i *forgrunden*, er organiseringen af regnskabsføring og kontrol såvel i de foretagender, hvor kapitalisterne allerede er eksproprieret, som i alle andre foretagender.

Hvis vi nu ville fortsætte med at ekspropriere kapitalen i det hidtidige tempo, ville vi sikkert lide nederlag, for vort arbejde på at organisere proletarisk regnskabsføring og kontrol *holder ikke trit* med den *direkte* »ekspropriation af ekspropriatorerne«. Dette er klart og tydeligt for ethvert tænkende menneske. Hvis vi nu af alle kræfter går i gang med arbejdet på at organisere regnskabsføring og kontrol, da kan vi løse denne opgave, indhente det forsømte og vinde *hele* vor »kampagne« mod kapitalen.

Men når vi anerkender, at vi må indhente det forsømte, er det så ikke ensbetydende med, at vi indrømmer, vi har begået en fejl? På ingen måde. Lad os igen anføre en militær sammenligning. Hvis man kan slå fjenden og drive ham tilbage med det lette kavalleris afdelinger alene, så skal man gøre det. Men hvis det kun kan gøres med held indtil en vis linje, er det fuldt ud tænkeligt, at det bliver nødvendigt bag denne linje at køre det svære artilleri frem. Idet vi indrømmer, at man nu må indhente det forsømte ved at køre det svære artilleri frem, indrømmer vi aldeles ikke, at det sejrriige kavalleriangreb var en fejl.

Bourgeoisiets lakajer har ofte bebrejdet os, at vi har ført et »rødgardistisk« angreb på kapitalen. Det er en urmelig bebrejdelse, der netop er pengesækkens lakajer værdig. For det »rødgardistiske« angreb på kapitalen var *dengang* absolut dikteret af forholdene: for det første ydede kapitalen *dengang* militær modstand ved personer som Kerenskij og Krasnov, Savinkov og Gots, Dutov og Bogajevskij (Gegetjkori yder stadigvæk en sådan modstand). Militær modstand kan ikke brydes på anden måde end ved militære midler, og rødgardisterne har fuldbyrdet en af de ærefuldeste og største gerninger i historien ved at befri de arbejdende og udbyttede for udbytternes åg.

For det andet kunne vi ikke dengang stille administrationsmetoden i forgrunden i stedet for undertrykkelsesmetoderne, også fordi kunsten at forvalte ikke er en medfødt egenskab hos menneskene, men læres gennem erfaring. *Dengang* havde vi ikke den erfaring. Nu har vi den.

For det tredje kunne vi dengang ikke have specialister fra videnskabens og teknikens forskellige grene til vor rådighed, for enten kæmpede de i Bogajevskijs rækker, eller også havde de endnu mulighed for at yde systematisk og hårdnakket passiv modstand ved *sabotage*. Men nu har vi brudt sabotagen. Det »rødgardistiske« angreb på kapitalen blev gennemført med held, det var sejrriigt, thi vi besejrede både kapitalens militære modstand og kapitalens modstand i form af *sabotage*.

Betyder det da, at det »rødgardistiske« angreb på kapitalen *altid er* på sin plads, under *alle* omstændigheder er på sin plads, og at vi *ikke* har andre metoder i kampen mod kapitalen? Det ville være barnligt at tænke sådan. Vi har sejret med det lette kavalleri, men vi har også svært artilleri. Vi har sejret ved hjælp af undertrykkelsesmetoderne, vi vil også vide at sejre ved hjælp af administrationsmetoderne. Man må forstå at forandre metoderne i kampen mod fjenden, når omstændighederne forandrer sig. Vi vil ikke et minut give afkald på den »rødgardistiske undertrykkelse af herrer som Savinkov og Gegetjkori eller nogen som helst anden kontrarevolutionær blandt godsejerne og bourgeoisiet. Men vi vil ikke være så dumme at stille de »rødgardistiske« metoder i første række på en tid, hvor den epoke, da rødgardistiske angreb var nødvendige, i hovedsagen er afsluttet (og afsluttet med sejr), og hvor den epoke står for døren, da den proletariske statsmagt må udnytte de borgerlige specialister til en sådan ompløjning af jorden, at intet bourgeoisioverhovedet kan trives der.

Det er en særlig epoke, eller rettere udviklingsfase, og for at sejre endeligt over kapitalen må vi kunne tilpasse vore kampformer til denne fases særlige betingelser.

Uden ledelse af specialister fra de forskellige grene af videnskaben, teknikken og erfaringen er en overgang til socialismen umulig; thi socialismen kræver en bevidst massebevægelse fremad til en højere arbejdsproduktivitet i sammenligning med kapitalismen og på basis af det, som kapitalismen har nået. Socialismen skal *på sine måder*, med sine metoder – lad os udtrykke det mere konkret, med *sovjet*metoder – foretage denne bevægelse fremad. Men den store masse af specialister er uundgåeligt borgerlige i kraft af hele strukturen i det samfundsliv, der gjorde dem til specialister. Hvis vort proletariat,

efter at have taget hele magten, hurtigt havde løst den opgave at indføre regnskab, kontrol og organisation i landsmålestok (dette var uigennemførligt på grund af krigen og Ruslands tilbagestående), da ville vi efter at have brudt sabotagen fuldstændig have fået herredømmet over de borgerlige specialister ved hjælp af en altomfattende regnskabsføring og kontrol. På grund af, at denne regnskabsføring og kontrol i det hele taget er blevet betydeligt »forsinket«, har vi, skønt det er lykkedes os at overvinde sabotagen, *endnu ikke* skabt forhold, der stiller de borgerlige specialister til vor rådighed; sabotørernes masse »stiller til tjeneste«, men de bedste organisatorer og største specialister kan udnyttes af staten enten på den gamle måde, på den borgerlige måde (dvs. for høj betaling), eller på en ny måde, en proletarisk måde (dvs. ved at skabe et sådant system af almindelig regnskabsføring og kontrol nedefra, at det uundgåeligt af sig selv ville underordne og inddrage specialisterne).

Vi har måttet gribe til det gamle borgerlige middel og gå med til en meget høj betaling for de største borgerlige specialisters »tjenester«. Alle, der kender sagerne, ser dette, men ikke alle gør sig klart, hvad en sådan foranstaltning fra den proletariske stats side betyder. Det er klart, at en sådan foranstaltning er et kompromis, en afvigelse fra Pariserkommunens og enhver proletarisk magts principper, der kræver, at gagerne tilpasses gennemsnitsarbejderens lønniveau, og at der føres kamp, ikke i ord, men i gerning, mod karrierejagten.

Ikke alene det. Det er klart, at en sådan foranstaltning ikke blot – på et vist område og til en vis grad – er en indstilling af offensiven mod kapitalen (thi kapitalen er ikke en sum penge, men et bestemt samfundsforhold), men også *et skridt tilbage* for vor socialistiske, sovjetiske statsmagt, der fra begyndelsen har proklameret og gennemført en politik, der gik ud på at nedsætte de høje gager til gennemsnitsarbejderens løn. (2)

Naturligvis vil bourgeoisiets lakajer, særlig de af mindre format, som mensjevikkerne, tilhængerne af Novaja Sjijn og de højre-socialrevolutionære, hovere over den indrømmelse, at vi gør et skridt tilbage. Men vi behøver ikke at skænke denne hoveren nogen opmærksomhed. Vi må studere de særlige træk ved den overordentlig vanskelige og nye vej til socialismen og må ikke dække

over vore fejl og svagheder, men må bestræbe os for i tide at fuldende det ufuldendte. At skjule for masserne, at vi ved at drage de borgerlige specialister ind i arbejdet ved hjælp af ekstraordinært høje lønninger gør en afvigelse fra Kommunens principper, ville betyde, at vi sank ned på de borgerlige politikeres niveau og bedrog masserne. Åbent at forklare, hvorledes og hvorfor vi gjorde dette skridt tilbage, og derefter offentligt at diskutere, hvilke midler der findes til at indhente det forsømte – det vil sige at opdrage masserne og sammen med dem gennem erfaring lære at opbygge socialismen. Der har vel ikke været noget sejrrikt felttog i historien, i hvilket sejrherrene ikke har begået enkelte fejl, har lidt delvise nederlag og nu og da har måttet trække sig tilbage for en tid. Men det »felttog«, som vi fører mod kapitalismen, er millioner gange vanskeligere end det vanskeligste militære felttog, og det ville være dumt og skændigt at falde i fortvivlelse over et isoleret og delvist tilbagetog.

Lad os tage praktisk på spørgsmålet. Lad os antage, at den russiske sovjetrepublik behøver 1.000 førsteklasses videnskabsmænd og specialister fra videnskabens, teknikkens og den praktiske erfarings forskellige områder til at lede folkets arbejde for hurtigst muligt at hidføre et økonomisk opsving i landet. Lad os antage, at vi må betale disse »stjerner af første rang« hver 25.000 rubler om året – de fleste af disse folk er naturligvis des mere demoraliseret af de borgerlige skikke, jo mere de råber op om arbejdernes demoralisering. Lad os antage, at denne sum (25 millioner rubler) må fordobles (idet vi antager, at vi udbetaler præmier for særlig heldig og hurtig opfyldelse af de vigtigste organisatorisk-tekniske opgaver) eller endog firedobles (idet vi antager, at vi må tilkalde nogle hundrede mere fordringsfulde udenlandske specialister). Nu er spørgsmålet: kan man anse en udgift på halvtreds eller hundrede millioner rubler om året til en gennemorganisering af folkets arbejde i overensstemmelse med videnskabens og teknikkens sidste ord, kan man anse det for overdrevent eller uoverkommeligt for sovjetrepublikken? Selvfølgelig ikke. Det overvældende flertal af bevidste arbejdere og bønder godkender en sådan udgift, de ved fra det praktiske liv, at vi på grund af vor tilbagestående taber milliarder, og at vi *endnu ikke* har nået en sådan organiserthed, regnskabsføring og kon-

trol, at det får den borgerlige intelligens' »stjerner« til som helhed frivilligt at deltage i *vort* arbejde.

Naturligvis har spørgsmålet også en anden side. De høje gager har ubestrideligt en demoraliserende virkning – både på sovjetmagten (så meget mere som den hurtige omvæltning bevirkede, at et vist antal eventyrere og slyngler naturligvis tilsluttede sig denne magt og nu sammen med alle hænde ubegavede eller samvittighedsløse kommissærer nok kunne tænke sig at komme med som »stjerner«... blandt kassebedrøverne) og på arbejdermassen. Men alle tænkende og ærlige mennesker blandt arbejderne og de fattige bønder er enige med os og vil anerkende, at vi ikke er i stand til med ét slag af skaffe os af med kapitalismens elendige arv, at vi ikke kan befri sovjetrepublikken for denne »tribut« på 50 eller 100 millioner rubler (en tribut for vor egen tilbagestående, når talen er om at organisere en *landsomfattende* regnskabsføring og kontrol *nedefra*) på anden måde end ved at organisere, højne disciplinen blandt os selv og rense vore rækker for alle, der »vogter kapitalismens arv« og »vedligeholder kapitalismens traditioner«, dvs. driverter, dovenkroppe og statskassebedrøvere (al jord, alle fabrikker, alle jernbaner er nu sovjetrepublikkens »kasse«). Hvis de klassebevidste arbejderes og fattige bønders fortrop med sovjetinstitutionernes hjælp i løbet af et år formår at organisere sig, disciplinere sig, tage sig sammen, skabe en fast arbejdsdisciplin, da vil vi i løbet af et år befri os for denne »tribut«, og vi kan nedsætte den endnu før...alt efter vore resultater, når det gælder arbejderne og bøndernes arbejdsdisciplin og organiserthed. Jo hurtigere vi selv, arbejderne og bønderne, tilegner os en bedre arbejdsdisciplin og en højere teknik og til dette formål udnytter borgerlige specialisters kunnen, des hurtigere vil vi skaffe os af med enhver »tribut« til disse specialister.

Vort arbejde på at organisere en landsomfattende regnskabsføring og kontrol med produktionen og varefordelingen under proletariatets ledelse holder langt fra trit med vort arbejde på direkte at ekspropriere ekspropriatorerne. Denne omstændighed er af fundamental betydning for forståelsen af ejendommelighederne ved den øjeblikkelige situation og de opgaver, der heraf opstår for sovjetmagten. Tyngdepunktet i kampen mod bourgeoi-

siet flyttes over på organiseringen af en sådan regnskabsføring og kontrol. Kun når man går ud herfra, kan man på rigtig måde fastlægge den økonomiske og finansielle politiks nærmeste opgaver på områder som bankernes nationalisering, udenrigshandelens monopolisering, statskontrol med pengecirkulationen, indførelse af en fra et proletarisk synspunkt tilfredsstillende formue- og indkomstskat, indførelse af arbejdspligt.

Vi er meget langt tilbage med de socialistiske omformninger på disse områder (det er meget, meget vigtige områder), og vi er tilbage med dem, netop fordi regnskabsføringen og kontrollen i det hele taget er utilstrækkeligt organiseret. Det siger sig selv, at denne opgave er en af de allervanskeligste, at den med det kaos, der er fremkaldt af krigen, kun lader sig løse i løbet af et længere tidsrum, men det går ikke an at glemme, at bourgeosiet – særlig da det talstærke småbourgeosi og bondebourgeosi – netop her leverer os den alvorligste kamp, idet det undergraver den begyndende kontrol, undergraver f.eks. kornmonopolet og erobrer positioner for spekulationen og spekulationshandelen. Det, vi allerede har dekretet, har vi slet ikke endnu i tilstrækkelig grad ført ud i livet, og tidens hovedopgave består netop i at koncentrere alle kræfter om den saglige, praktiske *realisering* af grundlaget for de omformninger, der allerede er blevet til lov (men endnu ikke er blevet til virkelighed).

For at kunne videreføre nationaliseringen af bankerne og støt forvandle dem til knudepunkter for samfundets bogføring under socialismen er det først og fremmest nødvendigt at opnå reelle resultater med hensyn til at forøge antallet af Folkebankens filialer, at trække indskud til, at lette publikum ind- og udbetalinger af penge, at fjerne »kø'erne«, at pågribe og *skyde* bestikkelige elementer og slyngler osv. Først må det simpleste virkelig gennemføres, det forhåndenværende organiseres godt – og først derefter kan det mere komplicerede forberedes.

De allerede indførte statsmonopoler (på korn, læder osv.) må konsolideres og bringes i orden – ad den vej må man forberede statens monopolisering af udenrigshandelen; uden en sådan monopolisering vil vi ikke kunne »frigøre os for den udenlandske kapital ved at betale en »tribut. Muligheden for overhovedet at opbygge socialismen afhænger imidlertid af, om vi i løbet af en vis over-

gangstid vil være i stand til at forsvare vor indre økonomiske selvstændighed ved at betale den udenlandske kapital en vis tribut.

Også med udskrivning af skatter i almindelighed og af formue- og indkomstskat i særdeleshed er vi overordentlig langt tilbage. Den omstændighed, at man pålægger bourgeoisiet krigsskat – en foranstaltning, der principielt er ubetinget tilladelig og fortjener proletariats billigelse – viser, at vi endnu i denne henseende står de metoder nærmere, med hvilke vi erobrede (Rusland) fra de rige til de fattige, end forvaltningsmetoderne. Men for at stå stærkere og få fast grund under fødderne må vi gå over til disse sidste metoder, vi må erstatte de bourgeoisiet pålagte krigsskatter med en stadig og regelmæssig udskrevet formue- og indkomstskat, som giver den proletariske stat *mere*, og som navnlig kræver af os, at vi organiserer os bedre og sætter regnskabsføring og kontrol i system.

Vor forsinkelse med indførelsen af arbejdspligten viser endnu engang, at det, der nu kommer på dagsordenen, netop er det forberedende organisatoriske arbejde, der på den ene side endeligt skal forankre det erobrede og på den anden side er nødvendigt for at forberede den operation, der skal »omringe« kapitalen og tvinge den til at »overgive« sig. Vi burde øjeblikkelig indføre arbejdspligten, men indføre den ganske gradvis og med stor forsigtighed, idet vi kontrollerer hver skridt gennem den praktiske erfaring og naturligvis som et første skridt indfører arbejdspligt *for de rige*. Indførelse af en arbejds- og forbrugsbog (budgetbog) for enhver bourgeois, også på landet, ville være et betydeligt skridt fremad til fuldstændig »omringelse« af fjenden og til indførelse af en virkelig landsomfattende regnskabsføring og kontrol med produktionen og varefordelingen.

Betydningen af kampen for landsomfattende regnskabsføring og kontrol

Staten, der i århundreder har været organ for undertrykkelse og udplyndring af folket, har givet os i arv det uendelige had og den mistillid, som masserne nærer til alt, hvad der har med staten at gøre. At overvinde dette er en meget vanskelig opgave, som kun sovjetmagten evner, men også den behøver længere tid og udholdenhed til det.

Denne »arv« gør sig særlig stærkt gældende, hvor det drejer sig om regnskabsføring og kontrol – dette væsentlige spørgsmål for den socialistiske revolution dagen efter, at den har styrtet bourgeoisiet. Der vil uundgåeligt hengå en vis tid, inden masserne, der efter godsejernes og bourgeoisiets fald for første gang føler sig frie, forstår – ikke ved at læse bøger, men gennem egen erfaring, *sovjetternes* erfaring – forstår og *føler*, at uden alsidig regnskabsføring og kontrol fra statens side med produktionen og varefordelingen kan de arbejdendes magt, de arbejdendes frihed *ikke opretholdes og en tilbagevenden til kapitalismens åg ikke undgås*.

Alle bourgeoisiets, og da særlig småbourgeoisiets, væner og traditioner taler ligeledes imod statskontrol og for den »hellige privatejendomsrets«, det »hellige« privatforetagendes ukrænkelighed. Vi ser nu særdeles anskueligt, i hvor høj grad det marxistiske standpunkt, at anarkismen og anarkosyndikalismen er *borgerlige* retninger, er rigtigt, i hvilken uforsonlig modsætning de står til socialismen, proletariats diktatur og kommunismen. Kampen for at indpode masserne ideen om, at *sovjetterne* som stat må føre kontrol og regnskab, kampen for at føre denne idé ud i livet, kampen for et brud med den forbandede fortid, der lærte folk at betragte erhvervelsen af brød og klæder som en »privatsag«, køb og salg som en handel, der »kun angår mig« – det er netop den socialistiske bevidstheds vældige, verdenshistoriske kamp mod den borgerlig-anarkistiske spontaneitet.

Arbejderkontrol er indført som lov hos os, men den er knap nok begyndt at vinde indpas i livet eller blot i de brede proletariske massers bevidsthed. At mangel på regnskab med produktionen og varefordelingen betyder undergang for spirerne til socialismen, betyder tyveri fra statskassen, (thi al ejendom tilhører statskassen, og statskassen, det er netop sovjetmagten, det arbejdende flertals magt), at forsømmelighed med regnskabsføring og kontrol er direkte hjælp til de tyske og russiske Kornilov'ere, som *kun* kan styrte de arbejdendes magt, såfremt vi ikke formår at beherske de opgaver, regnskabsføringen og kontrollen stiller os – og som med hele bondebourgeoisiets hjælp, med kadetternes, mensjevikkernes og de højre-socialrevolutionæres hjælp »ligger på lur efter os« og venter på et passende øjeblik – det taler vi for lidt om

i vor agitation, det taler de fremskredne arbejdere og bønder for lidt om, det tænker de for lidt på. Men så længe arbejderkontrollen ikke er blevet en kendsgerning, så længe de fremskredne arbejdere ikke har tilrettelagt og gennemført et sejrrikt og skånselsløst felttog mod dem, der forbyder sig mod denne kontrol eller ikke bekymrer sig om den – så længe kommer vi ikke ud over det første skridt (arbejderkontrollen), så længe kan vi ikke tage det næste skridt henimod socialismen, dvs. gå over til arbejderernes regulering af produktionen.

Den socialistiske stat kan kun opstå som et net af produktions- og forbrugskommuner, der samvittighedsfuldt beregner deres produktion og forbrug, økonomiserer med arbejdet, uophørligt forøger dets produktivitet og derved opnår mulighed for at forkorte arbejdstiden til syv, til seks timer i døgnet og endnu mindre. Uden at indføre den strengeste, altomfattende regnskabsføring og kontrol fra hele folkets side med *kornet og kornfremskaffelsen* (og derefter med alle andre nødvendige produkter) kommer vi her ingen vegne. Kapitalismen har efterladt os masseorganisationer, der er i stand til at lette os overgangen til regnskabsføring og kontrol fra massernes side med varefordeling – nemlig brugsforeningerne. I Rusland er de svagere udviklet end i de fremskredne lande, men omfatter dog over ti millioner medlemmer. Det dekret om brugsforeningerne, (3) der er udstedt i disse dage, er i sig selv en overordentlig betydningsfuld foreteelse, der anskueligt viser situationens særegne karakter og den socialistiske sovjetrepublikks nuværende opgaver.

Dekretet er en overenskomst med de borgerlige kooperativer og arbejderkooperativerne, der holder fast ved det borgerlige standpunkt. Overenskomsten eller kompromis'et består for det første i, at repræsentanterne for de nævnte institutioner ikke blot deltog i diskussionen om dekretet, men faktisk også fik den afgørende stemme, idet de dele af dekretet, der mødte afgjort opposition fra disse institutioners side, blev opgivet. For det andet består kompromis'et hovedsagelig i, at sovjetmagten afstod fra princippet om gratis indmeldelse i kooperativet (det eneste konsekvent proletariske princip), ligesom den afstod fra at sammenslutte hele befolkningen på et bestemt sted i *ét* kooperativ. Som en afvigelse fra dette, det eneste socialistiske princip, der svarer til den opgave

at tilintetgøre klasserne, fik »arbejdernes klassekooperativer (der i dette tilfælde kun kaldes »klasse«kooperativer, fordi de indordner sig under bourgeoisiets klasseinteresser) ret til fortsat eksistens. Endelig blev sovjetmagtens forslag om fuldstændigt at udelukke bourgeoisiet fra kooperativernes ledelse ligeledes stærkt svækket, og forbudet mod at indtræde i ledelserne blev kun udstrakt til at gælde indehavere af handels- og industriforetagender af privatkapitalistisk karakter.

Hvis det var lykkedes proletariatet gennem sovjetmagten at tilvejebringe en regnskabsføring og kontrol i landsmålestok, eller blot tilvejebringe grundlaget for en sådan kontrol, da ville sådanne kompromis'er ikke have været nødvendige. Gennem sovjetternes levnedsmiddelafdelinger, gennem forsyningsorganerne ved sovjetterne kunne vi have sammensluttet befolkningen i et enkelt, proletarisk ledet kooperativ, uden de borgerlige kooperativers medvirken, uden indrømmelser til det rent borgerlige princip, der foranlediger arbejderkooperativet til at forblive arbejderkooperativ *side om side* med det borgerlige *i stedet for* helt og holdent at lægge dette borgerlige kooperativ under sig ved at sammensmelte dem begge og tage *hele* forvaltningen og kontrollen med de riges forbrug i *egne* hænder.

Ved at slutte denne overenskomst med de borgerlige kooperativer har sovjetmagten konkret fastlagt sine taktiske opgaver og de særlige metoder for sin virksomhed i den givne udviklingsfase, nemlig: ved at lede de borgerlige elementer, udnytte dem, gøre dem visse delvise indrømmelser, skaber vi betingelserne for en bevægelse fremad, der bliver langsommere, end vi fra første færd antog, men som samtidig mere varigt, mere solidt sikrer vor basis og vore forbindelseslinjer og bedre befæster de erobrede positioner. Sovjetterne kan (*og skal*) i øvrigt nu måle deres resultater på den socialistiske opbygningsområde med en yderst klar, simpel og praktisk målestok, nemlig efter i hvor mange områder (kommuner eller bebyggelser, bykvarterer osv.) og i hvor høj grad kooperativernes udvikling nærmer sig til at omfatte hele befolkningen.

Forøgelse af arbejdsproduktiviteten

I enhver socialistisk revolution går det sådan, at når proletariatet har løst den opgave at erobre magten, og efterhånden som den opgave at ekspropriere ekspropriatorerne og at undertrykke deres modstand i det store og hele løses, kommer man nødvendigvis til i første række at beskæftige sig med det, der er den fundamentale opgave, når man vil skabe en højere samfundsform end kapitalismen, nemlig: at forøge arbejdsproduktiviteten og i forbindelse hermed (og til dette formål) at organisere arbejdet bedre. Vor sovjetmagt befinder sig netop i en situation, hvor den takket være sejrene over udbytterne, fra Kerenskij til Kornilov, har fået mulighed for direkte at gå i gang med denne opgave og tage grundigt fat på den. Og her bliver det straks klart, at mens man i løbet af nogle dage kan bemægtige sig den centrale statsmagt, og mens man i løbet af nogle uger kan undertrykke udbytternes militære modstand – og sabotage – selv i alle udkanter af et stort land, så kræves der til en grundig løsning af den opgave at højne arbejdsproduktiviteten i hvert fald flere år – især efter en usigelig grufuld og ødelæggende krig. Arbejdets langvarige karakter bestemmes her ubetinget af de objektive omstændigheder.

Et opsving i arbejdsproduktiviteten kræver først og fremmest, at storindustriens materielle basis sikres ved at udvikle brændstof- og jernproduktionen, maskinbygningsindustrien og den kemiske industri. Den Russiske Sovjetrepublik har for så vidt gunstige betingelser, som den – selv efter Brestfreden – råder over vældige malmforekomster (Ural), brændsel i Vestsibirien (stenkul), i Kaukasus og i de sydøstlige egne (olie), i det centrale Rusland (tørv), vældige rigdomme af træ, vandkraft, råstoffer til den kemiske industri (Karabugas-egnen) osv. Udnyttelsen af disse naturlige rigdomme med de nyeste tekniske metoder giver grundlag for en uhørt vækst i produktivkræfterne.

En anden betingelse for at forøge arbejdsproduktiviteten er for det første højnelsen af folkemassernes oplysning og kulturelle niveau. Denne højnelse foregår nu overmåde hurtigt, men de folk, som den borgerlige vane-tilværelse har blindet, ser det ikke, og de er ikke i stand til at forstå, i hvor høj grad folk fra »dybet« takket være sovjetorganisationen stræber mod lyset og udfolder initia-

tiv. For det andet er det også en betingelse for det økonomiske opsving at forøge det arbejdende folks disciplin, evnen til at arbejde, effektiviteten, arbejdsintensiteten, og at organisere arbejdet bedre.

I denne henseende står det særlig slemt, ja ligefrem håbløst til hos os, hvis man skal tro de folk, der har ladet sig skræmme af bourgeoisiet, eller dets egennyttige tjenere. Disse folk forstår ikke, at der aldrig har været og ikke kan være nogen revolution, hvor tilhængerne af det gamle ikke har hylet op om sammenbrud, om anarki osv. Det er naturligt, at det gærer og bryder voldsomt i de brede masser, der først for nylig har afkastet et uhørt barbarisk åg – at det er en meget langvarig proces at udforme de nye principper for arbejdsdisciplinen – og at man ikke engang kunne begynde på at udforme den, før den fuldstændige sejr over godsejerne og bourgeoisiet var vundet.

Men selv om vi ikke i mindste måde bliver smittet af den ofte hyklede fortvivlelse, som bourgeoisiet og borgerlige intellektuelle udbreder (de er fortvivlede med hensyn til opretholdelsen af deres gamle privilegier), må vi på ingen måde dække over et åbenbart onde. Tværtimod, vi vil afsløre det og skærpe sovjetmetoderne i kampen mod det, for socialismens triumf er utænkelig uden den bevidste proletariske disciplins sejr over det spontane, småborgerlige anarki, dette sikre pant på muligheden for en genoprettelse af Kerenskij- og Kornilovfolkernes herredømme.

Det russiske proletariats mest bevidste fortrop har allerede sat sig som opgave at forøge arbejdsdisciplinen. Således er man i Metalarbejderforbundets hovedbestyrelse og i Fagforeningernes Centralråd begyndt på at udarbejde foranstaltninger og udkast til dekretter (4) herom. Dette arbejde må støttes og fremmes af alle kræfter. Man må stille akkordlønnen på dagsordenen, anvende den praktisk og gennemprøve den, ligeledes anvende meget af det, der er videnskabeligt og fremskridtsvenligt i Taylor-systemet, afpasse fortjenesten efter produktionsydelsens samlede resultater, henholdsvis efter udnyttelsesresultaterne i jernbanetransporten og skibsfarten osv., osv. Russeren er en dårlig arbejder i sammenligning med de fremskredne nationer. Og det kunne ikke være anderledes under det tsaristiske styre, hvor resterne af liv-

egenskabet holdt sig så levende. Lære at arbejde – denne opgave må sovjetmagten stille folket i hele dens omfang. Kapitalismens sidste bidrag i denne henseende, Taylor-systemet, forener – ligesom alle kapitalismens fremskridt – den borgerlige udbytning raffinerede barbari med en række storslåede videnskabelige resultater med hensyn til analyse af de mekaniske bevægelser under arbejdet, undgåelse af overflødige og ubehændige bevægelser, udarbejdelse af de rigtigste arbejdsmetoder, indførelse af det bedste regnskabs- og kontrolsystem osv. Sovjetrepublikken må for enhver pris overtage alt, hvad der er værdifuldt af videnskabens og teknikens resultater på dette område. Socialismens gennemførlighed afhænger netop af de resultater, vi opnår ved at forene sovjetmagten, den sovjetiske organisation af administrationen, med kapitalismens nyeste fremskridt. Man må i Rusland gå i gang med at studere Taylor-systemet og undervise i det, man må systematisk gennemprøve og tilpasse det. Samtidig med, at vi går i gang med at forøge arbejdsproduktiviteten, må vi tage hensyn til de særlige forhold i overgangstiden fra kapitalisme til socialisme, der på den ene side kræver, at grundlaget lægges for den socialistiske organisering af kappestriden, og på den anden side, at der anvendes tvang, så at parolen om proletariats diktatur ikke besudles af en praksis, hvor den proletariske magt kommer til at ligne grød.

Kappestridens organisering

Til de idiotiske påstande, som bourgeoiset med forkærlighed udbreder om socialismen, hører påstanden om, at socialisterne benægter kappestridens betydning. I virkeligheden åbner kun socialismen, der tilintetgør klasserne og følgelig massernes slaveri, for første gang vejen til kappestrid i virkelig massemålestok. Og netop sovjetorganisationen, der fra den borgerlige republiks formelle demokrati går over til de arbejdende massers virkelige deltagelse i *administrationen*, giver for første gang kappestriden en bred basis. Det er langt lettere at gøre dette på det politiske område end på det økonomiske, men for socialismens sejr er netop det sidste af vigtighed.

Lad os tage et sådant middel til at organisere kappestriden som offentligheden. Den borgerlige republik sikrer den kun formelt, men gør i virkeligheden pressen af-

hængig af kapitalen, underholder »pøblen« med pikante, intetsigende politiske begivenheder, og for at beskytte den »hellige ejendomsret« lægger den »forretningshemmelighedens kåbe over det, der foregår hos de store, ved handelsaftaler, ved leverancer og lignende. Sovjetmagten har afskaffet »forretningshemmeligheden« (5) og er slået ind på en ny vej, men vi har næsten ikke udrettet noget endnu for at udnytte denne offentlighed til fordel for den økonomiske kappestrid. Vi må gå systematisk til værks, og samtidig med, at vi ubønhørligt undertrykker den helt igennem løgnagtige og frækt bagvaskende borgerlige presse, må vi skabe en presse, der ikke underholder og fordummer masserne med politiske pikanterier og bagateller, men bringer økonomiens daglige problemer frem for massernes domstol og hjælper med til et alvorligt studium af dem. Hver fabrik, hver landsby er en producerende og forbrugende kommune, der har ret og pligt til at anvende de almene sovjetlove på sin måde (»på sin måde« ikke i den betydning, at lovene skal overtrædes, men i den betydning, at der eksisterer mangfoldige måder at føre dem ud i livet på), ret og pligt til på sin måde at løse problemet om at føre regnskab med produktionen og varefordelingen. Under kapitalismen var det den enkelte kapitalists, godsejers og kulaks »privatsag«. Under sovjetmagten er det ikke nogen privatsag, men en yderst vigtig statsag.

Og endnu har vi næsten ikke taget fat på det vældige og vanskelige, men til gengæld taknemlige arbejde på at organisere kommunernes kappestrid, at indføre regnskabsaflæggelse og offentlighed i produktionen af korn, klæder osv., at forvandle de tørre, døde, bureaukratiske regnskaber til levende eksempler – såvel frastødende som tiltrækkende. Under den kapitalistiske produktionsform måtte betydningen af det enkelte eksempel, lad os sige en eller anden produktionsforenings eksempel, været yderst begrænset, og kun den småborgerlige illusion kunne drømme om at »forbedre« kapitalismen under indflydelse af velgørende institutioners forbillede. Efter at den politiske magt er gået over til proletariats, efter eksproprieringen af ekspropriatorerne forandrer sagen sig fuldstændig, og – i overensstemmelse med, hvad de mest fremragende socialister gang på gang har påvist – eksemplets magt får for første gang mulighed for at udøve

sin massevirkning. Mønsterkommunerne skal tjene og vil komme til at tjene som opdragere og lærere og som en spore for de tilbagestående kommuner. Pressen må tjene som redskab for den socialistiske opbygning, den må i alle detaljer informere om mønsterkommunernes succes'er, studere årsagerne til deres succes'er, deres økonomiske metoder og på den anden side anbringe kommuner, der stædigt fastholder »kapitalismens traditioner«, dvs. anarki, dovenskab, uorden og spekulation, på »den sorte liste«. Statistikken var i det kapitalistiske samfund noget, der udelukkende sorterede under »folk fra staten« eller snævre specialister – vi må føre den ud i masserne, popularisere den, så at det arbejdende folk efterhånden selv lærer at forstå og se, hvordan og hvor meget man skal arbejde, hvordan og hvor meget man kan hvile ud – for at *sammenligningen af de enkelte kommuners økonomiske resultater* kan blive genstand for almindelig interesse og studium, og for at de fremragende kommuner øjeblikkelig kan blive belønnet (ved at afkorte arbejdsdagen et stykke tid, sætte lønnen i vejret, tildele dem et større antal kulturelle og æstetiske goder og værdier osv.).

Når en ny klasse rykker frem på den historiske arena som fører og leder af samfundet, foregår det på den ene side aldrig uden en periode med den heftigste »slingren«, med rystelser, kamp og storm, og på den anden side aldrig uden en periode med usikre skridt, eksperimenter, vaklen og svingninger angående valget af de nye metoder, der svarer til den nye objektive situation. Den døende feudalladel hævnede sig på det bourgeoisi, der besejrede og fortrængte den, ikke blot ved hjælp af sammensværgelser og oprørs- og genrejningsforsøg, men også ved at overøse »opkomlingene« og »de frække personer« med hånsord om deres ubehjælpssomhed, udygtighed og fejl, fordi de dristede sig til at tage statens »hellige ror« i deres hånd uden fyrsternes, baronernes, adelens og aristokratiets århundredlange opøvelse deri – nøjagtig ligesom folk som Kornilov og Kerenskij, Gots og Martov, hele den helteskare, der repræsenterer den borgerlige profitjagt eller den borgerlige skepsis, i dag hævner sig på arbejderklassen i Rusland for dens »dristige« forsøg på at tage magten.

Selvfølgelig behøves der ikke blot uger, men mange måneder og år, før den nye samfundsklasse, oven i købet

en klasse, der hidtil har været undertrykt og holdt nede af nød og mørke, kan finde sig til rette i den nye situation, orientere sig, bringe sit arbejde i den rette gænge og frembringe *sine egne* organisatorer. Det er klart, at den erfaring og rutine, som de store organisationsapparater, der er beregnet på millioner og atter millioner af medborgere, kræver, ikke har kunnet udvikle sig i det parti, der leder det revolutionære proletariat, og at omformningen af de gamle, næsten udelukkende agitatoriske vaner er en yderst langvarig sag. Men der er ikke noget umuligt heri, og når vi blot har en klar bevidsthed om omformningens nødvendighed, en fast vilje til at hidføre den og udholdenhed i forfølgelsen af det store og vanskelige mål – så vil vi også hidføre den. Der er masser af organisatoriske talenter i »folket«, dvs. blandt arbejderne og de bønder, der ikke udnytter fremmed arbejdskraft; kapitalen undertrykte dem, ruinerede dem og kastede dem bort i tusindvis, og vi på vor side forstår endnu ikke at finde dem, opmuntre dem, lære dem at stå på egne ben, drage dem frem. Men vi skal nok lære det, hvis vi sætter os for at lære det – med hele den revolutionære begejstring, som er nødvendig for en sejrrig revolution.

Ikke en eneste dybtgående og stærk folkebevægelse i historien har undgået et skiddent bundfald: eventyrere og slyngler, pralhalse, skrighalse, der hager sig fast til de uerfarne pionerer, meningsløs forvirring og uorden og formålsløs geskæftighed, enkelte »førere«, der forsøger at tage fat på 20 ting og ikke fuldfører en eneste. Lad blot det borgerlige samfunds mopper fra Bjelorussov til Martov pibe og gø over hver spån, der går til spilde, når den store gamle skov skal fældes. Det er det, man har mopper til, at gø ad den proletariske elefant. Lad dem gø. Vi vil følge vor vej og forsøge så forsigtigt og tålmodigt som muligt at afprøve og udfinde virkelige organisatorer, folk med en kølig hjerne og praktisk snilde, folk, der forener hengivenhed for socialismen med evne til uden ståhej (og trods forvirring og ståhej) at tilvejebringe et stærkt og godt samarbejde mellem et stort antal personer indenfor sovjetorganisationens rammer. *Kun* sådanne folk skal man anbringe på ansvarlige poster som ledere af folkearbejdet, ledere af forvaltningen, efter en tidobbelt prøve, og ved at lede dem frem fra de simpleste opgaver til de vanskeligste. Vi har endnu ikke lært dette. Vi får det lært.

»God organisation« og diktatur

Resolutionen fra den sidste sovjetkongres (i Moskva) fastslår, at øjeblikkets vigtigste opgaver er at skabe »god organisation« og at højne disciplinen. (6) Alle »stemmer« nu med glæde for den slags resolutioner og »skriver under« på dem, men at deres gennemførelse kræver tvang – en tvang, der netop har form af diktatur – det tænker man sædvanligvis ikke over. Imidlertid ville det være den største dumhed og den mest absurde utopisme at tro, at overgangen fra kapitalisme til socialisme skulle være mulig uden tvang og uden diktatur. Marx' teori har for længst ganske afgjort vendt sig mod dette småborgerlig-demokratiske og anarkistiske vrøvl. Og i Rusland i 1917-18 bekræftes Marx' teori i denne henseende med en sådan anskuelighed, håndgribelighed og tydelighed, at kun folk, der er håbløst sløve eller stædigt ikke vil se sandheden i øjnene, endnu kan tage fejl i denne henseende. Enten Kornilovs diktatur (hvis man tager ham som den russiske type på den borgerlige Cavaignac) eller proletariats diktatur – nogen anden udvej *kan der overhovedet ikke være tale om* for et land, der gennemgår en usædvanlig hurtig udvikling med usædvanlig bratte sving, og i betragtning af det frygtelige kaos, der er fremkaldt af den smerteligste af alle krige. Alle halve beslutninger er enten bedrageri mod folket fra bourgeoisiets side, som ikke kan sige sandheden, ikke kan sige, at det har brug for Kornilov, eller det er stupiditet fra de småborgerlige demokraters side – fra folk som Tjernov, Tsereteli og Martov med deres sludder om demokratiets enhed, demokratiets diktatur, den fællesdemokratiske front og lignende vrøvl. Den, der ikke engang har lært så meget af den russiske revolution 1917-18, at han ved, at halve beslutninger er umulige, han er håbløs.

På den anden side er det ikke vanskeligt at overbevise sig om, at diktaturet ved enhver overgang fra kapitalisme til socialisme er nødvendig af to hovedårsager eller i to hovedretninger. For det første kan man ikke besejre og udrydde kapitalismen uden ubønhørlig undertrykkelse af modstanden fra udbytterne, som man ikke med ét slag kan berøve deres rigdomme, deres bedre organisation og viden, og som følgelig i en temmelig lang periode uundgåeligt vil forsøge på at styrte de fattiges forhadte magt. For det andet er enhver stor revolution og den socialisti-

ske i særdeleshed, selv hvis der ikke var nogen ydre krig, utænkelig uden en indre krig, dvs. uden en borgerkrig, der betyder endnu større forfald end en ydre krig, betyder, at tusinder og millioner vakler og løber over fra den ene side til den anden, betyder en tilstand med den største usikkerhed, uligevægt og kaos. Og naturligvis må alle det gamle samfunds opløsende elementer, der uundgåeligt er meget talrige og fortrinsvis forbundet med småborger-skabet (for enhver krig og enhver krise ruinerer og ødelægger først og fremmest dette), ved en så dybtgribende omvæltning absolut »gøre sig gældende«. Og de opløsende elementer *kan ikke* »gøre sig gældende« på anden måde end ved en forøgelse af forbrydelser, bandeuvæsen, bestikkelser, spekulation og skændigheder af enhver art. For at blive herre over dette behøver man tid og en *jernhård hånd*.

Der har ikke været en eneste stor revolution i historien, hvor folket ikke instinktivt har følt dette og vist gavnlig fasthed ved at skyde tyvene på gerningsstedet. De tidligere revolutioners ulykke bestod i, at massernes revolutionære begejstring, som holdt deres spændte sindstilstand vedlige og gav dem kraft til ubarmhertigt at undertrykke de opløsende elementer, ikke varede længe nok. Den sociale årsag, dvs. klasseårsagen til denne ubestandighed i massernes revolutionære begejstring var proletariats svaghed; og *kun* proletariatet *alene* (såfremt det er tilstrækkeligt talrigt, bevidst og disciplineret) er i stand til at samle *flertallet* af de arbejdende og udbyttede om sig (flertallet af de fattige for at tale mere jævnt og populært) og beholde magten længe nok til fuldstændig at undertrykke såvel alle udbyttede som alle opløsende elementer.

Denne historiske erfaring fra alle revolutioner, denne verdenshistoriske – økonomiske og politiske – lære har også Marx bekræftet, idet han prægede den korte, skarpe, præcise og klare formel: proletariatets diktatur. Og at den russiske revolution er gået i gang med at gennemføre denne verdenshistoriske opgave på den rigtige måde, det *har* sovjetorganisationens sejrstog i alle Ruslands folk og folkegrupper *bevist*. Sovjetmagten er nemlig ikke andet end det proletariske diktaturets organisationsform, et diktatur, der udøves af den fremskredne klasse, som løfter snese og atter snese af millioner arbejdende og ud-

byttede op til en ny demokratisme, til selvstændig deltagelse i statsadministrationen, og disse millioner lærer af egen erfaring at anse proletariats disciplinerede og målbevidste fortrop for deres pålideligste fører.

Men diktatur er et stort ord. Og store ord skal man ikke rutte med. Diktaturet er en jernhård magt, der med revolutionær dristighed og hurtighed ubønhørligt undertrykker både udbyttere og banditter. Men vor magt er umådelig vag og ligner langt mere grød end jern. Man må ikke et minut glemme, at det borgerlige og småborgerlige element kæmper mod sovjetmagten på to måder: på den ene side virker det udefra med Savinkovs, Gots', Gegetjkoris og Kornilovs metoder, med sammensværgelser og oprør og med deres beskidte »ideologiske« genspejling: strømme af løgn og bagvaskelse i kadetternes, de højresocialrevolutionæres og mensjevikkernes presse; på den anden side virker dette element indefra ved at udnytte ethvert opløsende element, enhver svaghed til at bestikke folk og forstærke mangelen på disciplin, slapheden og de kaotiske tilstande. Jo nærmere vi kommer den fuldstændige militære undertrykkelse af bourgeoisiet, des farligere bliver det småborgerlige anarkistiske element for os. Og kampen mod dette element må man ikke føre alene med propaganda og agitation, ved at organisere kappestriden, ved at udvælge organisatorer – kampen må også føres med tvang.

Efterhånden som magtens vigtigste opgave ikke bliver militær undertrykkelse, men administration, bliver den typiske form for undertrykkelse ikke skydning på stedet, men domstolen. Også i denne henseende er de revolutionære masser efter den 25. oktober 1917 slået ind på den rette vej og har vist revolutionens livskraft ved at begynde at oprette deres egne arbejder- og bondedomstole, allerede før der var kommet noget dekret om opløsning af det borgerlig-bureaukratiske justitsapparat. Men vore revolutionære folkedomstole er umådeligt, utroligt svage. Man mærker, at folkets – fra tiden under godsejernes og bourgeoisiets åg nedarvede – syn på domstolene som noget bureaukratisk og fremmed endnu ikke er endelig overvundet. Man er ikke tilstrækkelig klar over, at domstolen er et organ, der kan drage netop den fattige befolkning som helhed ind i statsadministrationen (thi domsvirksomheden er en af statsadministrationens funktio-

ner), at domstolen er et *organ* for proletariats og de fattige bønders *magt*, at domstolen er et redskab for opdragelsen til disciplin. Man er ikke tilstrækkelig klar over den simple og iøjnefaldende kendsgerning, at Ruslands største ulykker, som jo er hungersnøden og arbejdsløsheden, ikke kan besejres med nogen form for begejstrede handlinger, men kun med en alsidig og altomfattende, almenfolkelig organisation og disciplin, med det formål at forøge produktionen af brød til menneskene og brød til industrien (brændsel), at føre det frem i rette tid og fordele det rigtigt; at *enhver*, der bryder arbejdsdisciplinen i en hvilken som helst bedrift, i en hvilken som helst sag, derfor er *skyld* i hungersnødens og arbejdsløshedens pinser; at man må forstå at finde den, der gør sig skyldig deri, overgive ham til domstolen og straffe ham uden skånsel. Det småborgerlige element, som vi nu må til at føre den mest hårdnakkede kamp imod, giver sig netop til kende i den ringe forståelse af, at hungersnøden og arbejdsløsheden samfundsøkonomisk og politisk hænger sammen med den slaphed, som alle og enhver udviser med hensyn til organisation og disciplin, idet *den lille ejendomsbesidders synspunkt* stædigt holder sig: bare jeg kan rive så meget til mig som muligt, vedkommer resten ikke mig.

Indenfor jernbanevæsenet, der måske anskueligere end alt andet afbilder de økonomiske forbindelser i den organisme, som storkapitalismen har skabt, træder denne kamp mellem det opløsende småborgerlige element og den proletariske organiserthed særlig skarpt frem. Det »administrative« element leverer i rigt mål sabotører og folk, der lader sig bestikke; den bedste del af det proletariske element kæmper for disciplinen; men naturligvis er der både i det ene og det andet element mange vaklende og »svage«, der ikke er i stand til at modstå »fristelsen« i spekulation, bestikkelse og den personlige fordel, der betales med en svækkelse af hele det apparat, af hvis rigtige arbejde sejren over hungersnøden og arbejdsløsheden afhænger.

Karakteristisk er den kamp, der udviklede sig på dette grundlag omkring det sidste dekret om jernbanernes administration, (7) det dekret, der gav enkelte ledere diktatoriske fuldmagter (eller »ubegrænsede« fuldmagter). Den småborgerlige slapheds bevidste (men for størstedelen

sandsynligvis ubevidste) repræsentanter ville i den kendsgerning, at enkelte personer fik »ubegrænsede« (dvs. diktatoriske) fuldmagter, se en afvigelse fra kollektiviteten og demokratismen og andre af sovjetmagtens principper. Blandt de venstre-socialrevolutionære udvikledes der hist og her en ligefrem banditagtig agitation mod dekretet om den diktatoriske administration, dvs. man appellerede til de dårligste instinkter og til den lille ejendomsbesidders hang til at »rive til sig«. Der opstod et spørgsmål af virkelig uhyre betydning: for det første det principielle spørgsmål, om det overhovedet er foreneligt med sovjetmagtens grundprincipper at udnævne enkelte personer til diktatorer med ubegrænsede fuldmagter; for det andet, i hvilket forhold står dette tilfælde – dette præcedens, om man vil – til sovjetmagtens særlige opgaver i dette bestemte øjeblik. Vi må meget opmærksomt behandle både det første og det andet spørgsmål.

At enkeltpersoners diktatur i de revolutionære bevægelsers historie meget ofte var udtryk for, bærer og udøver af de revolutionære klassers diktatur, det vidner historiens ubestridelige erfaring om. Med det borgerlige demokrati kunne enkeltpersoners diktatur utvivlsomt forenes. Men på dette punkt viser de borgerlige bagvaskere af sovjetmagten ligesom deres småborgerlige efterplaprerer altid stor behændighed: på den ene side erklærer de simpelt hen, at sovjetmagten er noget absurd, anarkistisk, vildt noget, og forbigår omhyggeligt alle vore historiske paralleller og teoretiske beviser for, at sovjetterne er en højere form for demokratisme; på den anden side kræver de af os en højere demokratisme end den borgerlige og siger: Med jeres bolsjevikiske (dvs. ikke borgerlige, men *socialistiske*) sovjetdemokratisme er det personlige diktatur absolut uforeneligt.

Det er en meget dårlig argumentation. Hvis vi ikke er anarkister, må vi anerkende nødvendigheden af staten, *dvs. tvang* under overgangen fra kapitalisme til socialisme. Tvangens form bestemmes af den pågældende revolutionære klasses udviklingsgrad, endvidere af særlige omstændigheder som f.eks. følgerne af en lang og reaktionær krig og endelig af de former, som bourgeoisiets eller småborgeskabets modstand antager. Derfor er der absolut *ikke* nogen som helst principiel modsætning mellem den sovjetiske (*dvs. socialistiske*) demokratisme og

anvendelsen af enkeltpersoners diktatoriske magt. Forskellen mellem det proletariske og det borgerlige diktatur består i, at det førstnævnte retter sine slag mod det udbytende mindretal i det udbyttede flertals interesse, og endvidere i, at det førstnævnte udøves – *også ved hjælp af enkelte personer* – ikke blot af de arbejdende og udbyttede masser, men også af organer, der er sådan opbygget, at de netop vækker og rejser disse masser til historisk skabende arbejde (sovjetorganerne hører til denne slags organer).

Angående det andet spørgsmål, om den betydning, som netop enkeltpersoners diktatoriske magt har med henblik på det givne øjebliks særlige opgaver, må man sige, at enhver maskinel storindustri – dvs. netop socialismens materielle produktionskilde og -fundament – kræver den mest ubetingede og strenge *enhed i den vilje*, der leder hundreders, tusinders og titusinders fælles arbejde. Både teknisk, økonomisk og historisk er nødvendigheden heraf indlysende, og alle, der har tænkt over socialismen, har altid anerkendt den som socialismens forudsætning. Men hvorledes kan man sikre den strengeste enhed i viljen? Ved at indordne tusinders vilje under en enkelts vilje.

Denne indordning kan ved ideel målbevidsthed og disciplin hos deltagerne i det fælles arbejde snarere minde om en dirigents milde ledelse. Den kan antage skarpe diktatoriske former – hvis den ideelle disciplin og målbevidsthed ikke er til stede. Men på den ene eller anden måde er *ubetinget indordning* under en enkelt vilje absolut nødvendig for at opnå gode resultater i arbejdsprocesser, der er organiseret efter den maskinelle storindustris type. For jernbanerne er den dobbelt, ja tredobbelt nødvendig. Og denne overgang fra den ene politiske opgave til den anden – opgaver, der *udadtil* slet ikke minder om hinanden – er det særegne ved den tid vi oplever. Revolutionen har lige sprængt de ældste, stærkeste og tungeste lænker, som masserne tålte af frygt for stokken. Det var i går, men i dag kræver den samme revolution, og den gør det i socialismens interesse, at masserne *ubetinget* skal *indordne* sig under arbejdsprocessens lederes *enkeltvilje*. Det er klart, at en sådan overgang ikke er mulig med ét slag. Den er kun gennemførlig på bekostning af svære stød, rystelser, tilbagefald til det gamle og vældig energi-anspændelse hos den proletariske fortrop, der fører folket

frem til det nye. Det tænker de herrer ikke over, der hængiver sig til filisterhysteriet a la Novaja Sjisn, Vperjod, Djelo Naroda og Nasj Vjek. (8)

Tag psykologien hos en menig gennemsnitsrepræsentant for de arbejdende og udbyttede masser og sammenlign denne psykologi med de objektive og materielle betingelser for hans sociale liv. Før oktoberrevolutionen havde han *aldrig* i praksis set, at de besiddende og udbyttede klasser virkelig bragte alvorlige ofre og gav afkald på noget til fordel for ham. Han havde *endnu* ikke set, at man gav ham den mange gange lovede jord og frihed, at man gav ham freden, at man gav afkald på »stormagts-interesserne og på stormagtens hemmelige traktater, at man gav afkald på kapitalen og profitten. Det så han først *efter* 25. oktober 1917, da han selv tog det med magt og med magt måtte forsvare det tagne mod folk som Kerenskij, Gots, Gegetjkorj, Dutov og Kornilov. Det er klart, at hele hans opmærksomhed, alle hans tanker og åndskræfter en vis tid kun var rettet på at hvile ud, ranke ryggen, udfolde sig og gribe efter livets nærmeste goder, som det var muligt at tage, og som de styrtede udbyttere ikke havde givet ham. Det er klart, at der behøves en vis tid til at få massernes menige repræsentant til ikke blot selv at indse, til ikke blot at overbevise sig om, men også til at føle, at man ikke bare må »tage«, kapre, rive til sig, og at dette fører til endnu større forfald, til sammenbrud, til Kornilovfolkenes tilbagevenden. Et tilsvarende omsving i de jævne arbejdende massers livsbetingelser (og følgelig også psykologi) er først lige ved at begynde. Og vi, kommunisternes parti (bolsjevikkerne), der er det bevidste udtryk for de udbyttedes stræben efter befrielse, har til opgave at erkende dette omsving, forstå dets nødvendighed, stille sig i spidsen for de udmattede masser, der trætte søger en udvej, føre dem frem ad den rigtige vej, ad arbejdsdisciplinens vej, således at man forener afholdelsen af møder *om* arbejdsbetingelserne med en ubetinget indordning under sovjetlederens, diktatorens, vilje *under* arbejdet.

Bourgeois'erne, mensjevikkerne, folkene fra Novaja Sjisn, der kun kan få øje på kaos, forvirring og udbrud af den lille ejendomsbesidders egoisme, ler ad denne »afholdelse af møder«, og endnu oftere skummer de af raseri herover. Men uden denne afholdelse af møder ville de un-

dertrykte masser aldrig kunne omstille sig fra udbytternes tvangsdisciplin til en bevidst og frivillig disciplin. Afholdelsen af møder er netop de arbejdendes virkelige demokratisme, hvor de ranker ryggen, vågner til nyt liv og tager deres første skridt på den grund, de selv har renset for kryb (udbyttere, imperialister, godsejere og kapitalister), og som de gerne selv vil lære at bruge på deres egen måde, for dem selv, efter deres *sovjetmagts* principper og ikke efter en fremmed, feudal eller borgerlig magts principper. Netop det arbejdende folks oktobersejr over udbytterne, et helt historisk afsnit, hvor de arbejdende masser selv for første gang drøftede de nye livsbetingelser og nye opgaver, var nødvendig for at muliggøre en varig omstilling til højere former for arbejdsdisciplin, til en bevidst tilegnelse af tanken om nødvendigheden af proletariatets diktatur, til ubetinget indordning under de personlige ordrer fra sovjetmagts repræsentanter under arbejdet.

Denne omstilling er nu begyndt.

Vi har med held løst revolutionens første opgave, vi har set, hvorledes de arbejdende masser selv udformede hovedbetingelsen for deres sejr: at forene kræfterne mod udbytterne for at styrte dem. Sådanne etaper som oktober 1905, februar 1917 og oktober 1917 har verdenshistorisk betydning.

Vi har med held løst revolutionens anden opgave: at vække og rejse netop de »lavere« samfundslag, som udbytterne stødte nedad, og som først efter den 25. oktober 1917 fik al mulig frihed til at styrte dem og begynde at se sig om og indrette sig på deres egen måde. Netop de mest undertrykte og frygtsomme, mindst skolede arbejdende masser afholder møder, de går over til bolsjevikkerne og opbygger overalt deres egne sovjetorganer – det er revolutionens anden vældige etape.

Den tredje etape er ved at begynde. Det, som vi selv har erobret, som vi har dekretet, lovfæstet, drøftet og fastlagt, må vi forankre i faste og varige former for den *daglige arbejdsdisciplin*. Dette er den vanskeligste, men samtidig den taknemligste opgave, for kun ved at løse den får vi et socialistisk system. Vi må lære at forene de arbejdende massers stormende mødedemokratisme, der som forårets rivende højvande går over alle bredder, med en *jernhård* disciplin under arbejdet, med en *ubetin-*

get indordning under en enkelt persons, den sovjetiske leders, vilje under arbejdet.

Det har vi endnu ikke lært.

Vi får det lært.

Den borgerlige udbytnings genindførelse truede os i går i form af personer som Kornilov, Gots, Dutov, Gegetjkori og Bogajevskij. Vi besejrede dem. Denne genindførelse, den selv samme genindførelse truer os i dag i en anden form, i form af den småborgerlige slaphed og den lille ejendomsbesidders anarkisme: »Det er ikke min sag«, i form af dette anarkis daglige, små, men til gengæld talrige angreb og overfald på den proletariske disciplin. Vi skal besejre dette småborgerlige anarkiske element, og vi vil besejre det.

Sovjetorganisationens udvikling

Den socialistiske karakter af sovjetdemokratismen – dvs. den *proletariske* demokratisme sådan som den nu konkret praktiseres, består for det første i, at vælgerne er de arbejdende og udbyttede masser, mens bourgeoisiet udelukkes; for det andet i, at alle bureaukratiske formaliteter og begrænsninger af valgene bortfalder, masserne bestemmer selv valgordningen og valgterminerne og har fuld frihed til at tilbagekalde de valgte; for det tredje i, at der skabes den bedste masseorganisation for de arbejdendes fortrop, storindustriens proletariat, en organisation, der gør det muligt for dette proletariat at lede de bredeste udbyttede masser, at drage dem ind i et selvstændigt politisk liv, at opdrage dem politisk i kraft af deres egen erfaring; at der på denne måde for første gang gøres skridt til, at virkelig *hele* befolkningen lærer at administrere og begynder at administrere.

Det er de vigtigste kendetegn på den nu i Rusland anvendte demokratisme, der er en højere *type* demokratisme, et brud med den borgerlige forvrængning af demokratismen, en overgang til en socialistisk demokratisme og til betingelser, der gør det muligt, at staten begynder at dø bort.

Det er selvfølgelig, at den småborgerlige desorganisetheds element (der *uvægerligt* vil gøre sig gældende i større eller mindre grad i *enhver* proletarisk revolution og gør sig særlig kraftigt gældende i vor revolution på

grund af landets småborgerlige karakter, dets tilbageståenhed og følgerne af den reaktionære krig) nødvendigvis også må sætte sit præg på sovjetterne.

Vi må utrættelig arbejde på at udvikle sovjetterne og sovjetmagtens organisation. Der er en småborgerlig tendens til at forvandle medlemmerne af sovjetterne til »parlamentarikere« eller også til bureaukrater. Vi må bekæmpe dette og drage *alle* medlemmer af sovjetterne med ind i praktisk deltagelse i administrationen. Sovjetternes afdelinger forvandles mange steder til organer, der efterhånden smelter sammen med kommissariatene. Vort mål er at drage *hele den fattige befolkning* ind i praktisk deltagelse i administrationen, og alle mulige skridt til at nå dette mål – jo mere forskelligartede de er, des bedre – må omhyggeligt registreres, studeres, sættes i system, kontrolleres gennem en mere omfattende erfaring og lovfæstes. Vort mål er, at *enhver* arbejdende *uden* betaling opfylder sine statsforpligtelser efter at have udført sin 8-timers »opgave« i det produktive arbejde: omstillingen til dette er særlig vanskelig, men kun i denne omstilling ligger garantien for den endelige konsolidering af socialismen. Det nye og vanskelige ved forandringen fremkalder naturligvis en mængde skridt, der gøres så at sige famlende, en mængde fejl og svingninger; uden dette kan der ikke gøres nogen brat bevægelse fremad. Hele det særegne ved den nuværende situation består for manges vedkommende, der ønsker at regne sig for socialister, i, at disse folk har vænnet sig til på abstrakt måde at sætte kapitalismen op mod socialismen, og at de mellem disse to dybsindigt sætter ordet: »spring« (nogle, der husker løsrevne steder, de har læst hos Engels, tilføjer endnu dybsindigere: »Springet fra nødvendighedens rige til frihedens rige«). (9) At socialismens læremestre med ordet »spring« betegnede et omsving, set under verdenshistoriske omvæltningers synsvinkel, og at spring af denne art omfatter perioder på 10 og måske endnu flere år, det begriber flertallet af de såkaldte socialister ikke, der har »læst om socialismen i bøger«, men aldrig har sat sig alvorligt ind i sagen. Det er naturligt, at den berømmelige »intelligens« i sådanne tider stiller ved den dødes bære med et uendeligt antal grædekoner: nogle begræder den Konstituerende Forsamling, andre den borgerlige disciplin, nogle den kapitalistiske samfundsorden, andre den

kultiverede godsejer, atter andre den imperialistiske stormagtspolitik og så videre og så fremdeles.

Det virkelig interessante i en epoke med store spring er, at ophobningen af det gamles brokker, der undertiden ophobes hurtigere end mængden af det nyes kim (der ikke altid er synlige med det samme), kræver evne til at udskille det væsentligste i begivenhedernes linje eller kæde. Der gives historiske øjeblikke, hvor det for revolutionens sejr er vigtigst af alt at ophobe så mange brokker som muligt, dvs. at sprænge så mange gamle institutioner som muligt; der gives øjeblikke, hvor der er blevet sprængt tilstrækkeligt, og hvor det »prosaiske« (for den småborgerlige revolutionære »kedelige«) arbejde med at rense jorden for brokker stilles på dagsordenen; der gives øjeblikke, hvor en omhyggelig pleje af det nyes kim, der vokser op under brokkerne i en jord, der endnu er dårligt rensed for skærver, er vigtigst af alt.

Det er ikke nok at være revolutionær og tilhænger af socialismen eller kommunist i det hele taget. Man må i ethvert øjeblik kunne finde det særlige led i kæden, som man må gribe fat i med al sin kraft for at fastholde hele kæden og grundigt forberede overgangen til det næste led, og man må huske, at leddenes følge, deres form, deres forbindelse, deres indbyrdes forskelle ikke er så ligetil og så banale i de historiske begivenheders kæde som i en almindelig kæde, der er lavet af en smed.

Kampen mod den småborgerlige forvrængning af sovjetorganisationen sikres ved den faste forbindelse mellem sovjetterne og »folket«, dvs. de arbejdende og udbyttede, og ved denne forbindelses smidighed og elasticitet. Den fattige befolkning betragter aldrig de borgerlige parlamenter som »sine egne« organer, end ikke i verdens mest demokratiske, kapitalistiske republik. Men sovjetterne er deres »egne«, det er ikke noget fremmed for arbejder- og bondemasserne. De moderne »socialdemokrater af den slags som Scheidemann eller, hvad der næsten er et og det samme, som Martov, føler sig lige så frastødt af sovjetterne og lige så tiltrukket af et velanstændigt borgerligt parlament eller en Konstituerende Forsamling, som Turgenjev for 60 år siden følte sig tiltrukket af en moderat monarkistisk og adelig forfatning og frastødt af Dobroljubovs og Tjernysjevskijs bondedemokratisme.

Netop fordi sovjetterne står de arbejdendes »folk« så

nær, skabes der særlige former for tilbagekaldelse af de valgte og for anden kontrol nedefra, der nu må udvikles særlig ihærdigt. Således fortjener folkeundervisningsrådene, der er periodiske konferencer af sovjetvælgerne og deres delegerede til drøftelse af og kontrol med sovjetmyndighedernes virksomhed på det givne felt, den største sympati og støtte. Der er ikke noget dummere end at gøre sovjetterne til noget stift, der er sig selv nok. Jo mere beslutsomt vi nu må gå ind for en hensynsløs hård magt, for enkelte personers diktatur i *bestemte arbejdsprocesser*; i *rent udøvende* funktioner i bestemte øjeblikke, desto mangfoldigere må formerne og metoderne for kontrollen nedefra være for at lamme enhver skygge af mulighed for at forvanske sovjetmagten, for uophørligt og utrætteligt at rive bureaukratismens ukrudt op med rode.

Slutning

Den usædvanlige hårde, vanskelige og farlige situation i international henseende; nødvendigheden af at manøvrere og trække sig tilbage; en periode, hvor vi afventer nye udbrud af revolutionen, der modnes pinefuldt langsomt i Vesteuropa; indenrigsk en periode med langsom opbygning og ubønhørlig »ansporing«, med den strenge proletariske disciplins langvarige og hårdnakkede kamp mod den truende småborgerlige slaphed og anarkisme – dette er i korte træk kendetegnene på den særlige fase af den socialistiske revolution, vi nu gennemlever. Dette er det led i begivenhedernes historiske kæde, vi nu må gribe fat i med al vor kraft for at vise os på højde med opgaven indtil overgangen til det næste led, der tiltrækker os med en særlig glans, den internationale proletariske revolutions sejrsglans.

Prøv at sammenligne den sædvanlige, gængse opfattelse af »den revolutionære« med de paroler, der udspringer af den nuværende fases særegenheder: manøvrere, trække sig tilbage, afvente, langsomt opbygge, ubønhørligt ansøre, strengt disciplinere, komme slapheden til livs... Er det mærkeligt, at visse »revolutionære«, når de hører dette, gribes af retfærdig harme og begynder at »tordne« mod os, fordi vi angivelig glemmer oktoberrevolutionens traditioner, taler os til rette med de borgerlige specialister, slutter kompromis'er med bourgeoisie,

er småborgerlige, reformistiske og så videre og så fremdeles.

Disse jammer-revolutionæres ulykke er, at ikke engang de af dem, der ledes af verdens bedste motiver og udmærker sig ved ubetinget hengivenhed for socialismens sag, har tilstrækkelig forståelse af den særlige og »særlig ubehagelige« tilstand, som et tilbagestående land, der er udmattet efter en reaktionær og ulykkelig krig og har begyndt den socialistiske revolution længe før de mere fremskredne lande, uundgåeligt må igennem; de har ikke tilstrækkelig udholdenhed i en vanskelig overgangs vanskelige øjeblikke. Det er naturligt, at de »venstre-socialrevolutionæres« parti driver en »officiel« opposition af *denne* art mod vort parti. Der findes og vil naturligvis altid findes personlige undtagelser fra gruppe- og klasstyperne. Men de sociale typer står fast. I et land med en befolkning, hvor den lille ejendomsbesidder har en uhyre overvægt over de rent proletariske elementer, vil forskellen mellem den proletariske og den småborgerlige revolutionære uvægerligt gøre sig gældende – og fra tid til anden gøre sig overordentlig skarpt gældende. Den småborgerlige revolutionære vakler og raver rundt ved enhver vending i begivenhederne, han var yderst revolutionær i marts 1917, så sang han lovsange over »koalitionen i maj, han hadede bolsjevikkerne (eller begræd deres »eventyrpolitik«) i juli, han tog ængsteligt afstand fra dem i slutningen af oktober, derefter støttede han dem i december – og endelig i marts og april 1918 rynker disse typer for det meste foragtligt på næsen og siger: »Jeg hører ikke til dem, der synger hymner til det 'organiske' arbejde, practicisismen og den gradvise udvikling«.

Den sociale kilde til sådanne typer, det er den lille ejendomsbesidder, der er blevet desperat af krigens rædsler, den pludselige ruin, hungersnødens, forfaldets uhørte kvaler, han farer hysterisk omkring, søger udvej og redning og svinger mellem på den ene side tillid og støtte til proletariatet og på den anden side anfald af fortvivlelse. Man må gøre sig klart og fast indpræge sig, at der ikke kan bygges nogen socialisme på en sådan social basis. Kun en klasse, der uden vaklen følger sin egen vej, ikke lader modet falde og ikke henfalder til fortvivlelse ved de vanskeligste, sværeste og farligste overgange, kan lede de arbejdende og udbyttede masser. Vi har ikke brug for

hysteriske krampetilfælde. Vi har brug for de proletariske jernbataljoners afmålte skridt.

Udkast til plan for videnskabelige og tekniske arbejder (1)

Videnskabsakademiet, som har indledt en systematisk undersøgelse og lokalisering af Ruslands naturligt forekommende produktivkræfter*), Det Øverste Samfundsøkonomiske Råd må ufortøvet pålægges det hverv: at ned sætte en række kommissioner bestående af specialister med det formål hurtigst muligt at udarbejde en plan for reorganisering af industrien og for den økonomiske vækst i Rusland.

I denne plan bør indgå:

En rationel *placering* af industrien i Rusland ud fra standen til råstofferne og muligheden for mindst muligt spild af arbejde ved overgangen fra råstofudvindingen til alle følgende stadier i bearbejdningen af halvfabrikata helt frem til det færdige produkt.

Ud fra den nyeste storindustri og især virksomheds sammenslutningernes erfaringer en rationel sammen smeltning og koncentration af produktionen i nogle få meget store virksomheder.

Den bedst mulige *selvstændige* forsyning af den nuværende Russiske Sovjetrepublik (uden Ukraine og uden de tyskebesatte områder) med *alle* de vigtigste former for råstoffer og industri.

Opmærksomheden henledes især på elektrificering af industri og transport og indførelse af elektricitet i landbrug. Udnyttelse af sekundære brændselsformer (tørv og de dårligste kulsorter) til fremstilling af elektrisk energi med færrest mulige omkostninger til udvinding og transport af brændsel.

*) Det er nødvendigt af alle kræfter at fremskynde *udgivelsen* af disse materialer, og der må sendes en notits herom til Folkeoplysningskommissariatet, Typografforbundet og Arbejdskommissariatet. (2)

Seks teser om sovjetmagtens nærmeste opgaver (1)

1. Sovjetrepublikkens internationale stilling er i allerhøjeste grad kritisk og vanskelig, fordi den internationale kapitals og imperialismens dybeste og fundamentale interesser ansporer den til ikke blot at foretage en militær offensiv mod Rusland, men også at indgå en aftale om deling af Rusland og kvælning af sovjetmagten.

Det intensiverede imperialistiske folkemyrderi i Vesteuropa og den imperialistiske rivalisering mellem Japan og Amerika i Det Fjerne Østen er det eneste, der lammer eller bremser disse bestræbelser, og det kun delvis og kun for en vis, sandsynligvis kort tid.

Derfor må det nødvendigvis være Sovjetrepublikkens taktik på den ene side at anspænde alle kræfter til det yderste for hurtigst muligt at styrke landets økonomi, højne dets forsvarsevne og skabe en stærk socialistisk hær; på den anden side må taktikken i den internationale politik nødvendigvis bestå i manøvrer, tilbagetrækning og af venten indtil det tidspunkt, hvor den proletariske verdensrevolution endegyldigt er modnet, hvilket nu foregår hurtigere end før i en hel række førende lande.

2. På det indenrigspolitiske område er det nu, ifølge Den Alrussiske Sovjetkongres' resolution af 15. marts 1918, den organisatoriske opgave, der står på dagsordenen. Netop denne opgave, som indbefatter en ny og højere tilrettelæggelse af produktion og fordeling af produkterne på basis af den samfundsejede storindustri med mekaniseret arbejde, udgør hovedindholdet i – og hovedbetingelsen for fuldstændig sejr til – den socialistiske revolution, som blev indledt i Rusland den 25. oktober 1917.

3. Fra et rent politisk synspunkt er det kernen i situa-

tionen, at den opgave at overbevise det arbejdende Rusland om rigtigheden af den socialistiske revolutions program og at tage Rusland fra udbytterne og give det til de arbejdende, er løst i de grundlæggende hovedtræk, og at den hovedopgave, som nu stilles på dagsordenen, er, hvordan Rusland skal forvaltes. At organisere en rigtig forvaltning og en støt gennemførelse af sovjetmagtens beslutninger, det er den mest aktuelle opgave for sovjetterne, det er betingelsen for den sovjetiske statstypes fuldstændige sejr; denne statstype er det ikke nok at dekretere formelt, det er ikke nok at oprette den og indføre den overalt i landet, den må yderligere tilrettelægges i praksis og afprøves i et regelmæssigt, dagligt forvaltningsarbejde.

4. Inden for den økonomiske opbygning af socialismen er det kernen i situationen, at vort arbejde med at organisere en landsdækkende, og altomfattende regnskabsføring og kontrol med produktion og fordeling af produkterne og med at indføre en proletarisk regulering af produktionen er sattet langt agterud i forhold til arbejdet med den umiddelbare ekspropriation af ekspropriatorerne – godsejerne og kapitalisterne. Det er den grundlæggende kendsgerning, som er bestemmende for vore opgaver.

Deraf fremgår på den ene side, at kampen mod bourgeoisiet træder ind i en ny fase, hvor tyngdepunktet bliver organiseringen af regnskabsføring og kontrol. Kun på den måde er det muligt at befæste alle de økonomiske landvindinger over for kapitalen og alle de resultater i nationaliseringen af enkelte brancher i samfundsøkonomien, vi har nået siden oktober, og kun på den måde er det muligt at forberede en vellykket fuldførelse af kampen mod bourgeoisiet, dvs. en fuldstændig konsolidering af socialismen.

Den nævnte grundlæggende kendsgerning giver på den anden side forklaringen på, hvorfor sovjetmagten i visse tilfælde måtte gå et skridt tilbage eller indgå et kompromis med borgerlige tendenser. Et sådant skridt tilbage og en afvigelse fra Pariserkommunens principper var for eksempel indførelsen af høje lønninger for en række borgerlige specialister. Et sådant kompromis var aftalen med de borgerlige kooperativer om skridt og foranstaltninger til en gradvis tilslutning af hele be-

folkningen til kooperativerne. Så længe den proletariske magt ikke får indrettet en regulær landsomfattende kontrol og regnskabsførelse, vil sådanne kompromis'er være nødvendige, og det er vor opgave, uden på nogen måde at fortie kompromis'ernes negative sider for folket, at anspænde kræfterne for at styrke regnskabs- og kontrolfunktionerne, som er det eneste middel til fuldstændigt at udrydde alle kompromis'er af den art. For øjeblikket er disse kompromis'er nødvendige (i betragtning af vort efterslæb på regnskabs- og kontrolområdet) som den eneste sikkerhed for en langsommere, men også mere stabil fremrykning. Ved en fuldstændig gennemførelse af regnskab og kontrol med produktion og fordeling af produkterne vil behovet for sådanne kompromis'er falde bort.

5. Det er især forholdsregler til at hæve arbejdsdisciplinen og arbejdsproduktiviteten, der stilles på dagsordenen. De skridt, der allerede er taget i den retning, især af fagforeningerne, må af alle kræfter støttes, befæstes og forstærkes. Det gælder for eksempel indførelse af akkordløn, anvendelse af det i Taylor-systemet, som er videnskabeligt og progressivt, lønningernes afhængighed af hele fabrikkens driftsresultat eller udnyttelsesgraden inden for jernbanevæsenet og søfarten osv. Det gælder ligeledes organiseringen af kappestrid mellem de enkelte produktions- og forbrugskommuner, udvælgelse af organisatorer osv.

6. Proletariatets diktatur er en ubetinget nødvendighed ved overgangen fra kapitalisme til socialisme, og i vor revolution har denne sandhed til fulde fået sin bekræftelse i praksis. Diktaturet forudsætter imidlertid en revolutionær magt, der er virkelig hård og skånseløs i undertrykkelsen af såvel udbyttede som banditter, men vor magt er for mild. Endnu praktiseres det langt fra tilstrækkeligt, at enkelt-direktiver, udstedt af sovjetiske ledere, diktatorer, der er valgt eller udpeget af sovjetinstitutioner og forsynet med diktatoriske fuldmagter (som for eksempel jernbanedekretet kræver) ufravigeligt følges under arbejdet. Her mærkes indflydelsen fra den småborgerlige anarkisme, som hænger sammen med småbesidderens vaner, stræben og stemninger, og som i bund og grund strider mod den proletariske disciplin og socialismen. Alle bevidste kræfter i proletariatet

indstiller sig på at bekæmpe denne småborgerlige anarkisme, som ikke kun kommer direkte til udtryk (i den støtte, som bourgeoisiet og dets hale af mensjevikker, højre-socialrevolutionære o.l. giver til enhver modstand mod den proletariske magt), men også indirekte (i de hysteriske svingninger, som i politiske hovedspørgsmål lægges for dagen af såvel de venstre-socialrevolutionæres småborgerlige parti som vort partis »venstre-kommunistiske strømning, der forfalder til den småborgerlige revolutionismes metoder og efteraber de venstresocialrevolutionære).

En jernhård disciplin og et fuldt gennemført proletarisk diktatur, vendt mod småborgerlige svingninger – det er øjeblikkets almene og endegyldige parole.

Om »venstre« barnagtighed og småborgerlighed

En lille gruppe »venstre-kommunister«s udgivelse af deres eget tidsskrift *Kommunist* (nr. 1, 20. april 1918) og deres egne »teser« giver en fortræffelig bekræftelse på mine udtalelser i brochuren om Sovjetmagtens Aktuelle Opgaver. (1) En mere anskuelig bekræftelse – i den politiske litteratur – af naiviteten i det forsvar for småborgerlig løvsagtighed, som undertiden skjuler sig bag »venstre«-paroler, kan man overhovedet ikke ønske sig. Det er nyttigt og nødvendigt at opholde sig ved »venstre-kommunisterne«s betragtninger, fordi de er karakteristiske for den tid, vi nu gennemlever. De viser usædvanligt klart – fra den negative side – »humlen« i den øjeblikkelige situation. De er lærerige, fordi vi her står over for de bedste af de folk, som ikke har forstået situationen; folk, som med hensyn til viden og uselvished står langt over *dusin*repræsentanterne for den samme fejløpfattelse, nemlig de venstre-socialrevolutionære.

I

Som en politisk størrelse – eller som en gruppe, der vil spille en politisk rolle – har »venstre-kommunisterne« givet os sine egne »teser om den nuværende situation«. Det er en god marxistisk skik at give en sammenhængende og samlet fremstilling af grundlaget for sine synspunkter og sin taktik. Og denne gode marxistiske skik har bidraget til at afsløre vor »venstre-gruppe«s fejltagelser, for alene forsøget på at argumentere – og ikke blot deklamere – afslører det uholdbare i argumentationen.

Det, der først og fremmest falder i øjnene, er mængden af løse påstande, antydninger og udflugter vedrø-

rende det gamle spørgsmål om, hvorvidt det var rigtigt at indgå Brest-freden. »Venstre-gruppen« har ikke kunnet bestemme sig til at stille dette spørgsmål åbent, og de plasker komisk rundt, mens de stabler det ene argument oven på det andet, de prøver at gøre sig overvejelser, griber efter alskens »på den ene side« og »på den anden side«, bevæger sig i tankerne til alle mulige og umulige emner og vil helst lukke øjnene for, at de rammer sig selv. »Venstre-gruppen« anfører omhyggeligt tallene fra partikongressen, hvor der var 12 medlemmer mod freden, mens 28 var for, men de tier beskedent med, at de af mange hundrede stemmer i sovjetkongressens bolsjevikfraktion samlede mindre end en tiendedel. De udvikler en »teori« om, at freden blev drevet igennem af »de trætte og deklasserede«, mens »arbejdere og bønder i områderne sydpå, der var økonomisk mere livskraftige og bedre forsynede med korn«, var mod freden... Kan man andet end le ad dette? Ikke en lyd om, at Den Alrussiske Sovjetkongres stemte for freden, ikke det mindste ord om den sociale og klasse-mæssige karakter af det typisk småborgerlige og deklasserede politiske konglomerat i Rusland (de venstre-socialrevolutionæres parti), som var mod freden. Det er en rent ud barnagtig facon at dække over sin fiasko med komiske »videnskabelige« forklaringer, at dække over kendsgerninger, hvis blotte opregning ville vise, at det netop var deklasserede, intellektuelle »topfigurer« i partiet, der med småborgerlig-revolutionære fraser og slagord anfægtede freden, mens de, der drev freden igennem, netop var arbejdernes og de udbyttede bønders *masser*.

Den enkle og klare sandhed bryder sig dog vej gennem alle »venstre-gruppens« ovenanførte erklæringer og udflugter i spørgsmålet om krig og fred. Tesernes forfattere indrømmer nødtvungent, at »fredsslutningen indtil videre har svækket imperialisternes bestræbelser for at slå en international handel af« (dette er ikke klart udtrykt hos »venstre-gruppen«, men det er her ikke stedet til at opholde sig ved unøjagtigheder). »Fredsslutningen har allerede ført til en skærpelse af kampen mellem de imperialistiske magter«.

Det er netop en kendsgerning. Netop det har *afgørende* betydning. Netop derfor spillede modstanderne af fredsslutningen objektivt set imperialisternes spil og var

fanget i deres fælde. For så længe der ikke er udbrudt en international socialistisk revolution, der omfatter flere lande og er så stærk, at den kan besejre den *internationale imperialisme*, er det en direkte pligt for socialister, som har sejret i et enkelt (særligt tilbagestående) land, *ikke* at tage kampen op mod imperialismens giganter, men søge at undvige kamp og vente indtil imperialisternes indbyrdes sammenstød har svækket dem *endnu mere* og ført revolutionen i andre lande nærmere. Denne enkle sandhed var ikke gået op for vore »venstre-folk« i januar, februar og marts, og de er ligeledes nu bange for at erkende den åbent; men den bryder sig vej gennem alle deres forvirrede udtalelser: »På den ene side kan man ikke undlade at erkende, på den anden side må man indrømme«. (2)

»I løbet af næste forår og sommer«, skriver »venstre-folkene« i deres teser, »må det imperialistiske systems sammenbrud begynde. I tilfælde af sejr til den tyske imperialisme i krigens nuværende fase kan sammenbruddet kun blive udskudt og vil da give sig udtryk i endnu skarpere former«.

Her er formuleringen endnu mere barnagtig og upræcis, trods alt sit spil på det videnskabelige. Det ligger til børn at »forstå« videnskab sådan, at den kan fastslå, i hvilket år, forår og sommer eller efterår og vinter »sammenbruddet må begynde«.

Dette er latterlige forsøg på at erkende noget, der ikke kan erkendes. Ikke en eneste seriøs politiker vil nogen sinde kunne sige, *hvornår* det ene eller det andet sammenbrud af et »system« »må begynde« (så meget mere som *systemets* sammenbrud allerede er begyndt, og det nu drejer sig om tidspunktet for eksplosionen i de *enkelte* lande). Men gennem formuleringens barnagtige hjælpeløshed baner en ubestridelig sandhed sig vej; vi står nu, en måned efter at »pusterummet« indtrådte med fredsslutningen, *nærmere* revolutionære udbrud i andre, mere fremskredne lande, end vi gjorde for en måned eller halvanden siden.

Og det indebærer?

Det indebærer, at fredstilhængerne havde fuldstændig ret og allerede er blevet retfærdiggjort af historien,

fordi de søgte at gøre det begribeligt for ynderne af det effektfulde, at man må forstå at bedømme styrkeforholdet og *ikke må hjælpe* imperialisterne ved at lette deres kamp mod socialismen, mens socialismen endnu er svag, og mens chancerne i kampen er åbenbart *ugunstige* for socialismen.

Men vore »venstre«-kommunister – som også ynder at kalde sig »proletariske« kommunister – er, fordi der er særdeles lidt proletarisk og særdeles meget småborgerligt ved dem, ude af stand til at tænke på styrkeforholdet, endsige bedømme det. Styrkeforholdet og bedømmelsen af det er netop kernen i marxismen og den marxistiske taktik, men de går uden om kernen med »stolte« fraser som denne:

»Det er en objektiv kendsgerning i øjeblikkets politik, at den uvirksomme »fredsmentalitet« har fået tag i masserne...

Det er minsandten en perle! Efter tre år med den mest kvalfulde og reaktionære krig har folket takket være sovjetmagten og dens rigtige taktik, der ikke forfalder til frasemageri, fået et lille, et ganske lille, usikkert og langt fra fuldkomment pusterum, og vore unge »venstre-intellektuelle udtaler dybsindigt, med en selvoptaget Narcissus' overlegenhed, at »den uvirksomme (!!!???) »fredsmentalitet« har fået tag (!!!) i masserne??? Havde jeg ikke ret, da jeg på partikongressen sagde, at »venstre-folkene« avis eller tidsskrift ikke burde kalde sig Kommunist, men Pralhals? (3)

Kan en kommunist, der blot nogenlunde kender til de arbejdende, udbyttede massers levevilkår og mentalitet, virkelig forfalde til dette synspunkt, der er kendetegnende for den typisk intellektuelle, den deklasserede småborger med den herremands- eller pralhalsmentalitet, og som erklærer »fredsmentaliteten« for »uvirksom, mens det anses for »virksomhed« at slå om sig med et papsværd? For vore »venstre-folk« fægter jo bare med papsværd, når de går uden om det velkendte faktum, der endnu en gang er blevet bekræftet af krigen i Ukraine, at når nationerne er udpint af tre års krig, kan de ikke kæmpe uden et pusterum, og at krigen – hvis der ikke er kræfter til at organisere den i national målestok – gang på gang afføder en småborgerlig

panikmentalitet i stedet for en proletarisk jerndisciplin. I tidsskriftet Kommunist ser vi atter og atter, at vore »venstre-folk« ikke har begreb skabt om proletarisk jerndisciplin og opbygning af den, og at de er fuldstændig gennemsyret af den deklasserede, småborgerlige intellektuelles mentalitet.

II

Men »venstre-folkenes« fraser om krigen er måske barnagtig ilterhed, som oven i købet kun beskæftiger sig med fortiden og derfor ikke har skygge af politisk betydning? Sådan er der nogen, der forsvarer vore »venstre-folk«. Men det er urigtigt. Hvis man vil udøve politisk lederskab, må man formå at *gennemtænke* de politiske opgaver, men det kan vore »venstre-folk« ikke, hvad der gør dem til karakterløse forkyndere af vaklen, og det har objektivt kun én betydning: med deres vaklen *hjælper* »venstre-folkene« imperialisterne med at provokere Den Russiske Sovjetrepublik til en kamp, som er åbenbart ugunstig for den; de *hjælper* imperialisterne med at lokke os i en fælde. Hør blot her:

»... Den russiske arbejderrevolution kan ikke »skåne sig selv«, ved at vige bort fra den internationale revolutions vej, ved uafsladeligt at undvige kamp og trække sig tilbage for den internationale kapitales pres og gøre indrømmelser til den »hjemlige kapital«.

Fra dette synspunkt er det nødvendigt med en beslutsom international klassepolitik, der forener den internationale revolutionære propaganda i ord og handling, og en styrkelse af den organiske forbindelse med den internationale socialisme (og ikke med det internationale bourgeoisie)... «

De udfald, der her gøres på det indenrigspolitiske område, vil blive omtalt særskilt. Men se på dette orgie af fraser – samtidig med spagfærdighed i handling – på det udenrigspolitiske område. Hvilken taktik er *uomgængelig* for enhver, der ikke ønsker at blive redskab for en imperialistisk provokation og gå i fælden på *nuværende* tidspunkt? På dette spørgsmål må enhver politiker give et klart og ligefremt svar. Vort partis svar er velkendt: på *nuværende* tidspunkt må vi *trække os tilbage* og undgå kamp. Vore »venstre-folk« kan ikke be-

slutte sig til at sige det modsatte, men skyder op i luften: »En beslutsom international klassepolitik«!!

Dette er bedrageri over for masserne. Hvis I vil kæmpe nu, så sig det ligeud. Hvis I ikke ønsker *tilbagetrækning* nu, så sig det ligeud. Ellers er I et værktøj for den imperialistiske provokation efter jeres objektive rolle. Og jeres subjektive »mentalitet« er den desperate småborgers, der puster sig op og brovter, men som udmærket fornemmer, at proletaren *har ret*, når han trækker sig tilbage og søger at foretage tilbagetrækningen organiseret; – at proletaren har ret, når han ræsonnerer, at så længe der ikke er kræfter nok, er det nødvendigt at trække sig tilbage (for den vestlige og den østlige imperialisme), endda måske til Ural, for det er den *eneste* chance for at vinde i den periode, hvor revolutionen i Vesten modnes, revolutionen, som (uanset »venstre-folkenes snak) ikke »må« begynde »næste forår eller sommer«, men som *for hver måned* rykker nærmere og bliver mere sandsynlig.

»Venstre-folkene« har ikke nogen »egen« politik; de *lover ikke* at erklære en tilbagetrækning *nu* for unødvendig. De vrider og vender sig, de leger med ordene, og i stedet for at diskutere undgåelse af kamp *i dette øjeblik*, kommer de stikkende med spørgsmålet om »uafsladelig« undgåelse af kamp. De blæser sæbebobler: »international revolutionær propaganda i handling«!! Hvad betyder det?

Det kan kun betyde ét af to: enten er det Nosdrjov-metoder (4) eller også betyder det angrebskrig for at styrte den internationale imperialisme. Åbent kan den slags nonsens ikke siges, og derfor er »venstre«-kommunisterne også nødt til at søge dækning bag højlydte og helt intetsigende fraser, for ikke at blive leet ud af enhver bevidst proletar. Forhåbentlig, tænker de, vil den uopmærksomme læser ikke lægge mærke til, hvad der egentlig menes med dette her: »international revolutionær propaganda i handling«.

Det ligger til den deklasserede, småborgerlige intelligens at strø om sig med velklingende fraser. De organiserede proletariske kommunister vil sikkert straffe disse »manerer«, i det mindste med spottegloser og udsmidning fra enhver ansvarspost. Man må enkelt, klart og ligeud fortælle masserne den bitre sandhed: det er

muligt eller endog sandsynligt, at krigspartiet atter vil få overtaget i Tyskland (i spørgsmålet om straks at gå til offensiv mod os), og at Tyskland og Japan efter en formel eller stiltiende aftale vil dele Rusland og kvæle os. Hvis vi ikke ønsker at lytte til skrighalsene, er det vor taktik at afvente, trække tiden ud, undvige kamp og trække os tilbage. Hvis vi fejrer skrighalsene til side og »strammer os an« med en virkelig jernhård, virkelig proletarisk, virkelig kommunistisk disciplin, har vi gode chancer for at vinde mange måneder. Og da vil vi, selv hvis vi trækker os tilbage (i værste fald) helt til Ural, *gøre det lettere* for vor forbundsfælle (det internationale proletariat) at komme os til hjælp og at »stå« (som det hedder i sportssproget) den distance, der skiller de revolutionære udbruds begyndelse fra selve revolutionen.

En sådan taktik og kun en sådan taktik vil virkelig styrke forbindelsen mellem det enkelte, midlertidigt isolerende afsnit af den internationale socialisme, og de øvrige afsnit, men hos jer, kære »venstre-kommunister« bliver det sandt at sige kun til »en styrkelse af den organiske forbindelse« mellem den ene og den anden velklingende frase. Det er en skidt »organisk forbindelse«!

Og jeg skal forklare jer, mine fine venner, hvorfor det er gået så galt med jer. Det er fordi I terper revolutionens paroler og lærer dem udenad, i højere grad end I gennemtænker dem. Derfor sætter I ordene »forsvar af det socialistiske fædreland« i anførselstegn, hvilket sandsynligvis skal betyde, at I gerne vil være ironiske, men i virkeligheden stiller grøden i jeres hoveder til skue. I har vænnet jer til at regne »forsvarsvenlighed« for noget afskyeligt og ækelt, I har terpet og banket det så ihærdigt fast, at nogle af jer har fået overbevist sig selv om den tåbelighed, at forsvar for fædrelandet skulle være utilladeligt i en imperialistisk, reaktionær krig, som føres af bourgeoisiet. Men I har ikke gennemtænkt, hvorfor og hvornår »forsvarsvenlighed« er afskyelig.

At anerkende forsvar af fædrelandet er at anerkende berettigelsen og retfærdigheden af krigen. Berettigelse og retfærdighed fra hvilket synspunkt? Kun fra det socialistiske proletariats og dets befrielseskamps synspunkt; vi anerkender ikke noget andet synspunkt. Hvis

det er udbytterklassen, der fører krig for at styrke sit herredømme som klasse, er det en forbryderisk krig, og »forsvarsvenlighed« i en *sådan* krig er en afskyelighed og et forræderi mod socialismen. Hvis krigen føres af et proletariat, der har besejret bourgeoisiet i sit eget land, og den føres for at styrke og udvikle socialismen, så er krigen berettiget og »hellig«.

Vi er fædrelandsforsvarere siden den 25. oktober 1917. Det har jeg sagt gentagne gange med stor bestemthed, og I vover ikke at bestride det. Netop for at »styrke forbindelsen med den internationale socialisme er det en *pligt* at forsvare det *socialistiske* fædreland. Ødelægge forbindelsen med den internationale socialisme, det gør de, der forholder sig letsindigt til forsvaret af et land, hvor proletariatet allerede har sejret. Da vi var repræsentanter for den undertrykte klasse, forholdt vi os ikke letsindigt til forsvaret af fædrelandet i den imperialistiske krig, vi afviste principielt et sådant forsvar. Efter at vi er blevet repræsentanter for den herskende klasse, der er begyndt at organisere socialismen, kræver vi af alle en *seriøs* holdning til landets forsvar. At indtage en seriøs holdning til landets forsvar betyder at forberede sig grundigt og nøje bedømme styrkeforholdet. Hvis kræfterne vitterligt er for få, er det vigtigste forsvarsmiddel *en tilbagetrækning til landets indre* (den, der i dette ser en formel, som blot er trukket frem til lejligheden, kan hos gamle Clausewitz, en af de største militære autoriteter, læse om historiens lære i den forbindelse). Men hos »venstre-kommunisterne« er der end ikke den mindste antydning af, at de har forstået betydningen af spørgsmålet om styrkeforholdet.

Da vi var principielle fjender af fædrelandsforsvaret, havde vi ret til at latterliggøre dem, der angiveligt i socialismens interesser ville »skåne« deres fædreland. Da vi fik ret til at være proletariske fædrelandsforsvarere, ændredes hele problemstillingen grundlæggende. Det er blevet vor pligt på det nøjeste at bedømme kræfterne og på det omhyggeligste at afveje, om vor forbundsfælle (det internationale proletariat) kan nå frem. Det er i kapitalens interesse at slå fjendens (det revolutionære proletariats) styrker hver for sig, inden arbejderne i alle lande har forenet sig (det vil i praksis sige, at de har indledt revolutionen). Det er i vor interesse at

gøre alt det, vi magter, og udnytte den mindste chance til at udskyde det afgørende slag til det øjeblik (eller *til efter* det øjeblik), hvor en sådan forening af de revolutionære styrker i én mægtig international armé har fundet sted.

III

Lad os gå over til vore »venstre-kommunisters« fataliteter på det indenrigspolitiske område. Det er svært at holde et smil tilbage, når man i tesoerne læser sådanne fraser om den *nuværende* situation:

»... En planmæssig udnyttelse af de tilbageværende produktionsmidler er kun tænkelig gennem den mest beslutsomme socialisering«... »ikke at kapitulere over for bourgeoisiet og dets småborgerlige, intellektuelle håndlangere, men slå bourgeoisiet ned og definitivt bryde sabotagen...«

De kære »venstre-kommunister«, hvor megen beslutsomhed har de ikke... og hvor lidt omtanke! Hvad betyder »den mest beslutsomme socialisering«?

I spørgsmålet om nationalisering og konfiskation kan man være beslutsom eller ubeslutsom. Men sagens kerne er, at selv den største »beslutsomhed« i verden ikke er tilstrækkelig til at gennemføre overgangen *fra* nationalisering og konfiskation *til* socialisering. Det er vore »venstre-folks« ulykke, at de med denne naive og barnagtige ordsammenstilling: »den mest beslutsomme... socialisering« afslører en total mangel på forståelse af kernen i spørgsmålet, kernen i den »nuværende« situation. »Venstre-folkenes« fejlgreb ligger i, at de ikke har bemærket det væsentligste i den »nuværende situation, nemlig overgangen fra konfiskationer (ved hvis gennemførelse en politikers vigtigste egenskab er beslutsomhed) til socialisering (hvis gennemførelse kræver en anden egenskab af den revolutionære).

I går var det kernen i den nuværende situation så beslutsomt som muligt at nationalisere, konfiskere, gøre det af med bourgeoisiet og bryde sabotagen. I dag er det kun blinde, der ikke kan se, at vi har nationaliseret, konfiskeret, slået og brudt mere *end vi har formået at regne sammen*. Men socialiseringen adskiller sig fra den simple konfiskation netop ved, at man kan konfiskere, bare man har »beslutsomhed« uden at have evne

til rigtigt at registrere og rigtigt at fordele, *medens man ikke kan socialisere uden en sådan evne*.

Vor historiske fortjeneste bestod i, at vi i går var (og i morgen vil være) beslutsomme i konfiskationerne, i at slå bourgeoisiet ned og i at bryde sabotagen. At skrive om dette i dag i »teser om den nuværende situation« betyder at vende ansigtet mod fortiden og ikke forstå overgangen til fremtiden.

... »Definitivt bryde sabotagen«... Det er sandelig en opgave! Sabotørerne har vi jo fuldt tilstrækkeligt »brudt«. Vi mangler noget helt, helt andet: *at finde ud af*, hvor sabotører skal anbringes og hvilke sabotører, hvorledes vi skal organisere *vore egne* kræfter sådan, at f.eks. en enkelt bolsjevikisk leder eller kontrollør kan føre opsyn med hundrede sabotører, der ansættes hos os. At slynge om sig med fraser som »den mest beslutsomme socialisering«, »slå ned«, »definitivt bryde« under sådanne omstændigheder er ensbetydende med at skyde over målet. Det ligger til den småborgerlige revolutionær ikke at bemærke, at det for socialismen ikke er nok at slå ned, bryde osv. – den slags er nok for småbesidderen, der er blevet rasende på storbesidderen, men en proletarisk revolutionær skulle ikke forfalde til at begå en sådan fejl.

Hvis de ord, vi har anført, fremkalder et smil, så fremkalder »venstre-kommunisternes« opdagelse en virkelig homerisk latter – de har opdaget, at sovjetrepublikken ved en »højre-bolsjevikisk afvigelse« trues af en »evolution i retning af statskapitalisme«. Der er de, kan man sige, virkelig blevet forskrækkede! Og med hvilken iver gentager »venstre-kommunisterne« såvel i teser som i artikler denne skrækkelige opdagelse...

De har imidlertid ikke tænkt over, at statskapitalismen vil være et *skridt frem* i forhold til tingenes nuværende tilstand i vor sovjetrepublik. Hvis vi om et halvt års tid har indført statskapitalisme, så vil det være et uhyre fremskridt og den sikreste garanti for, at socialismen om et år bliver definitivt konsolideret og uovervindelig her i landet.

Jeg forestiller mig, med hvilken ædel harme en »venstre-kommunist« rykker tilbage for disse ord og hvilken »morderisk kritik« han over for arbejderne retter mod den »højre-bolsjevikiske afvigelse«. Hvad mener man?

en *socialistisk* sovjetrepublik skulle overgang til *statskapitalisme* være et skridt fremad?... Er dette ikke et forræderi mod socialismen?

Netop her ligger roden til den *økonomiske* fejltagelse fra »venstre-kommunisternes« side. Netop derfor må vi gå nærmere ind på dette punkt.

For det første har »venstre-kommunisterne« ikke forstået, hvordan denne *overgang* fra kapitalisme til socialisme ser ud, der giver os ret og grund til at kalde os en socialistisk sovjetrepublik.

For det andet åbenbarer de deres småborgerlighed netop ved, at de *ikke ser*, at hos os er det småborgerlige element socialismens *hovedfjende*.

For det tredje åbenbarer de ved at gøre »statskapitalismen til et skræmmebillede, at de ikke forstår, hvad der gør sovjetstaten økonomisk forskellig fra den borgerlige stat.

Lad os undersøge alle disse tre omstændigheder.

Endnu har vel aldrig noget menneske, der har stillet spørgsmålet om Ruslands økonomiske liv, bestridt, at dette økonomiske liv har overgangskarakter. Ingen kommunist har vel heller benægtet, at betegnelsen socialistisk sovjetrepublik betyder sovjetmagts vilje til at gennemføre overgangen til socialismen, derimod ikke, at de nye økonomiske forhold skulle være socialistiske.

Men hvad betyder så ordet overgang? Betyder det ikke, når det anvendes på det økonomiske liv, at der i det givne system findes elementer, dele, stykker af *såvel* kapitalisme som socialisme? Hvem som helst anerkender, at sådan er det. Men det er ikke hvem som helst, der samtidig med at anerkende dette, tænker over, hvordan så de elementer af de forskellige samfundsøkonomiske strukturer er, som findes i Rusland. Det er imidlertid sagens kerne.

Lad os opregne disse elementer:

- 1) patriarkalsk bondebrug, dvs. i høj grad baseret på naturalhusholdning;
- 2) vareproduktion i lille format (hertil hører flertallet af de bønder, der sælger korn);
- 3) privatkapitalisme;
- 4) statskapitalisme;
- 5) socialisme.

Rusland er så stort og så broget, at alle disse forskellige samfundsøkonomiske strukturer flettes sammen i landet. Netop i dette består situationens særegenhed.

Man spørger, hvilke elementer er de dominerende? Det er klart, at i et småbondeland dominerer det småborgerlige element og må dominere; flertallet og det vældige flertal af jordbesiddere er små vareproducenter. Statskapitalismens hylster (kornmonopol, arbejdsgivere og handelsmænd, der står under kontrol, borgerlige kooperationsfolk) bliver snart her, snart der gennembrudt af *spekulanter*, og hovedgenstanden for spekulation er *korn*.

Hovedkampen udvikles netop på dette område. Mellem hvem foregår denne kamp, hvis man vil tale i de økonomiske kategoriers termer, f.eks. »statskapitalisme? Mellem 4. og 5. trin i den rækkefølge, som jeg netop har opstillet? Naturligvis ikke. Her er det ikke statskapitalismen, der kæmper mod socialismen, men småborgerskabet plus privatkapitalismen, der kæmper sammen i fællesskab, såvel mod statskapitalismen som mod socialismen. Småborgerskabet sætter sig imod *enhver* statslig indblanding, regnskabsføring og kontrol, uanset om den er statskapitalistisk eller statssocialistisk. Det er et fuldstændigt ubestrideligt faktum i virkelighedens verden, hvad »venstre-kommunisterne« ikke forstår, og heri ligger roden til deres økonomiske fejltagelse. Spekulanten, marodøren inden for handel, sabotøren mod monopolet – det er vor »indre« hovedfjende, fjende af sovjetmagts økonomiske forholdsregler. Hvis det for 125 år siden endnu var muligt at undskylde de franske småborgere, de mest ivrige og mest oprigtige revolutionære, når de søgte at besejre spekulanten ved henrettelse af nogle få »udvalgte« og ved dundrende deklamationer, så fremkalder det i dag kun afsky og modvilje hos enhver bevidst revolutionær, når visse venstre-socialrevolutionære behandler spørgsmålet med rene fraser. Vi ved udmærket godt, at spekulationens økonomiske grundlag er småbesidderens lag, der er overordentligt bredt i Rusland, og privatkapitalismen, som har sin agent i *enhver* småborger. Vi ved, at denne småborgerlige hydra med millioner af fangarme snart her, snart der griber enkelte lag af arbejdere, at spekulationen *i stedet for statsmonopolet*

trænger ind i alle porer i vort samfundsøkonomiske liv.

Den, der ikke ser dette, åbenbarer netop ved sin blindhed, at han er fanget i småborgerlige fordomme. Netop sådan står det til med vore »venstre-kommunister, som i ord (og naturligvis i den oprigtigste overbevisning) er skånselsløse fjender af småborgerskabet, men i praksis kun hjælper det, kun tjener det, kun udtrykker dets standpunkt, når de – *i april 1918!!* – kæmper mod... »statskapitalismen«! Der har de virkelig ramt målet!

Småborgeren har lagt lidt til side, nogle tusinde, som han med »hæderlige« og især uhæderlige midler har samlet sammen under krigen. Sådan er den økonomiske type, der udgør det karakteristiske grundlag for spekulation og privatkapitalisme.

Penge er en attest for besiddelse af social rigdom, og småbesidderens milliontallige lag, som holder omhyggeligt fast på denne attest, gemmer den for »staten«, ikke tror på nogen socialisme og kommunisme, »afventer blot, at den proletariske storm driver over. Enten får vi denne småborger til at rette sig efter *vor* kontrol og regnskabsføring (vi kan gøre det, når vi får de fattige, dvs. flertallet af befolkningen eller halvproletarerne, organiseret omkring den bevidste proletariske fortrop), eller også vil han uundgåeligt og uomgængeligt afskaffe vor arbejdermagt, ligesom Napoleon'erne og Cavaignac'erne, som netop vokser frem på småbesiddernes grund, afskaffede revolutionen. Sådan forholder det sig. Kun de venstre-socialrevolutionære ser ikke denne enkle og klare sandhed på grund af deres fraser om »arbejdende« bønder, men hvem tager de venstre-socialrevolutionære, der er ved at drukne i fraser, alvorligt?

Småborgeren, der hæger om et par tusinde, er fjende af statskapitalismen, og disse tusinder vil han ubetinget selv have noget ud af, mod de fattige, mod al fællesstatslig kontrol, men summen af disse tusinder giver en basis på mange milliarder til en spekulation, som undergraver vor socialistiske opbygning. Lad os antage, at et vist antal arbejdere i løbet af nogle dage producerer en sum af en værdi, der er lig med 1000. Lad os endvidere antage, at 200 af denne sum går tabt for os som følge af småspekulation, af diverse underslæb og små-

besiddernes »omgåelse« af sovjetdekreter og -bestemmelser. Enhver bevidst arbejder vil sige: Hvis jeg af de 1000 kunne give 300 som pris for at skabe bedre orden og organisation, så ville jeg gerne give 300 og ikke kun 200, for under sovjetmagten bliver det siden hen en meget let opgave at sænke denne »tribut« til f.eks. 100 eller 150, når først orden og organisation er oprettet, når først småbesiddernes sabotage mod ethvert statsmonopol definitivt er brudt.

Dette enkle taleksempele, som med vilje er forenklet til det yderste for at lette forståelsen, belyser *forholdet* i den nuværende situation mellem statskapitalismen og socialismen. Arbejderne har statsmagten i hænde, de har fuld juridisk mulighed for at »tage« hele tusindlappen, dvs. ikke at give en eneste øre ud til andet end socialistiske formål. Denne juridiske mulighed, der støtter sig på, at magten faktisk er gået over til arbejderne, er et element af socialisme.

Men ad mange veje undergraver småbesidderelementet og det privatkapitalistiske element den juridiske stilling, smugler spekulation ind, saboterer gennemførelsen af sovjetiske dekretter. Statskapitalismen ville være et gigantisk skridt længere fremad, *selv hvis vi* (og jeg valgte med vilje et sådant taleksempele for at trække det skarpt op) skulle betale *mere* end nu; for det lønner sig at betale »lærepenge«, det gavner arbejderne, thi sejr over uorden, kaos og sløseri er vigtigere end alt andet, thi fortsættelsen af småbesidderens anarki er den største, den mest truende fare, der *ubetinget* vil bringe os i fordærv (hvis vi ikke besejrer dette element), mens betaling af en større tribut til statskapitalismen ikke bringer os i fordærv, men tværtimod vil føre os ad den sikreste vej til socialismen. Arbejderklassen, der har lært, hvordan man forsvarer den statslige orden mod småbesiddernes anarkistiske optræden, har lært, hvordan man organiserer en fællesstatslig storproduktion ud fra statskapitalistiske principper, vil så – undskyld udtrykket – have alle trumfer på hånden, og socialismens konsolidering vil være sikret.

Statskapitalismen står *økonomisk* langt højere end vor nuværende økonomi, det for det første.

Og for det andet indeholder den intet farligt for sovjetmagten, eftersom sovjetstaten er en stat, i hvilken

arbejdernes og de fattiges magt er sikret. »Venstre-kommunisterne har ikke forstået disse ubestridelige sandheder, som en »venstre-socialrevolutionær« naturligvis aldrig vil kunne forstå, fordi han er helt ude af stand til at fatte nogen som helst tanker om politisk økonomi, men som enhver marxist vil være *nødt* til at anerkende. Det betaler sig ikke at diskutere med en venstre-socialrevolutionær, det er nok at pege på ham som et »afskrækkende eksempel« på et vrøvlehed, men *man må* diskutere med en »venstre-kommunist«, for her er det, marxister begår en fejltagelse, og en analyse af deres fejltagelse vil hjælpe *arbejderklassen* til at finde den rigtige vej.

IV

For at gøre spørgsmålet endnu klarere vil vi allerførst anføre et helt konkret eksempel på statskapitalisme. Alle ved, hvad det er for et eksempel: Tyskland. Her har vi det »sidste nye« i moderne storkapitalistisk teknik og planmæssig organisation, *men underlagt den junkerlig-borgerlige imperialisme*. Stryg de kursiverede ord, indsæt i stedet for den militære, junkerlige, borgerlige, imperialistiske *stat* en anden stat, *også en stat*, men af en anden social type, med et andet klasseindhold, *sovjetstaten*, dvs. en proletarisk stat, og man får den *samlede* sum af betingelser, som fører til socialismen.

Socialismen er utænkelig uden storkapitalistisk teknik, der er bygget på det sidste nye i den mest moderne videnskab, uden en planmæssig statslig organisation, der sørger for, at millioner og atter millioner af mennesker på det nøjeste overholder en fælles norm i fremstillingen og fordelingen af produkterne. Vi marxister har altid sagt dette og det er ikke umagen værd at bruge bare to sekunder på at drøfte dette med folk, som ikke engang har forstået det (anarkister og godt halvdele af de venstre-socialrevolutionære).

Socialisme er utænkelig uden proletariatets herredømme over staten; også dette er elementært. Og historien (af hvilken ingen, uden måske de mensjevnikiske dumrianer af første skuffe, havde ventet, at den glat, roligt og enkelt ville bringe os den »fuldstændige« socia-

lisme) har taget et så egenartet forløb, at i tiden op til 1918 *frembragtes* to adskilte halvdele af socialismen, den ene ved siden af den anden, akkurat som to kyllinger, der udruges i samme skal: i den internationale imperialismes skal. Tyskland og Rusland legemliggjorde 1918 på det mest anskuelige den materielle realisation af de økonomiske, produktionsmæssige og samfundsøkonomiske betingelser på den ene side og af de politiske betingelser for socialismen på den anden side.

En sejrrig proletarisk revolution i Tyskland ville på én gang med største lethed bryde igennem en hvilken som helst imperialistisk skal (som desværre er lavet af det bedste stål, og som derfor ikke lader sig bryde af en hvilken som helst... kyllings anstrengelser), den ville med sikkerhed hidføre verdenssocialismens sejr, uden vanskeligheder eller med ubetydelige vanskeligheder – naturligvis, hvis man anlægger en verdenshistorisk og ikke en snæver spidsborgerlig målestok på »vanskeligheden».

Så længe revolutionen i Tyskland endnu tøver med sin »fødsel«, er det vor opgave at lære af tyskernes statskapitalisme, at overtage den *af alle kræfter*, ikke sky *diktatoriske* metoder for at fremskynde denne overtagelse endnu mere, end tsar Peter fremskyndede overtagelsen af den vestlige kultur i det barbariske Rusland, og ikke vige tilbage for barbariske kampmetoder mod barbariet. Hvis der blandt anarkisterne og de venstre-socialrevolutionære (jeg kom uvilkårligt til at tænke på Karelins og Ge's taler i Den Centrale Eksekutivkomité) findes folk, der er i stand til på narcissistisk vis at ræsonnere, at det ikke sømmer sig for os revolutionære »at lære« af den tyske imperialisme, så kan man ikke sige andet end dette: en revolution, der tog sådanne personer alvorligt, ville være håbløst fortabt (og det ville være aldeles fortjent).

I Rusland dominerer i øjeblikket netop den småborgerlige kapitalisme, fra hvilken *en og samme vej* fører *både* til den store statskapitalisme og til socialismen, vejen fører *over en og samme* mellemstation, der hedder »landsomfattende regnskabsføring og kontrol med produkternes produktion og fordeling«. Den, der ikke forstår dette, begår en utilgivelig økonomisk fejl, enten fordi han ikke kender virkelighedens kendsgerninger,

fordi han ikke ser, hvad der forefindes, fordi han ikke ser sandheden i øjnene, eller fordi han begrænser sig til en abstrakt modstilling af »kapitalisme« og »socialisme og ikke sætter sig ind i de konkrete former og stadier i denne overgang hos os nu. I parentes være sagt, at det er den samme teoretiske fejl, som har fordrejet hovedet på de bedste folk fra Novaja Sjisns og Vperjods lejr: de dårligste og middelmådige af dem trasker af dumhed og karakterløshed i hælene på bourgeoisiet og er skræmt af det; de bedste har ikke forstået, at socialismens læremestre ikke uden grund talte om en hel overgangsperiode fra kapitalisme til socialisme og betonedede det nye samfunds »lange fødselsveer«. Og dette nye samfund er igen en abstraktion, der ikke kan virkeliggøres på anden måde end ved en række forskelligartede, ufuldstændige konkrete forsøg på sådan eller sådan at skabe en socialistisk stat.

Netop fordi man på grund af Ruslands nuværende økonomiske situation ikke kan gå fremad uden at gå igennem det, *der er fælles* for både statskapitalisme og socialisme (landsomfattende regnskabsføring og kontrol), er det en fuldstændig teoretisk absurditet at forskrække andre og sig selv med en »*evolution i retning af statskapitalismen*« (Kommunist nr. 1, side 8, spalte 1). Det betyder netop at fantasere sig »i retning bort« fra »evolutionens« virkelige vej, ikke at forstå denne vej; i praksis er det det samme som at trække udviklingen baglæns til småbesidder-kapitalisme.

For at læseren kan overbevise sig om, at det ikke først er nu, at jeg vurderer statskapitalismen »højt«, men også har gjort det *før* bolsjevikkerne tog magten, tillader jeg mig at komme med følgende citat fra min brochure Den Truende Katastrofe, Og Hvordan Den Skal Bekæmpes, der blev skrevet i september 1917:

»... Og forsøg nu *i stedet* for den junkerkapitalistiske, i stedet for den godsejerkapitalistiske stat at sætte den *revolutionær-demokratiske* stat, dvs. en stat, som revolutionært splintrer *alle* privilegier og ikke er bange for revolutionært at indføre den mest fuldkomne demokratiske. I vil se, at den statsmonopolistiske kapitalisme i en virkelig revolutionær-demokratisk stat uvægerligt, uundgåeligt betyder et skridt henimod socialismen!

... Thi socialisme er ikke andet end selve det første skridt fremad fra det statskapitalistiske monopol

... Den statsmonopolistiske kapitalisme er den mest fuldstændige *materielle* forberedelse til socialismen, den *forgård*, det trin på den historiske stige, som *uden mellemtrin* efterfølges af det trin, man kalder socialismen«. (s. 27 og 28) (5)

Man skal lægge mærke til, at det er blevet skrevet under Kerenskij, at der her *ikke* er tale om proletariats diktatur, *ikke* om den socialistiske stat, men om en »revolutionær-demokratisk« stat. Er det ikke klart, at *jo højere* vi stiger over dette politiske stadium, *jo mere fuldstændigt* vi i sovjetterne har virkeliggjort den socialistiske stat og proletariats diktatur, des mindre har vi lov til at frygte »statskapitalismen«? Er det ikke klart, at vi i *materiel*, økonomisk, produktionsmæssig forstand endnu ikke befinder os i socialismens »forgård? Og at vi ikke kan komme ind ad socialismens dør på anden måde end gennem denne »forgård«, som vi endnu ikke har nået?

Fra hvilken side man end nærmer sig spørgsmålet, er konklusionen den samme: »venstre-kommunisternes« forestilling om, at vi trues af »statskapitalismen«, er helt igennem økonomisk fejlagtig og et klart vidnesbyrd om, at de fuldstændig er fanget i netop den småborgerlige ideologi.

V

Højst lærerig er også følgende omstændighed.

Da vi i Den Centrale Eksekutivkomité diskuterede med kammerat Bukharin, (6) sagde han blandt andet: i spørgsmålet om de høje lønninger til specialisterne står »vi« (øjensynligt er »vi« »venstre-kommunister«) »til højre for Lenin«, for vi ser ingen afvigelse fra principperne, vi erindrer os Marx' ord, at under visse omstændigheder vil det være mere fordelagtigt for arbejderklassen at »købe hele banden ud« (7) (nemlig kapitalisternes bande, dvs. *købe* jorden, fabrikkerne, virksomhederne og øvrige produktionsmidler af bourgeoisiet).

Denne overordentligt interessante bemærkning afslører, for det første, at Bukharin er to hoveder højere end de venstre-socialrevolutionære og anarkisterne, at han

på ingen måde er håbløst sunket ned i frasernes sump, men at han tværtimod gør sig umage med at tænke sig ind i de *konkrete* vanskeligheder ved overgangen – den kvalfulde og vanskelige overgang – fra kapitalisme til socialisme.

For det andet afslører den bemærkning endnu mere anskueligt Bukharins fejl.

For lad os nu se. Lad os analysere Marx' tankegang.

Det drejede sig om England i 70'erne i forrige århundrede, om den førmonopolistiske kapitalismes kulminationsperiode, om et land, som dengang havde et minimum af militarisme og bureaukrati, et land der dengang havde de største muligheder for en »fredelig« sejr for socialismen i den betydning, at arbejderne kunne »frikøbe« sig fra bourgeoisiet. Og Marx sagde: Under visse omstændigheder vil arbejderne ingenlunde afvise at frikøbe sig selv fra bourgeoisiet. Marx bandt ikke sine hænder – og bandt ikke den socialistiske revolutions fremtidige ledere – hvad angår overgangens former, metoder, midler, han forstod meget vel, hvilken mængde nye problemer der vil opstå, hvordan hele situationen vil ændre sig i løbet af omvæltningen, hvor *ofte* og hvor *stærkt* den vil ændre sig i løbet af omvæltningen.

Vel, og *efter* proletariats erobring af magten i Sovjetrusland, *efter* undertrykkelsen af udbytternes militære modstand og sabotage er det så ikke indlysende, at der dannedes *visse* betingelser af den type, som havde kunnet danne sig i England for et halvt århundrede siden, hvis England dengang var begyndt fredeligt at gå over til socialismen? Kapitalisternes underordning under arbejderne kunne dengang i England være tilvejebragt gennem følgende omstændigheder: 1) arbejderne, proletarernes fuldstændige overvægt i befolkningen, eftersom det ikke var en bondebefolkning (i England i 1870'erne var der tegn på, at man kunne håbe på en overordentlig hurtig fremgang for socialismen blandt landarbejderne); 2) proletariats fortræffelige organisering i fagforeninger (England stod dengang forrest blandt alle lande i denne henseende); 3) et forholdsvist højt kulturniveau hos proletariats, der var blevet skolet gennem en århundredlang udvikling med politisk frihed; 4) den lange tilvænning til at løse politi-

ske og økonomiske problemer ved kompromiser, som er udviklet hos Englands fortræffeligt organiserede kapitalister – dengang var de de bedst organiserede kapitalister af alle i verden (nu er førstepladsen gået over til Tyskland). Det var på grund af disse omstændigheder, at den tanke dengang kunne opstå, at en *fredelig* underordning af Englands kapitalister under arbejderne var mulig.

Hos os er denne underordning for øjeblikket tilvejebragt gennem grundlæggende forudsætninger (sejren i oktober og undertrykkelsen fra oktober til februar af kapitalisternes militære modstand og sabotage). *I stedet for* arbejderne, proletarernes fuldstændige overvægt i befolkningen og deres høje organiseringsgrad blev den støtte, som proletarerne her i landet fik fra de fattigste og hurtigt ruinerede bønder, til en faktor for sejren. Sluttelig findes her i landet hverken et højt kulturniveau eller nogen tilvænning til kompromis'er. Hvis man gennemtænker disse konkrete betingelser, så står det klart, at vi nu må og skal opnå en *forening af skånselsløst opgør**) med de kulturelt tilbagestående kapitalister, der hverken vil inddrage sig på »statskapitalisme, eller vil vide af noget kompromis; de fortsætter med gennem spekulation, korrupsion af den fattige befolkning osv. at undergrave sovjetmagtens foranstaltninger, *med kompromis'ets metoder* eller frikøb over for de kultiverede kapitalister, som går med til »statskapitalisme, er i stand til at gennemføre den, er nyttige for proletariats, er kloge og erfarne organisatorer af de *virkelige* storvirksomheder, der virkeligt forsyner millioner og atter millioner af mennesker med produkter.

*) Man må også her se sandheden i øjnene: vi har endnu for lidt af den skånselsløshed, som er nødvendig for socialismens fremgang, og det er ikke, fordi vi mangler beslutsomhed. Beslutsomhed har vi tilstrækkeligt af. Hvad der mangler, er evnen til tilstrækkeligt hurtigt at *gribe* et større antal spekulanter, marodører, kapitalister, der undergraver sovjetmagtens foranstaltninger. For denne »evne« opnår man kun ved at organisere registrering og kontrol! For det andet mangler der fasthed hos domstolene, som i stedet for at skyde dem, der modtager bestikkelse, straffer dem med et halvt års fængsel. Begge disse mangler har den samme sociale rod: det småborgerlige elements indflydelse, dets slaphed.

Bukharin er en højt uddannet marxistisk økonom. Derfor huskede han, at Marx havde absolut ret, da han indprentede arbejderne vigtigheden af at bevare storproduktionens organisation, netop for at lette overgangen til socialismen, og at den tanke er fuldstændig tilladelig, at man bør *betale kapitalisterne godt*, købe dem ud, *hvis* (som undtagelse: England var dengang en undtagelse) omstændighederne former sig sådan, at de nødsager kapitalisterne til fredeligt at underordne sig og på en kultiveret og organiseret måde at gå over til socialismen på betingelse af, at de købes ud.

Men Bukharin begik en fejl, for han har ikke overvejet det konkrete særtræk i situationen i Rusland – en situation, der netop er enestående, idet vi, Ruslands proletariat med hensyn til vort politiske system og styrken i arbejdernes politiske magt, er *forud for* et hvilket som helst England – og Tyskland, men samtidig *bagud* i sammenligning med den mest tilbagestående vesteuropæiske stat, hvad angår organiseringen af en velordnet statskapitalisme, hvad angår kulturniveau og graden af forbedelsen til socialismens materielle og produktionstekniske »indførelse«. Er det ikke klart, at denne egenartede situation for øjeblikket netop resulterer i nødvendigheden af et egenartet »frikøb«, som arbejderne må foreslå de mest kultiverede, mest talentfulde og i organisatorisk henseende mest begavede kapitalister, som er rede til at træde i sovjetmagtens tjeneste og positivt hjælpe med til at sætte den store og største »statslige« produktion i gang? Er det ikke klart, at vi i en så egenartet situation må forsøge at undgå to slags fejl, der hver på deres måde er småborgerlig? På den ene side var det en uoprettelig fejl at ville påstå, at eftersom der er et misforhold mellem vore økonomiske »kræfter« og vor politiske kraft, skulle man »følgelig« ikke have taget magten. (8) Sådan ræsonnerer »mennesker i futteral«, (9) som glemmer, at der aldrig vil være »overensstemmelse«, at der aldrig kan være en sådan hverken i naturens udvikling eller i samfundets udvikling, at kun gennem en række forsøg – hvert af dem vil taget for sig være ensidigt og lide af en vis uoverensstemmelse – kan en fuldstændig socialisme skabes ud af et revolutionært samarbejde mellem *alle* landes proletarer.

På den anden side ville det være en åbenbar fejl at give

skrighalse og frasemagere frie tøjler, de holder begejstrede og »blændende« revolutionstaler, men de er ude af stand til at gøre et konsekvent, gennemtænkt, velafvejet revolutionært arbejde, som også tager de sværeste overgange med i beregning.

Lykkeligvis har de revolutionære partiers udviklingshistorie og bolsjevismens kamp mod den slags folk efterladt os stærkt udprægede typer, hvoraf de venstre-socialrevolutionære og anarkister tilstrækkelig tydeligt illustrerer de dårligste revolutionæres type. De råber nu op, helt hysterisk, så de får ordene galt i halsen, om »højre-bolsjevikkernes »kompromispolitik«. Men de er ude af stand til at begribe, *hvad* der var dårligt ved »kompromispolitikken og *hvorfor* historiens og revolutionens gang med rette fordømte den.

Kerenskij-periodens kompromispolitik afstod magten til det imperialistiske bourgeoisie, men spørgsmålet om magten er grundspørgsmålet i enhver revolution. En del af bolsjevikkerne førte i oktober–november 1917 en kompromispolitik, som enten beroede på, at de frygtede proletariatets magtovertagelse, eller at de ville *dele* magten ligeligt ikke blot med »upålidelige rejsefæller« som de venstre-socialrevolutionære, men også med fjender, Tjernov-folk og mensjevikker, der uvægerligt ville have hindret os i det vigtigste: i den skånselsløse tilintetgørelse af Bogajevskij og co., i opløsningen af den Konstituerende Forsamling, i en komplet oprettelse af sovjetinstitutionerne, og i enhver konfiskation.

Nu er magten overtaget, bevaret og befæstet i hænderne på et enkelt parti, proletariatets parti, endog uden »upålidelige rejsefæller«. At tale om kompromispolitik nu, hvor der ikke er og kan være tale om at dele *magten*, at afstå fra proletariatets diktatur mod bourgeoisie, betyder ganske enkelt som en papegøje at gentage udenadlærte, men uforståede ord. Når man kalder det »kompromispolitik, at vi er i en situation, hvor vi kan og skal forvalte landet, at vi da uden at beklage os over de økonomiske omkostninger forsøger at drage de mest kultiverede af de elementer, der er uddannet under kapitalismen til os, at tage dem i vor tjeneste mod småbesiddernes forfald, betyder det, at man helt er ude af stand til at tænke over de økonomiske opgaver under socialismens opbygning.

Og hvor meget det end taler til kammerat Bukharins fordel, at han i Den Centrale Eksekutivkomité straks »skammede sig« over den »tjeneste«, som Karelin og Ge har vist ham, er det dog med hensyn til »venstre-kommunisternes *strømning* sådan, at henvisningen til deres politiske medkæmpere forbliver en alvorlig advarsel.

Se her, hvad de venstre-socialrevolutionæres organ Snamja Truda stolt forklarer den 25. april 1918: »Vort partis nuværende standpunkt solidariserer sig med den anden strømning inden for bolsjevismen (Bukharin, Pokrovskij o.a.)«. Se her det mensjevikiske Vperjod af samme dato, som bl.a. indeholder følgende »tese« af den ikke ukendte mensjevik Isuv:

»Sovjetmagts politik, der lige fra begyndelsen manglede sand proletarisk karakter, betræder i den seneste tid stadig mere åbent vejen til et kompromis med bourgeoisiet og antager en udpræget arbejderfjendtlig karakter. Under foregivende af industriens nationalisering føres en politik til oprettelse af industritruster, under foregivende af genopbygning af landets produktivkræfter gøres forsøg på at afskaffe otte timers arbejdsdagen og indføre akkordløn og Taylorsystem, sortlister og ulvepas. (10) Denne politik truer med at berøve proletariatet dets vigtigste erobringer inden for det økonomiske område og gøre det til offer for en ubegrænset udbytning fra bourgeoisiets side«.

Det er storartet, ikke sandt?

Kerenskij's venner, der sammen med ham førte imperialistisk krig i de hemmelige traktaters interesse og lovede de russiske kapitalister anneksioner, Tseretelis kolleger, der den 11. juni ville afvæbne arbejderne, (11) Liberdan'erne, der tilslørede bourgeoisiets magt med klingende fraser, de, netop de anklager sovjetmagten for »kompromis med bourgeoisiet«, for »oprettelse af truster (dvs. netop oprettelse af »statskapitalisme«!), indførelse af Taylorsystem.

Ja, bolsjevikkerne burde tildele Isuv en medalje og hænge hans tese op i enhver arbejderklub og fagforening, som et eksempel på *bourgeoisiets provokatoriske taler*. Arbejderne kender i dag udmærket Liberdan'er, Tsereteli'er, Isuv'er, de kender dem af egen erfaring alle vegne,

og en grundig overvejelse over, hvorfor *sådanne bourgeoisilakajer* provokerer arbejderne til modstand mod Taylor-systemet og »oprettelse af truster« vil være overordentligt nyttigt for arbejderne.

De bevidste arbejdere vil opmærksomt sammenligne de herrer Liberdan og Tseretelis ven Isuv's teser med følgende tese af »venstre-kommunisterne«:

»Indførelsen af arbejdsdisciplin i forbindelse med genindførelse af kapitalisters ledelse af produktionen kan ikke få arbejdsproduktiviteten til at stige væsentligt, men den forringer proletariatets klasse-mæssige selvvirksomhed, aktivitet og organiserede optræden. Den truer med at trælbinde arbejderklassen og fremkalder utilfredshed såvel i de tilbagestående lag som i proletariatets fortrop. For at føre dette system ud i livet måtte det kommunistiske parti af hensyn til det had, som råder i proletariatets rækker mod de »kapitalistiske sabotører«, støtte sig på småborgerskabet imod arbejderne, hvorved det ville tilintetgøre sig selv som proletariatets parti«. (Kommunist nr. 1, side 8, spalte 2.)

Her har vi det mest anskuelige bevis på, at »venstre-folkene er gået i fælden og har ladet sig provokere af Isuv og andre af kapitalismens Judas-figurer. Det er en god lære for arbejderne, der ved, at det netop er proletariatets fortrop, der går ind for indførelse af arbejdsdisciplin, at det netop er småborgerne, der anstrenger sig til det yderste for at nedbryde denne disciplin. Sådanne udtalelser som den anførte tese af »venstre-folkene« er den største skændsel og en fuldstændig fornægtelse af kommunismen i handling, det er en fuldstændig overgang netop til småborgerskabets side.

»I forbindelse med genindførelse af kapitalisters ledelse, det er med sådanne ord »venstre-kommunisterne vil »forsvare sig«. Et helt udueligt forsvar, thi for det første overdrager sovjetmagten »ledelsen« til kapitalister under forudsætning af, at der findes arbejderkommisærer eller arbejderkomiteer, som overvåger ethvert skridt fra lederens side, lærer af hans ledelseserfaringer, har mulighed for ikke blot at påtale lederens direktiver, men også at afsætte ham gennem sovjetmagts organer. For det andet får kapitalister »lederskab« til admini-

strative funktioner i arbejdstiden, under betingelser for arbejdet, der fastsættes netop af sovjetmagten, og som kan ophæves eller revideres af den. For det tredje overdrager sovjetmagten »ledelsen« til kapitalister ikke som kapitalister, men som specialister, teknikere eller organisatorer med en højere løn. Og arbejderne forstår udmærket, at organisatorer af virkelig store og meget store virksomheder, truste eller andre institutioner for 99 procents vedkommende hører til kapitalistklassen, ligesom førsteklasses teknikere – men netop dem skal vi, det proletariske parti, tage som »ledere« af arbejdsprocessen og organiseringen af produktionen, for der er *ikke* andre folk, der har praktisk erfaring i dette arbejde. Arbejderne, som har trådt deres børnesko i en tid, da en »radikal« frase eller småborgerlig løbsagtighed endnu kunne lede dem på afveje, kommer jo til socialismen netop gennem den kapitalistiske ledelse af trusterne, gennem maskinel storproduktion, gennem virksomheder med en omsætning på millioner om året – udelukkende gennem sådanne industrier og virksomheder. Arbejderne er ikke småborgere. De er ikke bange for selv den største »statskapitalisme«, de vurderer den som deres *proletariske* instrument, et instrument som *deres* statsmagt, *sovjetmagten* anvender i arbejdet mod småborgerlig opløsning og uorden.

Det er kun deklasserede og derfor helt igennem småborgerlige intellektuelle, der ikke kan forstå dette – en type som Osinskij, der optræder i »venstre-kommunisternes gruppe og i deres tidsskrift, hvor han skriver:

...»Alt initiativ til virksomhedens organisering og ledelse ligger hos »trusternes organisatorer«: for vi vil jo ikke *lære* dem noget, ikke gøre dem til ordinære arbejdere, vi vil derimod *lære* af dem«. (Kommunist nr. 1, side 14, spalte 2.)

Den tilstræbte ironi i denne frase er rettet mod mine ord: »lære socialisme af trusternes organisatorer«.

For Osinskij er det latterligt. Han vil gøre trusternes organisatorer til »ordinære arbejdere«. Hvis det var skrevet af et menneske i den alder, om hvilken digteren sagde: »Kun femten år gammel, ikke mere?«... (12) – så behøvede vi ikke at undre os. Men for en marxist, der har lært, at socialisme er umulig uden udnyttelse af de frem-

skridt i teknik og kultur, som storkapitalismen har opnået, at høre sådanne taler, det er en smule mærkeligt. Af marxisme er her ikke spor tilbage.

Nej. Kun de er værdige til at kalde sig kommunister, som forstår, at det er *umuligt* at opbygge eller indføre socialismen *uden at lære* af trusternes organisatorer. For socialisme er ikke et påfund, socialisme betyder, at den proletariske fortrop, når den har erobret magten, skal tilegne sig og anvende det, som trusterne har skabt. Vi, proletariatets parti, har *intet andet sted*, hvor vi kan få de kundskaber, der er nødvendige for at organisere storproduktionen af trust-typen og drive dem som sådan – *intet andet sted*, hvis vi ikke skaffer os dem fra kapitalismens førsteklasses specialister.

Vi skal ingenting lære dem, hvis man ikke vil stille sig det barnagtige mål at »lære« de borgerlige intellektuelle socialisme: man skal ikke belære dem, men ekspropriere dem (hvilket sker temmelig »beslutsomt« i Rusland), man skal *bryde* deres sabotage, man skal *underordne* dem under sovjetmagten som lag eller gruppe. Men vi kommunister – hvis vi ikke er i barnealderen og ikke har barnagtige opfattelser – vi skal lære af dem, de har noget, som vi skal lære, for proletariatets parti og proletariatets fortrop har *ingen erfaring* i selv at oprette kæmpeforetænder, der betjener millioner af mennesker.

Og det har de bedste arbejdere i Rusland forstået. De er begyndt at lære af de kapitalistiske organisatorer, af ledende ingeniører, af tekniske specialister. De er begyndt målrettet og forsigtigt med det lette og går gradvist over til det svære. Når tingene går langsommere frem i metallurgien og maskinbygningsindustrien, så er det fordi, det er vanskeligere dér. Men tekstilarbejderne, tobaksarbejderne, læderarbejderne var ikke som deklasserede småborgerlige intellektuelle bange for »statskapitalismen, ikke bange for at »lære af trusternes organisatorer. Disse arbejdere i centrale ledende institutioner som »Lædercentralen« eller »Tekstilcentralen« sidder ved siden af kapitalister, *lærer af dem*, organiserer truste, organiserer »statskapitalisme«, som under sovjetmagten er forgården til socialismen, en forudsætning for socialismens varige sejr.

Dette arbejde, som udføres af fremskredne arbejdere i Rusland ved siden af deres bestræbelser for at indføre ar-

bejdsdisciplin, foregår til stadighed, uden ståhej, ikke glansfuldt, uden pauker og trompeter, som visse »venstre-folk« ikke kan undvære, det foregår med den største forsigtighed og gradvished under hensyntagen til de erfaringer, som det praktiske arbejde giver. I dette vanskelige arbejde, arbejdet med i praksis at lære at opbygge storproduktion, ligger garantien for, at vi er på den rette vej – garantien for, at Ruslands bevidste arbejdere fører kamp mod småbesiddernes uorden og opløsende virksomhed, mod småborgerlig mangel på disciplin*), garantien for kommunismens sejr.

VI

Til slut to tilføjelser.

Da vi diskuterede med »venstre-kommunisterne« den 4. april 1918 (se Kommunist nr. 1, side 4, fodnote) rettede jeg en direkte opfordring til dem: Prøv at forklare, hvad I er misfornøjede med i dekretet om jernbanerne, lav jeres ændringsforslag. Det er jeres pligt som sovjetiske ledere af proletariatet, ellers er jeres ord ikke andet end fraser.

Den 20. april 1918 udkom Kommunist nr. 1 – og deri er der *ikke et eneste* ord om, hvordan man efter »venstre-kommunisternes mening måtte ændre og forbedre dekretet om jernbanerne.

Med denne tavshed har »venstre-kommunisterne« dømt sig selv. De indskrænkede sig til udfald og antydning *mod* dekretet om jernbanerne (side 8 og 16 i nr. 1), men *gav ikke* noget sammenhængende svar på spørgsmålet: »Hvordan skal man forbedre dekretet, hvis det ikke er i orden?«

Kommentarer er overflødige. En *sådan* kritik af dekretet om jernbanerne (et eksempel på vor linje, en fasthedens linje, diktaturets linje, den proletariske disciplins linje) vil de bevidste arbejdere betegne som »Isuv-linjen« eller som frase.

Den anden tilføjelse. I nr. 1 af Kommunist er der en for

*) Det er yderst karakteristisk, at tesernes forfattere ikke siger en lyd om betydningen af proletariatets *diktatur* på det *økonomiske* område. De taler kun »om organiserethed« osv. Men det anerkender også småborgeren, der netop slår kors for sig mod arbejdernes *diktatur* i økonomiske forhold. En proletarisk revolutionær kunne i en sådan situation ikke »glemme« den proletariske revolutions »kerne«, der retter sig mod kapitalismens økonomiske grundlag.

mig meget smigrende anmeldelse, som kammerat Bukharin har skrevet, at min brochure Staten Og Revolutionen. (13) Men hvor værdifulde udtalelser af personer som Bukharin end er for mig, så må jeg dog ærligt sige, at anmeldelsens *karakter* afslører en sørgelig og betegnende kendsgerning: Bukharin betragter det proletariske diktaturets opgaver sådan, at han vender sit ansigt *mod fortiden* og ikke mod fremtiden. Bukharin har bemærket og understreget, hvad der kan være fælles for den proletariske og småborgerlige revolutionære i spørgsmålet om staten. Bukharin har »overset« netop det, som skiller den første fra den anden.

Bukharin har bemærket og understreget, at man må »sønderslå«, »sønderbryde« det gamle statsapparat, at man skal »sætte bourgeoisiet ud af spillet« osv. Det kan en rasende småborger ligeledes ville. Og det gjorde vor revolution i hovedtrækkene allerede fra oktober 1917 til februar 1918.

Men hvad selv den mest revolutionære småborger ikke kan ville, hvad den bevidste proletar vil, og hvad vor revolution *endnu ikke* har udrettet, det tales der ligeledes om i min brochure. Og om denne opgave, denne morgendagens opgave, har Bukharin forholdt sig tavs.

Jeg derimod har så meget mere anledning til ikke at tie stille, som man for det første af en kommunist må vente større opmærksomhed for morgendagens opgaver end for gårsdagens, og for det andet, fordi min brochure er skrevet *inden* bolsjevikkerne tog magten, da man ikke kunne servere bolsjevikkerne vulgære og spidsborgerlige bemærkninger som: »Javel, *efter* at man har erobret magten, begynder man *naturligvis* at pukke på disciplin...«

»... Socialismen vil vokse over i kommunismen... for menneskene vil *vænne sig til* at overholde de elementære regler for det kollektive liv *uden tvang og uden underordning* (Staten Og Revolutionen, s. 77-78. (14) Det drejede sig altså om de »elementære regler«, *før* magtovertagelsen) »... først da begynder demokratiet *at dø bort*... når »menneskene efterhånden vil *vænne sig til* at overholde de mest elementære regler for kollektivt liv, regler som er kendt fra gammel tid, og som gennem årtusinder er blevet gentaget i alle forskrifter, og overholde dem uden magtanvendelse, uden tvang, uden underord-

ning, uden det særlige apparat til tvangsudøvelse, der hedder staten« (samme sted, s. 84; (15) det drejede sig om forskrifter før magtovertagelsen).

»...Den højere fase af kommunismens udvikling vil indtræde« (af enhver efter evne, til enhver efter behov). »Og når de store socialister *forudser*, at den vil indtræde, forudsætter de en ganske anden arbejdsproduktivitet end den nuværende og har *ikke* den nuværende spidsborger for øje, som er i stand til at øde samfundets rigdom bort og forlange umulige ting »for sjov«, omtrent som eleverne på præsteseminariet hos Pomjalovskij« (samme sted, s. 91).

»...Indtil vi er kommet ind i kommunismens »højere« fase, kræver socialisterne den strengeste kontrol fra samfundets og fra statens side med arbejdets og forbrugets mængde... (samme sted). (16)

»...Registrering og kontrol – det er *hovedsagen* for at komme i gang med det kommunistiske samfunds *første fase* og få den til at fungere rigtigt« (samme sted, s. 95). (17) Og det er nødvendigt at have ordnet kontrollen ikke kun »med kapitalisternes forsvindende mindretal, med den slags hertuger, der gerne ville bevare de kapitalistiske uvaner«, men også med de arbejdere, der »er blevet dybt demoraliseret af kapitalismen« (samme sted, s. 96), (18) og med »snylterne, fars sønner, kæltringerne og lignende 'vogtere af kapitalismens traditioner'« (samme sted).

Det er bemærkelsesværdigt, at Bukharin *ikke* har understreget *dette*.

5. V. 1918.

Noter

Til

Den 2. alrussiske sovjetkongres af arbejder- og soldaterrepræsentanter

- (1) *Den 2. Alrussiske Sovjetkongres Af Arbejder- Og Soldaterrepræsentanter* åbnedes 25. oktober (7. november) 1917 i Petrograd. Af kongressens 649 delegerede var 390 bolsjevikker. Kongressen erklærede den borgerlige provisoriske regering for afsat og magten hermed overgået til arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes sovjetter. Kongressen vedtog dekretet om freden, som foreslog alle krigsførende folk øjeblikkeligt at indlede forhandlinger om en retfærdig og demokratisk fred. Ligeledes vedtog den dekretet om jorden, som afskaffede godsbesiddelserne og overdrog al jord til folket. Kongressen oprettede sovjetregeringen: folkekommissærernes råd, Lenin blev valgt til dets formand. – S. 17.
- (2) *Centrale eksekutivkomité* – valgtes på den 1. alrussiske sovjetkongres, der foregik i Petrograd 3.-24. juni (16. juni-7. juli) 1917. Flertallet i den centrale eksekutivkomité udgjordes af højre-socialrevolutionære og mensjevikker, der støttede den borgerlige provisoriske regering. – S. 17.
- (3) *De hemmelige traktater* mellem Tsar-Rusland og de imperialistiske stater blev offentliggjort af Sovjet-Ruslands folkekommissariat for udenrigsanliggender i december 1917 på grundlag af vedtagelsen på 2. Alrussiske Sovjetkongres. Mere end hundrede traktater og andre hemmelige dokumenter fra tsarregeringens og den provisoriske regerings tid blev hentet frem fra det tidligere udenrigsministeriums arkiver, dechifreret og offentliggjort, først i aviserne, derpå i bogform i ni bind. Offentliggørelsen af de hemmelige traktater spillede en vældig rolle i afsløringen af første verdenskrigs imperialistiske karakter. – S. 20.
- (4) *Chartistbevægelsen* (af det engelske *charter*) – revolutionær massebevægelse blandt de engelske arbejdere i 1830'erne og 1840'erne, fremkaldt af arbejdernes hårde økonomiske vilkår og manglende politiske rettigheder. Chartisterne grundlagde det første store arbejderparti i arbejderbevægelsens historie. – S. 21.
- (5) *Undtagelsesloven* mod socialisterne (indført 1878) forbød socialdemokratiet samt arbejdernes organisationer og presse. Socialdemokrater blev arresteret og fængslet. Ved at forene illegalt arbejde med legalt formåede Tysklands socialdemokratiske parti imidlertid at modstå repressalierne og øge sin indflydelse blandt de arbejdende masser. Loven blev ophævet i 1890. – S. 21.
- (6) *Manifestet af 14. marts* – her sigter Lenin til den appel fra Petrograd-sovjetten, som var rettet »Til folkene i hele verden«, og som blev vedtaget på et møde i sovjetten 14. (27.) marts 1917 (da mensjevikkerne og de socialrevolutionære havde flertal i sovjetten). Appellen blev vedtaget under pres fra de revolutionære masser og opfordrede det arbejdende folk i krigsførende lande til at aktionere for fred; den afslørede imidlertid ikke krigens erobningskarakter, men retfærdiggjorde faktisk den borgerlige provisoriske regerings fortsættelse af den imperialistiske krig. – S. 22.

- (7) *De socialrevolutionære* – småborgerligt parti, dannet i århundredets begyndelse af overlevende narodnikgrupper. Under verdenskrigen gik et flertal af de socialrevolutionære ind for Ruslands deltagelse i krigen; efter februarrevolutionen 1917 den vigtigste støtte sammen med mensjevnikkerne. Partiets ministre var med til at sende straffekolonner mod de bønder, som havde taget godsejerjord i besiddelse; partiet isoleredes fra den revolutionære befolkning; under og efter oktoberrevolutionen kontrarevolutionært. – S. 25.
- (8) *Meddelelser Fra Bonderepræsentanternes Alrussiske Sovjet* – dagblad, officielt organ for Den Alrussiske Sovjet Af Bonderepræsentanter. Udkom i Petrograd fra 9. (22.) maj til december 1917; talerør for de socialrevolutionæres højre fløj, fjendtlig indstillet til oktoberrevolutionen og blev lukket for kontrarevolutionær virksomhed. – S. 27.

Til Indlæg på mødet i RSDAP (b)s centralkomité

1. (14.) November 1917

- (1) *Viksjet* – russisk forkortelse af jernbanearbejdernes alrussiske eksekutivkomité. Her drejer det sig om bolsjevikernes deltagelse i en rådslagning, indkaldt af Viksjet, om regeringens sammensætning.

Viksjet, hvori mensjevnikkerne og de socialrevolutionære spillede en ledende rolle, var efter det væbnede oktoberoprørs sejr i Petrograd en af kontrarevolutionens bastioner. Den 29. oktober (11. november) 1917 vedtog Viksjet en resolution, der opfordrede til at danne en såkaldt socialistisk »samlingsregering«, hvori skulle indgå repræsentanter »fra bolsjevikkerne til folkesocialisterne«. Samme dag åbnedes den af Viksjet indkaldte rådslagning om regeringens sammensætning. Bolsjevikpartiets centralkomité mente, det var muligt at deltage i disse forhandlinger, fordi alle forhandlinger om bredden i regeringens og den alrussiske eksekutivkomités sammensætning kun ville være mulig på grundlag af anerkendelsen af det aktionsprogram for sovjetmagten, der blev vedtaget på den 2. sovjetkongres. Efter pålæg af partiets centralkomité deltog L. B. Kamenev og G. J. Sokolnikov i rådslagningen. Den alrussiske centrale eksekutivkomité sendte sine repræsentanter D. B. Rjasanov og andre til rådslagningen.

Mensjevnikkerne og de socialrevolutionære regnede med at indtage den ledende rolle i koalitionsregeringen og at udnytte den i kampen mod proletariatets diktatur. De bolsjeviker, der deltog i rådslagningen, indtog en forsonende holdning og havde ikke noget imod at diskutere de forslag, som mensjevnikkerne og de socialrevolutionære fremlagde.

Spørgsmålet om forhandlingerne med Viksjet og om den bolsjevikiske delegations optræden diskuteredes på partiets centralkomitémøde den 1. (14.) november. I en resolution, der blev vedtaget på mødet, påpeges det, at kompromispartierne fører forhandlinger for at undergrave sovjetmagten, og at centralkomiteen derfor har besluttet at tillade, at repræsentanter for bolsjevikkerne deltager i den forestående rådslagning om magten med det ene formål at afsløre uholdbarheden i forsøget på at danne et koalitionsministerium, og endelig at afslutte forhandlingerne. Om aftenen den 1. (14.) november diskuteredes forhandlingernes forløb på et møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité. Der blev vedtaget et resolutionsforslag fra bolsjevikgruppen i overensstemmelse med centralkomiteens beslutning den 1. (14.) november. Oppositionsgruppen – Kamenev, Sinovjev, Rykov, Miljutin, Larin, Rjasanov o.a. – som indtog et højreopportunistisk standpunkt, stillede sin linje op imod partiets centralkomités linje og brød med partiets beslutning. – S. 35.

Til Ultimatum fra flertallet i RSDAP(b)s centralkomité til mindretallet

- (1) Se dette bind side 36 – S. 39.

Til

Til Befolkningen

- (1) *Redningskomiteen* – Komiteen For Almen Sikkerhed blev dannet den 25. oktober (7. november) 1917 under Moskva byduma med det formål at bekæmpe sovjetmagten i Moskva. Den ledede officerselevernes kontrarevolutionære oprør den 28. oktober (10. november). Oprøret blev slået ned den 2. (15.) november, og Komiteen For Almen Sikkerhed kapitulerede over for Moskvas Revolutionære Militærkomité. – S. 42

Til

Fra Ruslands socialdemokratiske arbejderpartis (Bolsjevikernes) centralkomité

- (1) RSDAP(b)'s centralkomités beslutning, som Lenin omtaler, er ikke fundet. – S. 49.
- (2) *Novaja Sjisn* (Nyt Liv) – dagblad, udkom i Petersborg fra 27. oktober (9. november) til 3. (16.) december 1905. Lenin, som efter sin hjemkomst blev den politisk ledende kraft, skrev 14 artikler heri. Oplaget nåede op på 80.000 eksemplarer. Blandt dets udenlandske medarbejdere var Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht, Marcel Cachin og Paul Lafargue. – S. 49.
- (3) Her sigtes til et møde i Viksjet – Jernbanearbejdernes Alrussiske Eksekutivkomité – hvor der foregik forhandlinger om en såkaldt »socialistisk enhedsregering«. – S. 50.
- (4) Her sigtes til monarkisten Purisjkevitjs kontrarevolutionære sammensværgelse kort efter oktoberrevolutionen i den hensigt at styrte sovjetmagten. – S. 50.

Til

Bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres

- (1) *Bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres* blev indkaldt efter en beslutning fra den alrussiske centrale eksekutivkomité og foregik 10.-25. november (23. november-8. december) 1917 i Petrograd. De højre-socialrevolutionære kæmpede desperat mod bolsjevikkerne og søgte at bringe dem i modsætningsforhold til bonderepræsentanterne. Det lykkedes dem ikke. Det bolsjevikiske parti afslørede fuldstændigt de højre-socialrevolutionære som forrædere over for de arbejdende bønders interesser. Bondekongressen godkendte sovjetregeringens dekretter og politik og udtalte sig til gunst for en sammenslutning af bonderepræsentanternes sovjetter med arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjetter. – S. 52.
- (2) *Erklæring rettet mod den bolsjevikiske fraktion på bonderepræsentanternes ekstraordinære alrussiske sovjetkongres* blev skrevet, da de venstre-socialrevolutionære afslog at give Lenin som formand for folkekommissærernes råd ordet. De mente, at en sådan tale ville foregribe spørgsmålet om

magten. Lenin talte dog på kongressen, ikke som formand for folkekommis-særernes råd, men som medlem af den bolsjevikiske fraktion. – S. 52.

(3) *Instrukserne til distriktskomiteerne* blev vedtaget af Den 1. Alrussiske Sov-jetkongres Af Arbejder- og Soldaterrepræsentanter 23. juni (6. juli) 1917, men trådte først i kraft som lov under sovjetmagten. – S. 53.

(4) Der henvises her til de indledende fredsforhandlinger med Tyskland. – S. 54.

(5) *Viksjel* – Jernbanearbejdernes Alrussiske Eksekutivkomité – se note 1 til artiklen Indlæg På Mødet I RSDAP(b)'s Centralkomité 1. (14.) November 1917. – S. 55.

Til

Møde i den alrussiske centrale eksekutivkomité

(1) Spørgsmålet om dannelse af et øverste råd for samfundsøkonomien blev rejst umiddelbart efter oktoberrevolutionens sejr. I en tale i Petrograds fagforeningsråd den 9. (22.) november 1917 påpegede Lenin, at det var nød-vendigt med et apparat til at lede landets økonomi. Et forslag om dette organs organisering udarbejdedes af en kommission under Folkekommis-særernes Råd.

Under diskussionen i Den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité om et øverste råd for samfundsøkonomien understregede bolsjevikkerne, at rådet skulle være et kamporgan for arbejdernes diktatur og have lovgivningsret. Et dekret om et øverste råd for samfundsøkonomien godkendtes og offentliggjordes 5. (18.) december.

Lenin tillagde Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien stor betydning, han tilrettelagde dets arbejde og talte på dets kongresser. I og med at indus-trien blev nationaliseret, blev Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien et organ til styring af den statslige industri i Sovjetlandet. – S. 62.

Til

Beretning om petrogradarbejdernes økonomiske situation og arbejderklassens opgaver på mødet i arbejdersektionen af arbejder- og soldaterrepræsentanternes sovjet i Petrograd

(1) Nogle utydeligt skrevne ord er blevet udeladt. – S. 65.

Til

Teser om den konstituerende forsamling

(1) *Den ukrainske rada* – den kontrarevolutionære ledelse af det nationali-stiske ukrainske bourgeoisi, der sluttede en separat fred med Tyskland i februar 1918 og opfordrede de tysk-østrigske imperialister til at sende trop-per for at knuse revolutionen i Sovjetrusland. – S. 68.

Til

Hvordan skal kappestriden organiseres?

(1) *Novaja Sjisn* (Nyt Liv) – se note 2 til artiklen Fra Ruslands Socialdemokra-tiske Arbejderpartis (Bolsjevikernes) Centralkomité. – S. 82.

(2) Se Marx/Engels, Udvalgte Skrifter, bd. II, s. 488, Forlaget Tiden 1976. – S. 88.

(3) Lenin citerer Mephistopheles i Goethes Faust. – S. 88.

Til

Deklaration om det arbejdende og udbyttede folks rettigheder

(1) Lenin skrev deklaraationsudkastet i de første dage af januar 1918. Vedtoges af Den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité den 5. (18.) januar 1918 og blev fremlagt af J. M. Sverdlov på det første møde i Den Konstituerende Forsamling. Dennes kontrarevolutionære flertal nægtede at drøfte dekla-rationen. Den blev godkendt af 3. Alrussiske Sovjetkongres den 11. januar 1918 og indgik derefter som bestanddel af RSFSR's, Den Russiske Sociali-stiske Føderative Sovjetrepublikks forfatning, som den 5. Alrussiske Sovjet-kongres vedtog den 10. juli 1918. – S. 91.

(2) Den finske landdag erklærede Finland for en selvstændig stat den 6. (19.) december 1917. I overensstemmelse med sovjetstatens nationalitetspolitik vedtog Folkekommisærernes Råd et dekret om Finlands statslige uafhæn-gighed den 18. (31.) december 1917.

I overensstemmelse med Brest-aftalen med Tyskland, Østrig, Ungarn, Tyrkiet og Bulgarien af den 2. (15.) december 1917 foreslog sovjetregerin-gen den persiske regering den 19. december 1917 (1. januar 1918) at udar-bejde en fælles plan for de russiske troppers tilbagetrækning fra Persien. Dekretet om det tyrkiske Armenien blev vedtaget af folkekommisærernes råd den 29. december 1917 (11. januar 1918). – S. 92.

Til

Bidrag til en ulykkelig freds historie

(1) *Teser Om En Øjeblikkelig Afslutning Af En Separat Og Anneksionistisk Fred* fremlagdes af Lenin på et møde mellem partiets centralkomitémed-lemmer og partifunktionærer den 8. (21.) januar 1918. De blev trykt den 24. februar, da Lenin havde vundet majoriteten i centralkomiteen på sin side i spørgsmålet om underskrivelsen af fredsaftalen, hvortil Lenin skrev en indledning under overskriften Bidrag Til En Ulykkelig Freds Historie. – S. 96.

Til

Efterord til teser angående spørgsmålet om øjeblik-kelig indgåelse af en separat og anneksionistisk fred

(1) Her afbrydes manuskriptet. – S. 105.

Til

Tale om krig og fred på et møde i RSDAP(b)s centralkomité 11. (24.) Januar 1918

(1) Lenin henviser til en anonym artikel i avisen *Novaja Sjisn* nr. 7, den 11. (24.) januar 1918 med overskriften: Bolsjevikkerne Og Det Tyske Social-demokrati. Avisen forklarede, at artiklen var skrevet af en fremstående re-præsentant for det uafhængige tyske socialdemokrati. – S. 107.

(2) Lenin henviser til J. V. Stalins tale, nedskrevet i protokollen: »Kammerat Stalin mener, at vi ved at acceptere parolen om en revolutionær krig ville spille imperialismen kortene i hænde. Kammerat Trotskijs holdning er ikke

en holdning. Der findes ingen revolutionær bevægelse i vesten, der findes ingen kendsgerninger. Det som findes er et potentiel, og vi kan ikke rette os efter et potentiel. Hvis tyskerne går til angreb, vil det tjene kontrarevolutionen hos os«. Fra Sinovjevs tale henviser Lenin til følgende: ». . . naturligvis står vi over for en vanskelig kirurgisk operation, eftersom vi ved en fred forstærker chauvinismen i Tyskland og for en tid svækker bevægelsen overalt i vesten. Men længere fremme skimtes et andet perspektiv, og det er den socialistiske republiks undergang«. – S. 108.

Til Arbejder-, soldater- og bonderepræsentanternes 3. alrussiske sovjetkongres

- (1) Lenin tænker på begivenhederne efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917. – S. 110.
- (2) *Den ukrainske rada* – se note 1 til artiklen Teser Om Den Konstituerende Forsamling. – S. 115.
- (3) Se Marx/Engels Werke, Bd. 32, s. 443. – S. 125.
- (4) Lenin sigter til de italienske arbejdere i Turino, der aktionerede i august 1917 mod krigen, og de østrigske arbejderes strejker i januar 1918 i forbindelse med fredsforhandlingerne i Brest-Litovsk. Strejkerne foregik under parolen for fred og forbedring af arbejdernes levevilkår. – S. 125.

Til En hård, men nødvendig lære

- (1) Lenin henviser til bolsjevikkernes og de socialrevolutionæres fællesmøde i Den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité den 23. februar 1918. – S. 134.

Til Sælsomt og uhyrligt

- (1) Se nærværende bind s. 66. – S. 138.
- (2) Det drejer sig om afstemningen om freden med Tyskland på partiets centralkomitémøde med repræsentanter for forskellige tendenser i partiet 21. januar (3. februar) 1918. Om det overhovedet er tilladeligt at indgå fred mellem socialistiske og imperialistiske stater stemte to »venstre-kommunister« Osinskij (Obolenskij) og Stukov imod. Flertallet af »venstre-kommunisterne« indtog en dobbelt stilling under afstemningen : det er tilladeligt at indgå fred mellem socialistiske og imperialistiske stater – men samtidig stemte de imod en øjeblikkelig undertegnelse af freden med Tyskland. – S. 140.

Til På saglig basis

- (1) »*Sækkemænd*« – et udtryk, som under borgerkrigen (1918-1920) anvendtes om profitmagere, der smuglede sække med levnedsmidler til nødstedte distrikter i den hensigt at forlange ublu priser. – S. 146.

Til En alvorlig lære og et alvorligt ansvar

- (1) *Kommunist* – partiorgan for »venstre-kommunisterne« udsendt i Petrograd 5.-19. marts 1918. – S. 147.
- (2) Se nærværende bind s. 66. – S. 148.

Til RKP(b)'s 7. ekstraordinære kongres

- (1) Lenin tænker her især på L. B. Kamenev, G. J. Sinovjev og A. I. Rykov, der ville støtte mensjevikkernes og de socialrevolutionæres krav om en »socialistisk enhedsregering«. – S. 154.
- (2) Det bolsjevikiske partis 7. Alrussiske Konference blev afholdt 24.-29. april 1917 i Petrograd. Konferencen diskuterede og fastslog partiets linje med hensyn til alle spørgsmål om krigen og revolutionen og overdrog partiet det hverv at fuldbyrde overgangen fra den borgerlig-demokratiske revolution til den socialistiske revolution. Se nærværende udgave bind 7, s. 85. – S. 154.
- (3) Dette argument imod at underskrive de fredsbetingelser, tyskerne havde fremsat, blev fremhævet af »venstre-kommunisterne« på et møde 8. (21.) januar 1918 mellem centralkomitémedlemmer og partiarbejdere. – S. 160.
- (4) *Brest-forhandlingerne* – forhandlingerne med Tyskland begyndte den 20. november 1917 i Brest-Litovsk. Den 2. december blev der underskrevet en våbenstilstandsaf tale, og herefter indledtes forhandlingerne om afslutning af en fredstraktat. Under fredsforhandlingerne blev det klart, at de tyske imperialister havde til hensigt at påtvinge sovjetrepublikken en fred, der ville betyde, at landet blev udplyndret og ydmyget. De ville underlægge sig Polen, Litauen og dele af Letland og Hviderusland – dvs. de områder, som deres tropper havde erobret. De tyske imperialister omgikkes også med erobningsplaner over for Ukraine. De traf en hemmelig aftale med den delegation fra den ukrainske rada, der var kommet til Brest-Litovsk, og regnede med, at de med de borgerlige nationalisters hjælp kunne løsrive Ukraine fra Sovjetrusland og underkue det ukrainske folk.

Den 8. januar 1918 fremlagde Lenin på en konference, i hvilken centralkomiteens medlemmer og de bolsjevikiske delegerede til den 3. sovjetkongres deltog, teser om øjeblikkelig afslutning af en separat og anneksonistisk fred. Han påviste, at en objektiv opgørelse af den samfundsmæssige, økonomiske og politiske stilling i landet og sovjetrepublikkens mangel på kampduelig hær gjorde det til en nødvendighed at slutte fred *øjeblikkeligt*. Men Lenins synspunkt fik ikke flertallet for sig på konferencen.

Den 27. januar 1918 krævede Tysklands repræsentanter ultimativt, at den sovjetiske delegation skulle undertegne vilkårene i en fredstraktat, hvorefter de af tyskerne okkuperede områder skulle løsrives fra Rusland. Den sovjetiske fredsdelegation lededes dengang af Trotskij. Til trods for Lenins indtrængende opfordringer om at trække forhandlingerne i langdrag, erklærede han den 28. januar over for de tyske repræsentanter, at sovjetregeringen nægtede at underskrive fredstraktaten på de af Tyskland opstillede betingelser. Den tyske regering udnyttede Trotskij's erklæring og brød våbenstilstands-betingelserne og indledte den 18. februar 1918 en ofensiv over hele den russisk-tyske front.

Den 23. februar vedtog partiets centralkomité efter en drøftelse af den ty-

- ske regerings nye ultimatum Lenins forslag om, at man øjeblikkeligt skulle undertegne nye fredsbetingelser. Tilhængerne af en »revolutionær krig«, som tilhørte »venstrekommunisternes« gruppe kom i mindretal i centralkomiteen. Den 3. marts 1918 blev fredstraktaten med Tyskland undertegnet. »Venstrekommunisterne« indstillede ikke deres angreb på partiet, de forstærkede dem tværtimod. – S. 161.
- (5) Den 23. november 1917 begyndte sovjetregeringen i pressen at offentliggøre hemmelige diplomatiske dokumenter og traktater, der var blevet indgået med tsarregeringen og den borgerlige provisoriske regering med regeringerne i England, Frankrig, Italien, Japan, Østrig-Ungarn og andre imperialistiske stater. Senere blev de hemmelige dokumenter fra det tidligere udenrigsministeriums arkiv udgivet i bogform. Fra december 1917 til februar 1918 var der blevet udgivet syv bind. – S. 163.
- (6) Det drejer sig om den skriftlige ed, som medlemmerne af statsdumaen var nødt til at aflægge. – S. 166.
- (7) *En international revolution over hele linjen* – termen anvendtes af V. V. Obolenskij (N. Osinskij) i de Teser i spørgsmålet om krig og fred, som han skrev før partiets centralkomitémøde den 21. januar (3. februar) 1918, og som tryktes i »venstrekommunisternes« avis Kommunist nr. 8, 14. marts. – S. 167.
- (8) *Tilsit-freden* – blev indgået i juli 1807 mellem Frankrig og Prøjsen og bragte Prøjsen tunge og fornedrende forpligtelser. Prøjsen måtte afstå store landområder, betale 100 millioner franc i krigsskadeserstatning, skære sin hær ned til 40.000 mand, sende undsætningstropper til Napoleon og standse al handel med England. – S. 168.
- (9) *Kommunist* – se note 1 til artiklen En Alvorlig Lære Og Et Alvorligt Ansvar. – S. 169.
- (10) Lenin mener øjensynlig dagene fra de tyske troppers angrebs begyndelse den 18. februar til sovjetdelegationens ankomst til Brest-Litovsk den 28. februar 1918. Offensiven foregik imidlertid frem til den 3. marts, dagen for undertegnelsen af fredstraktaten. – S. 170.
- (11) *Den finske revolution* – begyndte den 27. januar 1918. På denne dag blev den borgerlige regering Svinhufvud styrtet, og arbejderne tog magten. 29. januar dannedes en revolutionær regering. Revolutionen sejrede kun i Sydfinland. Regeringen Svinhufvud slog sig ned i den nordlige del af landet og bad den tyske kejserlige regering om hjælp. Ved hjælp af tyske tropper blev arbejderrevolutionen slået ned den 2. maj 1918, efter tre måneders bitter borgerkrig. Den hvide terror begyndte i landet. Tusinder af revolutionære arbejdere og bønder blev henrettet eller fængslet. – S. 170.
- (12) *Syljakhtij* – polsk lavadelsmand. – S. 171.
- (13) Lenin henviser til den resolution, der blev vedtaget af RSD AP's bureau for Moskva-området den 24. februar 1918. Hans kritik af dette partiskadelige dokument findes i artiklen Sælsomt Og Uhyrligt, se dette binds. 137. – S. 172.
- (14) Lenin henviser til sin samtale med den franske officer grev de Lubersac den 27. februar 1918. – S. 175.
- (15) Lenin sigter til en henvendelse fra folkekommissariatet for militære anliggender til alle arbejdere og bønder i sovjetrepublikken om at starte frivillige øvelser i våbenbrug, idet hele den russiske hær skulle demobiliseres ifølge fredstraktaten med Tyskland. – S. 176.
- (16) *Canossa* – borg i Norditalien. 1077 led den tyske kejser Henrik IV nederlag til pave Gregorius VII og ventede i tre dage på foretræde hos paven i borgen Canossa. Udtrykket »gå til Canossa« betyder gå ydmygt til modstanderen. – S. 176.
- (17) Ifølge traktaten om våbenhvile, der blev indgået 2. (15.) december 1917 i Brest-Litovsk kunne fjendtlighederne genoptages med syv dages varsel. Tyskerne gik til angreb over hele fronten den 18. februar 1918, to dage efter ophævelsen af våbenhvilen. – S. 177.
- (18) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., (russ.), bind 27, s. 50-51. – S. 177.
- (19) Ifølge fredstraktaten fra Brest, underskrevet 3. marts 1918, havde Rusland forpligtet sig til at slutte fred med den kontrarevolutionære centrale rada i Ukraine. Der fandt imidlertid aldrig nogen fredsforhandling sted mellem den sovjetiske regering og radaen. Radaen styrtedes ved et kup af de tyske okkuperanter ved det kadetiske og oktobristiske bourgeois hjælp, og magten blev overtaget af hetman Skoropadskij. Forhandlingerne mellem Sovjetrusland og hetman Skoropadskijs regering indledtes 23. maj og våbenhvilen blev underskrevet 14. juni 1918. – S. 178.
- (20) *12. marts* – planlagt dato for indkaldelse af 4. Ekstraordinære Alrussiske Sovjetkongres til at afgøre spørgsmålet om ratificering af fredstraktaten. Kongressen fandt sted 14.-16. marts 1918. – S. 178.
- (21) *Delo Naroda* (Folkets Sag) – dagblad, udkom i Petrograd fra marts 1917 til juli 1918; talerør for centristiske socialrevolutionære, tilhænger af forsvarslinjen, den provisoriske regering og kompromispolitikken. – S. 180.
- (22) *Nova ja Sjijn* (Nyt Liv) – se note 2 til artiklen Fra Ruslands Socialdemokratiske Arbejderpartis (Bolsjevikernes) Centralkomité. – S. 180.

Til

IV ekstraordinære alrussiske sovjetkongres

- (1) Resolutionsudkastet blev skrevet som svar på en henvendelse fra præsident Wilson, hvori han hyklerisk udtrykte medfølelse med det russiske folk i forbindelse med den tyske besættelse af Østersøområdet, Ukraine og Rusland og dermed søgte at øve indflydelse på kongressen for at hindre Sovjetrusland i at ratificere fredstraktaten med Tyskland.
Resolutionsudkastet blev oplæst af Sverdlov og godkendt af kongressen. – S. 187.
- (2) Der tænkes på det mensjevikiske og det socialrevolutionære parti, som dengang havde repræsentanter i sovjetterne. Disse partier blev imidlertid udelukket den 14. juni på grund af kontrarevolutionær virksomhed. – S. 188.
- (3) Lenin tænker på officeren Dubasov, der på et møde i Petrograd-sovjetten 21. september (4. oktober) erklærede, at soldaterne vil ét: slut på krigen – og ikke kæmpe længere. – S. 198.
- (4) Der tænkes på »Traktaten mellem den Russiske og Finske socialistiske Republik«, der blev indgået i marts 1918 efter forslag fra den dengang revolutionære finske regering i midten af februar. Traktaten var den første, der blev indgået mellem socialistiske lande. – S. 199.

Til Sovjetmagtens nærmeste opgaver

- (1) Resolutionen om ratifikationen af Bresttraktaten, som vedtoges af sovjeternes ekstraordinære 4. kongres, er skrevet af Lenin. I dens 4. afsnit hedder det: »Over for alle arbejdere, soldater og bønder, over for alle arbejdende og undertrykte masser peger kongressen indtrængende på øjeblikkets vigtigste og mest aktuelle og nødvendige opgave: at øge de arbejdendes aktivitet og selvdisciplin, overalt og alle vegne at skabe stærke og godt arbejdende organisationer, som så vidt muligt skal omfatte hele produktionen og hele varefordelingen, skånselsløst at bekæmpe det kaos, den desorganisation og det forfald, som er en historisk uundgåelig arv efter den kvalfulde krig, men som samtidig er den væsentligste hindring for socialismens endelige sejr, for en konsolidering af det socialistiske samfunds grundlag«. Resolutionen blev trykt i Pravda den 16. marts 1918. Se Lenins Samlede Værker, 5. udg. (russ.), bd. 36, side 122-123. – S. 205.
- (2) Folkekommissærernes Råd vedtog 18. november (1. december) 1917 efter Lenins forslag en beslutning om, at folkekommissærerne og højere tjenestemænd måtte tjene 500 rubler om måneden plus 100 rubler for ethvert ikke-arbejdsaktivt familiemedlem. Det svarede omtrent til en arbejders gennemsnitsløn. 2. (15.) januar 1918 svarede Folkekommissærernes Råd på en henvendelse fra folkekommissær for arbejde, A. G. Sjljapnikov, at det var tilladt at give en højere betaling til højt kvalificerede videnskabsmænd og teknikere. – S. 214.
- (3) *Dekret om brugsforeningerne* blev vedtaget af Folkekommissærernes Råd 11. april, vedtaget af Den Centrale Alrussiske Eksekutivkomité 11. april 1918 og offentliggjort i Pravda nr. 71, 13. april og i *Isvestija* nr. 75, 16. april med Lenins underskrift. – S. 220.
- (4) De sovjetiske fagforeninger udarbejdede sammen med de økonomiske organer forslag om arbejdsdisciplinen. Disse blev diskuteret på en række møder i præsidiet for Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien, hvor også Fagforeningernes Centralråd deltog. 27. marts vedtog præsidiet for Det Øverste Råd For Samfundsøkonomien efter en diskussion, hvori også Lenin deltog, en beslutning om, at Fagforeningernes Centralråd skulle udarbejde generelle bestemmelser for arbejdsdisciplinen. Disse bestemmelser for arbejdsdisciplinen blev offentliggjort 3. april 1918 i tidsskriftet *Narodnoje Khosajstvo* nr. 2. – S. 223.
- (5) *Forretningshemmeligheden* – en retsbeskyttelse i den borgerlige lovgivning, der erklærede alle produktions-, handels- og finansoperationer for hemmelige, og ligeledes alle dokumenter inden for privatkapitalistiske virksomheder. Forretningshemmeligheden blev afskaffet, da beslutningen om arbejderkontrol blev vedtaget af Den Centrale Eksekutivkomité 14. (27.) november 1917. – S. 225.
- (6) Se side 122-123, Lenins Samlede Værker, 5. udg. (russ.), bd. 36. – S. 228.
- (7) Her menes det dekret, som Folkekommissærernes Råd vedtog om centralisering af administrationen, beskyttelse af jernbanerne og højnelse af deres befordringsevne. – S. 231.
- (8) *Nova ja Sjizn* (Nyt Liv) – se note 2 til artiklen *Fra Ruslands Socialdemokratiske Arbejderpartis (Bolsjevikernes) Centralkomité*.
Vperjod (Fremad) – mensjevikisk dagblad, udkom uregelmæssigt i Mo-

skva fra marts 1917 til februar 1919. Blev lukket p.g.a. sin kontrarevolutionære virksomhed.

Delo Naroda (Folkets Sag) – se note 21 til artiklen RKP(b)'s 7. Ekstraordinære Kongres.

Nasj Vek (Vort Århundrede) – et af navnene på kadetternes avis *Retj.* – S. 234.

- (9) Lenin citerer Friedrich Engels: *Anti Diihring*. Se *Marx/Engels Werke*, Bd. 20, s. 264. – S. 237.

Til Udkast til plan for videnskabelige og tekniske arbejder

- (1) »Udkast til plan for videnskabelige og tekniske arbejder« afspejler en betydningsfuld etape i inddragelsen af Ruslands videnskabelige kræfter i bearbejdningen af samfundsøkonomiske problemer.

På initiativ af Lenin og Sovjetregeringen indledtes forhandlinger med Videnskabsakademiet i januar 1918. Lenin ledede arbejdet i Folkekommissariatet for oplysning, som førte de umiddelbare forhandlinger. I slutningen af marts gik Videnskabsakademiet ind på Sovjetregeringens forslag om at arbejde inden for udforskningen af landets naturressourcer. I forbindelse hermed vedtoges den 12. april på et møde i Folkekommissærernes Råd under Lenins formandskab en resolution, som stillede Videnskabsakademiet »den påtrængende opgave at gennemføre en systematisk undersøgelse af industriens rigtige fordeling i landet og den mest rationelle udnyttelse af dets økonomiske ressourcer«, idet man anerkendte nødvendigheden af at stille økonomiske midler til rådighed for Akademiets arbejde hermed. Efter tildelingen af en betydelig finansiel støtte fra regeringen skete der en væsentlig udvidelse af aktiviteterne i akademiets Kommission til udforskning af Ruslands naturlige og produktivkræfter.

I »Udkast til plan for videnskabelige og tekniske arbejder« opstiller Lenin et vidtspændende handlingsprogram for Videnskabsakademiet og landets øvrige videnskabelige og tekniske kræfter. Lenins anvisninger blev videre konkretiseret i en række dokumenter fra det Øverste Økonomiske Råd, blandt andet mønsterprogrammet for arbejdet i specialistkommissioner under Videnskabsakademiet. Ud fra Lenins anvisninger udførtes et stort arbejde for at udforske naturrigdomme, energikilder og en række problemer i forbindelse med landets elektrificering af sovjeternes centrale og lokale økonomiske styrelser, Videnskabsakademiet og forskellige videnskabelige forskningsinstitutter og selskaber. Allerede i sovjetmagtens første måneder blev der i Petrograd og Moskva organiseret komiteer til elektrificering af de vigtigste industriområder. I efteråret 1918 blev der på Lenins instruks oprettet et Centralt elektroteknisk Råd, hvis hovedopgave var at finde »den bedste og hurtigste løsning af tekniske og regnskabsmæssige problemer i forbindelse med moderne elektricitetsfremstilling«. I 1918 indledtes et efter den tid betydeligt elektrificeringsarbejde. – S. 242.

- (2) Lenin henviser til materialer fra Kommissionen til udforskning af Ruslands naturlige produktivkræfter, der var nedsat af Videnskabsakademiet i 1915. Efter instruks fra Lenin blev kommissionens udgivelsesaktivitet betydeligt udvidet, blandt andet indledtes udgivelsen af bogserien »Ruslands rigdomme« og den bindstærke samling »Ruslands naturlige produktivkræfter«. Under den første sovjetiske treårsplan (1918-20) udsendte kommissionen fire gange så mange udgivelser som i treåret før revolutionen. – S. 242.

Til

Seks teser om sovjetmagtens nærmeste opgaver

(1) *Seks teser om sovjetmagtens nærmeste opgaver* skrev Lenin efter opfordring af Den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité efter at hans tale om sovjetmagtens nærmeste opgaver var blevet diskuteret af komiteen den 29. april 1918. Teseerne blev vedtaget efter nogle smårettelser af partiets centralkomité og blev fordelt til de lokale sovjetter med en anvisning om, at de leninske teser »bør lægges til grund for alle sovjetters virke«. – **S. 244.**

Til

Om »venstre« barnagtighed og småborgerlighed

- (1) Se dette bind, s. 205-241. – *S. 248.*
- (2) Citat af den russiske satiriker M. J. Saltykov-Sjtjedrins *En Købstadsborgers Dagbog I Petersburg.* – *S. 250.*
- (3) Lenin bruger ordet Sjljakhtitj, der betyder en polsk lavadelsmand. – *S. 251.*
- (4) Nosdrjov-metoder – stammer fra N. Gogols værk *Døde Sjæle*, en type af godsejere og skandalemagere. Gogol kaldte Nosdrjov for en »historisk« person, fordi han overalt, hvor han færdedes, iscenesatte »historier og skandaler. – *S. 253.*
- (5) Se denne udgave, bind 8, s. 45-46. – *S. 265.*
- (6) Se Lenin, *Samlede Værker*, 5. udg. (russ.), bd. 36, s. 272-274. – *S. 265.*
- (7) Se Marx/Engels, *Udvalgte Skrifter*, bd. 2, s. 438, Forlaget Tiden 1976. – *S. 265.*
- (8) Lenin sigter til mensjevikkerne, der gik imod den socialistiske oktoberrevolution og proletarietets diktatur. Mensjevikkerne hævdede det var alt for tidligt at tage magten, produktivkræfterne var ikke udviklet tilstrækkeligt til at det var muligt at få socialisme. – *S. 268.*
- (9) »Mennesker i futteral« – betegner snæversynet småborger, der afskyr initiativ og forandring. Stammer fra Tjekhovs fortælling *Manden I Futteral.* – *S. 268.*
- (10) *Ulvepas* – var i tsartiden et pas, som indeholdt en anmærkning om indehaveren som upålidelig og uegnet til ansættelse i offentlig tjeneste. – *S. 270.*
- (11) 11. (24.) juni 1917 holdt arbejder- og soldaterrepræsentanter fra Petrograd- sovjetten eksekutivkomité fælles møde med præsidiemedlemmerne fra sovjetternes 1. alrussiske kongres for at diskutere spørgsmålet om en fredelig demonstration i Petrograd, forberedt af det bolsjevikiske partis centralkomité. På dette møde angreb Tsereteli bolsjevikkerne med løgn og bagvaskelse, beskyldte dem for at lave sammensværgelse mod regeringen og truede med at ville afvæbne de arbejdere, der gik med bolsjevikkerne. – *S. 270.*
- (12) Lenin citerer et epigram af den russiske digter V. L. Pusjkin. – *S. 272.*
- (13) Se denne udgave, bind 9. – *S. 275.*
- (14) Ibid, s. 85. – *S. 275.*
- (15) Ibid, s. 92. – *S. 276.*

(16) Ibid, s. 99. – *S. 276.*

(17) Ibid, s. 102. – *S. 276.*

(18) Ibid, s. 103. – *S. 276.*

Navneregister

Abramovitj, R. (1880-1963) – en af Bunds ledere. Under reaktionsperioden og det nye revolutionære opsving likvidator. Under 1. verdenskrig centrist. Sluttede sig til mensjevnik-internationalisternes højrefløj 1917. Modstander af sovjetmagten efter oktoberrevolutionen og emigrerede i 1920 til Tyskland. – *S. 50.*

Aleksander I (Romanov) (1777-1825) – russisk tsar (1801-1825) – *S. 203.*

Avilov, N. P. (Glebov, N.) (1887-1942) medlem af bolsjevikernes parti fra 1904. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd, folkekommissær for post og telegraf. Efter 1918 havde han flere ansvarsfulde poster inden for stat og parti. – *S. 31.*

Avksentjev, N. D. (1878-1943) – en af de socialrevolutionæres partis ledere, medlem af centralkomiteen. Under 1. verdenskrig glødende socialchauvinist, medarbejder ved bladene Sa Rubesjom (Udlandet), Novosti (Nyheder). Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 formand for eksekutivkomiteen ved bonderepræsentanternes alrussiske råd; indenrigsminister i Kerenskij's 2. koalitionsregering, senere formand for det kontrarevolutionære råd, det såkaldte førparlament. Efter oktoberrevolutionen medorganisator af kontrarevolutionære oprør. 1918 formand for det såkaldte Ufimskaja direktoria, emigrerede defter til udlandet og fortsatte med aktivt at bekæmpe sovjetmagten. – *S. 26, 53, 95.*

Belinskij, V. G. (1811-1848) – russisk revolutionær demokrat, litteraturkritiker og filosof. Hans artikler fra 1830'erne og 1840'erne havde stor indflydelse på den revolutionære bevægelses udvikling i Rusland. – *S. 83.*

Bjelorussov, A. C. (1859-1919) – borgerlig skribent, højrenarodnik. Indgik 1918 i general Kornilovs såkaldte råd som repræsentant for den illegale kontrarevolutionære central i Moskva. Gik senere over til Koltjak. – *S. 221.*

Bogajevskij, M. P. (1881-1918) – aktiv deltager i kontrarevolutionen ved Don. Fra juni 1917 til januar 1918 havde han en høj post hos Donkosakkernes hetman, general Kaledin. Indgik januar 1918 i den kontrarevolutionære Donregering. – *S. 208, 212, 213, 236, 269.*

Bukharin, N. I. (1888-1938) – medlem af det bolsjevikiske parti fra 1906, emigrerede 1911, 1915 medarbejder ved tidsskriftet Kommunist, udførte propagandistisk og teoretisk arbejde, ofte kritiseret af Lenin. Fra 1917 redaktør af Pravda, medlem af det kommunistiske partis centralkomité's politbureau senere af Kommunistisk Internationales ledelse. I 1918 leder af gruppen »venstre-kommunisterne«, senere i 20'erne i samarbejde med Trotskij, repræsenterede fra 1928 en højredrejning i partiet. Dødsdømt efter Moskva-proces. – *S. 148-150, 174-177, 179-181, 265, 266, 270, 275, 276.*

Bubnov, A. S. (1883-1940) – sovjetisk partileder og statsmand. Bolsjevik siden 1903. Efter 1918 havde han ansvarlige poster inden for parti og militær. Indgik i »venstre-kommunisternes«s partiskadelige gruppe 1918. – *S. 176.*

Cavaignac, Louis Eugene (1802-1857) fransk general og reaktionær politiker. Ledede militærdiktaturet juni 1848; slog med enestående grusomhed de parisiske arbejderes juni-opstand ned. – *S. 228, 260.*

Clausewitz, Carl (1780-1831) – prøjsisk general. En af de betydeligste militærteoretikere i nyere tid. – *S. 255.*

Dan, F. I. (1871-1947) – en af mensjevikkernes ledere. Deltog i RSDAP's 4. og 5. kongres. Under reaktionen og det nye revolutionære opsving ledede han en gruppe likvidatorer i udlandet. »Fædrelandsforsvarer under 1. verdenskrig. Støttede den provisoriske regering og bekæmpede sovjetmagten. – *S. 26, 104, 270, 271.*

Dobroljubov, N. A. (1836-1861) – fremtrædende russisk revolutionær demokrat, litteraturkritiker, som filosof materialist. – *S. 238.*

Dukhonin, N. N. (1876-1917) – tsargeneral og monarkist. Udnævntes i september 1917 af den provisoriske regering til stabschef for overkommandoen. Efter oktoberrevolutionen udnævnte han sig selv til øverstkommanderende og forsøgte at organisere et kontrarevolutionært oprør mod sovjetmagten. Blev fjernet fra sin post, da han nægtede at adlyde instrukserne fra Folkekommissærernes Råd af 7. (20.) november 1917 om at indstille krigshandlingerne for at indlede fredsforhandlinger. – *S. 54, 56.*

Dutov, A. I. (1864-1921) – oberst i tsararmeen, øverstbefalende for Orenburgkosakkerne; en af lederne af kontrarevolutionen blandt kosakkerne. Hans tropper blev slået af den Røde Hær 1920. – *S. 212, 234, 236.*

Dybenko, P. J. (1889-1938) – sovjetisk militær og statsmand. Bolsjevik siden 1912. Efter februarrevolutionen ordfører for Østersøflådens centralkomité; medvirkede aktivt til, at Østersøflåden deltog i oktoberrevolutionen. På den 2. alrussiske sovjetkongres indvalgte han i Folkekommissærernes Råd som medlem af komiteen for søfarts- og militæranliggender. Gift med Alexandra Kollontaj 1917-1922. – *S. 31.*

Engels, Friedrich (1820-1895) – en af den videnskabelige kommunismes grundlæggere. Se Lenins artikel om Friedrich Engels i denne udgaves bd. 1. – *S. 124, 125, 237.*

Feofilaktov, A. E. – venstre-socialrevolutionær, delegeret til bonderepræsentanternes ekstraordinære sovjetkongres november 1917. Indvalgte på kongressen i kollegiet for folkekommissariatet for jordbrugsanliggender. – *S. 60.*

Ge, A. J. (d. 1919) – russisk anarkist. Støttede sovjetmagten efter oktoberrevolutionen. – *S. 263, 270.*

Gegetjkori, E. P. (f. 1879) – mensjevnik. Fra november 1917 formand for Transkaukasiens kontrarevolutionære regering, derefter udenrigsminister og viceformand for den mensjevnikiske regering i Grusien. Emigrerede 1921. – *S. 212, 213, 230, 234, 236.*

Gogol, N. V. (1809-1852) – russisk forfatter, hans hovedværker (f.eks. novellen Kappen, skuespillet Revisoren og romanen Døde Sjæle) rummer bidende satire over det feudale Rusland. I sine sidste år opgav han sin samfundskritiske holdning. – *S. 83.*

Gots, A. R. (1882-1940) – socialrevolutionær. Indvalgte i Petrogradsovetten efter februarrevolutionen 1917 og indgik i den kontrarevolutionære komité til frelse af fædrelandet og revolutionen. Efter oktoberrevolutionen kæmpede han aktivt mod sovjetmagten. – *S. 212, 226, 230, 234, 236.*

Hannibal Barka (247-183 f. Kr.) – karthagisk feltherre. Valgte 221 til statholder i Spanien, hvor hans angreb på byen Sagunto førte til 2. Puniske Krig 218-201. Han overskred Alperne og slog romerne 218, 217 samt Cannæ 216; her

lykkedes det Hannibal at tilintetgøre den romerske hær. 195 tvang Rom ham i landflygtighed. – S. 145.

Hindenburg, Paul (1847-1934) – tysk militær og statsmand, feltmarskal. Repræsentant for den tyske imperialismes reaktion og chauvinisme. Var med til at organisere militærinterventionen mod Sovjetrusland. Deltog i undertrykkelsen af novemberrevolutionen i Tyskland i 1918. 1925-1934 tysk rigspræsident. – S. 151, 201.

Hoffmann, Max (1869-1927) – tysk general. Fra september 1916 øverstkommanderende for de tyske tropper ved østfronten. Spillede en fremtrædende rolle under Brest-forhandlingerne. Tilhørte de mest militaristisk indstillede højrekredse i Tyskland. – S. 168,171-173,179.

Hohenzollerne – tysk kejserslægt 1871-1918. – S. 201.

Isv, I. A. (Mikhail, M-I) (1878-1920) – socialdemokrat, mensjevik. 1907 valgt ind i RSDAP's centralkomité af mensjevikkerne. Likvidator i reaktionsårene og under det nye revolutionære opsving; arbejdede ved tidsskriftet Nasje Sarja og andre likvidatoriske udgivelser. 1917 medlem af mensjevikernes Moskva-komité. – S. 270, 271.

Kaledin, A. M. (1861-1918) – tsargeneral, øverstbefalende for Donkosakkerne. Aktiv deltager i Kornilov-kuppet. Efter oktoberrevolutionen en af lederne af den kontrarevolutionære bevægelse blandt Donkosakkerne, deltog i dannelsen af den hvidgardistiske »frivillige hær«, ledede et kosakoprør. – S. 18, 35, 50, 68, 70, 109, 116, 117,133, 156, 157.

Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B.) (1883-1936) – 1901 medlem af RSD AP; efter RSDAP's 2. kongres sluttede han sig til bolsjevikkerne. Efter februarrevolutionen 1917 gik han imod aprilteserne og dermed partiets teori om den socialistiske revolution. I oktober 1917 offentliggjorde Kamenev sammen med Sinovjev i den halvmensjevikiske avis Novaja Sjijn (Nyt Liv) en erklæring om, at de ikke var enige i centralkomiteens beslutning om en væbnet opstand, og røbede dermed partiets plan. Efter oktoberrevolutionen havde han forskellige ansvarsfulde poster. 1934 ekskluderet af partiet for partifjendtlig virksomhed. – S. 35, 48, 49.

Kamkov, B. D. (1855-1938) – socialrevolutionær. Modstander af Brestfreden, var med til at organisere mordet på den tyske ambassadør Mirbach og de venstre-socialrevolutionæres kupforsøg i Moskva juli 1918. – S. 47.

Karelin, V. A. (1891-1938) – en af grundlæggerne af de venstre-socialrevolutionæres parti og medlem af dets centralkomité. December 1917 medlem af Folkekommissærernes Råd som folkekommissær for statslige ejendomme. Deltog i underskrivelsen af Brest-freden. En af lederne af de venstre-socialrevolutionæres kupforsøg i Moskva juli 1918. – S. 47, 263, 270.

Kautsky, Karl (1854-1938) – en af det tyske socialdemokratis og II Internationales ledere. Fra 1881 udviklede hans forfatterskab sig under Marx' og Engels' indflydelse. I 80'erne og 90'erne udgav han en række marxistiske skrifter. I 1910-11 kom hans opportunistiske standpunkter stærkt frem, og under 1. verdenskrig blev han aktiv modstander af den revolutionære marxisme. Efter oktoberrevolutionen vendte han sig skarpt mod den proletariske revolution, proletariatets diktatur og sovjetstaten. – S. 60, 107.

Kerenskij, Aleksander (1881-1970) – en af de socialrevolutionæres deputerede til 4. statsduma. Under 1. verdenskrig støttede han Tsarruslands krig. Efter den borgerlig-demokratiske revolution februar-marts 1917 blev han justits- og

krigsminister og derefter statsminister i den provisoriske regering og landets militære øverstkommanderende. Efter oktoberrevolutionen bekæmpede han sovjetstyret. 11918 flygtede han til udlandet. – S. 18, 34, 39, 42, 50, 95, 113, 115, 117, 135, 154, 155, 157, 161, 162, 166,189, 191, 195, 197, 199, 202, 207, 209, 210, 212, 222, 223, 226, 234, 269, 270.

Kisjkin, N. M. (1864-1930) – kadetleder, læge. Minister i den borgerlige provisoriske regering. Udnævntes til »diktator« i Petrograd lige før oktoberrevolutionen brød ud. 1919 aktiv i kontrarevolutionært arbejde. – S. 207.

Kornilov, L. G. (1870-1918) – tsargeneral, kontrarevolutionær, stod i spidsen for monarkistisk kupforsøg i august 1917. – S. 18, 34, 35, 42, 43, 50, 51, 113, 153, 154, 161, 166, 189, 222, 223, 226, 228, 230, 234, 236.

Krasnov, P. N. (1867-1947) – tsargeneral, deltog aktivt i Kornilov-oprøret august 1917. Var leder af de kosakgrupper, som Kerenskij dirigerede mod Petrograd under det antisovjetiske kupforsøg i slutningen af oktober 1917, 1918-1919 leder af den hvide Don-armé. Flygtede 1919 til udlandet, hvor han fortsatte sin antisovjetiske virksomhed. – S. 155, 212.

Krylenko, N. V. (1885-1938) – sovjetisk statsmand, medlem af bolsjevikernes parti 1904. Deltog aktivt i oktoberrevolutionen. Indvalgtes på den 2. alrussiske sovjetkongres i Folkekommissærernes Råd som medlem af komiteen for militær- og søfartsanliggender, senere øverstbefalende. Arbejdede efter 1918 i det sovjetiske retsvæsen. – S. 31, 54, 99, 107, 176.

Lenin (virkelige navn Uljanov), *Vladimir Iljitj* (1870-1924) – S. 31, 34, 35, 38-40, 44, 46, 52-54, 56-58, 62, 105, 106, 108, 144, 152, 175, 186, 265.

Liber, M. I. (1880-1937) – en af Bund's ledere. I spidsen for Bund-delegationen til RSDAP's 2. kongres, hvor han indtog et standpunkt yderst til højre, mod Iskra. Blev mensjevik efter kongressen. 1912 var han aktivt med i den trotskistiske august-blok. Som medlem af Petrograd-sovjetjens eksekutivkomité efter februarrevolutionen 1917 stillede han sig fjendtligt til oktoberrevolutionen og var aktiv modstander af sovjetstyret. Senere gik han ud af politisk virksomhed og arbejdede i den økonomiske administration. – S. 270, 271.

Liebknecht, Karl (1871-1919) – tysk revolutionær, en af lederne af venstrefløjen i det tyske socialdemokrati, aktiv bekæmper af opportuniste og militarisme, en af organisatorerne af gruppen Internationale og Spartakus-Forbundet, under novemberrevolutionen 1918 sammen med Rosa Luxemburg leder af den revolutionære avantgarde, redaktør af Die Rote Fahne, medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Myrdet af reaktionære officerer i januar 1919 – S. 131, 134, 136, 161, 168, 198.

Lomov, A. (Oppokov, G. I.) (1888-1938) – professionel revolutionær, medlem af bolsjevikernes parti 1903. Indvalgtes på den 2. alrussiske sovjetkongres i Folkekommissærernes Råd som folkekommissær for justits. »Venstrekomunist« i 1918. – S. 31, 149, 150, 175.

Lunatjarskij, A. V. (1875-1933) – bolsjevik efter RSDAP's 2. kongres. Fra oktoberrevolutionen til 1929 folkekommissær for folkeundervisning. Ledede videnskabsakademiet fra 1930. Skrev en række værker om kunst og kultur. – S. 31.

Martov, L. (virkelige navn. J. O. Tsederbaum) (1873-1923) – socialdemokrat, mensjevik. Deltog i den socialdemokratiske bevægelse siden begyndelsen af 1890'erne. Var i 1895 med til at oprette Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse og blev i den forbindelse arresteret i 1896 og forvist for tre år til Turukhansk. I 1900 deltog Martov i forberedelsen af bladet Iskra og blev en af

dets redaktører. På RSDAP's 2. kongres 1903 stod han som mindretallets leder og var siden mensjevnik. Under den første verdenskrig indtog han en centristisk position og deltog i internationalisternes konferencer i Zimmerwald og Kienthal. Efter februarrevolutionen 1917 ledede han en gruppe internationalistiske mensjevnikker. Efter oktoberrevolutionen i skarp modsætning til sovjetstyret, emigrant i Berlin fra 1920. – *S. 40, 50, 226-228, 238.*

Marx, Karl Heinrich (1818-1883) – skaber af den videnskabelige kommunisme, medstifter af I Internationale. Se Lenins artikel om Karl Marx i denne udgaves bd. 1. – *S. 88, 124, 125, 147, 228, 229, 265, 266, 268.*

Miljutin, V. P. (M-n, V. M.) (1884-1938) – medlem af RSD AP, i begyndelsen mensjevnik, men fra 1910 bolsjevnik. Indvalgte på 2. alrussiske sovjetkongres i Folkekommissærernes Råd som folkekommissær i jordbrugsanliggender. Tilhænger af en koalitionsregering med mensjevnikker og socialrevolutionære november 1917; trådte ud af centralkomiteen og regeringen, da han ikke var enig med partiets politik. 1918-1921 viceformand for samfundsøkonomiens øverste råd, derefter havde han flere poster inden for det administrative og økonomiske område. – *S. 31, 48.*

Napoleon I (Bonaparte) (1769-1821) – fransk kejser 1804-1814 og 1815. – *S. 151, 152, 171, 184, 195, 201-203, 260.*

Nikolaj II (Romanov) (1868-1918) – den sidste russiske tsar (1894-1917). Skudt i Jekaterinburg (Sverdlovsk) den 17. juli 1918 efter ordre fra Urals distriktssovjet af arbejder- og soldaterrepræsentanter. – *S. 135, 164, 191, 197.*

Nogin, V. P. (1878-1924) – medlem af RSDAP 1898, professionel revolutionær, bolsjevnik. Efter oktoberrevolutionen indgik han i Folkekommissærernes Råd som folkekommissær for handel og industri. I november 1917 var han tilhænger af en koalitionsregering med mensjevnikker og socialrevolutionære, trådte ud af centralkomiteen og regeringen, da han var uenig med partiets politik. Erkendte senere sine fejl og beklædte ansvarsfulde poster inden for administration og økonomi. – *S. 31, 48.*

Obolenskij, V. V. – se Osinskij, N.

Osinskij, N. (Obolenskij, V. V.) – medlem af bolsjevikkernes parti fra 1907. Efter oktoberrevolutionen chef for statsbanken i RSFSR og formand for det øverste samfundsøkonomiske råd. 1918 »venstre kommunist, hovedforfatter af »venstre kommunisternes« platform. Arbejdede senere inden for parti og diplomati. – *S. 149, 272.*

Podvojskij, N. I. (1880-1948) – aktiv i den revolutionære bevægelse i Rusland, partifunktionær og militær. Medlem af bolsjevikkernes parti fra 1901. Medlem af RSDAP's Petrogradkomité efter februarrevolutionen. Var blandt dem der ledede stormen på Vinterpaladset under oktoberrevolutionen. Efter oktoberrevolutionen beklædte han ansvarsfulde poster inden for stat og parti. – *S. 176.*

Pokrovskij, M. N. (1868-1932) – medlem af bolsjevikkernes parti fra 1905, fremtrædende sovjetisk politiker og historiker. Fra november 1917 til marts 1918 formand for Moskvasovjeten. Tilhørte en kort tid »venstre kommunisterne, var imod underskrivelsen af Brest-freden. Fra 1918 viceformand for folkeundervisningen i RSFSR. – *S. 150, 151, 270.*

Pomjalovskij, N. G. (1835-1863) – russisk forfatter og demokrat. – *S. 276.*

Purisjevskij, V. M. (1870-1920) – storgodsejer, reaktionær og monarkist. En af initiativtagerne til grundlæggelsen af de Sorte Hundreder, pogromgrupperne,

der kæmpede imod den revolutionære bevægelse. Deputeret til 2., 3. og 4. дума, kendt for pogromer og sin antisemitiske optræden i думаen. Efter oktoberrevolutionen kæmpede han aktivt mod sovjetmagten. – *S. 50.*

Radek, Karl (1885-1939) – deltog fra begyndelsen af 1900-tallet i den socialdemokratiske bevægelse i Galicien, Polen og Tyskland. Under 1. verdenskrig internationalist, hældede til centrismen, men indtrådte 1917 i det bolsjevikiske parti. Arbejdede efter oktoberrevolutionen i det sovjetiske udenrigsministerium og senere i Kommunistisk Internationales sekretariat. Inddraget i en Moskva-proces og i 1937 dømt til fængsel. – *S. 148, 149, 179.*

Rasputin, G. J. (1872-1916) – russisk »præst«, der 1907 indyndede sig ved Nikolaj II's hof og opnåede tsarfamiliens tillid. Benyttede sig af det moralske forfald, der prægede Tsarruslands overklasse. Myrdet i Petrograd af en gruppe monarkister, der herved ville redde dynastiet fra den gærende revolution. – *S. 164.*

Rjabusjinskij, P. P. (1871-1924) – stor kapitalist og bankier i Moskva, en af kontrarevolutionens ledere. Deltog aktivt i dannelsen af det borgerlige »fremskridtsparti«, udgav avisen Utro Rossii, der udtrykte storbourgeoisiets interesser. Truede august 1917 med at kvæle revolutionen med »sultens knokkelhånd«, medorganisator af Kornilov-kuppet. Emigrerede efter oktoberrevolutionen til Frankrig, hvorfra han førte kontrarevolutionær virksomhed mod sovjetstaten. – *S. 113, 115.*

Rjasanov (Goldendach), D. B. (1870-1938) – socialdemokrat; var med til at danne gruppen Borba, som gik imod det af Iskra udarbejdede partiprogram og de leninske organisationsprincipper for partiets opbygning. RSDAP's 2. kongres forkastede et forslag om at indbyde Rjasanov til kongressen som repræsentant for Borba-gruppen. Under 1. verdenskrig centrist, medarbejder ved de mensjevnikiske og trotskistiske blade Golos og Nasje Slovo. Medlem af RSDAP(b) i 1917; var i 1918 for en tid ude af partiet p.g.a. uenighed med Brest-freden. Senere direktør for Marx-Engels Institutet i Moskva. Blev udelukket af partiet i 1931 p.g.a. kontrarevolutionær virksomhed. – *S. 174, 175.*

Romanov – se Nikolaj II (Romanov)

Rykov, A. I. (1881-1938) – medlem af RSDAP siden 1899. Efter 1903 bolsjevnik. Sympatiserede i reaktionsårene med likvidatorer og trotskister. Efter februarrevolutionen modstander af, at partiet stilede mod den socialistiske revolution. På ansvarsfulde poster efter oktoberrevolutionen. Dødsdømt efter Moskva-proces. – *S. 31, 48.*

Savinkov, B. V. (1879-1925) – fremtrædende medlem af de socialrevolutionæres parti. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 vicekrigsminister, senere generalguvernør i Petrograd. Efter oktoberrevolutionen organiserede han en række kontrarevolutionære oprør og støttede den militære intervention mod Sovjetrusland. – *S. 34, 51, 212, 213, 230.*

Scheidemann, Philipp (1865-1939) – en af lederne af det yderste højre i det tyske socialdemokrati. Indgik i den socialdemokratiske fraktion i rigsdagen fra 1903. Fra 1911 medlem af det tyske socialdemokratiske ledelse. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. Under novemberrevolutionen 1918 i Tyskland gik han ind i det såkaldte råd for folkebefuldsmægtige (Rat der Volksbeauftragten) og var aktiv i kampen mod spartakisterne. Medansvarlig for den blodige undertrykkelse af den tyske arbejderbevægelse 1918-1919. – *S. 238.*

Sinovjev (Radomyslskij), G. J. (1883-1936) – medlem af RSDAP fra 1901. Efter 1903 bolsjevnik. 1908-1917 i emigration; sympatiserede med likvidatorer og

trotskister. Under 1. verdenskrig internationalist. Tilbage i Rusland modstander af den væbnede opstand; afslørede sammen med Kamenev bolsjevikernes planer for den væbnede opstand. Efter oktoberrevolutionen på fremtrædende poster. Dødsdømt efter Moskva-proces. – S. 48, 49, 108.

Sjljapnikov, A. G. (1885-1937) – medlem af RSDAP fra 1901. Efter 1903 bolsjevik. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd, folkekommissær for arbejde; arbejdede senere inden for fagforeninger og økonomi. Organiserede og ledede den partiskadelige »arbejderopposition 1920-1922. Ekskluderet af BKP(b) 1933 under partirensningen. – S. 31.

Skvortsov-Stepanov, I. I. (1870-1928) – fremtrædende partiarbejder og sovjetpolitiker, skrev en række økonomiske og historiske værker. Redaktør og oversætter af Kapitalen samt andre værker af Marx og Engels. Medlem af RSDAP 1892, bolsjevik fra 1904. Under oktoberrevolutionen medlem af Moskvas revolutionære militærkomité. Sovjetrepublikkens første folkekommissær for finanser. – S. 31.

Spiro, V. B. – en af de venstre-socialrevolutionæres ledere, delegeret til 2. alrussiske sovjetkongres. Arbejdede senere i Ukraine, var foråret 1918 ekstraordinær kommissær på den rumænske front. – S. 41.

Stalin (Dsjugasjvili) I. V. (1879-1953) – medlem af RSDAP 1898, bolsjevik efter 2. partikongres. Arbejdede fra 1900 til 1911 i Transkaukasien. I Baku spillede han en fremtrædende rolle ved sit arbejde med at organisere arbejderne i olieindustrien, her ledede han den første store strejke i 1902. Under fraktionskampene mellem mensjevnikker og bolsjevikker i årene før og under revolutionen 1905 stillede Stalin sig på Lenins side og repræsenterede bolsjevikkerne på kongresserne 1905, 1906, 1907. I 1912 blev han valgt ind i partiets centralkomité, og ledede bolsjevikernes organ Pravda, indtil han blev arresteret og deporteret til Sibirien 1913. Efter februarrevolutionen 1917 kom han tilbage til Petrograd og spillede som medlem af centralkomiteen en ledende rolle under oktoberrevolutionen. På 2. alrussiske sovjetkongres indvalgte han i Folkekommissærernes Råd og blev folkekommissær for nationalitetsspørgsmål. 1922 blev Stalin valgt til partiets generalsekretær.

Stalin spillede en stor rolle for Sovjetunionens industrialisering, kollektiviseringen af landbruget, opbygningen af socialismen og arbejdet for freden. Som teoretiker og organisator ledede Stalin partiet i kampen mod trotskister, højreopportuniste og borgerlige nationalister. Han søgte at bryde den kapitalistiske omringning af Sovjetunionen. Fra 1941 var han formand for Folkekommissærernes Råd og senere for ministerrådet; under Den Store Fædrelandskrig var han formand for forsvarsrådet.

Stalins virke havde også negative sider. Han brød med de leninske normer for partilivet og gennemførte masserepressalier mod politikere, militærfolk og civile. På SUKP's 20. kongres i 1956 vedtoges en resolution, hvori der blandt andet står: kongressen pålægger SUKP's centralkomité at tage grundige forholdsregler for at sikre, at personkulten – der er marxismen-leninismen fremmed – bliver overvundet, at dens konsekvenser bliver afhjulpet på alle områder inden for parti og stat og i det ideologiske arbejde, og at principperne for kollektiv ledelse af partiet bliver overholdt. – S. 31, 108.

Steinberg, I. S. – venstre-socialrevolutionær, advokat. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd som folkekommissær for justits. Modarbejdede underskrivelsen af Brest-freden. – S. 134.

Stolypin, P. A. (1862-1911) – storgodsejer, statsmand, fra 1906 til 1911 tsarens regeringschef, dræbt ved attentat 1911 i Kijev. Perioden 1907-1910 kaldes Sto-

lypin-reaktionen. Stolypin gennemførte en landbrugsreform for at skabe store landbrug, hvis indehavere kunne blive en støtte for tsardømmet. – S. 131, 166, 195.

Stukov, I. N. (1887-1937) – professionel revolutionær. Medlem af bolsjevikernes parti fra 1905. Medlem af Petrogradsovjettens efter februarrevolutionen 1917. Arbejdede inden for stat og parti efter oktoberrevolutionen. 1918 »venstre-kommunist«. Tilhørte gruppen »demokratisk centralisme 1920-1921. 1927 medlem af Trotskijs opposition. – S. 149.

Teodorovij, I. A. (1875-1940) – bolsjevik. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd, folkekommissær for levnedsmidler. Under borgerkrigen kæmpede han med partisanerne mod Koltjak. Arbejdede fra 1920 i folkekommissariatet for jordbrug. – S. 31.

Tjernov, V. M. (1876-1952) – socialrevolutionær. Maj-august 1917 landbrugsminister i den borgerlige provisoriske regering, påbød repressalier mod bønder, der beslaglagde godsejernes jord. Efter oktoberrevolutionen aktiv kontrarevolutionær. – S. 95, 102, 119, 125, 194, 195, 197, 199, 202, 207, 228, 269.

Tjernysjevskij, N. G. (1828-1899) – betydelig russisk revolutionær demokrat, videnskabsmand, skribent, litteraturkritiker. En af de mest fremtrædende forløbere for det russiske socialdemokrati. Tjernysjevskij var inspirator og leder i 60ernes revolutionære demokratiske bevægelse i Rusland. I 1862 blev han arresteret og indsat i Peter-Paul fæstningen, hvor han sad i to år. Derpå blev han idømt syv års strafarbejde og livsvarigt eksil i Sibirien. Først i sine allersidste år blev han befriet fra forvisningen. Han forblev til sin sidste stund en lidenskabelig modstander af social uret og af alle former for politisk og økonomisk undertrykkelse. Tjernysjevskij kritiserede skarpt de forskellige idealistiske systemer og søgte at omdanne Hegels dialektik i materialistisk ånd. Marx satte Tjernysjevskijs arbejder højt og betegnede ham som en stor russisk videnskabsmand. – S. 238.

Tjkheidse, N. S. (1864-1926) – grusisk socialdemokrat, mensjevik, socialchauvinist under 1. verdenskrig. Efter oktoberrevolutionen formand for Grusiens kontrarevolutionære mensjevnikiske regering. Efter sovjetmagtens oprettelse i Grusien i 1921 emigrerede han til Frankrig. – S. 119.

Trotskij (virkelige navn Bronstein), *L. D.* (1879-1940) – medarbejder ved Lenins Iskra, på RSDAP's 2. kongres 1903 på mindretallets side, efter kongressen i strid med bolsjevikkerne. I reaktionsårene efter 1907 likvidator, i 1912 organisator af Augustblokken, en samling af socialdemokratiske grupper, der var modstandere af bolsjevikkerne. Blokken faldt fra hinanden i løbet af halvandet år. Under den første verdenskrig stod han på en centralistisk position, men efter februarrevolutionen blev han medlem af gruppen »mesjrajontsy« og gik sammen med denne gruppe ind i bolsjevikernes parti. Efter oktoberrevolutionen udenrigsminister, krigsminister og formand for republikkens krigsråd, medlem af partiets politbureau (politiske udvalg). I 1918 forhalede han Brestfreden, i 1920-21 ledede han oppositionen under fagforeningsdiskussionen. Efter 1923 kom han i mere og mere åben strid med flertallet i partiledelsen. I 1927 blev Trotskij ekskluderet af partiet og i 1929 udvist af Sovjetunionen. I emigration stod han bag stiftelsen af den trotskistiske IV Internationale. Dræbt 1940 ved attentat i Mexico. – S. 31, 105, 107, 177-179.

Tsereteli, I. G. (1882-1959) – mensjevikleder, under 1. verdenskrig centralt. Efter februarrevolutionen medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité. Gik i maj 1917 ind i den borgerlige provisoriske regering som minister for post og telegraf; efter begivenhederne i juli indenrigsminister og hovedansvarlig for den

pogromlignende hetz mod bolsjevikkerne. Efter oktoberrevolutionen medlem af Grusiens kontrarevolutionære mensjevnikiske regering, derefter i emigration. – S. 119, 125, 194, 195, 199, 207, 228, 270, 271.

Turgenjev, I. S. (1818-1883) – russisk forfatter. Hans værker afspejler karakteristiske modsætninger i det russiske samfundsliv. Protesterede skarpt imod livegenskabet og fremsatte liberale krav. – S. 238.

Wilhelm II (1859-1941) – tysk kejser af dynastiet Hohenzollern og konge af Prøjsen 1888-1918. – S. 22, 25, 151.

Wilson, Woodrow (1856-1924) – præsident i USA 1913-1921. Deltog i organiseringen af den imperialistiske intervention i Sovjetrusland. – S. 187.

Vinnitjenko, V. K. (1880-1951) – ukrainsk borgerlig nationalist. Efter februarrevolutionen en af organisatorerne og lederne af den kontrarevolutionære ukrainske centrale rada, ledede den borgerlige nationalistiske regering i Ukraine 1918. Efter sovjetmagtens oprettelse i Ukraine emigrant. – S. 178, 195.

Uritskij, M. S. (1873-1918) – russisk revolutionær, efter RSDAP's 2. kongres mensjevnik. Under 1. verdenskrig centrist. Efter februarrevolutionen 1917 medlem af bolsjevikernes parti. Havde et »venstrekommunistisk syn på Brest-freden. Valgt til kandidat til centralkomiteen på RSDAP(b)'s 7. kongres 1918. Formand for kommissionen for kamp mod kontrarevolution og sabotage i Petrograd; myrdet august 1918 af de socialrevolutionære. – S. 149, 150, 176, 179, 180.

